

သူတို့ မေး၍ ?

ဖြေပေးရသည့်

ဘာမကောက်ကောက်

**သူတို့ မေး၍
ဖြေပေးရသည်**

သာမဏေကျော်

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

အဖုံးနှင့် ● အောင်သုစ
အတွင်း ပုံနှိပ်၊ စာအုပ်ချုပ်၊
Riso၊ မိတ္ထူနှင့်
စက္ကူရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၊

အုပ်စု ● ၁၀၀၀

တန်ဖိုး ●

ထုတ်ဝေသူ ● ဒေါ်ဖြူဖြူဟန် (ယာယီ၁၉၉၁)
သာမဏေကျော်စာပေ

ဖြန့်ချိရေး

သာမဏေကျော်စာပေ
သာမဏေကျော်မဟာဝိဇ္ဇာရုံကျောင်းတိုက်
(လှော်ကားဥယျာဉ်အနီး) မှော်ဘီမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်တိုင်း၊ ဇုန်းဝဲ - ၇၀၉၆၈၀၊ ၀၉-၇၃၀၈၂၃၆၉

ထုတ်ဝေသည့်ကတ်သလောက်အညွှန်း
သာမဏေကျော်
သုတိုဗေဒ၍ ဖြေရသည်၊ သာမဏေကျော် - ရန်ကုန်
စာပေ - သာမဏေကျော် ၂၀၁၄၊
စာ - ၃၁၅၊ ၁၃.၅ x ၂၁ ဝင်တီ
(၁) သုတိုဗေဒ၍ ဖြေရသည်

နိဒါန်း

၁၃၇၅ ခု၊ ဝါတွင်း၌ သာမဏေကျော် မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် ဝယ် သံဃာ (၂၁)ပါး ဝါကပ်ကြပါ၏။ ထိုသံဃာထဲတွင် ကမ္ဘောဒီးယား ရဟန်းလေးပါးနှင့် သာမဏေတစ်ပါး၊ သီရိလင်္ကာ ရဟန်းတစ်ပါး၊ ဗီယက်နမ် ရဟန်းတစ်ပါးတို့ ပါဝင်ကြပါ၏။ ပြည်ပမှ ထိုသံဃာတို့ သာမက ပြည်တွင်းမှ သံဃာတို့ကပါ ဝိနည်းကို အသေးအမွှားလေး မှစ၍ အလေးပြုကြပါ၏။ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် သီရိလင်္ကာရဟန်းတို့သည် သူတို့နိုင်ငံရှိ ဝိနည်းအလေးပြုသည့် ဂိုဏ်းတွင် ပါဝင်သော ရဟန်းတို့ ဖြစ်ကြပါ၏။ သူတို့သည် မြန်မာစကား တတ်ကျွမ်းကြပါ၏။ ထိုပြည်ပ ရဟန်းတို့ရော ပြည်တွင်းရဟန်းတို့ပါ သူတို့သိလိုသော ဝိနည်း အကြောင်းအရာမျိုးစုံကို သာမဏေကျော်ကို မေးကြပါ၏။ သာမဏေ ကျော်ကလည်း သူတို့ သိလို၍ မေးလာသော ဝိနည်းအကြောင်းအရာ တို့ကို အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားပြီး ပြောပြပါ၏။ ထိုသို့ ပြောပြသည်ကို

သိလာကြသော သီတင်းသုံးဖော်တို့က စာအုပ်အဖြစ် ရောက်ရှိအောင် ကြိုးစားစမ်းပါဟု တိုက်တွန်းလာကြပါ၏။ သူတို့၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ဉာဏ်မိသမျှ ကြိုးစားပြီး ရေးသားလိုက်ပါ၏။ ဖြေကြားလိုက်ပါ၏။ စာအုပ်နာမည်ကို 'သူတို့ မေး၍ ဖြေပေးရသည်' ဟု ပေးလိုက်ပါ၏။ မေးခွန်း (၃၀၀)အတွက် အဖြေ (၃၀၀) ပါဝင်ပါ၏။ မိမိမှာ ဝိနည်း ဆိုင်ရာ၌ အတတ်ကြီး၊ အသိကြီး မဟုတ်သော်လည်း မိမိတတ်သိထား သမျှလေး၊ ဖတ်ရှုမှတ်သားထားမိသမျှလေးဖြင့် ကြိုးစားလိုက်ရပါ၏။

သာမဏေကျော်
သီတင်းကျွတ်လဆန်း (၁၀)ရက်၊
၁၃၇၅-ခု
၁၄-၁၀-၂၀၁၃

မာတိကာ

	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	အစားအစာ၊ ဖျော်ရည်နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၁
၂။	ရဟန်းပြု၊ သိက္ခာထပ်၊ ရှင်ပြုနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၃၉
၃။	သင်္ကန်း၊ ထီး၊ သပိတ်၊ ဖိနပ် နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ (အသုံးအဆောင်)	၇၀
၄။	ဝတ္ထုငွေ အလှူခံခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၁၀၁
၅။	နေထိုင်ရာကျောင်းနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၁၄၀
၆။	ဝါဆိုဝါကပ်နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၁၅၃
၇။	ကမ္မဝါစာနှင့် ဥပုသ်ကံပြုနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၁၆၆
၈။	ဒေသနာနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၁၇၉
၉။	အလင်္ဂီ၊ ပါရာဇိကကျရဟန်းနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၁၈၇
၁၀။	ဓုတင်နှင့် အဓိဋ္ဌာန်နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၁၉၆
၁၁။	မာတုဂါမ (အမျိုးသမီး)နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၂၀၅
၁၂။	ဥပဇ္ဈာယ်နှင့် နိဿယည်းနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၂၁၃
၁၃။	အခြားမေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၂၁၉
၁၄။	သိမ်နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ	၂၄၈

အစားအစာ၊ ဖျော်ရည် နှင့် ပတ်သက်သော ပေးခွန်းများ

ဥပမာအဖြစ် အမေး

- ၁။ မေး ။ ။ ရဟန်းက အကပ်ခံပြီး ချက်ရင် အပ်ပါသလား။
ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၁၆၈)၌ ဤသို့
ရေးထားပါ၏။

အကပ္ပိယကုဋိ ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ ရဟန်း
ကိုယ်တိုင် ချက်လျှင် သာမံပက္က (ကိုယ်တိုင် ချက်အပ်သည်) မည်၏။
အကပ္ပိယကုဋိ (မအပ်သောကျောင်း၌) လူသာမဏေတို့ ချက်အပ်သော
အစာသည် အန္တောပက္က မည်၏။

မှတ်ချက် ။ ။ ရဟန်းကိုယ်တိုင် ချက်မှု၌ ကပ္ပိယကုဋိဝယ်
အကပ်ခံ၍ ချက်လျှင် အပ်သည်လည်း ရှိ၏။ ဗီဇိကိမ် ဘူတဂါမ်ဖြစ်လျှင်
မအပ်သည်လည်း ရှိ၏။ “အန္တောပက္က” ဟူသည် လူသာမဏေတို့
ချက်ခြင်းတည်း။ ထိုချက်ရုံဖြင့် မအပ်စရာ မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် “အန္တော
ပက္က စသော သုံးပါးလုံး မအပ်” ဟူရာ၌ ထားရုံချက်ရုံမျှဖြင့် ဒုက္ကဋ်
မသင့်သေး။ စားမှ သင့်သည်ဟု မှတ်ပါ။ ဘာကြောင့်နည်း... ။

“န ဘိက္ခုဝေ အန္တောဝုတ္တံ အန္တောပက္ကံ သာမံ ပက္ကံ ဥဂ္ဂဟိတ ဂဠိဂ္ဂ ဟိတံ ပရိဘုဇ္ဈိတဗ္ဗံ၊ ယော ပရိဘုဇ္ဈေယျ။ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ- သုံးဆောင်မှ ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်” ဟု ပညတ်တော်မူသောကြောင့်တည်း။

၂။ မေး ။ ။ ကျက်ပြီးထမင်းကို ရဟန်းက ယာဂုကျိုကောင်းပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်၊ စာ မျက်နှာ (၃၇-၃၈)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

⊙ အင်္ဂါမညီ၊ ကျောင်းကုဋ်၊ အကပ္ပိယသာ။

ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သော သာမညအင်္ဂါ၊ အသီးသီးသော ဝိသေသအင်္ဂါတို့နှင့် မညီညွတ်သော ကျောင်းများသည် အကပ္ပိယကုဋ် မည်၏။ အကပ္ပိယကုဋ် ဆိုသော်လည်း မနေအပ်၊ မထိုင်အပ်သော ကျောင်းဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်။ နောက်၌ ပြဆိုလတ္တံ့သော ကာလိက ဝတ္ထုများနှင့်စပ်၍ အာပတ် အပြစ်ရှိသောကြောင့် ဆိုသတည်း။

⊙ အန္တောဝုတ္တ၊ အန္တောပက္က၊ သာမံပက္က၊ ဤသုံးဝ၊ ယာဝ ယာမမှာ။

အန္တောဝုတ္တဒုက္ကဋ္ဌ၊ အန္တောပက္ကဒုက္ကဋ္ဌ၊ သာမံပက္ကဒုက္ကဋ္ဌ-ဟူ၍ ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ် သုံးမျိုးရှိ၏။ ထိုသုံးမျိုးသည် ယာဝကာလိက၊ ယာမ ကာလိက ဟူသော ရှေ့ကာလိက နှစ်ပါး၌သာ ရှိ၏။ နောက်ကာလိက နှစ်ပါး မရှိ။

⊙ သိုမှီးသည်ကို၊ ဝုတ္တဆို၊ ကျီချက် ပက္ကမှာ။

ဝုတ္တဆိုသည်ကား သိုမှီးသည်ကို ဆိုသည်။ ပက္ကဆိုသည်ကား ကျီချက်သည်ကို ဆိုသည်။ အကပ္ပိယကုဋိအတွင်း၌ အရုဏ်တက်သည့်တိုင်အောင် ညဉ့်သိပ်၍ထားအပ်သောဝတ္ထုကို အန္တောဝုတ္တ ခေါ်သည်။ အကပ္ပိယကုဋိတွင်း၌ ချက်ပြုတ်ကြော်လှော်အပ်သော ဝတ္ထုကို အန္တောပက္က ခေါ်သည်။ ရဟန်းကိုယ်တိုင် ချက်အပ်သောဝတ္ထုကို သာမံပက္က ဆိုသည်။

⊙ ကုဋိပျက်တွင်း၊ သိုမှီးခြင်း၊ အလျင်း မပြုရာ။

ကုဋိပျက် ဆိုသည်ကား အကပ္ပိယကုဋိဖြစ်သော ကျောင်းမျိုးကို ဆိုသတည်း။ ထိုအကပ္ပိယကုဋိတို့၌ သဟသေယျလောက်ကောင်းသော အမိုးအရံတွင်း၌ ရှေ့ကာလိက နှစ်မျိုးတို့ကို အရုဏ်တက်သည့်တိုင်အောင် သိုမှီး၍ ညဉ့်သိပ်ထားခြင်းကို အလျင်းမပြုရာ။ ညဉ့်သိပ်ထားခြင်းကို ပြုခဲ့သော် ထိုဝတ္ထုသည် အန္တောဝုတ္တ ဖြစ်၏။ ထိုဝတ္ထုကို စားသောက်သော ရဟန်းအား အန္တောဝုတ္တ ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။

⊙ ထို၌ ချက်အပ်၊ ယင်းနှစ်ရပ်၊ မအပ်လေသည်သာ။

ထိုအကပ္ပိယကျောင်းတွင်း၌ ထိုရှေ့ကာလိက နှစ်မျိုးတို့ကို လူ သာမဏေတို့ ချက်ပြုတ်ကြော်လှော်ခဲ့သည်ရှိသော် ထိုဝတ္ထုသည် အန္တောပက္က မည်၏။ ထိုဝတ္ထုကို စားသောက်သော ရဟန်းအား အန္တောပက္က ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။

⊗ ဘယ်၌မဆို၊ ယင်းနှစ်ကို၊ ကိုယ်တိုင် မချက်ရာ။

ထိုရှေ့ကာလိက နှစ်မျိုးတို့ကို အကပ္ပိယ ကျောင်းတွင်း၌ ဖြစ်စေ၊ တစ်ပါးသောအရပ်ဌာနဖြစ်စေ ရဟန်းကိုယ်တိုင် ကြော်လှော် ချက်ပြုတ် ဖုတ် ကင် ပေါင်းနှေးခြင်းကို မပြုရာ။ ပြုခဲ့သော် ထိုဝတ္ထု သည် သာမံပက္က ဖြစ်၏။ ထိုဝတ္ထုကို စားသောက်သောရဟန်းအား သာမံပက္က ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။

⊗ ကျက်ပြီးကိုလျက်၊ တစ်ဖန်ချက်၊ သက်သက်အပ်သည် သာ။

⊗ ရှေ့ကာလိနှစ်၊ ရောပြန်လစ်၊ အပြစ်ရှိပြန်လာ။

လူ၊ သာမဏေတို့ ချက်၍ ကျက်ပြီးသော ရှေ့ကာလိက နှစ်မျိုးတို့ကို တစ်ဖန်ချက်မှုသည် ပုနပက္က မည်၏။ ထိုတစ်ဖန်ချက်မှု ကိုကား ရဟန်းကိုယ်တိုင် ပြုအပ်၏။ အပြစ်မရှိ၊ ကျက်ပြီးသော ထမင်း အအေး၊ ဟင်းအေးကို ရဟန်းကိုယ်တိုင်ပင် နှေးအပ်၏။ ကျက်ပြီးသော ထမင်းကို ယက်မန်ဖြစ်အောင် ရဟန်းကိုယ်တိုင် ကျိုအပ်၏။ ရဟန်း ကိုယ်တိုင် ကျိုချက်အပ်သော ဝတ္ထုကိုမူကား ရှေ့ကာလိကဝတ္ထုနှစ်မျိုး တို့နှင့် မရောမယှက်စေ၍ သက်သက်စားသောက်အပ်၏။ ရှေ့ကာလိက ဝတ္ထုနှစ်မျိုးတို့နှင့် ရောနှော၍ စားသောက်ခဲ့သော် အပြစ်ရှိပြန်၏။ ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်ပြန်၏။

ရှေ့ကာလိက နှစ်မျိုးတို့၌ အန္တောဝုတ္တ၊ အန္တောပက္က၊ သာမံ ပက္က ပုနပက္က လေးချက်ပြီး၏။

⊗ သတ္တာ၊ ဇီဝိ၊ ကိုယ်ချက်မိ၊ သုဒ္ဓိအပ်သည်သာ။

နောက်ကာလိကနှစ်မျိုးတို့ကိုမူကား အကပ္ပိယကုဋ်အတွင်း၌ ညဉ့်သိပ်၍ တစ်သက်လုံးထားသော်လည်း အန္တောဝုတ္တဒုက္ကဋ် မဆို။

ထိုအရပ်အတွင်း၌ ကြော်လှော်ချက်ပြုတ်သော်လည်း အန္တောပက္ကဒုက္ကဋ် မရှိ။ အစိမ်းသက်သက်ကို ရဟန်းကိုယ်တိုင် ချက်သော်လည်း သာမံ ပက္ကဒုက္ကဋ် မရှိ။ ဒုက္ကဋ်သုံးမျိုး ကင်းလွတ်၏ဟု ဆိုသော်လည်း ထိုကဲ့သို့ အကပ္ပိယကုဋ်တွင်း၌ ညဉ့်သိပ်ခြင်း၊ ချက်ပြုတ်ခြင်း၊ ကိုယ်တိုင်ချက်ခြင်း တို့ကို ပြုပြီးသည်ရှိသော် ထိုဝတ္ထုကို ရှေ့ကာလိကနှစ်မျိုးတို့နှင့် ရောနှော ၍ မစားမသောက်အပ်၊ စားသောက်ခဲ့သော် ဒုက္ကဋ်သုံးမျိုး သင့်ကုန်၏။

၃။ မေး ။ ။ မန်ကျည်းရွက်အကြမ်းကို ညနေမှာ ကျိုပြီး သောက် ကောင်းပါသလား။

ပြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာ ဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၁၄၄)၌ ဤသို့ ရေးထားပါသည်။

ဟင်းချက်စားကောင်းသောအရွက်ကို ကြည့်၍ ကြွင်းသော အရွက်များကို “ယာဝဇီဝိက” ဟုဆိုသောကြောင့် မန်ကျည်းရွက်၊ ကင်ပွန်းရွက်၊ ပြည်ပန်းညိုရွက် အစရှိသော အရွက်တို့၌ နုသော (မနုမရင့်တချို့) အရွက် ကိုသာ ဟင်းချက်၍ စားလေ့ရှိသောကြောင့် ရင့်သောအရွက်ကို “ယာဝဇီဝိက” ဟု ယူရသည်။ ထို့ကြောင့် ညနေ အခါ၌ သင့်မြတ်သောရောဂါရှိလျှင် ထန်းလျက်ရည် စသည်နှင့် ကျို၍ သောက်နိုင်သည်။

၄။ မေး ။ ။ အရုဏ်ဆွမ်းအချိန်၌ ပဝါရိတ်သင့်သော ရဟန်း သည် နေဆွမ်းကို အတိရိက်ဝိနည်းကံမပြုဘဲ စား လို့ရပါသလား။ မရလျှင် ဘယ်လိုလုပ်ရပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ဝိနယသံခိတ်ကျမ်း၊ စာ
မျက်နှာ (၂၃)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

၈၈။ နေရာရွှေ့မိ၊ စားလိုဘိ၊ ဝိနည်းကံနှင့်စား။

နေရာရွှေ့ခဲ့သည်ရှိသော် ထိုနေ့ မွန်းမလွဲမီအတွင်း တစ်စုံ
တစ်ခုသော ကာလိကဝတ္ထုကိုမျှ အလိုအလျောက် မစားအပ်ပြီ။ စားလို
သည်ရှိသော် စားလိုသမျှသော ဝတ္ထုကို ဝိနည်းကံကို ပြုပြီးမှ စားအပ်
တော့သည်။

၈၉။ အတိရိတ္တံ ဝိနည်းကံ၊ ပြုရန် အဂါသတ်။

အတိရိတ် ဝိနည်းကံပြုရန် အဂါ (၇)ပါးရှိသည်။

၉၀။ ကပ္ပိယမှန်၊ အကပ်ခံ၊ ချီပြန် ဟတ္ထပါသ်။

၉၁။ နေရာမထ၊ စားပြီးမှ၊ အလမေတံ ရွတ်။

ထိုနေ့ မွန်းမလွဲမီအတွင်း၌ စားသောက်သုံးဆောင်လိုသမျှ
သော ကာလိကဝတ္ထုမျိုးတို့ကို သပိတ်၌ ထည့်ပြီးလျှင် ဝိနည်းခိုင်ပုဂ္ဂိုလ်
ထံသို့ သွား၍ “အတိရိတ္တံ ကရောထ ဘန္တေ” ဟု ဆိုရမည်။ အဂါ
ခုနစ်ပါးတွင် ကပ္ပိယမှန် ဆိုသည်ကား သပိတ်၌ ထည့်သော ဝတ္ထုစု
သည် ကပ္ပိယချည်း ဖြစ်စေရမည်။ ဗီဇေါင်ဝတ္ထုမျိုး ပါရှိခဲ့လျှင် ကပ္ပိပြီးမှ
ထည့်ရမည်။ အကပ်ခံဆိုသည်ကား အကပ်ခံပြီးလည်း ဖြစ်စေရမည်။
ချီပြန်ဆိုသည်ကား သပိတ်ရှင် ရဟန်းသည် ထိုသပိတ်ကို အောက်၌
ချ၍ မထားရ။ လက်နှင့် ပွေ့ချီ၍ ထားရမည်။ ဟတ္ထပါသ် ဆိုသည်ကား
ထိုရဟန်းသည် ဝိနည်းခိုင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဟတ္ထပါသ်အတွင်း၌ တည်ရှိရမည်။
နေရာမထ ဟူသော အဂါကိုမူကား ဝိနည်းခိုင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း

ထိုအခါ၌ ပဝါရိတ်သင့်၍နေသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခဲ့သော်သာ လို၏။ ပဝါရိတ် သင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ပေလျှင် နေရာမထ အင်္ဂါမလိုပြီ။ စားပြီးမှ ဆိုသည်ကား ဝိနည်းခိုရ်ဆရာသည် ထိုနေ့၌ ဘောဇဉ်တစ်ပါးပါးကို စားပြီးလည်း ဖြစ်စေရမည်။ ရှေ့အဖို့၌ မစားမိသေးသော် ပြုခါနီးဆဲဆဲ မှာပင် တခြားတစ်ပါးက ယူစေ၍ ထမင်းလုံးတစ်ခုကိုပင်သော်လည်း မျိုးပြီးမှ ပြုရမည်။ အလမေတံ - ရွတ်ဆိုသည်ကား ထိုသပိတ်ကို ကိုင်၍ “အလမေတံ သဗ္ဗံ” ဟူ၍ သုံးကြိမ် ရွတ်ဆိုရမည်။

တေံ သဗ္ဗံ - ဤအလုံးစုံသည်၊ အလံ - ငါဝိနည်းခိုရ် အလို မရှိပြီ။

(အနက်) ။ ။ ဤသို့ဆိုသဖြင့် ထိုသပိတ်၌ ပါရှိသမျှသော ဝတ္ထုစု သည် အတိရိတ္တဝတ္ထုစု ဖြစ်လေ၏။ ဝိနည်းခိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အပိုအမို အကြွင်းအကျန် ဖြစ်လေ၏ ဟူလို။ ။

ဤသို့ အတိရိတ်ဝိနည်းကံပြုအပ်ပြီးသော ဝတ္ထုစုကို ဝိနည်းခိုရ် ဆရာမှတစ်ပါး ထိုရဟန်းနှင့်တကွ တခြားတစ်ပါးသော ပဝါရိတ်သင့် သော ရဟန်း၊ မသင့်သောရဟန်း အလုံးစုံသည်ပင် သုံးဆောင်အပ်၏။

၅။ မေး ။ ။ ခက်ရင်း၊ အပ်တို့ဖြင့်လည်း ကပ္ပိရင် ရပါသလား။
ဓားနဲ့သာ ကပ္ပိရမှာပါလား။ သတ္တပရိဖိတမှာ သတ္တ အရ ဓားကိုသာ ယူရမှာပါလား။

ပြေ ။ ။ သူ၏ မျိုးစေ့မှာ အပင်ပေါက်လောက်သော သစ်သီး၊ ကြံတို့ကို စားလိုလျှင် ရဟန်းက “ကပ္ပိယံ + ကရောဟိ” ဟုဆိုပြီးနောက် လူသာမဏေက “ကပ္ပိယံ + ဘန္တေ” ဟု ဆိုလျက် (ဆိုတုန်းဖြစ်စေ၊ ဆိုပြီး ချက်ချင်းဖြစ်စေ) မီးဖြင့်သော်လည်း ထိုး၊ ဓားဖြင့်သော်လည်း

ခုတ်, လက်သည်းဖြင့်သော်လည်း ဆိတ်ရမည်၊ ဓား၊ လက်သည်းဖြင့် ထိုး၊ ခုတ်, ဆိတ်ဖြတ်ရာ၌ ထက်ပိုင်းမပြတ်ဘဲ ဓားရာ, လက်သည်းရာ အပေါက်အပြတ် ထင်ရှားလျှင် အပ်ပြီး ထက်ပိုင်းပြတ်လျှင်ကား ဆိုဖွယ် ရာ မရှိပြီ၊ သို့သော် ဝိမတိ၌ကား “တစ္ဆ ခွိဓာ အကတွာ ဆေဒန ဘေဒနမေဝ ဒေသေတဗ္ဗံ” ဟု ဆို၏။ ထိုအလို “၂ ပိုင်း မပြတ်စေရ” ဟု ဆိုလိုသည်၊ စဉ်းစားပါ။

ဆက်ဦးအံ့ - “ဓားဖြင့် ခုတ်” ဟူရာ၌ အပ်ဖြင့် ထိုးခြင်းများလည်း ပါဝင်၏။ ထိုသို့ ကပ္ပိရာ၌ သစ်သီး စသောဝတ္ထုက ရဟန်း၏ လက်ထဲ၌ ရှိနေမှမဟုတ်။ တောင်ပုံရာပုံ ပုံထားသော အကပ်မခံရသေးသော သစ်သီးပုံ၊ ကြံပုံတို့ကိုလည်း ရဟန်းတစ်ပါးက မထိမကိုင်ဘဲ “ကပ္ပိယံ ကရောဟိ” ဟုဆိုလျှင် လူသာမဏေက တစ်စပ်တည်းနေသော သစ်သီးတစ်လုံးကို ကြံတစ်ချောင်းကို “ကပ္ပိယံ ဘန္တေ” ဟုဆို၍ ခုတ်လိုက်ထိုးလိုက်လျှင် အားလုံးပင် ကပ္ပိပြီး ဖြစ်တော့၏။ တစ်ကြိမ် ကပ္ပိပြီးသော သစ်သီးများကို (အကပ်မခံရသေးလျှင်) နောက်နောက် ရက်များ၌ပင် ထပ်၍ မကပ္ပိဘဲ အကပ်ခံ၍ စားသောက်နိုင်၏။

ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ, သမဏကပ္ပနိဒ္ဒေသ၌ သတ္တပရိဇိတ မှာ သတ္တအရ ဓား စသောလက်နက်ကို ယူထားပါ၏။ ခက်ရင်း, အပ် စသည်တို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ, ပထမအုပ်, စာမျက်နှာ (၄၁၁) ၌ ဤသို့ ရေးသားထားပါသေး၏။

“ကပ္ပိမညံ ကိုရင်နှင့် လူသည် ရဟန်းက “ကပ္ပိယံ ကရောဟိ -အပ်စပ်အောင် ပြုလုပ်လော” ဟု ဆိုပြီးမှသာ “ကပ္ပိယံ” (ကပ္ပိယံ ဘန္တေ-အပ်စပ်အောင် ပြုလုပ်ပါ၏” ဟု ရှေးဦးစွာ ဆိုရမည်။ ထို့နောက် ထိုသို့ဆိုပြီးမှ မီး, ဓားစသည်ဖြင့် ကပ္ပိမှုကို ပြုရမည်ဟု ယူဆရမည်”

၆။ မေး ။ ။ အရုဏ်မတက်ခင် အကပ်ခံမိသော စားဖွယ်အာဟာရကို နောက်နေ့ အရုဏ်တက်လာလျှင် စားလို့ရအောင် မည်သို့ လုပ်ရပါမည်နည်း။

ပြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ သန္နိဓိကာရက သိက္ခာပုဒ်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ရေးထားပါ၏။

အကပ်ခံပြီးနောက် ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်များကို လူသာမဏေတို့အား စွန့်ပေးလိုက်လျှင် သန္နိဓိ မဖြစ်၊ နက်ဖြန်နံနက်၌ သူတို့ သိမ်းထားသော အာမိသကို သူတို့ထံမှ တစ်ဖန်အကပ်ခံ၍ စားကောင်း၏။ သို့သော် စွန့်သည့်အခါ၌ကား “အနပေက္ခာပိသဇ္ဇန” ခေါ် ထိုအာမိသကို ငါ မစားတော့ပြီဟု မငဲ့မကွက် စွန့်ပေးလိုက်မှသာ စွန့်ရာရောက်သည်။

သာရတ္ထဝါဒ ။ ။ သာရတ္ထဋီကာ၌ကား “ဝတ္ထုပစ္စည်းကို စွန့်လိုက်ပေးလိုက်မှသာ စွန့်ရာရောက်သည် မဟုတ်သေး။ အကပ်ခံပြီးသော ဝတ္ထု၌ အကပ်စွန့်လိုက်လျှင်လည်း (ယခု ကပ်ပြီးအတိုင်း မစားတော့ပြီ၊ အကပ်ဖျက်လိုက်ပြီ-ဟူသော သဘောဖြင့် အကပ်စွန့်ထားလိုက်လျှင်လည်း) သန္နိဓိ မဖြစ်၊ နက်ဖြန်နံနက်၌ အကပ်ခံ၍ ထပ်မံစားကောင်းသည်” ဟု ဆို၏။ သို့သော် ထိုသာရတ္ထဋီကာ၏ အကပ်စွန့်ဝါဒကို ဆရာတို့ မနှစ်သက်ကြ၊ ဘာကြောင့်နည်း... အဋ္ဌကထာတို့၌ အနပေက္ခာ-ပိသဇ္ဇန (ထိုအာမိသ၌ မငဲ့မကွက်စွန့်ခြင်း)ဟုသာ လာ၍ သာရတ္ထဝါဒအတိုင်း အကပ်ကိုသာ စွန့်လျှင် ဝတ္ထုအာမိသကို ငဲ့ကွက်နေသေးရာ ရောက်သဖြင့် “အနပေက္ခာ” ဟူသောစကားနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့်တည်း။

ဥပုသ်ကောသလ အမေး

၇။ မေး ။ ။ စတုမဂ္ဂကို ဥပုသ်သည်က (၇)ရက်ထက် အလွန် သုံးဆောင်ကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးက Type ရိုက်ထားသည့် စာဖြင့် ဤသို့ ဖြေထားပါ၏။

စတုမဂ္ဂနှင့်စပ်၍ ချက်ပုံချက်နည်းကို မလေ့လာဘူးပါ။ ချက်ပြီး သော စတုမဂ္ဂကို ဥပုသ်သည်သည် ဆေးသုံးအဖြစ်ဖြင့် နေ့လွဲသော အခါ၌လည်း သုံးဆောင်ကောင်းပါသည်။

ဤအရာ၌ ယာမာကာလိက ဖျော်ရည်နှင့်စပ်ပြီး မီးဖြင့် မချက် ကောင်းဟု တချို့က ယူဆကြပုံပေါ်သည်။ ထောပတ်နှင့် တင်လဲတို့မှာ မူလကပင် မီးဖြင့်ချက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆီ၊ ပျားရည်တို့မှာလည်း မီးဖြင့် ချက်ထားသည်ဖြစ်စေ၊ မချက်ထားသည်ဖြစ်စေ သတ္တာဟ ကာလိကသဘောမှ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့ပါဝင်သော ကျိုချက်ပြီးဆေးကို သုံးဆောင်ကောင်းပါသည်။ ရဟန်းများလည်း ထိုသို့ချက်ပြီးသောဆေးများကို သုံးဆောင်နေကြပါသည်။

အောက်ပါမှာ ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာသစ်မှ သာဓကဖြစ်သည်။

နိဗ္ဗတ္တိတံ သပ္ပိ ဝါ နဝနိတံ ဝါ ကာလေပိ ဝိကာလေပိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပစိတံ ဝဇ္ဇတိ။ နိရာမိသံ ပန သတ္တာဟမ္ပိ ဝဇ္ဇတိ။

စစ်ထုတ်အပ်ပြီးသော ထောပတ်ကိုဖြစ်စေ၊ ဆီဥခေါ်သော ထောပတ်စိမ်းကိုဖြစ်စေ နံနက်ပိုင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ညနေပိုင်း၌ သော်လည်းကောင်း အကပ်ခံ၍ ကိုယ်တိုင်ချက်ကောင်း၏။ ကျိုချက် ပြီးသော ထိုအရာကို ထမင်း၊ မုန့် စသည်နှင့်မရောဘဲ သူ့ချည်း

သက်သက် သုံးဆောင်လျှင် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး သုံးဆောင်ကောင်း၏။
(ဤကား မြန်မာပြန်)

အထက်ပါစကား၌ ရဟန်းသည်ပင် ကိုယ်တိုင်အကပ်ခံ၍
ချက်ပြီးသော ထောပတ်ကို သုံးဆောင်ကောင်းကြောင်း ပြဆိုထား၏။
ထမင်း၊ မုန့် စသည်နှင့် မရောဘဲ သုံးဆောင်ကောင်းကြောင်း ပြဆို
သည်မှာ ရဟန်းအတွက်သာ ဖြစ်သည်။ ရဟန်းမှာ ယခင်နေ့က
အကပ်ခံပြီးသော ထောပတ် စသည်ကို နောက်နေ့များမှာ ဆွမ်း
စသည်နှင့်ရော၍ မသုံးဆောင်ရ။ လူဝတ်ကြောင်မှာ ထိုသို့တားမြစ်
သော သိက္ခာပုဒ်မရှိသောကြောင့် ထမင်း စသည်နှင့် ရောစားသော်
လည်း အပြစ်မရှိပါ။ ထို့ပြင် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဆိုသောစကားမှာ
လည်း ရဟန်းများမှာ အကပ်ခံပြီးသော ထောပတ် စသည်ကို ခုနစ်ရက်
အတွင်းသာ သုံးဆောင်ရန် ပညတ်ထားသော သိက္ခာပုဒ်အား လျော်စွာ
ပြဆို ခြင်းဖြစ်သည်။ လူဝတ်ကြောင်များမှာမူ ထိုသို့သော သိက္ခာပုဒ်
မရှိသောကြောင့် ရက်အကန့်အသတ်မရှိ သုံးဆောင်နိုင်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ မီးဖြင့် ကျိုချက်ထားသော စတုဂံကို ဆေးသုံးအဖြစ်
ဖြင့် ဥပုသ်သည်မှာ အလိုရှိသလို သုံးဆောင်ကောင်းသည်ဟု မှတ်
ပါလေ။

(၈၊ ၆၊ ၆၄)

ဥပုသ်မေတ္တာလောက၏ အမေး

၈။ မေး ။ ။ ငါးကြီးဆီကို ညနေပိုင်းမှာ သုံးဆောင်ကောင်းပါ
သလား။

ဖြေ ။ ။ အစ္ဆသည် အသားကြီးဆယ်ပါး၌ ပါဝင်သော မအပ်
သော အသားရှိသော သတ္တဝါတည်း။ ထိုအစ္ဆဝသာ

ဖြင့် လူ၏အဆီမှ တစ်ပါးသော မအပ်သော အသား
 ရှိသော သတ္တဝါအားလုံး၏အဆီကို ယူနိုင်သည်။
 မစ္ဆဝသာဖြင့် အပ်သော အသားရှိသော ကြက်၊ ငှက်၊ နွား၊ ကျွဲ
 အမရှိသော သတ္တဝါတို့၏ အဆီကို ယူနိုင်သည်။ [ဝသာ အတ္ထာဒီနံ
 အကပ္ပိယာနံ၊ သူကရာဒီနံ ကပ္ပိယာနဉ္စ သတ္တာနံ ဝသာ - ဋီကာသစ်]
 ထို့ကြောင့် ယခုအခါ အားနည်းသော စာသင်သားတို့သည် ဆေးအဖြစ်
 ဖြင့် ညနေပိုင်း၌ ဗာလီတို့နှင့်မရောသော အသားဖတ်မပါအောင်
 စစ်ပြီးသော ငါးကြီးဆီ၊ ကြက်ဆီစစ်စစ်ကို သုံးဆောင်နိုင်ပါသည်။

၉။ မေး ။ ။ ဖရဲသီးကို မွန်းလွဲပိုင်း၌ ဖျော်ရည်လုပ်ပြီး သောက်ရင်
 အပ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ‘ထန်း-အုန်းနှစ်ကွဲ၊ ပိန္နဲနှစ်စုံ၊ ဗူး-ဖရုံ၊ မှတ်တုံ
 သုံး သခွါး’ နှင့် အညီ ထန်း၊ အုန်း၊ အိမ်ပိန္နဲ၊
 တောင်ပိန္နဲ၊ ဗူး၊ ဖရုံ၊ သခွါးငပြုတ် , သခွါးငကြောင်၊ သခွါးငဆစ်၊
 ဤ (၉)လုံးကို အသီးကြီး (၉)လုံး ဟု ခေါ်၏။ စပါး (၇)မျိုးမှ ဖြစ်သော
 ဆန်နှင့် တူရကား ဓညာနုလောမ (စပါးအားလျော်သည်) တို့တည်း။
 ပဲဟူသမျှလည်း ဓညာနုလောမ ပင်တည်း။ ထို စပါး(၇)မျိုး၊ ပဲ၊ အသီး
 ကြီးတို့မှာ ယာဝကာလိက ဖြစ်သောကြောင့် ယာမကာလိက၌ မသွင်း
 ဘဲ ချန်ထားရသည်။ ထိုစပါး (၇)မျိုး၊ ထိုပဲ၊ ထိုအသီးကြီး (၉)လုံးတို့မှ
 ဖြစ်သော အသီးရည်မှ တစ်ပါး ကျန်အသီးရည် ဟူသမျှသည် ယာမ
 ကာလိကတည်း။

မွန်းလွဲပိုင်း၌ သောက်ခြင်းငှါ အပ်၏။

(ဝိနယသင်္ဂဟဋ္ဌကထာ၊ ၉၉)
 (ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာသစ် ၊ ၂၉၉)

ယာဝကာလိက ဖြစ်သော (မွန်းမလွဲခင်သာ စားရသော) အသီးကြီး (၉)လုံးတွင် ကုမ္ဘဏ္ဍာဟူသော အသီး ပါဝင်၏။ ကုမ္ဘဏ္ဍာ၏ အနက်ကို အဘယာရာမဆရာတော်က အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ ကျောက်ဖရုံဟူ၍ ပေး၏။ သီဟဠနိဿယ၌ ကုမ္ဘဏ္ဍာကို ဖရဲ ဟူ၏ ဟုလည်း မှတ်ချက်ရေးထားပါသေး၏။ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ယိုးဒယားတို့က လည်း ဖရဲ ဟူ၍ပင် အနက်ပေး ဘာသာပြန်ကြပါသတဲ့။

သီရိလင်္ကာ၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ယိုးဒယားတို့၏ ဘာသာပြန်ချက် အရ ဖရဲသီးကို ဖျော်ရည်လုပ်ကာ မွန်းလွဲပိုင်းမှာ မသောက်ကောင်းပါ တဲ့။ မြန်မာတို့၏ အနက်ပြန်ဆိုမှုအရမူ သောက်ကောင်း၍နေပါ၏။ ဖရဲသီးကို ဖျော်ရည်လုပ်ရန် လွယ်ကူ၏။ ကျောက်ဖရုံကိုကား လုပ်ရန် မလွယ်ကူပါ။

၁၀။ မေး ။ ။ လက်ဖက်ခြောက်ကို လက်ဖက်ရည်လုပ်ကာ ဖျော် ရည်အဖြစ်ဖြင့် မွန်းလွဲအခါ၌ သောက်ကောင်းပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ ကင်္ဘာဘာသာဋီကာ၊ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ ရေးသားထား ပါ၏။

“မန်ကျည်းရွက်ကြမ်း၊ ကင်ပွန်းရွက်ကြမ်းသည် ယာဝဇီဝိက၊ အနုသည် ဟင်းချက်၍ စားရ၊ လက်သုတ်လုပ်၍ စားရသောကြောင့် ယာဝကာလိက။ မန်ကျည်းရွက်ကို အခြောက်လှန်းထားသော်လည်း ရေနွေးဖျော၍ လက်သုပ်လုပ်စားရသောကြောင့် ယာဝကာလိက ဖြစ်မြဲ ဖြစ်၏။ ထို့အတူ ရှမ်းပြည်ဖြစ် လက်ဖက်အစိုသည် လက်ဖက်သုပ် အဖြစ်ဖြင့် ခါဒနိယတွင် ပါဝင်သောကြောင့် ယာဝကာလိကတည်း။ အခြောက်လှန်းထားသော်လည်း ယာဝကာလိကပင်။

ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ ကာလိကနိဒ္ဒေသ၌လည်း ဤသို့ ရေးထားပြန်ပါ၏။

“လက်ဖက်ရွက်ဟူသော ပတ္တသည် လက်ဖက်သုပ် ခါဒနိယ အဖြစ်ဖြင့် စားလေ့ရှိသော ယာဝကာလိကအရွက်တည်း။ အခြောက် လှန်းထားသော်လည်း ရေနွေးဖြင့် ဖျော်လိုက်သောအခါ လက်ဖက်စိုနှင့် မထူးပြီ။ ထို့ကြောင့် ရေအေးဖြင့် ဖျော်ခြင်း၊ နေပူ၌ ကျက်ခြင်းမဟုတ် သော၊ မီးဖြင့် ကျိုချက်အပ်သော လက်ဖက်ရည်ကို ပါနကအဖြစ်ဖြင့် မအပ်ဟူ၍ မှတ်ပါ။”

ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ(၁၈၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“နေရာဒေသတစ်ခု၌ အာဟာရကိစ္စကို ပြီးစီးစေတဲ့ အရာ ကရော၊ မပြီးစီးစေတဲ့ အရာကပါ အခြားအရပ်ဒေသ၌ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ မြေအရသာ စသည်ကွဲပြားလို့ အာဟာရကိစ္စ၊ အသာပြေမှုကိစ္စကို မပြီးစီးစေတာလည်း ဖြစ်တတ်ရာပါ၏။ ထို့ကြောင့် ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ၌ ဤသို့ မိန့်ထားပါ၏။”

“ထိုထိုနယ်ပယ်နေပုဒ်တို့၌ ပကတိအာဟာရအစွမ်းဖြင့် လူ တို့၏ ခဲဖွယ်ကိစ္စကိုရော စားဖွယ်ကိုပါ ပြီးစေတဲ့အရာဟာ ယာဝ ကာလိက၊ ကျန်တာက ယာဝဇိဝိက ဖြစ်၏။”

အချို့အရာတို့ကမူ ဤသို့ ဆိုကြပါသေး၏။

“နေပုဒ်တစ်ခု၌ အာဟာရကိစ္စကို ပြီးစေတဲ့ အာဟာရ အခြား နေပုဒ်တွေမှာလည်း မွန်းလွဲအခါ၌ မအပ်သည်သာဟု ပြဖို့ရာ ဤစကား ကို ဆိုထားပါ၏။ တဲ့”

သီရိလင်္ကာရဟန်းဖြစ်တဲ့ အရှင်သုမေဓာလောကက သူတို့ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံမှာ လက်ဖက်ကို လူတွေက စားဖွယ်အာဟာရအဖြစ် ဖြင့် မစားသုံးကြလို့ လက်ဖက်ခြောက်ကို မွန်းလွဲမှာ ဖျော်၍ သောက်ကြ တယ်ဟု ပြောပြပါ၏။

ဥးဉာဏာဝုဓ၏ အမေး

၁၁။ မေး ။ ။ ကာလိက (၄)ပါးလုံးပဲ မကပ်ရသေးရင် ကိုင်လို့ရပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးက မဟာစည်ဝိနယဝိနိစ္ဆယ သင်္ဂဟစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၅)၌ ဤသို့ ရေးထား ပါ၏။

အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက သရက်သီးတို့၊ မရမ်းသီးတို့ကို ကောက် လာပြီးတော့မှ အကပ်ခံပြီး စားတယ်။ အဲဒီလို မလုပ်ရဘူး။ သရက်သီး ကောက်လာစဉ်က ကိုရင်များအား ပေးမယ်။ ဒကာ၊ ဒကာမတွေအား ပေးမယ်လို့ ရည်ရွယ်ပြီးတော့ ကောက်လာပြီးတော့ အဲဒီကိုရင်တို့၊ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ကို ပေး၊ အဲဒီကိုရင်တို့၊ ဒကာ၊ ဒကာမတွေက ပြန်ကပ်လှူရင်တော့ စားကောင်းပါတယ်။ အပြစ်မရှိပါဘူး။ အဲဒီလို မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်စားဖို့ရာအတွက် ရည်ရွယ်ပြီးတော့ ကောက်လာရင် တော့ အဲဒါကို အကပ်ခံပြီး စားပေမယ့် အပြစ်မကင်းဘူး၊ မအပ်တော့ ဘူး။ ဒါကြောင့် စားဖွယ်၊ သောက်ဖွယ်တွေဆိုတာ အကပ်မခံဘဲ မကိုင် ရဘူး။ တချို့က လက်ဆော့တယ်။ အကပ်မခံရသေးတဲ့ ဥစ္စာကို ကိုင်တယ်။ အိုးတို့၊ ခွက်တို့ကို သွားဖွင့်ကြည့်တယ်။ အဲဒီလို မလုပ် ရဘူး။ စားစရာ သောက်စရာလေးတွေကို ကိုင်ကြည့်တယ်။ အဲဒီလို

မကြည့်ရဘူး။ ကာလိက လေးပါးစလုံးပဲ မကပ်ရသေးရင် မကိုင်ရဘူး။
ကိုင်းမိလို့ ရှိရင် မသုံးဆောင်ကောင်းတော့ဘူး။ ရွှေ့လိုက်ပြင်လိုက်ရင်
တော့ အဲဒါကို ဘယ်ရဟန်းမှ မသုံးဆောင်ကောင်းတော့ဘူး။

- ၁၂။ မေး ။ ။ အကပ်ခံရာမှာ ကပ်သူ၊ ခံယူသူ၏ အကြားမှာ
ဘယ်လောက် ကွာဝေးနိုင်ပါသလဲ။
- ဖြေ ။ ။ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးက မဟာစည်ဝိနယ
ဝိနိစ္ဆယသင်္ဂဟစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၆)၌ ဤသို့
ရေးထားပါ၏။

အဲဒီအင်္ဂါငါးပါး ညီညွတ်မှ အကပ်မြောက်တယ်။ အဲဒီအင်္ဂါ
တွေထဲမှာ ဘာက ချွတ်ယွင်းတတ်သလဲဆိုလို့ရှိရင် ဟတ္ထပါသ်အတွင်း
ဆိုတာ ချွတ်ယွင်းတတ်တယ်။ ထိုင်နေတဲ့ရဟန်း၏နေရာက တစ်တောင်
လောက် ယူလိုက်တော့ ကြားထဲမှာ တစ်တောင့်ထွာပဲ ကျန်တယ်ဆိုပြီး
ဋီကာများက ဖွင့်ထားတယ်။ ဒါကြောင့် ကြားထဲမှာ တစ်တောင့်ထွာပဲ
ရှိရမယ်။ ရဟန်းရဲ့တည်ရာ အစွန်ဆုံး ကိုယ်အင်္ဂါနဲ့ ကပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့
အစဆုံး အောက်မှာ ထိနေတဲ့ ကိုယ်အင်္ဂါက ခြေ သို့မဟုတ် လက်
ထောက်ထားရင်လည်း ထောက်ထားတဲ့လက်ပေါ့။ အဲဒီ အနီးဆုံးကိုယ်
အင်္ဂါ နှစ်ခုကြားမှာ တစ်တောင့်ထွာသာ ရှိရမယ်။ အဲဒါဟာ ရဟန်းရဲ့
နောက်ကစပြီး တိုင်းလိုက်တော့ နှစ်တောင့်ထွာပဲ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါ
ဋီကာတွေအဆိုပဲ။ အဲဒီတော့ အဲဒီလို နှစ်တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ်အတွင်း
ဖြစ်အောင်လည်း ဂရုစိုက်ရမယ်။

ယခု ဆွမ်းပွဲကြီးတွေ၊ ခုံကြီးတွေဆိုတော့ ဟိုဘက်အဝေးက
နေပြီး ကပ်ရင် ဟတ္ထပါသ်အပြင်ဘက်ရောက်ပြီး ဝေးနေတတ်တယ်။

အဲဒါကို ဂရုစိုက်ကြရမယ်။ အဲဒီဆွမ်းပွဲကို မ၊ပြီး နှစ်ယောက်ကပ်ရင် တစ်ယောက်ကတော့ နီးမှ နေရာကျမယ်။ နှစ်ယောက်လုံး မနီးဘဲ ဝေးနေရင်တော့ ဟတ္ထပါသ်အင်္ဂါနဲ့ မညီဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။

၁၃။ မေး ။ ။ ခြေထောက်နဲ့ ထိထားပြီး အကပ်ခံလို့ ရပါသလား။
ဖြေ ။ ။ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးက မဟာစည်ဝိနယ ဝိနိစ္ဆယသင်္ဂဟစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ပြီးတော့ ဆွမ်းတွေ၊ ဟင်းတွေ၊ စားစရာတွေ လာပြီးလိုက်တဲ့ အခါ၊ ထည့်တဲ့အခါတွေမှာလည်း နီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အကပ်ခံဖို့ သတိပြုကြရမယ်။ ဝေးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က အကပ်ခံရင် အကပ်မမြောက်ဘူး။ လာပြီးလောင်းတဲ့ ထည့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ နီးရာကနေပြီးတော့ ခုံတို့၊ လင်ပန်း တို့ ကိုင်ထားပြီးတော့ အကပ်ခံရတယ်။ အဲဒီလို အကပ်ခံရတဲ့အခါမှာ ဘယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းနဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ် ထိနေလို့ရှိရင် ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြင့် အကပ်ခံခြင်းဖြစ်လို့ ကောင်းပါတယ်။ ခြေထောက်နဲ့ ထိထားလည်း အကပ်မြောက်တာပဲ။ လက်နဲ့ ထိထားလည်း အကပ်မြောက်တာပဲ။ ဒါပေမဲ့လို့ ခြေထောက်နဲ့ ထိထားပြီး အကပ်ခံနည်းကတော့ ရှိသေခြင်း မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို မလုပ်ရဘူးလို့ အဋ္ဌကထာက ဆိုထားတယ်။

၁၄။ မေး ။ ။ အပေါ်ကနေ ကပ်တဲ့ပစ္စည်းကို သွားတို့ထိရင် အကပ် ခံတဲ့ လက္ခဏာနဲ့ ညီပါသလား။
ဖြေ ။ ။ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးက မဟာစည် ဝိနယ ဝိနိစ္ဆယ သင်္ဂဟစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

လက်နှစ်ဖက်စလုံး အားနေမယ်ဆိုရင် လက်နှစ်ဖက်လုံးနဲ့ အကပ်ခံရမယ်။ သပိတ်နဲ့ ခံယူတဲ့အခါမှာ “သက္ကစွံ ပိဏ္ဍပါတံ ပဋိဂ္ဂဟေဿာပီတိ သိက္ခာ ကရဏီယာ”ဆိုတဲ့ သိက္ခာပုဒ်အရ သပိတ်ကို လက်တစ်ဖက်တည်းနဲ့မဟုတ်ဘဲ လက်နှစ်ဖက်ကိုင်ပြီးတော့ ဆွမ်းကပ်ခံရမယ်လို့ အဲဒီလို ဆိုထားတယ်။ လက်တစ်ဖက်က မအားရင်တော့ တစ်ဖက်တည်း ခံယူသော်လည်း အပြစ်မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ်လို့ လက်နှစ်ဖက်လုံးနဲ့ အကပ်ခံတာက ပိုပြီးတော့ ကောင်းပါတယ်။ ရိုသေမှုဖြစ်ပါတယ်။ ကပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း လက်နှစ်ဖက်နဲ့ ကပ်ရတယ်။ လက်မအားရင်တော့ ကပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က လက်တစ်ဖက်တည်းနဲ့ ကပ်လို့ရှိရင်လည်း အကပ်မြောက်တာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ရိုသေသောအားဖြင့် ကပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က လက်နှစ်ဖက်နဲ့ ကပ်ရပါတယ်။ အကပ်ခံရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း လက်နှစ်ဖက်နဲ့ပဲ အကပ်ခံရပါတယ်။

ပြီးတော့ “ဒါတုကာမာဘိဟာရောစ” ဆိုတဲ့ အပိုဒ်အရ ကပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က အကပ်ခံရတဲ့ ရဟန်းဆီကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်း ရှိရမယ်တဲ့။ ဒီတော့ အကပ်ခံတဲ့ရဟန်းက သွားပြီးကိုင်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က လက်ထဲရောက်အောင် ထည့်ပြီးတော့ ပေးရမယ်။ အဲဒီတော့ အကပ်ခံရတဲ့ရဟန်းက လက်နဲ့အကပ်ခံရင် အဲဒီလက်ဟာ သူ့တည်မြဲနေရာမှာ တည်ပြီးတော့ အကပ်ခံရမယ်။ အဲဒီလက်က သွားပြီးတော့ တို့ရမှာ၊ ကိုင်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ တချို့က လက်ကလေးနဲ့ သွားတို့ပြီး အကပ်ခံတာတွေ တွေ့မြင်ရတယ်။ အဲဒီလို အကပ်ခံတာက မထေရ်ကြီးတွေဖြစ်နေတဲ့အတွက် ပြောလို့မဖြစ်တာနဲ့ အသာလေးကြည့်နေရတယ်။ လက်ဖက်ရည်အိုးများ အကပ်ခံတော့ လက်ဖက်ရည်အိုးကိုင်ကို လက်နှစ်ဖက်နဲ့ ဟိုးဘက်က တစ်ဖက်၊ ဒီဘက်က တစ်ဖက် ကိုင်ပြီး ကပ်တော့ အကပ်ခံရတဲ့ ရဟန်းက ကိုင်းလေးကို လက်ညှိုး

ကလေးနဲ့ သွားပြီး အပေါ်က တို့တယ်။ အဲဒါကတော့ အကပ်မြောက်တဲ့ လက္ခဏာ မရှိပါဘူး။ ဘာကြောင့်တုံးဆိုတော့ သူက သွားပြီးတို့တာပဲ။ ဟိုက ရှေ့ဆောင်ပြီးကပ်တာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါကြောင့်ပါပဲ။ ဒီတော့ အဲဒီကိုင်းလေးကို အကပ်ခံလို့ရှိရင်လည်း ကိုင်းကလေးအောက်က လက်ထိုးပြီး ခံထားရမယ်။ အဲဒီလက်ပေါ်မှာ ကပ်တဲ့သူက ချလိုက်လို့ ရှိရင် လက်ပေါ်မှာ ရောက်ပြီးတော့ အကပ်ခံပြီး ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒါမျိုးလည်း သတိပြုရမယ်။ ဒီပြင်ဟာတွေလည်း ဒီလိုပဲ။ အပေါ်က နေပြီး သွားတို့ရင်၊ ကိုယ်က သွားကိုကိုင်ရင်တော့ အကပ်ခံတဲ့လက္ခဏာ မညီညွတ်ဘူး။ ကိုယ့်ဆီကို ဟိုက ရှေးရှုဆောင်ပေးတာ မဟုတ်ဘဲနဲ့ ကိုယ်က သွားကိုကိုင်တာ ဖြစ်နေတယ်။ အဘိဟာရလက္ခဏာနဲ့ မညီဘဲ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအကပ်ခံနည်းကို သတိပြုရမယ်။

- ၁၅။ မေး ။ ။ ‘ရှေးရှုဆောင်’ဟု အကပ်မြောက်ဖို့ အင်္ဂါ (၅) ပါးမှာ ပါရှိရာ ထိုရှေးရှုဆောင်၏ အဓိပ္ပာယ်ကဘယ်လိုပါလဲ။
- ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဇိကာ၊ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ ရေးထား၏။

“ရှေးရှုဆောင်” ဟူရာ၌ လက်ဖြင့် ရှေ့တိုးပေးမှ ရှေးရှုဆောင် ရာရောက်သည် မဟုတ်သေး။ ဦးခေါင်းပေါ်၌ ရွက်ထားသော စားဖွယ် ခွက်ကို လှူလို၍ ဦးခေါင်းကို အနည်းငယ် စောင်းပေးလိုက်လျှင် ရှေးရှုဆောင်ရာရောက်သောကြောင့် ရဟန်းက ထိုခွက်ကို လက်ဖြင့် ထိကာ အလိုရှိရာ ယူစားနိုင်၏။ အားအလတ်ရှိသူ ကြွမြောက်နိုင်သော ယာဂအိုးကြီးကို ရှင်ငယ်လေးက မကြွနိုင်၍ မြေပေါ်၌ပင် လှိမ့်လျက် ကပ်ရာ၌လည်း ရဟန်းက လက်ထိုးပေးကာ (ထိရုံထိ၍ဖြစ်စေ) အကပ် ခံနိုင်၏။

၁၆။ မေး ။ ။ စားဖွယ်ကို အကပ်ခံရာမှာ ဟတ္ထပါသ်တိုင်းနည်းက
ဘယ်လိုပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်
အဖွင့်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ ရေး
ထားပါ၏။

၂ တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ်တိုင်းရာ၌ ရှေ့က လာ၍ ကပ်ရာ
ဝယ် ရဟန်းက ထိုင်နေလျှင် တင်ပါး၏ နောက်ဘက်အစွန်းဖြင့်၊ ရပ်
နေလျှင် ဖနောင်စွန်းဖြင့်၊ စောင်းလျက် လှဲနေလျှင် စောင်းသောနံပါး၏
ပြင်ဘက်စွန်းဖြင့်၊ ဝမ်းလျားမှောက်၍နေရာ ဦးခေါင်းနား၌ လာ၍ကပ်
လျှင် ဦးခေါင်းစွန်း၏ အနီးဆုံးဖြစ်သော လည်ပင်းဖြင့်၊ ဤသို့လျှင်
လှမ်းယူသောလက်မှတစ်ပါး အနီးဆုံးကိုယ်အင်္ဂါ နောက်ဘက်စွန်းဖြင့်
တိုင်း၍ ကပ်သူအတွက်လည်း လှမ်း၍ပေးသောလက်မှ တစ်ပါးအခြား
သော အနီးဆုံးအင်္ဂါ၏ ဤဘက်အစွန်းဖြင့် တိုင်းတာရမည်။ (စားပွဲ
ကြီးအလယ်၌ ခြား၍ အကပ်ခံကြရာ၌ အနီးဆုံးအင်္ဂါချင်း ဟတ္ထပါသ်ကို
သတိပြုရာ၏။)

၁၇။ မေး ။ ။ ပါးစပ်မှ သွားဖုံးက ထွက်နေတဲ့ သွေးကို မျိုချ
ကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ လူသားစားရင် ထုလွှစဉ်းအာပတ်သင့်တယ်လို့ ဝိနည်း
မဟာဝါ၊ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကမှာ ပညတ်ထားပါတယ်။

လူ၏ အသားကိုသာမက လူ၏ အရိုး၊ လူ့အသွေး၊ လူ့အရေ၊ လူ့
အမွှေးပါ သုံးဆောင်ရင် ထုလွှစဉ်းအာပတ် သင့်ပါတယ်။ “လူ့ဆံပင်၊

လူ့လက်သည်း၊ ခြေသည်းတို့ကိုပါ သုံးဆောင်ရင်လည်း ထုလွှစဉ်း အာပတ်ပဲ' လို့ သိဟိုဠ်အဋ္ဌကထာမှာ ဆိုထားပါတယ်။ လူ့အသွေး စသည်တွေဟာ မံသဂတိက (အသားနဲ့ အလားတူတွေ) ဖြစ်လို့ပါပဲ။
(ဝဇီရုပ္ပဒိကာ၊ ၄၇၃)

၁၈။ မေး ။ ။ ဒုရူပစိဏဒုက္ကဋ်နဲ့ ဥဂ္ဂဟိတကဒုက္ကဋ်တို့ရဲ့ အဓိပ္ပာယ် က ဘယ်လိုပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက အောက်ပါ အတိုင်း ရေးထားပါ၏။

အကပ်မခံရသေးသော ခဲဖွယ်ဘောစဉ်ကို (လူသာမဏေအား ပေးရန်မဟုတ်ဘဲ) သက်သက် လက်ဆော့ခြေဆော့သဘောဖြင့်ထိလျှင် (နေရာမှ မရွှေ့စေဘဲ ကိုင်လျှင်) ဒုရူပစိဏဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။ ဥပမာ-သာမဏေ ဆွမ်းချက်နေရာ၌ ဆွမ်းအိုးကို ဖွင့်ခြင်း စသည်နှင့် အကပ်မခံဘဲ ချထားသော သပိတ်၏ အဖုံးကို ဖွင့်ခြင်း စသည်များ တည်း။ သစ်ပင်ပေါ်ရှိ သစ်သီးနှင့် စားဖွယ်အရွက်များကို ကိုင်ရာ၌ လည်း ဒုရူပစိဏပုဏ္ဏိ၊ ကိုင်ရုံ ထိရုံ မကဘဲ နေရာရွေ့လောက်အောင် ကိုင်လျှင် (အခြားတစ်နေရာ ရွေ့သွားလျှင်) ဥဂ္ဂဟိတကဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။ (ဒုရူပစိဏ နှင့် ဒု + ဥပစိဏ မကောင်းသဖြင့် ပြုကျင့်မှု၊ ဥဂ္ဂဟိတ = ကြံချီမြှောက်ယူမှု။)

ထို့ပြင် လူသာမဏေတို့၏ ခွက်ထဲသို့ ရဟန်းက အကပ်ခံပြီး သော ဆွမ်းဟင်း၊ မုန့် စသည်ကို ထည့်ပေးရာ (ဆွမ်းဟင်းလိုက်ရာ) တို့၌ လူသာမဏေတို့၏ ရှိရင်းအစာနှင့် မထိအောင် မြှောက်၍ထည့်

ရမည်၊ ဘာကြောင့်နည်း... လူ့သာမဏေတို့၏ အစာသည် ရဟန်း၏ လက် စသည်ကို ငြိ၍ပါလာလျှင် ထိုအစာက အကပ်မခံရသေးသဖြင့် ကပ်ပြီးအစာနှင့်ရောက ကပ်ပြီးအစာပါ အကပ်ပျက်ဖွယ်ရာ ရှိသော ကြောင့်တည်း။

ထိုဒုရူပစိဏ္ဍဖြစ်သော အစာကို ထိုထိကိုင်သော ရဟန်း တစ်ပါးသာ မစားကောင်း၊ အခြားရဟန်းများကား စားကောင်းသေး၏။ ဥဂ္ဂဟိတကဖြစ်သော အစာကိုကား ရဟန်းအားလုံးပင် မစားကောင်း တော့ပြီ။

သူတစ်ပါးဖို့ ယူခြင်း။ ။ ခရီးသွားစဉ် မိဘ၊ သာမဏေ များဖို့ အစာကိုကား အကပ်မခံဘဲလည်း ယူသွားကောင်း၏။ မိမိဖို့ ဟု ရည်ရွယ်ချက် လုံးဝမပါ။ မိဘ စသူဖို့သာဟု မိမိစိတ်ကို စင်ကြယ် စေနိုင်လျှင် ကိုယ်တိုင်ယူခဲ့သော ထိုအစာများကို ရောက်ရာအရပ်၌ အလိုရှိက အကပ်ခံ၍ စားကောင်း၏။ ထို့ထက် အကျယ်ကို ပါစိတျာဒိ အဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ (၁၁၇) (၁၁၈)မှာ ရှု။

- ၁၉။ မေး ။ ။ ရဟန်းက အကပ်ခံပြီးတဲ့ ဆွမ်း၊ ဆွမ်းဟင်း စတဲ့ စားဖွယ်ပါတဲ့ စားခွက်ထဲမှ ကိုရင်တို့က ခတ်ယူပြီး သူတို့သပိတ်ထဲထည့်ရင် အကပ်ပျက်ပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ (၁၁၄) နဲ့ ဝိနယ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ (၁၁၇) မှာ ဒီလို ရေးထားပါတယ်။

“သပိတ်ခြေပေါ် တင်ထားတဲ့ သပိတ်ထဲက စားဖွယ်ကို ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိတော့ဘဲ ယူလော”ဟု ပြောလိုက်လျှင် တစ်ဖန် ထို

စားဖွယ်ကို အကပ်ခံရမည်။ ငဲ့ကွက်ခြင်းရှိပြီး သပိတ်ခြေပေါ်မှာ သပိတ်ကို တင်ထားကာ “ဒီသပိတ်ထဲက မုန့်ကိုရော ဆွမ်းကိုပါ ယူလော” ဟု သာမဏေကို ပြော၏။ ကိုရင်က လက်ကို ဆေးပြီး အကြိမ်ပေါင်း တစ်ရာ ယူကာ ကိုရင့်သပိတ်ထဲက စားဖွယ်ကို မထိမိစေဘဲသာ ကိုရင့်သပိတ်ထဲ ထည့်၏။ တစ်ဖန် အကပ်ခံဖွယ် မလိုပါ။ ကိုရင့်သပိတ်ထဲက စားဖွယ်ကို ထိပြီး ကိုရင့်သပိတ်မှ ယူ၏။ ကိုရင့်စားဖွယ်နှင့် ရောနှောသွား၏။ တစ်ဖန် အကပ်ခံရမည်။

၂၀။ မေး ။ ။ ဆွမ်း၊ ဆွမ်းဟင်းကို အလိုရှိသလို ယူရအောင်နှင့် ညီတူညီမျှ ရအောင် စီစဉ်ထားရာ ထိုဆွမ်း၊ ဆွမ်းဟင်းယူဖို့အတွက် ဝါကြီး၊ ဝါငယ် စဉ်ဖို့ လိုအပ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဆွမ်း၊ ဆွမ်းဟင်း၊ စားဖွယ်ခဲဖွယ်တို့ကို ညီတူညီမျှ လောင်းလှူရာ၌ ဖြစ်စေ ، အလိုရှိသလို ခံယူနိုင်ရာ၌ ဖြစ်စေ ဝါကြီး၊ ဝါငယ် စဉ်ဖွယ် လိုမယ် မထင်မိပါ။ ဆွမ်းကောင်း၊ ဟင်းကောင်း၊ စားဖွယ်ကောင်းတို့ချည်း ဖြစ်နေလျှင်၊ အကောင်းချည်း ညီမျှနေလျှင် ဝါကြီးအတွက်လည်း အခွင့်အရေး မဆုံးရှုံးပါ။ ဝါငယ်အတွက်လည်း အခွင့်အရေး ပိုမရပါ။

ဥပမာသိရှိ၏ အမေး

၂၁။ မေး ။ ။ ညချင်း (ဂျင်း)သုပ်ကို စားကောင်းပါသလား။
ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၁၄၆)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ယခုခေတ်၌ သံဃာတော်တို့အား အချို့အရပ်၌ ကပ်လေ့ရှိသော ညချင်း (ဂျင်း)သုပ်ကား ကြက်သွန်၊ ဆီ၊ ဆား၊ ချင်းများကို တစ်ခုစီကြည့်လျှင် သတ္တဟကာလိကနှင့် ယာဝဇီဝိကချည်း ဖြစ်၏။ “အပ်၏” ဟု ထင်ဖွယ် ရှိ၏။ သို့သော် ချင်းကို (ပင်ကို အကြမ်းတိုင်း မဟုတ်ဘဲ) စားကောင်းအောင် ပြုပြင်ကာ လက်သုပ်တစ်မျိုးဖြစ်အောင် စီမံထားသဖြင့် “ယာဝကာလိက ခဲဖွယ်တွင် ပါဝင်နေပြီ” ဟု ဆရာတို့ ယူကြ၏။ “ယာဝကာလိက မဟုတ်” ငြင်းစေကာမူ ထိုချင်း (ဂျင်း)သုပ်ကြောင့် ကင်းပျောက်မည့်ရောဂါရှိမှ စားကောင်းမည်။ အကြောင်းမဲ့ဖြစ်စေ၊ မွတ်သိပ်ဆာလောင်၍ဖြစ်စေ စားလျှင်ကား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လွတ်လပ်ခွင့်မရချေ။ အကပ်ခံလျှင် ဒုက္ကဋ်၊ မျိုတိုင်း မျိုတိုင်း ဒုက္ကဋ်များသာ မုချသင့်တော့မည်။

[ကင်္ဂါ] ယာမကာလိကာဒိနိ အာဟာရတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟဏ အဇ္ဈေဟာရေသု၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ်၊ ယာမကာလိကာဒိနိ သတိ ပစ္စယေ (ပိပါသအကြောင်း၊ ဂေလညအကြောင်း ရှိလတ်သော်) ပရိဘုဉ္ဇနဿ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိ။

၂၂။ မေး ။ ။ သူတစ်ပါးအတွက် ဆွမ်းဖိတ်ပေးကောင်းပါသလား။
ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ပါတိမောက်ဘာသာ ဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၃၈၃)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သူတစ်ပါးအတွက် တောင်းပေးမှု ။ ။ နိသဂ္ဂိယ၌ ပြခဲ့သော အညာတက ဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ်မှစ၍ တောင်းမှုနှင့်ဆိုင်သမျှဝယ် “အညဿ- အခြားသောရဟန်း၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ဝိညာပေန္တဿ-တောင်းသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-သည်-ဟောတိ-ဖြစ်၏” ဟု

လာ၏။ ဤပါဠိတော်အတိုင်း တိုက်ရိုက်ယူလျှင် အခြားရဟန်းအတွက် တောင်းပေးက တောင်းပေးသော ရဟန်းမှာလည်း အနာပတ္တိ၊ သုံးဆောင်သောရဟန်းမှာလည်း အနာပတ္တိဟု အဓိပ္ပာယ်ယူရမည်ကဲ့သို့ ရှိ၏။

သို့သော် အညာတက ဝိညတိသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာရင်း၌ “၁- အခြားရဟန်းအတွက် မိမိ၏ ဉာတိပဝါရိတအထံ တောင်းပေးခြင်း၊ ၂-အခြား ရဟန်း၏ ဉာတိပဝါရိတအထံ ထိုရဟန်းအတွက်ပင် တောင်းပေးခြင်းကြောင့်သာ အနာပတ္တိ” ဟု ဖွင့်ခဲ့၏။ ဉာတိ ပဝါရိတ မဟုတ်သူထံ တောင်းပေးခြင်းကြောင့် အနာပတ္တိဟု မဖွင့်။ ထို့ကြောင့် ဉာတိ ပဝါရိတမဟုတ်သော ဒကာ၊ ဒကာမတို့အထံ၌ မိမိဖို့ တောင်းခြင်းသာ မအပ်သည် မဟုတ်သေး။ သူတစ်ပါးအတွက် တောင်းပေးခြင်း၊ ဆွမ်းဖိတ်ပေးခြင်း၊ ပစ္စည်း (၄)ပါး အဖိတ် ခိုင်းခြင်း၊ ရဟန်းခံရှင်ပြုကိစ္စ စသည်တို့၌ ရဟန်းဒကာ၊ ရှင်ဒကာလုပ်ရန် တိုက်တွန်းခြင်း များသည် တိုက်တွန်းသူမှာလည်း မအပ်၊ တိုက်တွန်း၍ ရရှိသော ပစ္စည်းအဆက်ဆက်လည်း မအပ်စင်စစ်သာ။

[**ဝိမတီ**] ပဉ္စသဟမေဓိကာနံ အတ္ထာယ အညာတက အပ္ပဝါရိတဋ္ဌာနေ ဝိညာပေန္တော ဝိညတိက္ခန္ဓော အဋ္ဌကထာသု သုတ္တာနုလောမတော ဝုတ္တ အကတ ဝိညတိက္ခန္ဓတော န မုစ္စတိ၊ သဗ္ဗိစ္စ ဘုဇ္ဇနက္ခန္ဓော သယံ စ အညေ စ မိစ္ဆာဖိဝတော န မုစ္စန္တိ။

[**ဆောင်**] အပ္ပဝါရိ၊ အညာတိကို၊ မိမိတွက် တောင်း၊ သူ့တွက် တောင်းတည့်၊ သောင်းပြောင်းဟင်းဆွမ်း၊ ဖိတ်မန်ခန်းနှင့် ရဟန်း ဒကာ၊ ရှင်ဒကာဟု၊ လုပ်စေမှုစပ်၊ အရပ်ရပ်၊ မအပ်ဆက် ဆက်တည်း။

ဥပုသ်တော်အတွက် အမေး

၂၃။ မေး ။ ။ ဆေးလိပ်သောက်၊ ဆေးဝါး၊ ကွမ်းစား လုပ်ကောင်း ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၂၅၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

အရှင်ပိလိန္ဒဝတ္ထုမှာ ခေါင်းပူရောဂါရှိ၍ နှာနှပ်မှုကို ခွင့်ပြုတော် မူရာ မခံသာအောင်ရှိသောကြောင့် “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဓူမံ ပါတုံ” ဟု အခိုးသောက်ခွင့် ပြုတော်မူ၏။ ထိုသို့ ခွင့်ပြုသောအခါ ဝဋ် အခိုး လိပ်၊ အခိုးလုံး (ဆေးလိပ်)ကို သောက်လျှင် လည်ချောင်း၌ ပူသော ကြောင့် ဤဓူမနေတ္တကို ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ဆေးတံကို လည်းကောင်း၊ ကုလားလူမျိုးတို့၏ တမာဂူကိုလည်းကောင်း ဓူမနေတ္တ ဟု မှတ်ပါ။ ဆေးလိပ်မှ အခိုးအငွေ့သည် လည်ချောင်း၌ စွဲကပ်နေ သောကြောင့် အဗ္ဗေဟာရိက မဟုတ်။ ယာဝဇီဝိက တည်း။ ဆေးလိပ် ကို သင့်မြတ်သောရောဂါရှိမှ အကပ်ခံ၍ နေလွဲအခါ၌ သောက် ကောင်း၏။

နံနက်ပိုင်း၌ကား ထိုနေ့၌ အကပ်ခံလျှင် ယာဝကာလိကနှင့် ရောသော်လည်း အပြစ်မရှိပါ။ သို့သော် အရုဏ်မတက်မီ ရောဂါမရှိဘဲ အကပ်ခံ၍ သောက်လျှင် ဆိုင်ရာသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်ရှိ၏။ ရောဂါ ရှိစေကာမူ ထိုဆေးခိုးက အာခေါင်၌ ကပ်နေစဉ် အရုဏ်တက်သော အခါ ယာဂု စသည် သောက်၍ ထိုယာဂုဖြင့် အာခေါင်၌ ရောမိလျှင် လည်း သန္နိဓိအပြစ် ဖြစ်နိုင်ပုံ၊ အကပ် မခံလျှင် ဒန္တပေါနသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်ဖြစ်နိုင်ပုံကို သတိပြုရာ၏။

[အကျယ်ကို ပါစိတ်ဘောဇနဝဂ်၊ ဒန္တပေါနသိက္ခာပုဒ်၌ ရှုပါ။] ဆေးဝါးမှ၊ ကွမ်းစားမှု၌လည်း နည်းတူ။

ဥပညာနန္ဒ၏ အမေး

၂၄။ မေး ။ ။ ကြာဆံ၊ ခေါက်ဆွဲ၊ ငါးကြော်တို့ကို ကိုက်ဖြတ်စားရင် ရဟန်းမှာ အာပတ်သင့်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဆွမ်းလုတ်ကို ဆုပ်ပြီးလျှင် သွားဖြင့် ကိုက်ဖြတ်စားက ရဟန်းမှာ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏။ ကိုရင်မှာ ဒဏ်ထိုက်၏။ ဆွမ်းလုတ်ပြုပြီးလျှင် ထိုဆွမ်းလုတ်က များနေ၍ တော်သင့်ရုံ လက်ဖြင့် ပိုင်းပြီးသွင်းရာ၌မူ အပြစ်မရှိသင့်ပါ။

(၁) အမြစ်ခဲဖွယ် စသော ခဲဖွယ်အားလုံး။

(၂) သစ်သီးငယ် သစ်သီးကြီး။

(၃) လက်သုပ်ဟင်းလျာ။

ဤ (၃)မျိုးကို ကိုက်ဖြတ်စားရင် အာပတ်မသင့်ဟု ပါစိတ်ပါဠိတော် (၂၅၆)၌ ပါရှိ၏။ ကြာဆံ၊ ခေါက်ဆွဲ၊ ငါးကြော်ကား ဘောဇဉ် (၅) ပါးတွင် သတ္တု၊ မစ္ဆတို့ ဖြစ်၍ ကိုက်ဖြတ်စားလျှင် ရဟန်းမှာ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၍ ကိုရင်မှာ ဒဏ်ထိုက်ပါသည်။ ပြောင်းဖူး၊ ငှက်ပျောသီး စသော သစ်သီးကြီးငယ်တို့ကို ကိုက်ဖြတ်စားလျှင် ရှင်ရဟန်းတို့မှာ အပြစ်မသင့်ပါ။

ဥပညာသာမိ၏ အမေး

၂၅။ မေး ။ ။ လက်မဆေးဘဲ ဖြစ်စေ၊ ဆေးပြီးလက်ဖြင့် သက်န်းကို ကိုင်ရင်ဖြစ်စေ အကပ်ပျက်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားပါ၏။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ ပဋိဂ္ဂါဟနိဒ္ဒေသ၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားပါသေးသည်။

ဆွမ်းခံလှည့်စဉ် သပိတ်မှာ မြူမှုန်ကျတဲ့အခါ သပိတ်ကို အကပ်ခံပြီးမှ ဆွမ်းကို ဆက်ပြီး ခံနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို အကပ်မခံဘဲ ဆွမ်းကို ဆက်ပြီးခံရင် မြူမှုန်နဲ့ ရောသွားတဲ့အတွက် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်ပါတယ်။ ဒီဒုက္ကဋ်ကို ဝိနယဒုက္ကဋ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဆွမ်းမခံရသေးခင် သပိတ်ကို ဆေးပြီးနောက် သပိတ်အိတ်မှာ သွင်းခြင်း စသည်ကို ပြုခိုက် မြူမှုန်ကျရင်လည်း သပိတ်ကို အကပ်ခံပြီးမှ ဆွမ်းခံရပါတယ်။ အဲဒီလိုအကပ်မခံဘဲ ဆွမ်းခံရင်လည်း ဝိနယဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်ပါတယ်။ (နာမည်အထူးမတပ်ဘဲ ဝိနည်းမှာလာတဲ့ ဒုက္ကဋ် ဟူသမျှကို 'ဝိနယဒုက္ကဋ်' လို့ ခေါ်ပါတယ်။)

ရထရေဏု (လှည်း၊ ရထားတွေ သွားတဲ့အခါ ထတဲ့ မြူမှုန်) ဟာ အကပ်ခံလောက်တဲ့ အစာအာဟာရထဲမှာ ပါဝင်လို့ ဆွမ်းခံတုန်းမှာဖြစ်စေ၊ ဆွမ်းစားတုန်းမှာဖြစ်စေ ခွက်အတွင်းသို့ အဲဒီမြူမှုန်မျိုး ကျရင် အဲဒီမြူမှုန်နဲ့တကွ ဆွမ်းအနည်းငယ်ကို ယူပစ်ရပါမယ်။ ဒါမှ မဟုတ် ထပ်ပြီး အကပ်ခံရပါမယ်။ ယူပြီးလည်း မပစ်၊ ထပ်ပြီးလည်း အကပ်မခံဘဲ ဆက်လက်ပြီး ဆွမ်းခံရင် ဝိနယဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်ပါတယ်။ ဆက်ပြီး ဆွမ်းစားရင် အဲဒီမြူမှုန်ကို စားမိက ပါစိတ်အာပတ် သင့်ပါတယ်။

ပြီးတော့ ဆွမ်းလုတ်ကို ပါးစပ်ထဲ သွတ်သွင်းပြီးနောက် ပါးစပ်အတွင်းမှ ဆွမ်းလုံးတစ်လုံးဖြစ်စေ သပိတ်ထဲသို့ ပြန်ပြီးကျရင် ထပ်ပြီး အကပ်ခံလေ့ ရှိကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီပြန်ကျလာတဲ့ ဆွမ်းလုံးက ပါးစပ်ထဲ ရှိတဲ့ သွားရည်၊ နှုတ်ခမ်းရည် စသည်နဲ့ မလူးဘဲ ပြန်ကျရင် အကပ်မပျက်သေးပါ။ သွားရည် စသည်နဲ့ လူးပြီးမှ ပြန်ကျရင်တော့ အဲဒီသွားရည်အတွက် အကပ်ပျက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပါးစပ်မှ ဆွမ်းလုံး

ပြန်ကျတဲ့အခါ ထပ်ပြီး အကပ်ခံလေ့ရှိရာမှာ ဆွမ်းတစ်လုံးကျတဲ့အတွက် သပိတ်အတွင်းရှိ ဆွမ်းတွေ အကပ်ပျက်သွားလို့ မဟုတ်ပါ။ ပြန်ကျလာ တဲ့ ဆွမ်းလုံးက သွားရည် စသည်နဲ့ လူးလာခဲ့ရင် အကပ်ပျက်ရာ ရောက်လို့ အဲဒီ ပြန်ကျလာတဲ့ ဆွမ်းလုံးကို ထပ်ပြီး အကပ်ခံတာ ဖြစ်တယ်လို့ မှတ်ရပါတယ်။

ပြီးတော့ ဆွမ်း၊ အချို့ပွဲ စသည် စားရာမှာ လက်မဆေးဘဲ စားရင် လက်မှာ ရထရေဏုမျှလောက်ရှိတဲ့ မြူမှုန်တွေ ကပ်နေခဲ့ရင် အဲဒီမြူမှုန်တွေအတွက် လက်ဖြင့်ထိရာ ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်တွေပါ အကပ် ပျက်တတ်လို့ ဆွမ်းစားခါနီးမှာ လက်ဆေး၊ ဆွမ်းစားပြီးနောက် အချို့ပွဲ စားခါနီးမှာ လက်ဆေးရပါမယ်။ ညှာလက်ကိုသာ ဆေးပြီး ဘယ်လက် ကို မဆေးရင် ဘယ်လက်နဲ့ စားဖွယ်တွေကို ကိုင်ရာမှာလည်း ဒီနည်း အတိုင်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဘယ်ဘက်လက်ကို မဆေးရင် အဲဒီလက်နဲ့ စားဖွယ်တွေကို မကိုင်မိစေရပါ။

ဆိုဖွယ်ရှိပါသေးတယ်။ အချို့က စားမယ်လို့ လက်ဆေးပြီးမှ အဲဒီလက်နဲ့ သင်္ကန်းကို သိမ်းကြပါတယ်။ အဲဒီလို သိမ်းကြရာမှာ သင်္ကန်းက ရထရေဏုမြူမှုန်ကို ကိုင်မိရင် လက်မဆေးသူနှင့် အတူတူ ပါပဲ။ တချို့ကတော့ အချို့ပွဲစားစဉ် အကပ်ခံမထားတဲ့ လက်သုတ်ပဝါကို သုတ်လိုက်၊ အချို့ပွဲကို နှိုက်လိုက်နဲ့ စားကြပါတယ်။ အဲဒီလိုစားရာမှာ လက်သုတ်ပဝါ ညစ်ပေတော့မှာ သေချာပါတယ်။ လက်သုတ်ပဝါမှာ ရထရေဏုမြူမှုန် ပါရင် စားဖွယ်တွေလည်း အကပ်ပျက်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် အစာစားမယ်လို့ လက်ဆေးပြီးနောက် အဲဒီလက်နဲ့ အစာမှ တစ်ပါး အခြားလက်သုတ်ပဝါ၊ သင်္ကန်း စသည်ကို မကိုင်ဘဲ စားတဲ့ ကိစ္စ ပြီးမှသာ လက်ဆေးကာ လက်သုတ်ပဝါကို သုတ်သင့်ကြပါတယ်။

၂၆။ မေး ။ ။ မစူးစမ်း၊ မမေးမြန်းဘဲ အသားကို မစားရဆိုတော့
 ဘယ်လိုစူးစမ်း လေ့လာရမှာပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ “လူ-ခွေး-မြင်း-ဆင်၊ သစ်-ကျားလျှင်၊ ခြင်္သေ့
 ဝံ-အောင်း-မြွေ။”

အထက်ပါ မအပ်စပ်သော အသားကြီး (၁၀)မျိုးမှာ သာမက
 ထို (၁၀)မျိုး တစ်ပါးသော အပ်စပ်သော အသားတို့၌လည်း မစူးစမ်း
 မမေးမြန်းဘဲ မစားရပါ။

ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ အကပ္ပိယမံသနိဒ္ဒေသ၌ မဟာဂန္ဓာရုံ
 ဆရာတော်ကြီးက အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါသည်။

“အသားဟင်းကို ရလျှင် အပ်သောသတ္တဝါတို့၏ အသား
 ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို သတိထား၍ စဉ်းစားလိုက်ရသည်။ တွေ့နေကျဖြစ်၍
 အပ်သောအသားမှန်း သိလျှင် မေးဖွယ်မလို။ မသိလျှင် သို့မဟုတ်
 မသေချာလျှင် မေးပြီးမှ စားရသည်။ ထိုသို့ မဆင်ခြင် မမေးမြန်းဘဲ
 စားလျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏ဟု ဘေသဇ္ဇကုန္ဒက၌ ပညတ်တော်
 မူသည်။”

ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ၌ ဤသို့ အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဆိုထား
 ပါ၏။

“မဆင်ခြင်၍ဆိုတာ မမေးမြန်းဘဲလို့ ဆိုလိုတယ်၊ ဆက်ပြော
 ပါမယ်။ မည်သည့်အသားပဲလို့ သိရင် မေးဖွယ်ကိစ္စ မရှိပါ။ မသိတဲ့
 ရဟန်းကတော့ မေးမြန်းပြီးမှသာ ခဲစားထိုက်တယ်။”

ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာဟောင်းက အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါ၏။

“ငါးတွေမှာတော့ မေးဖို့ကိစ္စ မရှိပါ။ (မေးစရာ မလိုပါ)။
 အကြောင်းကတော့ မအပ်စပ်တဲ့ ငါးတွေဆိုတာ မရှိလို့ပါပဲ။”

ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာသစ်မှာတော့ အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါ သေး၏။

“အာပတ်ကို ကြောက်ပြီး ရုပ်သွင်ပြင်အခြေအနေကို သတိ ထားတတ်တဲ့ ရဟန်းဟာ မေးမြန်းပြီး ခံယူထိုက်၊ ဘုဉ်းပေးထိုက် ပါတယ်။”

အရှင်သောဘနု၏ အမေး

၂၇။ မေး ။ ။ လက်ဖက်ရည်သောက်ရာ ရှုရ၊ ရှုရ မြည်အောင် သောက်ကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ပါတိမောက်ဘာသာ ဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၃၈၈)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဤ “သုရသုရ” သဒ္ဒါလည်း “အနုကရဏ = အသံကို အတုလိုက်၍ပြုတတ်သော” သဒ္ဒါပင်တည်း။ ပါဠိက “သုရ = သုရ” မြန်မာက ရှုရ = ရှုရ” အသံကြားသည်။ ထိုအသံမျိုး မဖြစ်အောင် ဆွမ်းကိုလည်း စား၊ ဟင်း၊ နွားနို့ စသည်ကိုလည်း သောက်ရမည်။ ဤစကားအရ မသောက်ကောင်းပါ။

မဓိရာ၏ အမေး

၂၈။ မေး ။ ။ အောက်ပါပစ္စည်းတို့ကို မွန်းလွဲချိန်၌ ရဟန်းသံဃာ တို့အား ကပ်လှူနိုင်ပါသလား။

(က) အဖျော်ရည်၊ ယမကာ၊ ဘိလပ်ရည်။

(ခ) သစ်သီး၊ မုန့်သေတ္တာ၊ ငါးသေတ္တာ။

- (ဂ) နောက်နေ့စားရန် ဆွမ်း၊ ဟင်း။
- (ဃ) ဆွမ်းဆန်၊ ဆီ၊ ဆား၊ ငါးခြောက်။
- (င) မကျန်းမာလျှင် သုံးစွဲသော စားဆေး၊ သောက်ဆေး၊ လိမ်းဆေး

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီး၏ ဘာသာရေးပြဿနာ စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၉)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

(က) အဖျော်ရည်၊ ယမကာ၊ ဘိလပ်ရည်။

“ယာမကာလိက”ဟူသော ပါဠိကို မြန်မာလို “ယမကာ”ဟု ခေါ်ကြ၏။ “မွန်းလွဲသည်မှစ၍ အရက်တက်သည့်အခါတိုင်အောင် ညဉ့်ကာလ၌ သုံးဆောင်ကောင်းသော သောက်ဖွယ်”ဟု အဓိပ္ပာယ် ရ၏။ ထို့ကြောင့် အဖျော်ရည်၊ ဘိလပ်ရည်များသည် “ယမကာ”တွင် ပါဝင်၏။ မန်ကျည်းသီး စသော အသီးကို ထန်းလျက်နှင့်ရောနှော၍ ဖြစ်စေ၊ သီးခြားဖြစ်စေ ရေစိမ်၍ အမှုန့်မပါအောင် ကြည်လင်စွာ စစ်ပြီးသောအခါ ရဟန်းတော်များအား မွန်းလွဲသောအချိန်၌ ကပ်လှူ ကောင်း၏။ ဘိလပ်ရည်လည်း ထိုနည်းတူ။ သို့သော် ရဟန်းသာမဏေ များသည် ထိုယမကာကို မွတ်သိပ်ဆာလောင်သောအခါမှ အဆာပြေ အောင် သောက်ကောင်း၏။ မဆာဘဲ အရသာခံသက်သက်ကား မသောက်ကောင်း။ [မီးဖြင့် ချက်ထားသော အဖျော်ရည်များကိုကား ဆရာတို့ ဘုဉ်းပေးတော်မမူကြပါ။]

(ခ) သစ်သီး၊ မုန့်သေတ္တာ၊ ငါးသေတ္တာ။

ဤပစ္စည်းများကိုကား နေ့လွဲသောအခါ၌ အကပ်ပင် မခံ ကောင်းပါ။ သို့သော် ရဟန်းများသည် ဘုဉ်းပေးဖို့ မရည်စူးဘဲ

သာမဏော၊ ကျောင်းသား၊ ကပ္ပိယတို့စားဖို့ ရည်စူးလျှင်ကား ကပ်လှူ
သည်ကို ခံယူကောင်း၏။ [သစ်သီး ဟူရာ၌လည်း ငှက်ပျောသီး၊
ရှောက်သီး စသော နံနက်၌ စားလေ့ရှိသော သစ်သီးကို ဆိုလိုသည်။
သံပရာသီးကဲ့သို့ သစ်သီးကိုကား မွန်းလွဲအခါ ခံယူကောင်းပါပေ၏။]

(ဂ) နောက်နေ့စားရန် ဆွမ်း၊ ဟင်း။

ဤဆွမ်း၊ ဟင်းများကိုလည်း မုန့်သေတ္တာနှင့် သဘောတူပင်
စီစဉ်ရပါသည်။

(ဃ) ဆွမ်းဆန်၊ ဆီ၊ ဆား၊ ငါးခြောက်။

ဆွမ်းဆန်နှင့် ငါးပိ၊ ငါးခြောက်တို့ကိုလည်း မုန့်သေတ္တာ
ကဲ့သို့ပင် စီစဉ်ရ၏။ ဆီနှင့် ဆားကိုကား နောက်ရက်၌ ဆွမ်းဟင်းတို့နှင့်
ရော၍ မစားဘဲ ဆေးအရာ၌ အသုံးပြုမည်ဖြစ်လျှင် အကပ်ခံကောင်း
ပါ၏။ ဆွမ်းဟင်းတို့နှင့် ရော၍ ချက်ပြုတ်စားသောက်ဖို့ကား အကပ်မခံ
ကောင်းပါ။

မှတ်ချက် ။ ။ ယခုအခါ ညနေပိုင်း၌ ဆွမ်းဆန်စိမ်းလောင်းသော
အလေ့အထကို တွေ့ရ၏။ ထိုသို့လောင်းရာ၌ ရဟန်းကိုယ်တိုင် မခံယူ
ဘဲ သာမဏော၊ ကပ္ပိယ၊ ကျောင်းသား ခံယူမှသာ နောက်နေ့၌
စားသောက်ခွင့် ရှိ၏။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ရဟန်းကိုယ်တိုင် ခံယူလျှင်
နောက်နေ့၌ (သာမဏော၊ ကပ္ပိယတို့က ချက်ပြုတ်ပေးသော်လည်း)
ရဟန်းမှာ မစားကောင်းပါ။ ထိုသို့ မအပ်မှန်းသိပါလျက် လှူဒါန်းသော
ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့မှာလည်း ဒါနအကျိုးမရဘဲ အပြစ်သာ
ရစရာရှိပါသည်။

(င) မကျန်းမာလျှင် သုံးစွဲသော စားဆေး၊ သောက်ဆေး၊ လိမ်းဆေး၊

စားဆေး၊ သောက်ဆေးတို့မှာ နေ့လွဲလျှင် အကပ်ခံကောင်း တာလည်း ရှိ၊ မခံကောင်းတာလည်း ရှိ၏။ နေမလွဲမီ တစ်ရက်သာ စားကောင်းသော မန်ကျည်းမှည့်ပါသော တေဆေး၊ မန်ကျည်းရည် ပါသော သောက်ဆေးမျိုးကို နေ့လွဲအခါ အကပ်မခံကောင်းပါ။ စတုမဂ္ဂ ကဲ့သို့သော စားဆေးမျိုး၊ သံပရာရည်ကဲ့သို့ သောက်ဆေးမျိုးကိုကား နေ့လွဲအခါ အကပ်ခံကောင်းပါ၏။ လိမ်းဆေးကိုကား နေ့လွဲအခါ ကပ်လှူနိုင်ပါသည်။

- ၂၉။ မေး ။ ။ ဘိလပ်ရည် သောက်ကောင်းပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ဒုတိယစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၁၇) တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ပါဠိတော်၌ “အဂိလာနဿ ဂုဠောဒကံ” ဟု ခွင့်ပြုတော်မူ သောကြောင့် ဂိလာနမဟုတ်ဘဲ မွတ်သိပ်ဆာလောင်ရုံမျှဖြင့်ကား ဂုဠကို ရေဖြင့် ရောစပ်ထားသော ထန်းလျက်ရည်၊ ကြံသကာရည်၊ သကြားရည် ကိုသာ ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ [ထိုအရည်များသည် သတ္တဟကာလိက ဖြစ်သောကြောင့် ထုံးစံအတိုင်းဆိုလျှင် ဂိလာနဖြစ်မှ သောက်ကောင်း၏။ သို့သော် သီးခြားခွင့်ပြုထားသောကြောင့် ပါန (ဖျော်ရည်) ကဲ့သို့ မွတ်သိပ်ဆာလောင် ရုံမျှဖြင့် သောက်ကောင်းတော့သည်။]

မှတ်ချက် ။ ။ များသောအားဖြင့် လမနစ်ရည် (ဘိလပ်ရည်)များ လည်း မူရင်းမှာ သကြားရည်ပင်တည်း။ အနံ့အမျိုးမျိုး၊ အရောင်အမျိုး မျိုးဖြစ်အောင် ဆေးများဖြင့် ရောစပ်ထား၏။ ထိုဆေးများအတွက် အဗ္ဗေဟာရိက ဟု ဆိုသင့်၏။ ယခုခေတ်၌ ဝိနည်းခိုရ်ဆရာတော်များ

သည် စတုမဂ္ဂကို အရွယ်ကြီး၍ဖြစ်စေ၊ ရောဂါရှိ၍ဖြစ်စေ အားနည်းသောရောဂါရှိမှ ဆေးအဖြစ်ဖြင့် ဘုဉ်းပေးတော်မူကြ၏။ စတုမဂ္ဂ၌ သီ၊ ပျား၊ သကာ၊ ထောပတ် လေးမျိုးလုံးပင် သတ္တဟကာလိကချည်းဖြစ်၍ ဆာလောင်ရုံမျှဖြင့် နေ့လွဲအခါ၌ မစားကောင်းချေ။ အချို့က (စတိသဘော) ရေဖြင့် ရော၍ အဆာပြေ ဘုဉ်းပေးကြ၏။ ရေရောရုံမျှဖြင့် သတ္တဟကာလိက မပျက်၊ ဂုဠောဒကလည်း မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စဉ်းစားသင့်သည်။

၃၀။ မေး ။ ။ တစ်ကြိမ် ကပွိုပြီးသော သစ်သီးများကို နောက်နောက်ရက်များ၌ မကပွိဘဲ ရဟန်းတို့ စားသောက်နိုင်ပါသလား။

ပြေ ။ ။ အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ ဘူတဂါမသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌ ဤသို့ ရေးသားထားပါ၏။

“တစ်ကြိမ် ကပွိုပြီးသော သစ်သီးများကို (အကပ်မခံရသေးလျှင်) နောက်နောက်ရက်များ၌ပင် ထပ်၍ မကပွိဘဲ အကပ်ခံ၍ စားသောက်နိုင်၏။

မလေ့ညာနီ၏ အမေး

၃၁။ မေး ။ ။ ထန်းရည်၊ အုန်းရည်၊ ပေရည်၊ ဓနိရည်တို့ကို သောက်ကောင်းပါသလား။

ပြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကခါဘာသာဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၆၄)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“ဗီတော ပဋ္ဌာယ” ကို “သမ္ဘာရေ ပဋိယာဒေတွာ စာဋိယံ ပက္ခိတ္တ ကာလတော စေဝ-ဆိုင်ရာအဆောက်အဦးတို့ကို စီမံ၍ အိုး၌ ထည့်ရာအခါမှာ လည်းကောင်း၊ တာလနာဠိကေရာဒီနံ ပုပ္ဖရသဿ အဘိဝနကာလတော စ- ထန်းရည်၊ အုန်းရည် စသည်နှင့် ပန်းပွင့် ရေ၏ အသစ်ကာလမှလည်းကောင်း” ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် တချို့က “ထန်းရည်၊ အုန်းရည်ကို မသောက်အပ် ဟု ယူဆ၏။ သို့သော် ထိုထန်းရည် စသည်မှာ အခြားအဆောက်အအုံနှင့် ရောဖွယ်မလို။ သေရည်လုပ်ရာ၌ကျသော ပင်ကျရည်သည် အသစ်ဖြစ်သော်လည်း မအပ်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ “အဘိနဝကာလတော” ဟု ဆိုပါသည်။ သေရည်အရက်လုပ်ဖို့ မဟုတ်သော ထန်းရည် စသည်ကို “အဘိနဝ ကာလတော” ဟု မဆို။ [အုန်းရည် ဟူရာ၌လည်း အုန်းသီးအတွင်းက အရည်ကို မဆိုလို။ အုန်းပင်မှ ထန်းရည်ခံသလို ခံ၍ရသောအရည်ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။ ပေရည်၊ ဓနိရည်များ၌လည်း နည်းတူ။]

- ၃၂။ မေး ။ ။ ဖျော်ရည်မှာ အဖတ်၊ အနယ် ပါလျှင်မွန်းလွဲပိုင်း၌ ရှင်ရဟန်းတို့ သောက်ကောင်းပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း စာ မျက်နှာ (၂၅၊ ၂၆) ၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသား ထားပါ၏။

“အဖျော်ရည်လုပ်နည်းမှာ အကပ်မခံရသေးသော သပြေသီး၊ သရက်သီး စသည်ကို ရေအေး၌ စိမ်စေ၍ သောက်ချိန်ကျသောအခါ လူ၊ သာမဏေတို့ကို ကောင်းစွာ စစ်စေပြီးမှ အကပ်ခံ၍ သောက်အပ်၏။ ကောင်းစွာ စစ်ခြင်းဆိုသည်ကား ယာဝကာလိကဝတ္ထုတို့၏ အဖတ်၊ အနယ် ဟူ၍ မပါစေရ။ အရည်ကြည်သက်သက်ရအောင် ရေစစ်ပဝါ

ထူထူနှင့် စစ်ရမည်။ အဖတ်ဟူ၍ မုန့်ညှင်းစေ့ခန့်မျှ ပါရှိလျှင်ပင် မသောက်အပ်ပြီ။ ဆီးဖြူ၊ သျှိုသျှား၊ သဖန်းခါး အစရှိသော ယာဝ ဇီဝိကဝတ္ထုတို့နှင့် ပြုလုပ်သော အဖျော်ရည်၌မူကား အဖတ်ပါသော် လည်း ကိစ္စမရှိ။”

၃၃။ မေး ။ ။ ဆွမ်းဝိုင်း ဆက်ကပ်သည့်အခါ (၂) ယောက်၊ (၃) ယောက် ဝိုင်းကပ်လို့ ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးကဤသို့ ရေးထားပါ၏။

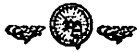
ယခုကာလ တစ်ယောက်တည်း ကြွနိုင်သော စားပွဲကို ဟင်း ဖိတ်မည်စိုး၍ ၂ ယောက်၊ ၃ ယောက် ကိုင်လျက် ကပ်ခြင်း၊ စားပွဲ အခင်းတို့ ကြမ်းပြင်မှာ ထိနေလျက် ကပ်ခြင်း၊ ကပ်မည့်သူက ရှေးရှု ဆောင်၍ ၂ တောင့်ထွာအတွင်း ရောက်ရှိသောဝတ္ထုကို လက်မြှောက် လှမ်းယူ၍ အကပ်ခံခြင်းများ၌ အကပ်မြောက်သည်ချည်း မှတ်ပါ။

၃၄။ မေး ။ ။ အကပ်ခံပြီးသော စားဖွယ်အာဟာရတို့ကို လူ၊ သာမဏေတို့က လာပြီး ကိုင်လျှင် အကပ်ပျက်ပါ သလား၊ ကိုင်လို့ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ ရေး သားထားပါ၏။

ဤအကပ်ခံပျက်ရာ၌ အာဟာရကို တစ်ပါးပိုင် အာဟာရ ဟု မှတ်၊ ၂ ပါး ၃ ပါး စသည်ဆိုင်သော စားဖွယ်၌ တစ်ပါးက စွန့်ရုံ

နှင့် အကပ်မပျက်နိုင်၊ ထို့ပြင် စွန့်မှ အကပ်ပျက်ရကား စားနေစဉ် လူသာမဏေတို့ လာ၍ ကိုင်ရာ၌ (ရဟန်းက၊ လက်ဖြင့် မထိစေကာမူ) အကပ်မပျက်၊ အကပ်ခံပြီးသော၊ သပိတ်ကို မစွန့်ဘဲ လူသာမဏေကို အခြားနေရာသို့ အထားခိုင်းလိုက်သော်လည်း အကပ်မပျက်။ သို့ရာ တွင် လူသာမဏေတို့ကိုယ်မှ မြူမှုန်များသည် အကပ်ခံပြီး အာဟာရ၌ ကျနေရစ်လျှင်ကား ထိုမြူမှုန်အတွက် ထပ်၍ အကပ်ခံရမည်။

ရဟန်းပြု သိက္ခာထပ်, ရှင်ပြု နှင့် ပတ်သက်သော ဗေဒနာများ

ကမ္ဘောဒီးယားရဟန်း ဥပုသ်နာဂုဏ် အမေး

- ၃၅။ မေး ။ ။ ရဟန်းခံကမ္ဘဝါစာ စသည့် ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္ဘဝါစာ၌ ဒုတိယမ္ပိ၊ တတိယမ္ပိ တေမတ္ထံ ဝဒါမိ စကားရပ် တို့ကို မဖတ်ဘဲ ထားရင် ကံပျက်ပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ဝိနယသံခိပ် စာမျက်နှာ (၁၀၄) ၌ ဤသို့ ရေးသားထားပါ၏။

“ကမ္ဘဝါစာတွင်း၌ အက္ခရာ, ပုဒ် ယုတ်လျော့ ကြွင်းကျန်ခြင်း, ဗျူဟာဗုဒ္ဓိခေါ်သော သဒ္ဓါဆယ်ပါး တိမ်းပါးချွတ်ယွင်းခြင်းတို့သည် ကမ္ဘဝါ ဝိပတ္တိအတွက် ကံပျက်ရန် အမှုတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဥတ်၌လည်း ဤ အက္ခရာပုဒ် ယုတ်လျော့ခြင်း, သဒ္ဓါဆယ်ပါး တိမ်းမှားခြင်းတို့သည် ကမ္ဘဝါနည်းတူ ကံပျက်ရန် အမှုတို့ပင်တည်း။”

ပရိဝါပါဠိတော် (၃၈၃) ပရိဝါအဋ္ဌကထာ (၂၄၆) တို့၌ သာဝနံ ဟာပေတိနှင့် ဥတ္တိံ န ပရာမသတိဟု မိန့်ထားသောစကားတို့အရ တည်း။

- ၃၆။ မေး ။ ။ ရှင်လောင်းကို ဦးခေါင်းရိတ်လိုက သံဃာကို ပန်
 ပြောရမည်ဖြစ်ရာ ဘယ်လို ပန်ပြောရပါသလဲ။
- ဖြေ ။ ။ (၁) ဤသူငယ်၏ ဆံရိတ်ခြင်းကို ပန်ပြောပါ၏။
 (၂) ဤသူငယ်၏ ရဟန်းပြုမှုကို ခွင့်ပန်ပါ၏။
 (၃) ဤသူငယ်ကို ရှင်ပြုပေးခြင်းကို ပန်ပြောပါ၏။
 (၄) ဤသူငယ်သည် ရဟန်းဖြစ်လိုပါ၏။
 (၅) ဤသူငယ်သည် ရှင်ရဟန်းပြုလိုပါ၏။

အထက်ပါစကားတို့တွင် တစ်ခုခုဖြင့် ပန်ပြောရပါမည်။ (၃)ကြိမ်
 ဖြစ်ဖြစ်၊ (၂)ကြိမ်ဖြစ်ဖြစ်၊ (၁)ကြိမ်ဖြစ်ဖြစ် ပန်ပြောနိုင်ပါသည်။ ပါဠိ
 ဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ၊ မြန်မာဘာသာဖြင့်ဖြစ်စေ ပန်ပြောနိုင်ပါသည်။
 ကျောင်းတိုက်တစ်တိုက်လုံးရှိ ရဟန်းတို့က စုဝေးစေပြီး ထိုသံဃာ
 အစည်းအဝေးသို့ ရှင်လောင်းကို ခေါ်ဆောင်ကာ ပန်ပြောရပါသည်။
 ခေါင်းရိတ်ရာကျောင်းတိုက်က သံဃာအချင်းချင်း မကွဲမပြား သဘောတူ
 နေကြလျှင် ရဟန်းတွေ (၁၀)ပါး၊ (၂၀)ပါး၊ (၃၀)ပါး နေကြ၏ဟု
 အပိုင်းအခြား ထင်ရှားပါက ထိုရဟန်းတို့၏ တည်ရာအရပ်သို့ဖြစ်စေ၊
 ထိုင်ရာအရပ်သို့ဖြစ်စေ သွားပြီး ပန်ပြောရပါမည်။

ရဟန်းတွေ ထောင်ပေါင်းများစွာရှိရာ ကျောင်းတိုက်ကြီးဖြစ်
 လျှင် ရဟန်းအားလုံးတို့ကို စုဝေးဖို့ ခက်ခဲပါ၏။ ခဏ္ဍသိမ်၌ တည်ပြီး
 ဖြစ်စေ၊ မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ စသော အရပ်တို့သို့ သွားပြီးဖြစ်စေ ခေါင်းရိတ်
 ကာ ရှင်ပြုပေးရပါသည်။

ဆံပင် လက် (၂)သစ် သို့မဟုတ် လက် (၂)သစ်အောက်
 ဆံပင်ရှိသူကို ခေါင်းရိတ်ဖို့ မလိုသောကြောင့် ခေါင်းရိတ်ဖို့ မပန်ပြောဘဲ
 လည်း ရှင်ပြုပေးနိုင်ပါသည်။ ခေါင်းတုံးပြီးစသူ၊ လူထွက်ပြီးစသူ၊
 တိတ္ထိတစ်ယောက်ယောက်ဖြစ်နေမှု ခေါင်းရိတ်ဖွယ် မလိုပါ။

(ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ - ၂၈၄၊ ၂၈၅)

၃၇။ မေး ။ ။ ရဟန်းခံကမ္မဝါစာကို တစ်ပါးမက များစွာသော
ရဟန်းတို့က ဖတ်လျှင် ဘယ်လိုဖြစ်နိုင်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ပရိဝါရာဘာသာဋီကာ
စာမျက်နှာ (၂၉၀)၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးထား
ပါ၏။

ဤသို့ တစ်ပါးတည်းပင် အထပ်ထပ်ရွတ်ဆိုခြင်းသည် နဂိုရ်
က ကံမပျက်လျှင်လည်း ခိုင်မြဲအောင် ပြုရာရောက်၏။ အက္ခရာပုဒ်
သည် ယုတ်လျော့ချွတ်ယွင်းသောကြောင့် ကံပျက်လျှင်လည်း ထပ်၍
ရွတ်ဆိုမှုကြောင့် ကံမပျက်ဘဲ ကောင်းသောကံအဖြစ်ဖြင့် တည်နိုင်
သည်-ဟူလို။ ထို့ကြောင့် သူ့လည်း စိတ်မချရ၊ ငါ့လည်း စိတ်မချရ
သော ယခုကာလဝယ် ကမ္မဝါစာကို တစ်ပါးတည်း ထပ်၍ထပ်၍
ရွတ်ခြင်းသာမက နှစ်ပါးသုံးပါးတွင်လည်း အချို့က ထပ်၍ထပ်၍
ရွတ်ကြသည်။

ဆက်ဦးအံ့။ ။ (၂)ပါး၊ (၃)ပါး တွဲ၍ ရွတ်ဖတ်ရာ၌ တစ်ပါး၏
မပြည့်စုံသော ပုဒ်-အက္ခရာအတွက် အခြားတစ်ပါးက (၂)ပါးက ဖြည့်
စွက်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ထိုတစ်ပါး၏ အက္ခရာ တစ်လုံး
တလေ မှားယွင်းလျှင် ထိုတစ်ပါးအတွက် ကမ္မဝါစာ ပျက်တော့၏။
အတူတွဲဖက် (၂)ပါး၊ (၃)ပါးလုံး အက္ခရာတစ်လုံးစီ ပျက်လျှင်လည်း
အားလုံးပျက်ပင်တည်း။ ရှေးခေတ်ကသော် ကမ္မဝါစာကို (၂)ပါး၊ (၃)ပါး
တွဲဖက်၍ ရွတ်လေ့မရှိကြ။ တစ်ပါးတည်းသာ ရွတ်လေ့ရှိကြ၏။ ထိုသို့
တစ်ပါးတည်းဖြင့် ပီသအောင် ရွတ်လျှင် တစ်ကြိမ်တည်းဖြင့် ကိစ္စပြီးစီး
နိုင်ပါသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ ဥပသမ္မဒါကံ၌ ထိုသို့ ကမ္မဝါစာဆရာက တစ်ပါးတည်းဖြင့် ပြီးစီးမှသာ ကမ္မဝါစာဆရာ၌ ပြုထိုက်သောဝတ်ကို အန္တေဝါသိကဖြစ်သော ရဟန်းသစ်က ပြုနိုင်စရာရှိသည်။ ယခုခေတ် အလိုက် ကမ္မဝါစာ ဆရာ (၆)ပါး၊ (၉)ပါး စသည်ရှိလျှင် မည်သူ့ ကမ္မဝါစာကြောင့် ရဟန်းဖြစ်မှန်း မသိရ၍ အဖေများသော သားကဲ့သို့ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

၃၈။ မေး ။ ။ ရဟန်းခံကမ္မဝါစာ စသည့် ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာ၌ ဒုတိယမ္ဗိ၊ တတိယမ္ဗိ တေမတ္ထံ ဝဒါမိ စကားရပ် တို့ကို မဖတ်ဘဲ ထားရင် ကံပျက်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ဝိနယသံခိပ် စာမျက်နှာ (၁၀၄) ၌ ဤသို့ ရေးသားထားပါ၏။

“ကမ္မဝါစာတွင်း၌ အက္ခရာ၊ ပုဒ် ယုတ်လျော့ ကြွင်းကျန်ခြင်း၊ ဗျူဟာဗုဒ္ဓိခေါ်သော သဒ္ဓါဆယ်ပါး တိမ်းပါးချွတ်ယွင်းခြင်းတို့သည် ကမ္မဝါ ဝိပတ္တိအတွက် ကံပျက်ရန် အမှုတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဥတ်၌လည်း ဤ အက္ခရာပုဒ် ယုတ်လျော့ခြင်း၊ သဒ္ဓါဆယ်ပါး တိမ်းမှားခြင်းတို့သည် ကမ္မဝါနည်းတူ ကံပျက်ရန် အမှုတို့ပင်တည်း။”

ပရိဝါပါဠိတော် (၃၈၃) ပရိဝါအဋ္ဌကထာ (၂၄၆) တို့၌ သာဝနံ ဟာပေတိနှင့် ဥတ္တိံ န ပရာမသတိဟု မိန့်ထားသောစကားတို့အရ တည်း။

၃၉။ မေး ။ ။ ရှင်ပြုပေးရာမှာ ဥဘတော သုဒ္ဓိ၊ ရဟန်းခံပေးရာမှာ
ကေတောသုဒ္ဓိ ဖြစ်ရမယ်လို့ ဆိုထားရာ ဥဘတော
အရ ဆရာတစ်ပါး၊ ရှင်လောင်းတစ်ပါးလား။ ကေ
တောအရ ဆရာတစ်ပါးလား။ ဘာကို ဆိုလိုပါသလဲ။

ပြေ ။ ။ အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါ
ဘာသာဋီကာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာအဖွင့်၌ အောက်ပါ
အတိုင်း အနက်ဘာသာပြန်ထားပါ၏။

“ရဟန်းခံ ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဆိုခြင်းသည် တစ်ဖက်သော
ကမ္မဝါစာဆရာ၏ စင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့် အပ်၏။ (ဌာန်၊ ကရိုဏ်း
ပီသစွာ ရွတ်ဆိုခြင်းအားဖြင့် အပ်၏။) သာမဏေ အဖြစ်သည်ကား
နှစ်ဖက်သော ဆရာ၊ တပည့်တို့၏ စင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့်သာ (ဌာန်၊
ကရိုဏ်း ပီသစွာ ရွတ်ဆိုခြင်းအားဖြင့်သာ) အပ်၏။ တစ်ဖက်သော
ဆရာ၏ (ဝါ) တစ်ဖက်သော တပည့်၏ စင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့် (ဝါ)
စင်ကြယ်ရုံဖြင့် မအပ်”

ဥဘတောအရ ဆရာတစ်ပါး၊ တပည့်တစ်ပါးအားဖြင့် နှစ်ပါး
သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မဆိုလိုပါ။ ဆရာဖက်၊ တပည့်ဖက်အားဖြင့် နှစ်ဖက်
ကိုသာ ဆိုလိုပါသည်။

ကေတောအရ ကမ္မဝါစာဆရာတစ်ပါးကို မဆိုလိုပါ။ တစ်ဖက်
ကိုသာ ဆိုလိုပါသည်။

၄၀။ မေး ။ ။ ရဟန်းခံ ကမ္မဝါစာဖတ်ရာမှာ ကမ္မဝါစာဆရာ(၃)ပါး
တစ်ပြိုင်နက် ဖတ်ဖို့ လိုအပ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိတော် စာမျက်နှာ (၁၃၂)၌
 “ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗ္ဗလေန သံဃော ဥပေတဗ္ဗော။ ညတ်၊ ကမ္မဝါစာ
 နှုတ်၌ လာသဖြင့် ကောင်းစွာ ထက်မြက်သော၊ ဌာန်၊ ကရိုဏ်းကို
 ပီသစွာ ရွတ်စွမ်းနိုင်သော ရဟန်းသည် သံဃာကို အသိပေးထိုက်၏”
 ဟု ပါရှိပါ၏။ ကမ္မဝါစာ ဆရာတစ်ပါးကိုသာ ပြပါ၏။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၌ ဤသို့
 မှတ်ချက်ရေးထားပါ၏။ ယခုခေတ်၌ ဥပဇ္ဈာယ်တစ်ပါး၏ ရဟန်း
 လောင်းတစ်ပါးကို ကမ္မဝါစာ ဆရာ သုံးပါး၊ သုံးပါးထက် အများပင်
 တစ်ပြိုင်နက် ရွတ်ဆိုကြ၏။ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုရာ၌ အပြစ်မရှိသော်လည်း
 ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာအတိုင်းကား မဟုတ်ချေ။ တစ်ပါး၏ အသံကို
 အခြားပုဂ္ဂိုလ်က ညီအောင် ညှိ၍ လိုက်နေရသဖြင့် ဌာန်ကရိုဏ်းမှန်
 အောင် သတိထားဖို့ လစ်ဟင်းဖွယ် ရှိ၏။ တစ်ပါးက မပီလျှင် အခြား
 ပုဂ္ဂိုလ်က ပီသောကြောင့် အကျိုးရသည် မဟုတ်ပါလော ဟူအံ့။ ထိုသို့
 ပီဖို့ဆိုလျှင် တစ်ပါးစီ ရွတ်ခြင်းက သာ၍ ပီစရာရှိ၏။ အမှန်အားဖြင့်
 ရှေ့ခေတ်က ကမ္မဝါစာဆရာ တစ်ပါးတည်းသာ ရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင်
 ယှအခါ ရဟန်းလောင်းတစ်ပါးအတွက် သုံးပါးထက် ပို၍ တစ်ပြိုင်နက်
 ရွတ်ဆိုကြသေး၏။ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုရာ၌လည်း သုံးပါးပြိုင်၍ ရွတ်ဆိုသည်
 နှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်သည်။ “ဒွတ္တယော ဧကေနဿာဝနေ ကာတုံ”
 ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် ရဟန်းလောင်း သုံးပါးထက် ပို၍ကား
 ဥပဇ္ဈာယ်အသီးသီး ကမ္မဝါစာအသီးသီး ဖြစ်စေကာမူ တစ်ပြိုင်နက်
 မရွတ်ကောင်းဟု မှတ်ပါ။

၄၁။ မေး ။ ။ ရဟန်းလောင်းကို နာမည်အရင်းဖြင့် ကမ္မဝါစာဖတ်
 ပြီး ဥပဇ္ဈာယ်ကို တစ်ခဏသုံး တိဿနာမည်ဖြင့်
 ဖတ်ရင် အပ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ အပ်ပါ၏။ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာ
မျက်နှာ (၂၇၈) (၂၇၉) မှာ ဒီလို ရေးသားထားပါ၏။
မြန်မာပြန်လိုက်ပါသည်။

“ဥပဇ္ဈာယ်မှာရော ရဟန်းလောင်းမှာပါ အနွယ် စသည်
အမည်အားဖြင့်ရော၊ ထိုခဏမှာ သုံးဖို့ မှည့်ထားအပ်သော နာမည်အား
ဖြင့်ပါ ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဖတ်ခြင်းငှာ အပ်၏။”

“အကယ်၍ အဲဒီခဏမှာ ပကတိနာမည် (နာမည်အရင်း)ဖြင့်
ဖတ်ပြီး နောက်မှ တိဿ ဟူသော နာမည်အသစ်ဖြင့် ဖတ်လျှင်ကား
မအပ်။ ”

နာဂဟု နာမည်သစ် မမှည့်ဘဲ မူလနာမည်အတိုင်း ရွတ်ဆို
လျှင် အများသိပြီးဖြစ်သောကြောင့် သာ၍ကောင်း၏ဟု မဟာဂန္ဓာရုံ
ဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ ဥပသမ္ပဒါဝိမိကထာ၌ ရေး
သားထားပါသေးသည်။

ဥပဇ္ဈာန်အစ၏ အမေး

၄၂။ မေး ။ ။ ကမ္မဝါစာပါဠိ၌ တုဏှိ၊ တုဏှဿ၊ ပတ္တကလ္လံပုဒ်
တို့ကို ဘယ်လို အသံထွက်ရပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ၊
ပထမအုပ်၊ သန္တီပိုင်း၊ ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေသုတ်အဖွင့်၌
ပတ္တကလ္လံပုဒ်၏ အသံထွက်ပုံကို ဤသို့ ရေးသား
ထားပါ၏။

“သလ္လီနော” စသည်ကဲ့သို့ နိဂ္ဂဟိတ်မှ ဖြစ်လာသော လ
အက္ခရာကို နဂိုရ် နိဂ္ဂဟိတ်အသံအတိုင်း နာသိကာဌာန်သံ ရွတ်ဆိုရ၏။

ပတ္တကာလပုဒ်မှ ပတ္တကလ္လဖြစ်ရာ၌ လအက္ခရာကိုကား နာသိကာဋ္ဌာန် သံ မပါစေရ။ ဒုမိ ဂရုသုတ်နှင့်အညီ လ္လ-၂ လုံးကြောင့် ကကို ဂရုသံ ပေါက်အောင် (သံဃဿ၌ ဃသံ ရွတ်သလို) ရွတ်ရမည်။ ဗုဒ္ဓဗောဓ၊ သန္တိ “လေ လသော” (၄၆)သုတ်၌ ဥ-ဏ-န-င-မ တို့မှ ဖြစ်သော လသည် နိဂ္ဂဟိတ်သံရှိ၍ အခြား လတို့ကား နိဂ္ဂဟိတ်သံ မရှိဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ပြထား၏။ ထို့ကြောင့် ပတ္တကလ္လ၊ ဝေပုလ္လ စသောပုဒ် များ၌ နိဂ္ဂဟိတ်သံ မရွတ်ရ ဟု မှတ်ပါ။”

“တုဏှိ” ပုဒ်ကို အချို့က “တုဏှိဏှိ” ဟု အသံထွက်ကြ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဒုမိ ဂရုသုတ်စဉ်အရ ထိုသို့ ဖတ်ကြပုံ ပေါ်ပါ၏။ ဏကို ဏသတ်သံ ဖတ်ရင် ဟအက္ခရာမှ ဖြစ်လာသော ဟထိုးနှင့် ဤသရတို့ သာ ကျန်တော့၍ ဟိ ဟု အသံထွက်ကာ “တုဏှိဟိ”ဟုသာ ဖတ် ရဖွယ် ရှိပါ၏။

အင်္ဂလိပ်စကားလုံးပေါင်းဖြင့် တုဏှိပုဒ်ကို ရေးလျှင် Tunhi ဟု ရေးပါ၏။ နိပေါရဟန်း ဥပသောဘန၊ သီရိလင်္ကာရဟန်း ဥပသုမေဓာ လောကနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားရဟန်း ဥပဉာနာဝုဓတို့ကို တုဏှိအသံ ထွက်ပုံ မေးကြည့်ရာ အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်း အသံထွက်အတိုင်းပင် အသံထွက်ကြပါ၏။ ထို့ကြောင့် “တုဂတ်ဟိ”ဟူ၍ ဖတ်သော မြန်မာ ဆရာတော်အချို့၏ အသံထွက်နှင့်တူကြပါ၏။ နောက်နည်းကို နှစ်ခြိုက် ပါ၏။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကခါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၆) ၌လည်း ပတ္တကလ္လပုဒ်ကို ရွတ်ဖတ်ပုံနှင့်စပ်၍ အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါသေး၏။

ဤပုဒ်ကို ပတ္တကံလ ဟု နိဂ္ဂဟိတ်သံဖြင့် ရွတ်လေ့ရှိကြ၏။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဗောဓ-သန္တိ ၄၉ သုတ်၌ သာနုနာသိက-လ၊ နိရနုနာ သိက-လ ဟု ၂မျိုးခွဲ၏။ ထိုတွင် င-ဥ-ဏ-န-မ နှင့် နိဂ္ဂဟိတ်

တို့သည် မူလကပင် နာသိကဋ္ဌာန်၌ ဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ထို c-
စသော အက္ခရာ ၆ လုံးမှဖြစ်သော လသည် သာနုနာသိက တည်း။
နိဂ္ဂဟိတ်သံ ရွတ်ရမည် ဟူလို၊ သလ္လီနော သလ္လကဋ္ဌာ စသောပုဒ်၌
(သလ်) မျိုးတည်း။ ထိုသို့မဟုတ်သော ဤ ပတ္တကလ္လ၌ (ကလ်)မျိုးသည်
နိရနုနာသိက (လ)တည်း။ နိဂ္ဂဟိတ်သံ မရွတ်ရ ဟူလို၊ ထို့ကြောင့်
ယဿ , တဿ တို့ကို ရွတ်သကဲ့သို့ ကလ္လကို ရွတ်ကြ၏။ တချို့က
လည်း သန္တိအရာ၌ ပုဒ်စပ်၊ ပုဒ်ဖြတ် နှစ်မျိုးလုံး ကံမပျက်သောကြောင့်
ပရိပုဏ္ဏဿ ဟုလည်းကောင်း၊ ပရိပုဏ္ဏံ အဿ ဟုလည်းကောင်း
ရွတ်နိုင်သကဲ့သို့ ပတ္တကာလံဟု မူရင်းပုဒ်ရင်းဖြင့်လည်း ရွတ်ဖတ်
ကြသည်။

၄၃။ မေး ။ ။ သံဃဥပုသ်ပြုပြီးချိန်မှာ ရဟန်းလောင်း (၃) ပါးကို
ရဟန်းခံပေးလိုက်ရာ ထိုရဟန်းသစ် (၃)ပါး ဘာ
ဥပုသ်ပြုရပါမည်လဲ။

ဖြေ ။ ။ ကျောင်းတိုက်၌ ရှိနှင့်သော ရဟန်းတို့ သံဃဥပုသ်
ပြုပြီးမှ ရောက်လာသော ရဟန်းတို့သည် မူလဥပုသ် ပြုနှင့်သော
သံဃာထက် မများလျှင် ထိုဥပုသ်ပြုပြီးသံဃာ၊ ဂိုဏ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ် တွေ
သမျှအထံ၌ ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ် ပြုနိုင်သည်။ ဥပမာ- ရဟန်း ၅ပါးတို့
သံဃဥပုသ် ပြုပြီးလေရာ နောက်ထပ် ငါးပါး၊ လေးပါး စသော
သံဃာ၊ ဂိုဏ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရောက်လာလျှင် “ပါရိသုဒ္ဓေါ အဟံ ဘန္တေ”
စသည်ဆို၍ ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ် ပြုနိုင်သည် ဟူလို။

[နောက်ရောက်ပုဂ္ဂိုလ်က များနေလျှင်ကား သံဃဥပုသ်ပင်
ထပ်၍ပြုရမည်။]

[ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ (၄၉၁) မှ]

၄၄။ မေး ။ ။ ဥပုသ်ပြုရာအခါ စသည်မှာ ဆောင့်ကြောင့်မထိုင်ဘဲ နေရင် ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ပဝါရဏာကိစ္စ၌သာ အသီးသီးထိုင်၍ သံဃာကို ဖိတ်မံလျှောက်ထားရမည် ဖြစ်သောကြောင့် မိမိ ဖိတ်မံမပြီးမီ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ဖို့ရန် မိန့်တော်မူ ရသည်။ ဥပုသ် ကံ စသည်၌ကား မည်သူ့ကိုမျှ လျှောက်ရမည်မဟုတ် သောကြောင့် မိမိဆိုင်ရာ အာသန (နေရာ)၌ ချမ်းသာစွာ ထိုင်နေ၍ ပါတိမောက် ရွတ်သူကလည်း ရွတ်နိုင်၊ နာသူကလည်း နာနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။

“အခြားသော ကိစ္စများ၌လည်း ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ဖို့ အထူး ပညတ်ချက် မပါလျှင် ချမ်းသာသော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ထိုင်၍ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုခြင်း စသောအမှုကို ပြုနိုင်၏” ဟု ယူဆသင့်ပါသည်။

[မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၆)မှ]

ဥပုသ်မာသီရိ၏ အမေး

၄၅။ မေး ။ ။ ဒေသနာပြောသူ၊ ဒေသနာခံသူတို့ ဘယ်လို ထိုင် သင့်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၉၂) မှာ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဒီလိုရေးထားပါတယ်။

ဒေသနာပြောလိုသူသည် သံဃာ၊ ဂိုဏ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ထံ ပြော နိုင်၏။ သို့သော် ယခုခေတ် ထုံးစံအတိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးထံ ပြောလိုရာ၌ ရှေးဦးစွာ သင်းပိုင်ကေသီများကို ကောင်းမွန်စွာ ဝတ်၊ လက်ကတော့ တင်၊ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍ ဒေသနာခံသူက ကြီးလျှင် သူ့ကို ရှိခိုး၊ ဒေသနာပြောသူက ကြီးလျှင် ရှိမခိုးဘဲ ဒေသနာခံသူဘက်သို့ လှည့်၍

ရိုသေစွာ ဒေသနာပြောရမည်။ [ယခုခေတ်၌ အချို့ သီတင်းကြီးသူ တို့မှာ သူတို့က ဒေသနာပြောပါလျက် ဒေသနာခံသူ သီတင်းငယ်ကို သူတို့ဘက် လက်အုပ်ချီကာ အရိုအသေပေးစေ လိုကြသေး၏။ အမှန် မှာ- ဒေသနာခံသူက အရိုအသေပေးဖွယ် မလို။]

၄၆။ မေး ။ ။ သီတင်းငယ်ရဟန်းက တတိယအကြိမ် ဒေသနာ ပြောရခြင်း၏ အကြောင်းကား အဘယ်ပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၉၅)၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဒီလိုရေးထားပါတယ်။

သီတင်းကြီးက ပြောပြီးနောက် သီတင်းငယ်က ထပ်၍ ပြော ရာ၌ အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာဝိကရောမိ ဟူသော ဝါကျမပါခြင်းမှာ ထိုဝါကျက ဂရုကအာပတ်ကို ထင်စွာပြုသော ဝါကျ ဖြစ်၍ ထိုဂရုကအာပတ်အတွက်မှာ ပထမတစ်ကြိမ် ပြောရုံမျှဖြင့် ညဉ့် မဖုံးလွှမ်းခြင်း ကိစ္စပြီးသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ဘာကြောင့် အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗဟုလာ မှစ၍ ထပ်ရပြန်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား--သဘာဂအာပတ်ရှိသူချင်း ဒေသနာ ပြောမိလျှင် ဒုက္ကဋ် အာပတ်ထပ်၍ သင့်သောကြောင့် ထိုဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို ပြေပျောက်စေ ခြင်းငှာ အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗဟုလာ စသည် ထပ်ရပြန်သည်။

ချဲ့ဦးအံ့

ရဟန်း ၂ ပါး ညစာ စားမိ၍ ဝိကာလဘောဇန ပါစိတ် အာပတ်သင့်ကြရာ၌ ထိုအာပတ်သည် ညစာစားခြင်း သဘောတူ သောဝတ္ထုကြောင့် သင့်ရကား သဘာဂအာပတ် မည်၏။ ထိုကဲ့သို့ သဘာဂအာပတ်ရှိသူချင်း ဒေသနာပြော၊ ဒေသနာခံလျှင် ပြောသူခံသူ

၂ ပါးလုံးပင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် တစ်ချက်စီ ထပ်၍ သင့်ကြ၏။ သို့သော် ထိုဒုက္ကဋ်အာပတ်သည် ပြောခြင်းဝတ္ထုကြောင့် တစ်ပါးမှာ သင့်၍ ခံခြင်း ဝတ္ထုကြောင့် အခြားတစ်ပါးမှာ သင့်ရသည်။ ဝတ္ထုချင်း သဘောမတူ ကြ၍ သဘာဂအာပတ် မဟုတ်ကြချေ။ ထို့ကြောင့် ပထမဆုံး သီတင်း ငယ်က ဒေသနာပြောရာ၌ သဘာဂအာပတ်ရှိသူချင်း ပြောမိသော် ၂ ပါး လုံးမှာ ဒုက္ကဋ်တစ်ချက်စီ ထပ်၍သင့်၏။ သီတင်းကြီးက ဒုတိယ အကြိမ်ပြောရာ၌ ရှေးက သင့်ပြီးသော အာပတ်များနှင့်တကွ ယခင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်ပါ ပြေပျောက်လေပြီ။ သီတင်းငယ်မှာကား ဒုက္ကဋ် အာပတ် တစ်ချက်ကျန်သေး၏။ ထိုဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို ပြေပျောက်စေ ခြင်းငှာ တတိယဒေသနာ ပြောရပြန်သည်။

သဘာဂအာပတ်မရှိဘူး ဟု သိလျှင်ကား ထိုဒုက္ကဋ်အာပတ် လည်း မသင့်သဖြင့် တတိယအကြိမ်ထပ်၍ ဒေသနာပြောဖွယ် မလို၊ ယခုကာလ၌ကား သဘာဂအာပတ် ရှိရှိ၊ မရှိရှိ ရိုးရာဖြစ်၍ တတိယ အကြိမ် ထပ်လေ့ရှိကြသည်။ ထိုတတိယအကြိမ် ထပ်ရာမှာလည်း သမ္မဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ-များစွာကုန်သော ဝတ္ထုအမျိုးမျိုးကြောင့် သင့်ကုန်သော ဟုဆိုထားပြန်၏ များလည်း မများ။ ဒုက္ကဋ်တစ်ချက်သာ၊ ဝတ္ထုအမျိုးမျိုးလည်း မရှိ၊ သဘာဂဝတ္ထုရှိသူချင်း ဒေသနာပြောမှု ဝတ္ထုတစ်မျိုးသာရှိသည်။ သို့ရာတွင် အများဆိုလျှင် တစ်ပါးလည်း ပါဝင်၊ ဝတ္ထုအမျိုးမျိုးဆိုလျှင် ဝတ္ထုတစ်မျိုးလည်း ပါဝင်သောကြောင့် အထူးမပြင်တော့ဘဲ ရိုးရာအတိုင်းသာ လိုက်ကြပေတော့သည်။

အရှင်သောဘနု၏ အမေး

၄၇။ မေး ။ ။ သိမ်ထပ်မှုနှင့်စပ်ပြီး အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာ တော်ကြီးက ဘယ်လိုစီမံပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ တစ်ဘဝသာသနာစာအုပ်မှာ အရှင်ယောသီတက
အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားပါ၏။

သိက္ခာထပ်ခြင်း၊ သိမ်ထပ်ခြင်း

“သိက္ခာထပ်ခြင်း” ဟူသည် ရဟန်းထပ်ခံခြင်းကို ဆိုလိုသည်။
ဤသည်ကိုပင် “သိမ်ထပ်သည်”ဟူ၍လည်း သုံးနှုန်းကြသေး၏။
ဆရာတော် အရှင်နေကာဘိဝံသကား လုပ်ငန်းတိုင်းတွင် အလွန်စေ့စပ်
မှ ကျေနပ်သူဖြစ်၏။ သာမဏေငယ် အရွယ်အလတ်တို့မှစ၍ ကျွေးမွေး
စောင့်ရှောက် ပြုပြင်လာခဲ့ရသော မိမိ၏တပည့်များ (အသက်စေ့၍)
တခြားဒေသတွင် ရဟန်းခံခွင့် ကြုံရသော် မိမိ၏ရှေ့မှောက်တွင် သူ
ကိုယ်တိုင် ပီပီသသ ကမ္မဝါဖတ်၍ ပေးရမှ အားရကျေနပ်သော ဆရာ
တော်ဖြစ်သည်။ (သို့မဟုတ် သူ့ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တော်
တိုင် ဖတ်ပေးမှ ကျေနပ်သောဆရာတော် ဖြစ်၏။) ထို့ကြောင့် သူ
ကိုယ်တိုင် ကမ္မဝါဖတ်၍ မပေးရသေးသော ရဟန်းငယ်များကို သူ့
ဆရာတော်ကြီး ကြွလာခိုက်တွင် သိမ်ထပ်ဖို့ရန် လှုံ့ဆော်နေခြင်း
ဖြစ်သည်။

သိမ်ထပ်သည် (ထပ်မံ၍ ရဟန်းခံသည်) ဆိုသော်လည်း
ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်၊ ခမ်းခမ်းနားနား စီစဉ်ရသည်မဟုတ်ပါ။ မိမိတို့
ဆွမ်းခံနေကျ ကိုယ်ပိုင်သပိတ်ကို သိမ်ထဲသို့ ပွေ့ယူလာပြီး ဆရာတော်
ကြီးနားတွင် ချရ၏။ ထို့ပြင် ပထမရဟန်းခံစဉ်က ပါခဲ့ရသော နှစ်ထပ်
သင်္ကန်းကြီးကိုလည်း ယူပြီးလျှင် သပိတ်ပေါ် တင်ရ၏။ သင်းပိုင်
ကေသီတို့ကား ခါးမှာ ဝတ်မြဲ၊ ကိုယ်မှာ ရန်းမြဲအတိုင်း ဖြစ်သည်။
အမွမ်းအမံ အပြင်အဆင်တို့မှာ ဤမျှသာတည်း။ ဒကာ၊ ဒကာမဆို၍
လည်း တစ်ယောက်မျှ မပါပေ။ ထို့နောက် ကျောင်းတိုက်တွင်ရှိသော

ရဟန်းဟူသမျှ (ဗဟုသုတဖြစ် မြင်ရ၊ တွေ့ရဖို့၊ သြဝါဒ ခံယူဖို့ရန်) အကုန်လာရ၏။ သံဃာစုံသောအခါ မြောင်းမြဆရာတော်ကြီးက (ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးတည်း) ဥတ္တိစတုတ္ထ ဥပသမ္ပဒ ကမ္မဝါစာကို ပီပီသသ ဖြည်းဖြည်းအေးအေး တစ်ခေါက်ဖတ်၍ သမုတ်လိုက်ခြင်းသာတည်း။ တစ်ပါးအတွက် ပြီးသွား၏။

နောက်တစ်ပါးအတွက်လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် ဖတ်လိုက်သည်။ သုံးပါးလောက် သိမ်ထပ်မည့်သူ ရှိနေပါက ကြားတွင် စကားစမြည်ပြောရင်း ခေတ္တနားတတ်သည်။ ပြီးမှ ဆက်လက်ဖတ်တော်မူတတ်၏။ သိမ်ထပ်မည့်သူများ ထိုထက် များနေလျှင်ကား နောက်နေ့များတွင် ဆက်လက်ရက်ချိန်းပေးလိုက်သည်။

ဝိနည်းဆိုင်ရာ ဗဟုသုတပြော

ဤကဲ့သို့အခါမျိုးတွင် မြောင်းမြဆရာတော်ကြီးက ဆိုင်ရာဆိုင်ရာအကြောင်း စပ်ရာစပ်ရာ ဝိနည်းဗဟုသုတများကို သံဃာပရိသတ်အား ဟောကြားပြသတတ်၏။ တစ်ခါတလေ ပြုံးပြုံးပြုံးပြုံးနှင့် မိန့်တတ်သည်။ တစ်ခါတလေတွင်ကား အသံဝါကြီးဖြင့် စူးစူးဝါးဝါး အော်တတ်၊ ငေါက်တတ်သည်။ ထိုအခါ ကောင်းကင်တစ်ခွင်လုံး တုန်ခါသွားအောင် ဖိုးကြိုးပစ်သကဲ့သို့ ထင်လိုက်ရသည်။ သိမ်ကျောင်းခန်းမကြီးတစ်ခုလုံးလည်း တိတ်ဆိတ်သွားတော့၏။ ခြင်္သေ့မင်းကြီးဟိန်းဟောက်နေ၍ ယုန်ငယ်လေးများ ကုပ်နေရသော တောအုပ်မြိုင်ကြီးပမာ ဖြစ်နေတော့သည်။ တုတ်တုတ်မျှ မလှုပ်ဝံ့ကြ။ မြောင်းမြဆရာတော်ကြီးသည် ဂန္ဓာရုံသံဃာများကို သူ့တပည့်၏ တပည့်များ (ဝါ-သူ့မြေးများ) ဖြစ်သော်လည်း သူ့တပည့်အရင်းအချာများကဲ့သို့ပင် သဘောထား၍ ဟောကြားစရာလိုလျှင် ချက်ချင်းလက်ငင်း မာန်စရာ

ရှိလျှင်လည်း အကြွေးမထား ဘွင်းဘွင်းကြီးမိန့်ကြားတတ်၏။ ဤသည် ကိုပင် ဆူနိုင်မာန်နိုင် လောက်အောင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဂုဏ်ဝါ ကြီးမားတော်မူသဖြင့် လေးစားရ ကြည်ညိုရ မြတ်နိုးရပါတော့သည်။

ဤကဲ့သို့ သိမ်ထုပ်ကိစ္စများတွင် ကမ္မဝါဖတ်မပေးမီ သိမ်ထုပ် မည့်သူကို ဆရာတော်ကြီးက “ယခု သင့်ရဲ့ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ အသက် ထင်ရှားရှိသေးသလား။ မရှိတော့ဘူးလား” ဟု မေးလေ့ရှိသည်။ “ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ အသက်ထင်ရှား ရှိပါသေးသည်” ဟု အဖြေရလျှင် “အိမ်း... အဲဒီ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ မရှိတော့ပါ။ ပျံလွန်တော်မူပါပြီ။ သို့မဟုတ် လူထွက်သွားပါပြီ” ဟု ဆိုလျှင်ကား “အိမ်း... ဒီလိုဆို လျှင် သင့်တော်ရာတစ်ပါးပါးကို ဥပဇ္ဈာယ်အဖြစ် ခံရမယ်” ဟု အမိန့် ပေး၍ တစ်ပါးပါးထံ ယူစေရ၏။ ရံခါ ကိုယ်တော်တိုင် ဥပဇ္ဈာယ်အဖြစ် ချီးမြှောက်တော်မူ၏။ ရံခါ တောင်မြို့၊ ဂန္ဓာရုံဆရာတော် အရှင်ဇနကာ ဘိဝံသထံ ဥပဇ္ဈာယ်ယူစေ၏။ ပြီးမှ ထိုဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့် ကမ္မဝါဖတ်၏။

ဥပဇ္ဈာယ်က မရှိမဖြစ်လို့

ဤကိစ္စလေးများနှင့် ပတ်သက်၍ မြောင်းမြဆရာတော်ကြီးက သံဃာ့ပရိသတ်အား ကြားဖြတ်ဩဝါဒ အတိုအထွာလေးများ ပေး၍ ပေး၍ သွားတတ်၏။

“အခုလို ဥပဇ္ဈာယ်အယူခိုင်းနေတာက မပါမပြီးလို့ ခိုင်းနေရ တာ၊ ရဟန်းခံတဲ့အခါ ဥပဇ္ဈာယ်မရှိလို့ မဖြစ်ဘူး။ ရှိကိုရှိရမည်”

“န ဘိက္ခဝေ အနုပဇ္ဈာယကော ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော” တဲ့။ ဥပဇ္ဈာယ် မရှိသူကို ရဟန်းခံ မပေးရဘူးတဲ့၊ မဟာဝါခန္ဓကမှာ ဘုရားဟော ထားတယ်၊ ဒါကို သတိပြုပါ”

တချို့မှာ ဥပဇ္ဈာယ် ပျံလွန်တော်မူတယ်၊ လူထွက်သွားတယ်၊ အဲဒီနောက် အခုလို သိမ်ထပ်ရတယ်၊ ရဟန်းထပ်ခံတယ်ဆိုတဲ့ ကိစ္စတွေ ပေါ်လာတော့ “ဥပဇ္ဈာယ်မရှိတော့ဘူး” ဖြေတယ်၊ အဲဒါကို တချို့ဆရာတော်တွေက “ဥပဇ္ဈာယ်ဆိုတာ နောက်ထပ်ယူလို့ရတာမှ မဟုတ်ဘဲ”တဲ့။ အဲလိုပြောပြီး ဥပဇ္ဈာယ်မပါဘဲ ကမ္မဝါဖတ်ကြတော့တာပဲ။

ဘယ်ဟုတ်လိမ့်မလဲ။ ဘုရားဟောကြီးလည်း တိုက်ရိုက်အရှိသားနဲ့ “ဥပဇ္ဈာယ် မရှိတဲ့သူကို ရဟန်းခံမပေးရပါဘူး”တဲ့ ဆိုမှ၊ ပြီးတော့ ကမ္မဝါစာထဲမှာလည်း “အာယသ္မတော တိဿဿ” တို့၊ “အာယသ္မတာ တိဿေန ဥပဇ္ဈာယေန”တို့နဲ့ သုံးသပ်ထားတာပဲ၊ ဥပဇ္ဈာယ်မရှိရင် အဲဒီစာသားတွေက ဘယ်သူ့ကို ရည်ညွှန်းမှာလဲ၊ အပိုစာသားတွေ ဖြစ်ကုန်မှာပေါ့၊ ဒါကြောင့် ကမ္မဝါစာထဲမှာ အဲဒီစာသားတွေ ပါတာကို ထောက်ရင်ပဲ ဥပဇ္ဈာယ်ဆိုတာ ရှိမယ်လို့ သိသာနေတယ်၊ အဲဒါ ကိုယ်တော်တို့ မှတ်ထားကြ။

- ၄၈။ မေး ။ ။ သိက္ခာချမှုနှင့်စပ်ပြီး လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ဘယ်လို ရေးသားထားပါသလဲ။
- ဖြေ ။ ။ ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း၊ စာမျက်စာ (၉၀)မှာ ဤသို့ ရေးသားထားပါ၏။

“ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ၊ သံဃံ ပစ္စက္ခာမိ၊ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာမိ” စသည်။ ။ ဂိဟိတိ မံ ဓာရေဟိ၊ ဂဟဋ္ဌောတိမံ ဓာရေဟိ၊ ဥပါသကော တိ မံ ဓာရေဟိ၊ သာမဏောရောတိ မံ ဓာရေဟိ” စသည်။ ။ ခေတ်ပုဒ်အများ ရှိသည်တွင် တစ်ခုသောခေတ်ပုဒ်နှင့်ပင် သိက္ခာကျ၏။

ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဘုရားကို စွန့်ပါ၏ ဆိုသော်လည်း ဘုရားကို မကိုးကွယ်လို၍ ဆိုသည်မဟုတ်။ သိက္ခာကျရုံမျှ ဆိုသည်ဖြစ်၍ အကုသိုလ် မဖြစ်။ ။ သိက္ခာ ပစ္စက္ခာမိနှင့် ဂိဟိတိ မံ ဓာရေဟိ ကို ဆိုကြ၏။ ။ မဆိုမီ ရှေးအဖို့၌ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း၊ လူဖြစ်ရန် ပြုလုပ်မှုကိုလည်း ကောင်း သိနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထံ၌ ချရာ၏။ ချသော အခါ၌လည်း အကြိမ်များစွာ ရွတ်ဆို၍ ချရာ၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်ထံမှ သုံးကြိမ်၊ လေးကြိမ်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထံမှာ သုံးကြိမ် လေးကြိမ်သော်လည်း ချရာ၏။ ။ အဂါခြောက်ပါး ညီညွတ်ပြီဟု စိတ်ချရမှ တန်လေ။

သိက္ခာချပါလျက် အဂါမညီညွတ်၍ သိက္ခာမကျ ရှိနေခဲ့သော် လူ့ဘောင်သို့ရောက်ကာလ ပါရာဇိကမှုကို ကျူးလွန်မိလျှင် ထိုအခါမှ ပါရာဇိကကျမှု ရောက်လေရာ၏။ သံဃာဒိသိသံဃုကို ကျူးလွန်ခဲ့သော် သံယောဒိသိသံ သင့်လေရာ၏။ သတိမူကြလေကုန်။

၄၉။ မေး ။ ။ သိမ်ထပ်မှုနှင့်စပ်ပြီး လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ဘယ်လိုရေးသားထားပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း၊ စာ မျက်စာ (၁၁၅)မှာ ဤသို့ ရေးသားထားပါ၏။

စတုတ္ထကမ္မဝါတွင် သော ဘာသေယျ၌ ယျ အက္ခရာကို ရွတ်ဆို၍ ပြီးဆုံးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေခံ သားတော်အဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏။ ။ ဒဠိကမ္မ ဖြစ်စေခြင်းငှာ ဆယ်ဝါမရမီအတွင်း၌ ဆရာကောင်းအမျိုးမျိုးတို့နှင့် အကြိမ်ကြိမ် အခါခါ ရဟန်းထပ်ခြင်းသည် အလွန်ကောင်းမြတ်သောအမှု ဖြစ်ပေ၏။ ငါတို့တပည့်တပန်းများမှာ သုံးကြိမ်အောက် မနည်းစေရ။ ရဟန်းထပ်ရိုး ပြု၍ထား၏။

၅၀။ မေး ။ ။ လူဝတ်ကြောင်ကို ရှင်ပြုမပေးဘဲ လူဝတ်ကြောင် ဘဝနဲ့ ရဟန်းခံပေးလို့ ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်တာသာဓိကာ၊ ဥုနုသတိဝသသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက အောက်ပါ အတိုင်း ရေးသားထားပါ၏။

“ဥုနုသတိဝသံ သာမဏေရံ” ဟု မဆိုဘဲ “ပုဂ္ဂလံ” ဟု ပုဂ္ဂိုလ်သာမန်အဖြစ်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရဟန်းဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂါ ၅ ပါးတွင် ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိအင်္ဂါ၌ သာမဏေဖြစ်ရမည်ဟု မဆိုဘဲ အသက် ၂၀ ပြည့်ခြင်းနှင့် ပဏ္ဍာက် စသော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မဟုတ်ခြင်းကိုသာ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရဟန်းခံခါနီးမှ သင်္ကန်းပေး၍ သရဏဂုံမယူဘဲ သင်္ကန်းဝတ်ထားသူ လူကိုပင် ရဟန်းခံပေးကောင်းသည်ဟု မှတ်ပါ။

ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ (၄၃၀) နှင့် (၅၃၀) တို့၌လည်း လူဝတ်ကြောင်ကို ရဟန်းခံပေးရင် ရဟန်းဖြစ်ကြောင်းကို မိန့်ထားပါ၏။

ဥုသောဘနု၏ အမေး

၅၁။ မေး ။ ။ ရဟန်းခံ၊ ကထိန်ခင်း၊ သံဃပဝါရဏာ ပြုရာအခါ - တွေမှာ ရဟန်းသံဃာ ဘယ်လောက် ရှိရပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ အနည်းဆုံး (၅)ပါး ရှိရပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့သော ပစ္စန္နိမဒေသဝယ် (၅)ပါးပြည့်မှ ဥပသမ္ပဒကံ ဆောင်နိုင်၏။ ဘာကြောင့်နည်း။ တစ်ပါးက ကမ္မဝါစာ ရွတ်ပြသောအခါ “သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော” ဟု (၄)ပါးသံဃာကို

နားထောင်ဖို့ရန် တိုက်တွန်းရသောကြောင့်တည်း။ ပဝါရဏာကံလည်း အနည်းဆုံး (၅)ပါးရှိမှ သံဃာပဝါရဏာဖြစ်သည်။ ဘာကြောင့်နည်း။ တစ်ပါးက ဖိတ်သောအခါ “သံဃံ ဘန္တေ ပဝါရေမိ” ဟု သံဃာကို ဖိတ်ရသောကြောင့်တည်း။

(ဒုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ ကမ္မနိဒ္ဒေသ - ၂၇၉)

အနည်းဆုံး ရဟန်း (၄)ပါးရှိမှ သံဃာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ (၄)ပါးသံဃာကတစ်ဆင့် ဥတ်၊ ကမ္မဝါစာနဲ့ တစ်ပါးအား ပေးရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကထိန်ခင်းမှုကိစ္စမှာ [ပေးမည့်သံဃာက (၄)ပါး၊ သင်္ကန်းခံယူမည့် ရဟန်းက (၁)ပါး] အနည်းဆုံး (၅)ပါးရှိမှ ကိစ္စပြီးစီးနိုင်ပါတယ်။ အထက်မှာတော့ သံဃာ တစ်သိန်းမကလည်း ခင်းနိုင်ပါတယ်။

[ကဒါဘာသာဋီကာ၊ ၃၁၉။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ (၃)(၁၇၁)]

အရှင်ခေမိန္ဒ၏ အမေး

၅၂။ မေး ။ ။ ရဟန်းတို့ လူထွက်လိုက သိက္ခာဘယ်လိုချုပ် အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ရေးသားထားပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဒုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၁၀)မှာ ဤသို့ရေးထားပါ၏။

ယခုခေတ်၌ ဇနီးရှိနေသော ဒုလ္လဘရဟန်းတို့သည် လူဝတ်လဲသောအခါ ဆရာသမားတို့က ကျကျနန သိက္ခာချ၍ မပေးလိုက်ကြဘဲ “လူဝတ်လဲရုံမျှဖြင့် ကိစ္စပြီးသည်” ဟု မှတ်ထင်ကာ သိက္ခာ

မချဘဲလည်းကောင်း၊ ချသော်လည်း အင်္ဂါမညီဘဲလည်းကောင်း လူဝတ်လဲ၍ အိမ်သို့ ပြန်သွားကြလေရာ ပါရာဇိကကျ၍ နေတတ်လေသည်။ ပါရာဇိကကျလျှင် နောက်ထပ်လည်း ဒုလ္လဘရဟန်း မပြုကောင်းတော့။ သာမဏေသာ ဝတ်ကောင်းတော့သည်။ ထို့ကြောင့် သိက္ခာချလိုက်သောအခါ သင်္ကန်းမလဲသေးဘဲ “တပည့်တော်ကို သာမဏေမှတ်ပါ” ဟု ရဟန်းတစ်ပါးထံ ချရမည်။ ဤသို့ ချလျှင်ပင် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း သာမဏေမှတ်၍ နားထောင်သူကလည်း သာမဏေဟု မှတ်လျှင် သိက္ခာ ကျပါပြီ။ သို့သော် သာ၍သေချာအောင် လူဝတ်လဲပြီးသောအခါ “တပည့်တော်ကို လူဝတ်ကြောင်မှတ်ပါ” ဟု ဆို၍ ချပါ။ ထိုသို့ ချပြီးလျှင် အိမ်ပြန်နိုင်ပါပြီ။

၅၃။ မေး ။ ။ သာမဏေက လူထွက်ပြီး ကိုယ့်ဘာသာသင်္ကန်းပြန်ဝတ်ရင် ထေယျသံဝါသက ဖြစ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ (၁) သင်္ကန်းပြန်ဝတ်မည်ဟု လုံ့လဥဿဟရှိပြီး အဝတ်ဖြူကို ဝတ်ကာ မေထုန်မှီဝဲပြီး တစ်ဖန် သင်္ကန်းပြန်ဝတ်ရင် ထေယျသံဝါသက မဖြစ်ပါ။

(၂) သင်္ကန်း၌ ပြန်ဝတ်ရန် လုံ့လဝီရိယ ချထားပြီး အဝတ်မပါဘဲဖြစ်စေ၊ အဖြူဝတ်ကို ဝတ်ပြီး ဖြစ်စေ မေထုန်မှီဝဲခြင်း စသည်ကြောင့် လိင်ကျ

သွားပြီး သင်္ကန်းဝတ်ရင် ထေယျသံဝါသက ဖြစ်ပါတယ်။ (သင်္ကန်း၌ ပြန်ဝတ်ရန် လုံ့လဝီရိယကို ချခဲ့သောကြောင့်ပါပဲ။)

(ပါမီတျာဒိ အဋ္ဌကထာ။ ၃၀၁)

သိရိလင်္ကာရဟန်း ဥပသုမေဓာလောက၏ အမေး

၅၄။ မေး ။ ။ ဥတံ၊ ကမ္မဝါစာတို့ကို ဖတ်ရာ၌ ကြီးသူက “ဘန္တေ” ဟု ဖတ်ပြီး ငယ်သူက “အာဂုသော”ဟု ဖတ်ရာ ကံပျက်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မပျက်ပါ။

အချို့ကတော့ “တစ်နေရာမှာ ‘အာဂုသော’ဟု ဖတ်ပြီး အခြားနေရာမှာ ‘ဘန္တေ’ ဟု ဖတ်ရာ၌လည်း အပြစ်မရှိပါ။ အကြောင်းမှာ အာဂုသော၊ ဘန္တေနှစ်ပုဒ်လုံးဟာလည်း ခေါ်ဝေါ်မှုအာလုပ်ကို ပြီးစီးစေလိုပါပဲ” လို့ ဆိုကြပါ၏။

မုဗ္ဗဒရိင်္ဂါ အရာတော်မြို့နယ်၊ စပါးတွင်းရွာ ဥပသလ၏ အမေး

၅၅။ မေး ။ ။ ရဟန်းခံ ကမ္မဝါစာ နိဂုံးစကားတို့ကို (၃) ကြိမ် ဖတ်ဖို့ လိုအပ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးက ကမ္မဝါစာတို့ကို သီးသန့်ရေးသားထားရာ ထို၌ အောက်ပါရေးသားချက်တို့ကို ဖတ်ရပါသည်။

ဥပသမ္ပန္နော သံဃေန နာဂေါ - အစရှိသော နိဂုံးစကားကို ဗမာပြည်၌ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းဝင်၊ ပခုက္ကူမဟာဝိသုတာရာမ ဂိုဏ်းဝင် စသော အချို့ဆရာတော်များက တစ်ကြိမ်သာ ရွတ်ဖတ်ကြ၏။ အခြားဆရာတော်များက အစဉ်အလာအရ သုံးကြိမ် ရွတ်ဖတ်ကြ၏။ တတိယအကြိမ် အနုဿာဝန ကမ္မဝါစာ၏ အဆုံးဖြစ်သော (သော ဘာသေယျ)

ဟူသော စကားအဆုံး၌ပင် ရဟန်းလောင်းသည် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သွားလေပြီ။ ထိုနိဂုံးစကားကို သုံးကြိမ် ရွတ်ဆိုသည့်အတွက် လည်း အကျိုးထူးဖြစ်ဖွယ် မရှိပေ။ (၃)ကြိမ် မရွတ်ဆိုခြင်းကြောင့်လည်း အကျိုးမဲ့ဖြစ်ဖွယ် တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိပေ။ တစ်ကြိမ်မျှ ရွတ်ဆိုလျှင်ပင် နိဂုံးသတ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ၃ ကြိမ် ရွတ်ဆို ရန် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ အဆိုမရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တိဒုတိယ ကမ္မဝါစာတို့၌ နိဂုံးစကားကို ၁ကြိမ်မျှသာ ရွတ်ဆိုကြသကဲ့ သို့ ဤဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာ၌လည်း နိဂုံးစကားကို ၁ ကြိမ်မျှ ရွတ်ဆို ခြင်းသည်သာလျှင် လိုရင်းဖြစ်သည် ဟု မှတ်အပ်၏။

လယ်တီဆရာတော်ကြီးကလည်း အောက်ပါအတိုင်း သာသန ဝိသောဓနီစာအုပ်၊ တတိယတွဲ စာမျက်နှာ (၉၇) (၉၈) တို့၌ ရေးသား ထားပါသေး၏။

စတုတ္ထကမ္မဝါစာ၌ “သော ဘာသေယျ” တွင် ရဟန်းဖြစ်ခြင်း ကိစ္စပြီးပြီဖြစ်၍ “ဥပသမ္ပန္နော သံဃေန နာဂေါ အာယသ္မတာ တိဿေန ဥပဇ္ဈာယေန။ ခမတိ သံဃဿ၊ တသ္မာ တုဏှိ။ ဝေမေတံ ဓာရယာမိ” ဟူသော ကမ္မနိဋ္ဌာန် နိဂုံးစကားကို မဖတ်မရွတ်သော် လည်း ကံပျက်ရန် အခွင့်မရှိသောကြောင့် ထိုနိဂုံးစကားကို တစ်ခေါက် တစ်ကြိမ်မျှ ဖတ်ရွတ်လျှင် ပြီးတော့သည်။ သုံးခေါက်သုံးကြိမ် ဖတ်ဖွယ် ကိစ္စ မရှိ။ တစ်ခေါက်တစ်ကြိမ် ဖတ်ရွတ်သောအခါ၌လည်း သိထိလ၊ ဓနိတ၊ - စသော အမှုကို ဥတ်ကမ္မဝါစာတို့၌ကဲ့သို့ လွန်စွာ အားထုတ် ခွင့် မရှိ။ ပကတိ ဖတ်ရိုးဖတ်စဉ် ရွတ်ရိုးရွတ်စဉ်နှင့်ပင် သင့်မြတ်တော့ သည်။

၇။ “ဗုဒ္ဓာနကံ ကမ္မဝါစာတွင် “ဒိန္နော သံဃေန၊ ဒိန္နံ သံဃေန၊ အတ္တိတော သံဃေန” ဟူသော နိဂုံးတို့၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း ဟု ပြောဆိုလေ့ရှိကြကုန်၏။

ပရိဝါ ပါဠိတော်၌ ။ ။ အတိတ ကတကမ္မသင်္ဂဟိတ-
အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် “သော ဘာသေယျ” တွင် ရွှေ
ရဟန်းကိစ္စပြီးပေသည် မှန်ငြားသော်လည်း ထိုနိဂုံးကိုလည်း အရှိအသေ
ပြု၍ ဖတ်ခြင်းသည်သာ သင့်မြတ်ပါသတည်း။

ကျမ်းပြုအကျော် အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက
လည်း ဝိနည်းမဟာဝါဘာသာဋီကာ ပထမအုပ် စာမျက်နှာ (၂၈၀)၌
ဤသို့ ရေးသားထားပါလေ၏။

ဤနိဂုံးဝါကျကို အချို့ဆရာတို့က သုံးခေါက် ရွတ်ဆိုကြ၏။
နိဂုံးဟူသမျှ တစ်ဝါကျတည်း တစ်ခေါက်တည်းသာ ရှိရိုးဖြစ်ကြောင်းကို
ဝါကျလေ့လာသောပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း သိနိုင်ပါသည်။

ဥပညာနန္ဒ၏ အမေး

၅၆။ မေး ။ ။ ကမ္မဝါစာဖတ်ချိန်၌ ရဟန်းလောင်းသည် ဘယ်နေရာ
မှာ ရှိရပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ
(၂၇၃)မှာ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဤသို့
ရေးသားထားပါ၏။

အယံ နာဂေါ ။ ။ အယံသဒ္ဒါသည် ရဟန်းလောင်း၏
နှစ်တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ်အတွင်း၌ တည်ရှိကြောင်းကို ပြနိုင်သော
အနီးအနက်ဟော သဒ္ဒါတည်း။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဖတ်ချိန်၌
ရဟန်းလောင်းသည် သံဃာ၏ ဟတ္ထပါသ်၌ တည်ရှိရသည်။ နာဂေါ
ကား ကမ္မဝါစာရွတ်ဆိုရာ၌ လွယ်ကူဖို့ရန် ရဟန်းလောင်း၏ နာမည်

သစ်တည်း။ နာဂဟု နာမည်သစ်မမှည့်ဘဲ မူလနာမည်အတိုင်း ရွတ်ဆိုလျှင် အများသိပြီးဖြစ်သောကြောင့် သာ၍ကောင်း၏။ နာဂ စသည်ဖြင့် နာမည်သစ် မှည့်ရာ၌ကား ရဟန်းလောင်းကိုယ်တိုင် သူ၏ နာမည်သစ် ဖြစ်ကြောင်း၊ သံဃာအများကလည်း ရဟန်းလောင်း၏ နာမည်သစ်ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းသိထားဖို့ လိုပါသည်။

၅၇။ မေး ။ ။ ရဟန်းလောင်းကို နာမည်သစ်မှည့်လိုလျှင် ဘယ်အချိန်မှာ မှည့်ရပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၇၄) မှာ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

နာမည်ဟူသည် နောက်၌ ခေါ်ဝေါ်ဖို့ရန် မှည့်အပ်သော ပညတ်တစ်မျိုးတည်း။ ထို့ကြောင့် နာမည်သစ်ကို မှည့်လိုလျှင် အနုသာသကသမ္ပုတိဥတ် (အဟံ နာဂံ အနုသာသေယံဟူသော ဥတ်) မရွတ်ဆိုခင် မှည့်ရသည်။ ထိုသို့ မှည့်ပြီးနောက်လည်း သွန်သင်နည်းပေးရာအခါ၌ “ကိနာမောသိ” ဟုမေးလျှင် (နာဂ ဟု မှည့်သူအတွက် “အဟံ ဘန္တေ နာဂေါ နာမ” ဟု ဖြစ်စေ၊ တပည့်တော် နာဂ မည်ပါ၏ဘုရား”ဟု မြန်မာလိုဖြစ်စေ ဖြေနည်းကို သင်ပြရသည်။ ထို့နောက် အန္တရာယ်က ဓမ္မပုစ္ဆနဥတ် ထားသောအခါ မေးဖြေသောအခါတို့၌လည်း ထိုနာမည်ကိုပင် အသုံးပြုရသည်။

၅၈။ မေး ။ ။ ဥတ်၊ ကမ္မဝါစာတို့၌ ရဟန်းလောင်းနှင့် ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ နာမည်ကို တစ်ခုတည်းမဟုတ်ဘဲ နှစ်မျိုးခွဲပြီး မှည့်ရင် ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ
(၂၇၄) ၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဥပဇ္ဈာယ်၊ ရဟန်းလောင်းတို့၌ နာမည်အမျိုးမျိုးရှိလျှင် ထို
နာမည်ထဲမှ တစ်ခုခုကို ဥတ် ကမ္မဝါစာတွင်းသို့ ယူ၍ ရွတ်ဆိုခြင်းငှာ
အပ်၏။ သို့ရာတွင် ဥတ်၌ ရွတ်ဆိုအပ်သော နာမည်နှင့် ကမ္မဝါစာ၌
ရွတ်ဆိုအပ်သော နာမည်သည်လည်းကောင်း၊ အနုသာသန ခဏ၊
အန္တရာယ်ကမ္မတို့ကို မေးရာခဏတို့၌ ရွတ်ဆိုအပ်သော နာမည်နှင့်
ဥတ်ကမ္မဝါစာဝယ် ရွတ်ဆိုအပ်သော နာမည်သည် လည်းကောင်း၊
တစ်ထပ်တည်း ကျစေရမည်။ ထိုသို့ မကျလျှင်လည်း ကံပျက်၏
ဟု ဝိမတိ ဆို၏။

၅၉။ မေး ။ ။ ဥတ်၊ ကမ္မဝါစာမှာ ဥပဇ္ဈာယ်၏ နာမည်ကို ဘယ်လို
မှည့်ရပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ
(၂၇၄) ၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

တိဿဟူသော နာမည်လည်း ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာကို ရိုသေ
လေးစားသောအားဖြင့် မှည့်အပ်သော နာမည်သစ်တည်း။ အရှင်
အာနန္ဒာသည် အရှင်မဟာကဿပ၏ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတပည့်ကို ရဟန်းခံ
ပေးရာ၌ အရှင်မဟာကဿပ၏ ပိပ္ပလိ ဟူသော နာမည်ကို မရွတ်ဆိုဝံ
သောကြောင့် အနွယ်နာမည် စသည်ဖြင့် ရွတ်ဆိုနိုင်ကြောင်း ခွင့်ပြု
တော်မူရသည်။ အနွယ်နာမည် မဟုတ်စေကာမူ ထိုခဏ၌ မှည့်အပ်
သော နာမည်သစ်ဖြင့် ကမ္မဝါစာတွင်း၌ ရွတ်ဆိုကောင်း၏။

၆၀။ မေး ။ ။ ဥပဇ္ဈာယ်က သိမ်ထဲမှာ မပါရင် ကံပျက်ပါသလား။
 ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ
 (၂၇၅) ဌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ရဟန်းလောင်းနာမည်ကို ပြရာ၌ အယံ နာဂေါဟုက္ကမသဒ္ဓါ
 နှင့် တွဲဖက်၍ ပြသကဲ့သို့ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ နာမည်ကို ပြရာ၌
 “က္ကမသ အာယသ္မတော တိဿဿ” ဟု က္ကမသဒ္ဓါ မပါသော
 ကြောင့် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည် ဤသံဃာအတွင်း၌ မပါဘဲ သိမ်၏
 အပြင်ဘက် အခြားတစ်နေရာ၌ ရောက်နေစေကာမူ ကံမပျက်ဟု
 မှတ်ပါ။ မှန်၏- ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ လုံးဝ မရှိစေကာမူ “အာယသ္မတော
 တိဿဿ” ဟု ဥပဇ္ဈာယ်နာမည်ကို ထည့်၍ ရွတ်ဆိုလျှင်ပင် ကမ္မဝါစာ
 ၌ ယုတ်လျော့မှု မရှိသောကြောင့် ကံအထမြောက်ပါသည်။

၆၁။ မေး ။ ။ အနာကြီးရောဂါရှိသူကို ရဟန်းခံပေးရင် ရဟန်း
 ဖြစ်ပါသလား။
 ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ
 (၂၇၅)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ရဟန်းဖြစ်ခြင်း၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော အန္တရာယ်က
 ဓမ္မ ဟူသည် ရဟန်းမဖြစ်ထိုက်သော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နေခြင်း၊ အနာ
 ကြီး ငါးမျိုးစွဲနေခြင်း စသော အနုသာသနအခန်းတွင် ပါဝင်သော
 အပြစ်တို့မှ မလွတ်ခြင်းတည်း။ ထိုအပြစ်တို့မှ လွတ်သူကို “အန္တရာယံ
 ကေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိသုဒ္ဓေါ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် “ပဏ်-
 ထေ-ပက်-ဆန်၊ ပဉ္စာနန်၊ ဒူသံ-ဥဘောဗျည်း” ဟူသော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်

တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်နှင့် အသက်နှစ်ဆယ်မပြည့်သေးသူတို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် ရဟန်းမဖြစ်နိုင်ရုံသာမက၊ သိလျက် ရဟန်းပြုပေးသော ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၊ ကာရကသံဃာတို့မှာလည်း အာပတ်သင့်ခြင်း ဟူသော အပြစ်မှ မလွတ်ကြ။ အနာကြီးငါးမျိုးရှိသူ စသည်တို့ကို ရဟန်းပြုပေးရာ၌ကား အာပတ်မှ မလွတ်သော်လည်း သူတို့ကိုယ်တိုင် မှာ ရဟန်းဖြစ်ကြသေး၏။ ထို့ကြောင့် ရဟန်းလောင်းက အန္တရာယ်က မွေတို့မှ မစင်ကြယ်သော်လည်း “ပရိသုဒ္ဓေါ အန္တရာယ်ကေဟိဓမ္မေဟိ” ဟု ဉာဏ်မရှိစွာ ထည့်၍ ရွတ်ဆိုအပ်လျှင် “အနာကြီးငါးမျိုး နှိပ်စက်သူ စသည်တို့မှာ ရဟန်းအဖြစ် အထမြောက်သည်ဟု မှတ်ပါ။

၆၂။ မေး ။ ။ ကိုယ်ပိုင်သပိတ်၊ သင်္ကန်း မရှိသူကို ရဟန်းခံပေးရင် ရဟန်းဖြစ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၇၆)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ပရိယုဏဿ ပတ္တစိဝရံ ။ ။ ဉာဏ်မရှိစွာ ထည့်၍ ရွတ်ဆိုလျှင် ကိုယ်ပိုင်သပိတ်၊ သင်္ကန်း မရှိသော်လည်း ဥပသမ္ပဒကံ အထမြောက်၏။ ဤဝါကျကို ထည့်၍ မရွတ်လျှင်ကား “သာဝနံ ဟာပေတိ” အရ ကမ္မဝါစာကို ယုတ်လျော့စေသောကြောင့် ကံ အထမြောက်။

၆၃။ မေး ။ ။ ရဟန်းအဖြစ်ကို မတောင်းသူကို ရဟန်းခံပေးရင် ကံပျက်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ
(၂၇၆)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“သံဃံ ဘန္တေ ဥပသမ္ပဒံ ယာစာမိ” စသည်ဖြင့် ရဟန်းပြုပေး
ပါရန် တောင်းပန်မှုပြုခဲ့သည်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဥပသမ္ပဒံ ယာစတိ”
ဟူသော ဤစကားကို ဆိုသည်။ ဥတ်ကမ္ပဝါစာအတွင်း၌ ဤစကားကို
ထည့်၍ဆိုလျှင် ရဟန်းလောင်းက မတောင်းပန်ခဲ့သော်လည်း ကံ
မပျက်ပါ။

၆၄။ မေး ။ ။ ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂိုလ် ဟတ္ထပါသ်၌ ရှိခဲ့သော် ကံပျက်ပါ
သလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ
(၂၇၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ထိုအင်္ဂါလေးပါးတို့တွင် ရှေ့သုံးပါးသာ အရေးကြီး၏။ ဝဇ္ဇနီယ
ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဟတ္ထပါသ်၌ မရှိခြင်းဟူသော အင်္ဂါမှာ ကံပျက်ကြောင်းအင်္ဂါ
မဟုတ် ဟု ဝိမတိ ဆို၏။

၆၅။ မေး ။ ။ ဥပဇ္ဈာယ်ယူစေရခြင်း စသော ကြိုတင်ပြုဖွယ်ကိစ္စ
(၈) မျိုးကို မပြုလုပ်ရင် ကံပျက်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ
(၂၇၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

- (၁) ဥပဇ္ဈာယ်ကို ယူစေခြင်း
- (၂) သပိတ်, သင်္ကန်းကို ပြောပြခြင်း
- (၃) ရဟန်းလောင်းကို သံဃာ့ဟတ္ထပါသ်မှ အပြင်ဘက်၌ ထား၍ နည်းပေးလမ်းပြပြုမည့် ရဟန်းကို သမုတ်ခြင်း
- (၄) သမုတ်အပ်သော (သမ္မုတိရသော) ရဟန်းက အပြင်ဘက်သို့ လိုက်၍ သွန်သင်ပြသ နည်းပေးခြင်း
- (၅) ထိုသမ္မုတိရ ရဟန်းက ရှေးဦးစွာ သံဃာ့ထံ ပြန်လာခဲ့၍ သံဃာအား သွန်သင်ပြသပြီးကြောင်းကို ညှတ်ဖြင့် အသိပေးခြင်း
- (၆) ပဉ္စင်းလောင်းကို ဟတ္ထပါသ်သို့ ခေါ်ယူခြင်း၊ ထိုပဉ္စင်းလောင်းက ရဟန်းတော်တို့အား ဝတ်ချ၍ မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို တောင်းစေခြင်း
- (၇) အန္တရာယိက ဓမ္မတို့ကို မေးဖို့ရန် သမ္မုတိပေးခြင်း
- (၈) ထိုသမ္မုတိရသော ရဟန်းတော်က အန္တရာယိကဓမ္မတို့ကို မေးခြင်း

ဤရှစ်ပါးကို “ပုဗ္ဗကိစ္စ ရှစ်ပါး” ဟု ခေါ်၏။ ကမ္မဝါစာ မရွတ်ဆိုမီ ထိုပုဗ္ဗကိစ္စကို ပြီးစီးစေပြီးမှ ဤ ဥပသမ္ပဒကံသည် ပတ္တကာလ၌ ဖြစ်သည်။

ဤပုဗ္ဗကိစ္စကို မပြုဘဲ ဝတ္ထု၊ သီမာ၊ ပရိသာနှင့် အနုသာဝန၊ ဥတ္တိ ဤငါးမျိုး အပြည့်အစုံရှိလျှင် ကံကား အထမြောက်ပါ၏။

၆၆။ မေး ။ ။ သော ဥတ္တိဆိုတဲ့ စကားလေးကို ညှတ်စကားဝါကျ တိုင်းမှာ ထည့်ရပါသလား။
 ပြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၇၈)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သော ဥတ္တိ ။ ။ ဤဝါကျတိုကလေးကား ပါဠိတော်ရင်းဝယ် “သံဃော ဥပေတဗ္ဗော” ဟု ရှေး၌ ပါခဲ့သောကြောင့် ထို ဥပေတဗ္ဗော အရ သီစေ့စကားဖြစ်ကြောင်းကို ပြသော နိဂုံးဝါကျတိုကလေးတည်း။ နောက်၌ ကမ္မဝါစာပါရှိသော ဥတ်ဟူသမျှ၌ “သော ဥတ္တိ”ဟု ပါရသည်။ ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားကား ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုတော့မည်ဟု အသိပေးသော ရှေ့ပြေးစကားတည်း။ နောက်၌ ကမ္မဝါစာမပါဘဲ ဥတ်ကို ရွတ်ဆိုရုံမျှဖြင့် ပြီးသော ဥတ္တိကံဟူသမျှ၌ “သော ဥတ္တိ”ဟု ရွတ်ဆိုဖွယ်မလို။ နောက်ဝယ် ကမ္မဝါစာ တစ်ဆက်တည်းလာမည့် နေရာ၌သာ “သော ဥတ္တိ - ဤကား သံဃာတော်ကို အသိပေးခြင်း သာ ဖြစ်ပါသေးသည်။ နောက်၌ ကမ္မဝါစာလာပါတော့မည်”ဟု ဆိုလိုသည်။

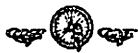
ဥပညာနန္ဒ၏ အမေး

၆၇။ မေး ။ ။ ရဟန်းခံကမ္မဝါစာမှာ ဖတ်သူက ဘယ်နှစ်ပါး ဖတ်ရမှာပါလဲ။ ပါဠိတော်မှာ ဘယ်လို ဆိုထားပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိပလေန သံဃော ဥပေတဗ္ဗော” ဝယ် ‘ဘိက္ခုနာ’ ဟု ကေဝုန်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ရဟန်းခံ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ရာ၌ ဗျတ္တ ပဋိပလ တစ်ပါးတည်း ရွတ်ခြင်းသည်သာ လျှင် ပါဠိတော်နှင့် ကိုက်ညီ၏။ ယခုအခါ သုံးပါးတစ်တွဲ တွဲ၍လည်း ကောင်း၊ ထိုသုံးပါးအတွဲသည်ပင် နှစ်ထပ် သုံးထပ် လေးထပ် ထပ်၍ လည်းကောင်း ရွတ်ဆိုရာ၌ ဥပသမ္ပဒကံကို ဆောင်ကြသည်မှာ အပြစ် မရှိသော်လည်း ပါဠိတော်အတိုင်းကား မဟုတ်တော့ချေ။ ထိုကဲ့သို့ တွဲ၍ ထပ်၍ရွတ်ဆို ကြရာ၌ ‘တစ်ပါးက မပီ၍ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များက ပီလျှင် ကံအထ မြောက်နိုင်သည်’ ဟု ရည်ရွယ်ကြသည်။ သို့သော်

ထိုကဲ့သို့ စိတ်မချရသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ပေါင်း၍ ရွတ်ကြသောအခါလည်း အသံချင်းညီအောင် ညှိ၍ ဆိုနေရသဖြင့် သာ၍ပင် စိတ်မချစရာ ဖြစ်ပါသေးသည်။ အမှန်မှာ နှစ်ပါး စသည် တွဲ၍ ရွယ်ပါသော်လည်း တစ်ပါးက 'ဥတ်' သာ ပီ၍ တစ်ပါးက 'ကမ္မဝါစာ' သာ ပီလျှင် ကံ အထမမြောက် ။ နှစ်ပါးစလုံး အစအဆုံးပီသအောင် ရွတ်နိုင်မှ ကံအထ မြောက်ပါသည်။

(မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ ၁၁၈)

**သက်နိုး, ထီး, သပိတ်, ဖိနပ် (အသုံးအဆောင်)
နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ**

ဥပမာအဖြစ် အမေး

၆၈။ မေး ။ ။ မြို့တွင်း၊ ရွာတွင်းမှာ ရှင်ရဟန်းတို့ ဖိနပ်စီးကောင်း ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီး၏ ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ ဘိက္ခုနီ-ဆတ္တုပါဟန ဝဂ်မှာ ဒီလို ပါရှိပါ၏။

“ဘိက္ခုတို့လည်း ထီးအတွက်မှာ ဘိက္ခုနီများကဲ့သို့ မြို့၊ ရွာ၊ တော အားလုံးမှာပင် မဆောင်းအပ်ဟု ခုဒ္ဒကဝတ္ထု ခန္ဓကဋ္ဌ မိန့်တော် မူသည်။

ဖိနပ်ကား မြို့ရွာအတွင်းနှင့် အာဂန္ဓုအဖြစ်ဖြင့် အခြားကျောင်း တိုက်၌သာ မစီးအပ်၊ အာဂန္ဓုမဟုတ်သည့်အခါနှင့် တောထဲသို့ သွား သည့်အခါမှာမူ စီးကောင်း၏။

ထီးဖိနပ်အပ်သောအချက်။ ။ ကိုယ်ပူရောဂါ၊ သည်းခြေပျက်ရောဂါ၊ မျက်စိအားနည်းသောရောဂါ စသည်ဖြင့် ထီးမဆောင်းရလျှင် တိုးပွားမည့် ရောဂါမျိုး ရှိလျှင်လည်းကောင်း၊ မိုးရွာသည့်အခါ၌ အအေးမိမည်ကို စိုးရိမ်ခြင်း၊ နေပူလွန်း၍ အပူမိမည်ကို စိုးရိမ်ခြင်း၊ သင်္ကန်းကို မိုးစိုမည်မှ စောင့်ရှောက်လိုခြင်း စသော လုံလောက်သောအကြောင်း ရှိလျှင်လည်းကောင်း ထီးဆောင်းကောင်း၏။ နေပူလွန်းခြင်း၊ အအေးများလွန်းခြင်း၊ သွားရာအရပ်က ရောဂါဘယရှိခြင်း စသောအကြောင်းကြောင့် ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်လောက်လျှင် ဖိနပ်လည်း စီးကောင်း၏။ ထိုသို့ အကြောင်းမလုံလောက်လျှင် ထီး၊ ဖိနပ် (၂) မျိုးလုံးပင် မအပ်။ ထီးအစား ယပ်ကို သုံးစွဲ၍ ဘိနပ် မစီးဘဲ သွားနိုင်ခြင်းသာ အပြစ်အကင်းဆုံး ဖြစ်သည်။

ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ ပကိဏက္ကန္တိဒ္ဒေသ စာမျက်နှာ (၄၆၀) ၌ ဤသို့လည်း ရေးသားထားပါသေး၏။

“ရွာတွင်း၌ ကူးစက်တတ်သော ရောဂါဖြစ်နေလျှင်လည်းကောင်း၊ အေးလျှင်လည်းကောင်း၊ ပူလျှင်လည်းကောင်း၊ မကျန်းမမာဖြစ်မည်စိုး၍ စီးလျှင် သင့်စရာရှိ၏ဟု ယူဆကြသည်။ ဘာကြောင့်နည်း။ ဘေသဇ္ဇအရာ၌ ရောဂါဖြစ်မည့် အကြောင်းရှိလျှင် ဆေးကို ကြိုတင်၍ စားသုံးနိုင်သောကြောင့်တည်း။”

ပါစိတ်ပါဠိတော်၌ကား ဤသို့ တွေ့ရှိရပါ၏။

“မကျန်းမာသူ ဖြစ်လျှင် မြို့၊ ရွာအတွင်း ထီးဆောင်းကောင်း၊ ဖိနပ်စီးကောင်း၏”ဟု ဘိက္ခုနီပါတိမောက်၊ ဆတ္တုပါဟနဝဂ်၊ ဆတ္တုပါဟနသိက္ခာပုဒ်၌ ခွင့်ပြုထားရာ မကျန်းမာသူကို ပဒဘာဇနီအဖွင့်၌ ထီး၊ ဖိနပ်နှင့်ကင်းမှု မကျန်းမာသူဟု ဘုရားရှင် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ထားပါ၏။” (ပါစိတ်။ ၄၅၁)

၆၉။ မေး ။ ။ သပိတ်ကို မီးဖြင့် ဖုတ်ရာမှာ ဘယ်နှစ်ကြိမ်ဖုတ်ရပါသလဲ။ ဘယ်လို အရောင်ရှိရမှာပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ မြေသပိတ်၊ သံသပိတ်အားဖြင့် နှစ်မျိုးသောသပိတ်သာ အပ်၏။ ထို နှစ်မျိုးတွင် မြေသပိတ်ကို (၂)ကြိမ် မီးဖုတ်၍ သံသပိတ်ကို (၅)ကြိမ် မီးဖုတ်ရမည်ဟု အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆို၏။

ထိုဆိုခြင်း၌ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဖြူကြောင်ကြောင် အဆင်းမရှိစေဘဲ “ညှိမှောင်မှောင် အဆင်းအရောင်” ရှိစေလိုခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ကချီ၌ မီးဖုတ်အကြိမ်ကို မပြတော့ဘဲ “သမဏ သာရုပ္ပေန-ရဟန်းတို့အား လျောက်ပတ်သောအားဖြင့်၊ ပက္ကံ-ကျက်ပြီးသော” ဟု မိန့်သည်။ ဤကချီမိန့်ချက်အရ ညှိမှောင်သော အဆင်းအရောင်ရှိလျှင် သပိတ်အရာ ဝင်ပြီး၊ အဓိဋ္ဌာန် ဝိကပ္ပနာ တင်နိုင်ပြုနိုင်ပြီ” ဟု မှတ်။ [ယခုကာလ သရိုးကိုင်ထားသော သပိတ်များ၌ကား သရိုးအတွင်းက အရောင်သည် “ညှိမှောင်ခြင်း မရှိသောကြောင့် အချို့ဝိနည်းခိုရ်များကိုယ်တိုင်မီးဖုတ်ပြီးမှ သရိုးကိုင်စေပြီးလျှင် အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ သုံးစွဲကြသည်။] (ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ ပတ္တဝဂ်၊ ၁၈၉)

၇၀။ မေး ။ ။ သပိတ်က ဘယ်လို အရောင်အဆင်း ရှိရမှာပါလဲ။ ဘယ်နှစ်ကြိမ် ဖုတ်ရမှာပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ မြေသပိတ်ကို (၂) ကြိမ် မီးဖုတ်၍ သံသပိတ်ကို (၅) ကြိမ် မီးဖုတ်ရမည်ဟု အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆို၏။

ထိုဆိုခြင်း၌ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဖြူကြောင်ကြောင် အဆင်းမရှိစေဘဲ

ညိုမှောင်မှောင် အဆင်းအရောင် ရှိစေလိုခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ကင်္ဂါ၌ မီးဖုတ်အကြိမ်ကို မပြတော့ဘဲ “သမဏသာရုပ္ပေန- ရဟန်းတို့အား လျှောက်ပတ်သောအားဖြင့်၊ ပက္က-ကျက်ပြီးသော” ဟု မိန့်သည်။ ဤကင်္ဂါ မိန့်ချက်အရ ညိုမှောင်သောအဆင်းအရောင် ရှိလျှင် သပိတ်အရာဝင်ပြီး အဓိဋ္ဌာန်, ဝိကပ္ပနာ တင်နိုင် ပြုနိုင်ပြီဟု မှတ်ပါ။ [ယခုကာလ သရိုးကိုင်ထားသော သပိတ်များ၌ကား သရိုးအတွင်းက အရောင်သည် ညိုမှောင်ခြင်းမရှိသောကြောင့် အချို့ ဝိနည်းစိုရ်များကိုယ်တိုင် မီးဖုတ်ပြီးမှ သရိုးကိုင်စေပြီးလျှင် အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ သုံးစွဲကြသည်။] (ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ ၁၈၉)

ကင်္ဂါဘာသာဋီကာ, ပထမအုပ်, စာမျက်နှာ (၄၂၅)၌လည်း ဤသို့ မှတ်ချက်ရေးထားပါသေး၏။

“သံသပိတ်ကို (၅) ကြိမ်, မြေသပိတ်ကို (၂) ကြိမ် ဖုတ်” ဟူသော စကားသည် သာရုပ္ပဖြစ်လောက်သော အကြိမ်ကို မှန်း၍ ဆိုအပ်သော စကားတည်း။ ထို့ကြောင့် (ဖုတ်ခြင်း၏ အကြိမ်ကို မရေတွက်ဘဲ) အဆင်းအရောင်ညိုမှောင်နေလျှင် သင့်တော်လောက်ပြီဟု ယူဆ၍ ယခုကာလ၌ သားရိုးကိုင်ထားအပ်သော သပိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်, ဝိကပ္ပနာပြု၍ သုံးစွဲနေကြလေသည်။ အချို့ ဝိနည်းစိုရ်များကား ထို သားရိုးကိုင်သပိတ်ကို (၅-ကြိမ် မဖုတ်ရသောကြောင့်) မသုံးလိုကြ။

ကင်္ဂါဋီကာသစ်, စာမျက်နှာ (၃၂၆) ၌ ဖုတ်ကြိမ် တစ်ကြိမ် လျော့လျှင် အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ မရဟု ဆို၏။ သာရတ္ထဋီကာ, ဒုတိယအုပ်, စာမျက်နှာ (၄၂၈)၌ “(၅) ကြိမ် (၂) ကြိမ် ဟုသတ်မှတ်သောစကားကို ဤမျှသောအကြိမ်တို့ဖြင့် မည်း(ညိုမှောင်)သော အဆင်းရှိလောက်၏” ဟု ပြဖို့ရာ ဆိုထားပါ၏။ တစ်ကြိမ်မျှဖြင့်လည်း ညိုမှောင်သော အဆင်း ရှိလျှင် အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ရသည်သာ” ဟု ဆိုထားပါ၏။

မီးဖုတ်ကြိမ်က ပဓာန မကျဘဲ ညှိမှောင်သော အဆင်းရှိဖို့သာ ပဓာနကျနေပါ၏။ သို့ဖြစ်၍ ယခုခေတ်နည်းဖြင့် ညှိမှောင်သောအဆင်း ရှိအောင် လုပ်ထားသော သပိတ်သည်လည်း အပ်သည်ဟုပင် ယူဆ ဖွယ် ရှိပါ၏။

၇၁။ မေး ။ ။ ဘုန်းကြီးကျောင်းထဲ၌ လူများ ဖိနပ်စီးကောင်းပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာစည်ဆရာတော်က ဤသို့ ဖြေထားပါ၏။

ဘုန်းကြီးကျောင်းထဲ၌ လူများ ဖိနပ်မစီးရဟု တားမြစ်သော ဘုရားဟောပါဠိ မရှိ။ အဋ္ဌကထာမှာလည်း အထင်အရှား မရှိ။ ဗိမ္ဗိသာရ မင်း ဓားခွဲခံရခြင်းအကြောင်းကို ပန်းနံ့သာ စသည်ပူဇော်ရာ စေတီ ရင်ပြင်၌ ဖိနပ်စီးသောကြောင့် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ရဟန်း၊ သံဃာ တော်များ ထိုင်ရန် ခင်းထားသော သင်ဖြူးပေါ်၌ ခြေမဆေးဘဲ တက် နင်းသောကြောင့်ဟူ၍ ၎င်း ရှေးဆရာတို့က ဆိုကြောင်း မသေမချာ ပြဆိုထား၏။ ထိုပြဆိုချက်၌လည်း စေတီရင်ပြင်၌ ဖိနပ်စီးခြင်း ဖြစ် သည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းဝင်းအတွင်း၌ ဟူ၍ မဆိုချေ။ ရဟန်းသံဃာ များထိုင်ရန် ခင်းထားသော သင်ဖြူးပေါ်၌ ခြေမဆေးဘဲ နင်းသော ကြောင့်ဟု ဆိုသောအကြောင်းကို ထောက်ဆကြည့်လျှင် ယခုကာလ ဖိနပ်မစီးဘဲ၊ ခြေမဆေးဘဲ ကျောင်းပေါ်တက်ခြင်း၊ ဖျာပေါ်နင်းခြင်း အတွက်လည်း ဆင်ခြင်စရာရှိ၏။

ခရီးသွား အာဂန္တုရဟန်းတော်များ အခြားကျောင်းတိုက်၌ ဝင်လျှင် ဖိနပ်ချွတ်ခြင်း စသော အာဂန္တုဝတ်ကို ပြုရ၏။ ထိုဝတ်ပြုပုံကို ထောက်၍ ဘုန်းကြီးကျောင်းထဲ၌ လူများ ဖိနပ်မစီးဘဲ အရိအသေ ပြုလာကြဟန် တူပေသည်။

သီလက္ခန္ဓာ (၄၇)၌ ယာဝတိကာ နာဂဿ ဘူမိ၊ နာဂေန ဂန္ဓာနာဂါ ပစ္စောရောဟိတွာ၊ ပတ္တိကောဝ ယေန မဏ္ဍလမာဠဿ ဒွါရံ တေနပသကံမိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စာမျက်နှာ (၁၀၁)၌ ယာဝတိကာ ယာနဿ ဘူမိ၊ ယာနေန ဂန္ဓာ ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ ယေန ဘဂဝါ တေနပ သကံမိ ဟူ၍လည်းကောင်း ပြဆိုထားသည်ကို ထောက်လျှင် ကျောင်းဝင်းကို မဆို၊ ယာဉ်ဖြင့် သွားနိုင်ရာအရပ်၊ မသွားနိုင်ရာအရပ်ကိုသာ ပြဆိုထား၏။ ယာဉ်ရထားစီးကောင်းရာအရပ်၌ ဖိနပ်လည်း စီးကောင်းသည်ဟု အဘယာရာမ ဆရာတော်က မိန့်ဆို၏။ ထိုအလိုအားဖြင့် ယခုကာလ၌ ကျောင်းလှေကားအနီးအထိ ယာဉ်ရထားစီး၍ လာတတ်ကြသောကြောင့် ထိုအရပ်တိုင်အောင် ဖိနပ်စီးကောင်းသည်ဟု ယူသင့်သကဲ့သို့ ရှိ၏။ ဖိနပ်မစီးဘဲ လာလျှင် ခြေဆေးနိုင်ပါမူ ကောင်း၏။ ခြေမဆေးဘဲ ကျောင်းပေါ်တက်လျှင် ကျောင်းကို ညစ်ပေစေသဖြင့် မရှိသေရာ ရောက်သည် ဟူ၍လည်း အဘယာရာမဆရာတော်က မိန့်ဆိုသေး၏။ စဉ်းစားစရာပင်။

မိထွေးတော်ဂေါတမီ မြတ်စွာဘုရားထံ ဘိက္ခုနီပြုရေးအတွက် ခွင့်တောင်းရန် လိုက်လာစဉ်က ဘုရားကို ရိုသေသောအားဖြင့် နန်းတော်က ထွက်ကတည်းက ဖိနပ်မစီးဘဲ လာသည်ဟု ဆို၏။ ထိုသို့ ရိုသေခြင်းမှာ ကျောင်းဝင်းနှင့်မဆိုင်။ ဤအလုံးစုံကို ထောက်ဆကြည့်လျှင် ဖိနပ်မစီးခြင်းသည် အရိုအသေပေးခြင်းသဘော ဖြစ်သည်။ ကျောင်းဝင်းအတွင်း၌သာ မဟုတ်၊ လမ်းမှာလည်း ရိုသေထိုက်သော ရဟန်းကို တွေ့လျှင် ဖိနပ်ချွတ်၍ အချို့က အရိုအသေပြုကြ၏။ ထိုသို့အရိုအသေပြုရာ၌ အရိုအသေပြုခံသော ရဟန်းက ဖိနပ်စီးပါဟု ခွင့်ပြုနိုင်၏။ ခွင့်ပြုသည့်အတိုင်းလည်း ဖိနပ်စီးနိုင်ပါ၏။ ထို့အတူပင်

သံဃိကဖြစ်စေ၊ ပုဂ္ဂလိကဖြစ်စေ ကျောင်းတိုက်အတွင်းရှိ ရဟန်းတော်များက ခွင့်ပြုထားလျှင် ဖိနပ်စီးနိုင်ခွင့် ရှိပါ၏။ အပြစ်ဖြစ်စရာအကြောင်း မမြင်ပါ။ ကျောင်းပေါ် တက်သောအခါ ကျောင်းကို မလူးလဲ မညစ်ပေ စေရန်ဟု ရည်ရွယ်လျက် သေနာသနကို ရှိသေရာလည်း ရောက်ပါသေး၏။ (ဤမျှဖြင့် သဘောပေါက်လောက်ပြီ။)

မဟာစည်ဆရာတော်

(၂၇၊ ၂၊ ၆၄)

[ဥူးကောဝိဒက မေးသဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော်က အထက်ပါ အဖြေကို ဖြေပေးထားပါသည်။ လက်နှိပ်စက်စာလုံးဖြင့် ရေးထားသောစာမှ ကူးယူဖော်ပြလိုက်ပါသည်။]

အမေး - ၁ ။ ။ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းဝင်း၊ ဘုရားရင်ပြင်တော်တို့၌ ဖိနပ်စီးလျှင် မည်သို့အပြစ်ရှိပါသနည်း။ ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ ခြေဖဝါးကို ဓားခွဲခံရခြင်းသည် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ပါနည်း။

အဖြေ - ။ ။ ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ ခြေဖဝါးကို သင်တုံးဓားဖြင့် အခွဲခံရခြင်း၌ “ရာဇာကီရ ပုဗ္ဗေ စေတိယင်္ဂဏေ သဥပါဟနော အဂမသိ-ရှင်ဘုရင်သည် ရှေးဘဝတုန်းက စေတီရင်ပြင်တော်ဝယ် ဖိနပ်စီးလျက် သွားဖူးသတဲ့။ နိဿဇ္ဇနတ္ထာယ ပညတ္တကဋ္ဌ သာရကဋ္ဌ အဓောတေဟိ ပါဒေဟိ အက္ကမိ-ရဟန်းသံဃာတို့ ထိုင်ဖို့ရန် ခင်းထားအပ်သော သင်ဖြူးကိုလည်း ခြေမဆေးဘဲ နင်းဖူးသတဲ့။ တဿာယံ နိဿန္နောတိ ဝဒန္တိ - ဤသို့ ခြေဖဝါးကို ဓားခွဲခံရခြင်းသည် ထိုအပြစ်၏ အကျိုးဖြစ်သတဲ့” ဤသို့ ပြောကြသည်။ [ဤကား သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာစကားတည်း။]

မှတ်ချက် ။ ။ ထိုအဋ္ဌကထာစကား၌ “စေတီယင်္ဂဏ (စေတီ ရင်ပြင်တော်) ဟူသောစကားကို ယူ၍ ဘုရားဝိုင်းအတွင်းဝယ် (သံဃာ များနေရာ ကျောင်းဝိုင်းအတွင်းပါ) ဖိနပ်မစီးကောင်း” ဟု ယခုအခါ မှတ်ယူနေကြ၏။ “စေတီယင်္ဂဏ” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကား၌ အဖွင့်ဋီကာဆရာတို့က အများထင်သလို ဘုရားဝိုင်းတစ်ပြင်လုံးကို မယူကြ။ “စေတီယင်္ဂဏတီ ဂန္ဓပုပ္ဖိဒီဟိ ပူဇေဋ္ဌာန ဘူတေ စေတီယ ဂံဏေ = ပန်းနံ့သာ စသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ဖြင့် ပူဇော်ရာဋ္ဌာနဖြစ်သော စေတီရင်ပြင်တော်၌” ဟု သရုပ်ဖော်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် “ဗိမ္ဗိသာရ မင်းသည် ဘုရားဝင်းအတွင်း သာမန်၌ ဖိနပ်စီးသည်မဟုတ်၊ ပန်းတင်ခုံ ဟုခေါ်ရာ စေတီတော်အောက်ခြေမှာပင် ဖိနပ်စီးခြင်း ဖြစ်သည်” ဟု ဋီကာဆရာတို့က ဆိုလိုကြသည်။

ထို့ပြင် ရဟန်းသံဃာတော်တို့ ထိုင်ဖို့ရာ ခင်းထားအပ်သော သင်ဖြူးပေါ်၌ ခြေမဆေးဘဲ နင်းခဲ့သောအပြစ်လည်း ခြေဖဝါးကို ဓားခွဲ ခံရမှု၌ ပါဝင်နေ၏။ ယခုအခါ ဘာသာရေးကို အလွန်လေးစားသော ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့တွင် အဘယ်မျှလောက်သော အရေးအတွက် က ထိုနေရာမျိုးကို နင်းလိုသောအခါ ခြေဆေးကြပါသနည်း။

ကောသလမင်း ကျောင်းတွင်းဝင်ပုံ

အခါတစ်ပါး၌ ကောသလမဟာရာဇာလည်း ဘုရားရှင်ကို ပူးမြော်လိုသောဆန္ဒ ပြင်းပြလှသဖြင့် မိမိ ခေတ္တရောက်နေရာမြို့ ကလေးမှ ဘုရားရှင် သီတင်းသုံးတော်မူရာ (သုံးယူဇာနာလောက် ဝေးသော) နိဂုံးသို့ ရောက်လာ၏။ ထိုနိဂုံး၏ တစ်နေရာ ခြံဥယျာဉ်၌ ဘုရားရှင် သီတင်းသုံးတော်မူ၏။ [ထိုခြံသည် ဘုရားရှင်နှင့်တကွ ရဟန်းတော်များ သီတင်းသုံးတော်မူရာဖြစ်သောကြောင့် ကျောင်းဝိုင်းပင် ဖြစ်၏။]

မဟာရာဇာသည် ကျောင်းတိုက်သို့ ဝင်၍ စကြံသွားနေသော ရဟန်းတော်များထံ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် “ဘုရားရှင် ဘယ်မှာ သီတင်းသုံး ပါသနည်း” ဟု မေးလေရာ ရဟန်းတော်များသည် သီတင်းသုံးတော် မူရာကျောင်းကို ညွှန်ပြကြလေ၏။ ထိုအခါကျမှ ကျောင်းဆောင်တော် သို့ ဝင်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ခြေနှင်းနှင့်တကွ မင်းမြောက်တန်ခံတ ငါးပါးတို့ကို ချွတ်ပယ်၍ စစ်သူကြီးအား ပေးလေသည်။

[မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ၊ ဓမ္မစေတီယသုတ်ပါဠိတော်]

မှတ်ချက် ။ ။ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၏စကားသည် ယခု ခေတ် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ အယူအဆကို မထောက်ခံခဲ့ကြပါ တကား။ “သီဟိုဠ်၊ ယိုးဒယား၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လော” ဟူသော ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ လေးနိုင်ငံတို့၌ ကျောင်းတိုက်အတွင်း၊ ဘုရားဝိုင်း အတွင်းတို့ဝယ် ဖိနပ်စီးသည်ချည်းသာ ဖြစ်ကြပါသတဲ့။ မြန်မာအယူ အားဖြင့် ထိုသူအားလုံး ခြေဖဝါးကို ဓားခွဲခံရတော့မည်။ မြန်မာဗုဒ္ဓ ဘာသာတို့ကား ကျောင်းဝိုင်းအတွင်းသို့ စက်ဘီးစီး၍လည်း ဝင်ရဲကြ၏။ နွားလှည်း၊ မြင်းလှည်းစီး၍လည်း ဝင်ရဲကြ၏။ ထို့ထက် ခမ်းနားသော မော်တော်ကားကြီးကိုလည်း စီး၍ ဝင်ရဲကြ၏။ စီးစရာယာဉ်တို့တွင် အသေးငယ်ဆုံး ဖိနပ်ယာဉ်ကိုကား မစီးဝံ့ကြရှာချေ။ ထို့ပြင် ဘုရားမြေ၊ ဘုရားဝိုင်းအတွင်း၌ ကျေကျေနပ်နပ် ခွင့်ပြုအပ်၊ ခင်းကျင်းပြသသော ဇာတ်သဘင်ပွဲများကို ကြည့်ရှုကာ နှပ်၊ တံတွေးတို့ကိုလည်း ထွေးရဲ ကြ၏။ ထိုပွဲဈေး၌ စားကြွင်းစားကျန်ကိုလည်း စွန့်ပစ်ရဲကြ၏။ ကလေး များကို ရှူရှူတယ်ဝံ့ကြသေး၏။ ဖိနပ်မစီးဘဲ ကျောင်းအတွင်းဝင်၍ ဖုန်လူးနေသောခြေဖြင့် ကျောင်းပေါ်တက်ခြင်းနှင့် ဖိနပ်စီး၍ ကျောင်း ပေါ် တက်ခါနီးမှ ဖိနပ်ချွတ်ပြီးလျှင် ဖုန် မလူးသောခြေဖြင့် ကျောင်းပေါ်

တက်ခြင်းတို့တွင် အဘယ်သို့တက်ခြင်းက ခြေဖဝါး ဓားခွဲခံရသော အမှုနှင့် နီးစပ်ပါသနည်း။

တကယ်ရှိသခြင်း ။ ။ ကျမ်းစာတို့၌ တကယ်ရှိသောအရာ ဝယ် “စေတီတော်၌ ထင်ရှားရာအရပ် ၌သော်မှ ဖိနပ်မစီးရ”ဟု ဆို၏။ [သုတ်ပါထေယျ၊ သင်္ဂီတီသုတ် အဋ္ဌကထာ] မိထွေးတော်ဂေါတမီသည် သာကီဝင်မင်းသမီးငါးရာနှင့် အတူ ဘိက္ခုနီ ပြုလုပ်လာရာ၌ (ယာဉ်ရထားစီး၍သွားလျှင် ဘုရားရှင်ကို မရှိသေရာရောက်မည်စိုးသောကြောင့်) ယာဉ်ရထားမစီးကြဘဲ အားလုံး မင်းသမီးများ ခြေလျင်သွားကြပါသတဲ့။ [ဘိက္ခုနီ ခန္ဓက စူဠဝဂ္ဂပါဠိ တော်] ထိုမျှလောက် မရှိသေနိုင် သူ့အတွက် မရှိသေစိတ်လည်း မရှိပါမူ အကုသိုလ်အပြစ်မရှိ၊ ရှိသော် ရှိသေနိုင်သူအတွက် ရှိသေလေ ကောင်းလေပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာဝယ် မိမိမှာ ရောဂါဖြစ်လောက် အောင် အရှိအသေလွန်မသွားဖို့ သတိထားသင့်ပါသည်။

အမှာ ။ ။ ယခုကာလ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဆိုင်ရာစေတီတော်ဝင်း၊ ကျောင်းဝင်းသို့ ဖိနပ်မစီးရလျှင် မဝင်လိုကြ။ ဖိနပ်စီး လျှင်လည်း အပြစ်ရမည် ထင်နေသူတို့အတွက် ဤ အဖြေကို ရေးလိုက်ပါသည်။ ရှေးက ဆရာတော် ကြီးများ၏ “ဖိနပ်မစီးကောင်း”ဟူသော အဆုံး အဖြတ်ကို လိုက်နာ၍ ဖိနပ်မစီးသူများကိုကား “ရှိသေ နိုင်လျှင် ကောင်းပါ၏”ဟုသာ ချီးမွမ်းလိုပါသည်။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်က ဘာသာရေးပြဿနာစာအုပ် စာ မျက်နှာ (၆၀)၌ အထက်ပါအတိုင်း ဖြေထားပါ၏။

၇၂။ မေး ။ ။ လူတို့ခင်းပေးသော သားမွေး၊ ကော်ဇောပေါ် ထိုင်
ကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ
ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

မဟာသယနတွင် ပါဝင်သော သားမွေး (သိုးမွေး၊ ကော်ဇော)
တို့ကို ခုတင်ပေါ်၌လည်းကောင်း၊ ဂိဟိဝိကဋ္ဌ မဟုတ်လျှင် ကုလားထိုင်
ပေါ်လည်းကောင်း မခင်းကောင်းဟု မှတ်ပါ။ ကြမ်းပြင်ပေါ် သင်ဖြူး
ပေါ်၌ အာသန္နိ စသော သုံးမျိုးမှ အလွတ်ဖြစ်သော သားမွေး၊
ကော်ဇောတွေ ခင်းကောင်းပါ၏။ ခင်း၍ထိုင်ရုံမက အိပ်လည်း အိပ်
ကောင်းပါ၏။ [ဋီကာသစ်၌ မိမိ၏ အပ်သောအခင်းကို အပေါ်က ခင်း၍
ထိုင်ရမည်ဟု ဆိုပါ၏။ လိုမည်မထင်ပါ။] ခုတင်၊ ကုလားထိုင်ပေါ်၌
ခင်းလျှင် ကတ္တိပါကော်ဇော၊ ချည်ကော်ဇော စသည်သာ ခင်းကောင်း၏။
ကျောင်းတိုက်၌ရှိသော သံဃိက သားမွေး၊ ကော်ဇောတို့ ရဟန်းများ
မခိုင်းဘဲ လူတို့က ယူ၍ ဓမ္မာသန၌ ခင်းပေးလျှင် ဂိဟိဝိကဋ္ဌအနေအား
ဖြင့် ထိုင်ကောင်း၏ဟု ဤဋီကာ ဆိုသည်။

၇၃။ မေး ။ ။ သင်္ကန်းခေါက်နည်းကို ဘုရားရှင်က ဘယ်လိုမိန့်ခဲ့ပါ
သလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဝိနည်းမဟာဝါ
ဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၀၁)၌
ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သင်္ကန်းခေါက်သောအခါ အစွန်းနှစ်ဖက်ကို အညီထား၍ ခေါက်လျှင် အလည်၌ ခေါက်အပ်သောအရာ (ခေါက်ချိုးရာ) ထင်၏။ ထိုသို့ အလယ်၌ ခေါက်ချိုးရာ ထင်ဖန်များလျှင် သင်္ကန်းစုတ်ပြတ်လွယ် သောကြောင့် တစ်ဖက် သင်္ကန်းအနားကို လက်လေးသစ်လောက် ပိုစေ၍ ခေါက်ပါဟု မိန့်တော်မူသည်။

သီရိလင်္ကာရဟန်း ဥပသုမေစာလောက၏ အမေး

၇၄။ မေး ။ ။ ဥပဇ္ဈာန်ကိုယ်တိုင် ကမ္မဝါစာ ဖတ်ခဲ့လျှင် တိဿ ဟု နာမည်သစ်ပေး၍ ဖတ်ရမည်လော။ အဟံ၊ မယံ စသည်ဖြင့် ဖတ်ရမည်လော။

ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ဝိနယသံဒိပ်ကျမ်း စာ မျက်နှာ (၁၀၅) ၌ ဤသို့ ရေးသားထားပါ၏။

“ဝတ္ထု , ပုဂ္ဂလတို့ကို သုံးသပ်မှု၌ သိမ်အပြင်၌ သံဃာစုံလင်၍ ကမ္မဝါ ဖတ်တော့မည်ရှိရာ မဖတ်မီ တင်ကူး၍ ဥပဇ္ဈာန်ဆရာက သံဃာအများ ကြားသိကြစေရန် ရဟန်းလောင်းကိုလည်း နာဂ ဟူ၍ အမည်ပေးရမည်။ မိမိကိုယ်ကိုလည်း တိဿ ဟူ၍ အမည်ပေးရမည်။ ရဟန်းလောင်း မောင်မည်သူကို နာဂ ဟူ၍ အမည်ပေးပါ၏။ ဥတ်၌ လည်းကောင်း၊ ကမ္မဝါစာတို့၌လည်းကောင်း နာဂ ဟူ၍ ရွတ်ဆိုသည် ရှိသော် ရဟန်းလောင်း မောင်မည်သူကို ဆိုသည်ဟူ၍ သံဃာတော် တို့က သိတော်မူကြပါကုန်။ ။

ဥပဇ္ဈာန်ဆရာဖြစ်သူ အကျွန်ုပ်ကိုလည်း တိဿ ဟူ၍ အမည် ပေးပါ၏။ ဥတ်၌လည်းကောင်း၊ ကမ္မဝါစာတို့၌လည်းကောင်း တိဿ ဟူ၍ ရွတ်ဆိုသည်ရှိသော် ဥပဇ္ဈာန်ဆရာဖြစ်သူ အကျွန်ုပ်ကို ဆိုသည် ဟူ၍ သံဃာတော်တို့က သိတော်မူကြပါကုန်။”

ဝိနယာလင်္ကာရကျမ်းပြု တောင်ဖီလာဆရာတော်ကလည်း
ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၇၈) (၂၇၉) တို့၌
အထက်ပါအဓိပ္ပာယ် ပါဝင်သော စကားရပ်တို့ကို ရေးသားခဲ့ပါ၏။

၇၅။ မေး ။ ။ ကိုရင်တို့က နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို ဝတ်ကောင်းပါ
သလား။

ဖြေ ။ ။ သီတင်းသုံးဖော် (၅) ဦးနှင့် မယ်တော်၊ ခမည်းတော်
မှ တစ်ပါးသော လူဝတ်ကြောင်၊ ဖိုးသူတော်၊ သီလ
ရှင်၊ ရသေ့ (ယောက်ျား၊ မိန်းမ) ပရိပိုဇ်ဟူသမျှအား
ဝတ်လောက်ရုံလောက်သော ကပ္ပဗိန္ဒုထိုးပြီးသော
သင်္ကန်း (သမဏစိဝရ)ကို ပေးသော ဘိက္ခုနီမှာ
ပါစိတ်အာပတ်သင့်၍ ဘိက္ခုတို့မှာ ဒုက္ကဋ်အာပတ်
သင့်သည်။

ကပ္ပဗိန္ဒု မထိုးရသေးလျှင်ကား သမဏစိဝရအမည် မရ
သေး၍ ပေးသင့်သူအား ပေးကောင်း၏။

ဤစကားကို ကောက်ချက်ချလျှင် ကပ္ပဗိန္ဒု မထိုးရသေးသော
(သင်္ကန်းဟုခေါ်သော) အဝတ်ကို လူများ ဝတ်ရုံကောင်း၏ ဟု
အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ သို့ဖြစ်လျှင် နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို သာမဏေတို့
ဝတ်ရာ၌ ဝတ်ကောင်းကြောင်းကိုကား ဆိုဖွယ်မရှိပြီ။

ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ သုဒ္ဓါပိစိတ်၊ နဂ္ဂဝဂ်၊ အဋ္ဌမ သိက္ခာ
ပုဒ်အဖွင့်၊ စာမျက်နှာ (၄၅၃) ၌ အထက်ပါအကြောင်းကို မဟာဂန္ဓာရုံ
ဆရာတော်ကြီးက ရေးသားထားပါ၏။

ဥပုသ်နေ့၏ အမေး

၇၆။ မေး ။ ။ ရာဘာဖိနပ်ကို စီးရင် အပ်စပ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခုန့်သိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ ဥပါဟနနိဒ္ဒေသ၌ ဤသို့
ရေးသားထားပါ၏။

ယခုခေတ်မှာ ဖိနပ်တန်ဖိုး ကြီးမားလို့ ရှားပါးတဲ့အတွက် တာယာအပျက်တွေကို ဖိနပ်လုပ်ပြီး စီးကြရှာတယ်။ အဲဒီဖိနပ်တွေမှာ ပယ်မြစ်အပ်တဲ့ အလုံးစုံညှို့ စတဲ့ ဖိနပ်တွေလို အလှအပလည်း မရှိ။ ခုံဖိနပ်လို တခွပ်ခွပ်လည်း မမြည်၊ ခြေထောက်မှာ အပူ၊ အအေး၊ ဖုန် စသည်ကို ကာကွယ်ရုံမျှ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီဖိနပ်တွေကို မအပ်စရာ မရှိလို့ ထင်ပါတယ်။ ရာဘာခံထားတဲ့ ဖိနပ်တွေမှာ သံသယ ရှိဖွယ် မလိုပါ။ သစ်ပင်အစေးမှ ထွက်လို့ သစ်သားဖိနပ်ပမာ သံသယ ရှိကြတာဟာ လွန်လွန်းဟန်တူပါတယ်။

၇၇။ မေး ။ ။ နိသီဒိုင်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဘယ်လိုမိန့်ဆို ပြီး ဘယ်လို အသုံးပြုပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ နိသီဒနသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

နိသီဒိုင်ကို ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ ခိုင်း၍ဖြစ်စေ ချုပ်လိုသောရဟန်း တို့သည် ဘုရားရှင်၏ အထွာတော်ဖြင့် အလျား ၂ ထွာ၊ အနံ တစ်ထွာ ခွဲ၊ အမြိတ်ခေါ်သော အဆာ တစ်ထွာ ဤအတိုင်းအရှည်ရှိသော (ငယ်သာလျှင် ငယ်စေသည့်ထက် မပိုရသော) နိသီဒိုင်ကိုသာ ချုပ်နိုင် သည်။ ထိုအတိုင်းအရှည်ထက် လွန်လျှင်ကား လွန်သမျှကို ဖြတ်ပစ် ရခြင်းရှိသော ပါစိတ်။

အမြိတ်အဆာ

နိဿိဒိုင်ချုပ်လိုသော ပိတ်စဖျင်စ တစ်ခုခုကို ထိုပမာဏအတိုင်း ချုပ်သည့်အခါ တစ်ထွာလောက်သော အဆာကို မိမိလိုရာ တစ်ဖက် ဖက်က တပ်၍ ၂ နေရာ၌ ခွဲထားလျက် ရှိစေရမည်။ ထိုကဲ့သို့ ခွဲ ထားသည့်အခါ အမြိတ်အဆာသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မစပ်ဘဲ သုံးမြွာ ကွဲလျက် ရှိလိမ့်မည်။

သုက်နီးသင်္ကန်း

ဤနိဿိဒိုင်ကို မူလ ပညတ်တော်မူခြင်း၏ အကြောင်းမှာ ရဟန်းများတို့ မွန်မြတ်သောအစာကို စားကြပြီးနောက် တရားနုလုံး မသွင်းဘဲ အိပ်ပျော်ကြသည့်အခါ အိပ်မက်မက်၍ သုက်ထွက်သဖြင့် သင်္ကန်းလည်း ပေ၊ ကျောင်းအိပ်ရာနေရာနှင့် ခန္ဓာကိုယ်လည်း ပေ သောကြောင့် ထိုသင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ကိုယ်ခန္ဓာများကို စောင့်ရှောက် ဖို့ရာ (မလူးမလဲဖို့ရာ) ပညတ်တော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် နိဿိဒိုင်ကို သုက်နီးသင်္ကန်းဟုလည်း ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။

အသုံးချပုံ

ဤနိဿိဒိုင်ကို ယခုအခါ နေရာထိုင်ကဲ့သို့ ခင်း၍လည်း ထိုင် နိုင်၏။ ဆွမ်းစားသည့်အခါ တစ်ပိုင်းကို ခင်း၍ အမြိတ်အဆာကို တင်ပျဉ်ပေါ်၌ တင်ကာ ဆွမ်းဟင်းအစက်များကိုလည်း ကာကွယ် နိုင်၏။ အထူးအားဖြင့်ကား သင်းပိုင်အတွင်းမှ ရှေ့တည့်တည့်က ခံ၍ ဝတ်ဖို့ရန် ဖြစ်သည်။ ဝတ်သည့်အခါ အလယ်က အမြိတ်ကို ခါးတောင်း ကျိုက်သလို နောက်ဖို့၍ ကြိုးငယ် သို့မဟုတ် တွယ်အပ်တို့ဖြင့် ချိတ်ဆွဲ

ထားရမည်။ ဆရာတို့ကား တင်ပါးဘက်က ဖုံး၍ အလယ်က အမြိတ်ကို ပေါင်ကြားမှ ရှေ့သို့ ပို့ကာ ဆီးပုံပေါ်မှာ ဖုံး၍ ကြိုးဖြင့် ချည်ထားပုံကို ပြကြသည်။

၇၈။ မေး ။ ။ ဘယ်ဘက်လက်မောင်းပေါ်အောင် ကေသီရန်းရင် ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးက ဝိနယဝိနိစ္ဆယသင်္ဂဟ စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၃)မှာ ဒီလို ရေးထားပါတယ်။

“ဥဘော အန္တေ သမံ ကတွာ ပဋိသံယရိတွာ” တဲ့

“ဥဘော အန္တေ-အထက်စွန်းနှစ်ခုတို့ကို။ သမံ ကတွာ- အညီပြု၍။ ပဋိသံယရိတွာ-ခေါက်လိပ်ပြီးတော့ ရုံရမယ်” တဲ့။ သုပ္ပဋိစ္ဆန္တ သိက္ခာပုဒ်အရ သင်္ကန်းရုံပြီးတော့ ရွာထဲ သွားတဲ့အခါ အထက်စွန်းနှစ်ခု ကို အညီပြုပြီးတော့ လိပ်ပြီး ရုံရမယ်တဲ့။ ပရိမဏ္ဍလသိက္ခာပုဒ်မှာတော့ “ပဋိသံယရိတွာ” လို့ မပါဘူး။ ဒါကြောင့် မလိပ်ဘဲလည်း ရုံနိုင်တယ်။ လိပ်ပြီးတော့ရုံရင်လည်း အပြစ်တော့ မရှိပါဘူး။ လိပ်ပြီးတော့ရုံရင် ပိုပြီးတော့ သပ်သပ်ရပ်ရပ်ဖြစ်တာပေါ့။ အရေးကြီးတာကတော့ လက်ဝဲ လက်မောင်း ပေါ်မနေဖို့က အရေးကြီးတာပဲ။ အမြဲတမ်း ရုံနေကျ အတိုင်းရုံရာမှာ အောက်အစနှစ်ခု ညီညီညွတ်ညွတ်ဖြစ်နေလို့ရှိရင်လည်း အပြစ်မရှိဘူးလို့ ဆိုရမှာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့လို့ လက်ဝဲလက်မောင်း မပေါ်ဖို့က တော့ အရေးကြီးပါတယ်။

“ကေသပါရပနေန-လက်ဝဲပခုံးကို ဖုံး၍ရုံခြင်းဖြင့်။ ပါရတံ- ရုံခြင်းကို ပြုလတ်သော်။ ပါဠိကာရကော ဘိက္ခု-ပါဠိကာရက ရဟန်း သည်။ ဝါမ ဗာဟု-လက်ဝဲလက်မောင်းကို။ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍။ စီဝရံ-

သင်္ကန်းကို။ အံသ ကူဇွေ-ပန်းစွန်ထက်၌။ အာရောပေတိ-တင်တယ်”
 တဲ့။ အဲ... ဘယ်ဘက်လက်မောင်းကို ဖော်ပြီးတော့ သင်္ကန်းကို
 ပန်းစွန်ပေါ် တင်ပြီး ရုံတယ်တဲ့။ အများအားဖြင့် အဲဒီလိုရုံတာတွေက
 များပါတယ်။ အဲဒါ ပါဠိကာရက ရုံနည်းတဲ့။ ဝေံ အပါရူပိတွာ =
 အဲဒီ ပါဠိကာရက ရုံနည်းကို မရုံရဘူးတဲ့။

ဘုရားအရိုအသေပြုတဲ့အခါ၊ ဆရာသမား အရိုအသေပြုတဲ့
 အခါ၊ ဘုရားရှေ့၊ ဆရာသမားရှေ့၊ သံဃာတော်တွေရှေ့၊ သံဃာတော်
 တွေထဲမှာ အစည်းအဝေးဝင်တဲ့အခါ အဲဒီလိုအခါကာလတွေမှာ လက်ဝဲ
 လက်မောင်း မပေါ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ပကတိရိုးရိုး ရုံလို့ရှိရင်လည်း
 လက်ဝဲလက်မောင်း မပေါ်ရင်တော့ အပြစ်မရှိဘူးလို့ ဆိုရမှာပါ။ သို့
 သော်လည်း ပကတိရုံတဲ့အခါမှာ လက်ဝဲလက်မောင်းက များသောအား
 ဖြင့် ပေါ်နေတတ်တယ်။ အချို့က သင်္ကန်းကို စုပြီး ပန်းပေါ်မှာ တင်
 ထားတာပဲ။ လက်ဝဲလက်မောင်းဟာ အကုန်လုံး ပေါ်နေတာပဲ။ ပါဠိ
 ကာရက-ရဟန်းရုံနည်းမျိုး ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလိုရုံတာဟာ ပရိမဏ္ဍလ
 မဖြစ်ဘူး။ ပဋိမဏ္ဍလရုံနည်းထဲ မပါဘူးတဲ့။ အဲဒါကို မကြားဖူး၊ မသိဖူး
 တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ သတိပြုကြဖို့ပါပဲ။ အများက လက်ဝဲလက်မောင်းဖော်
 ပြီးတော့ ဒီလိုရုံနေကြ၊ သာမန်ဦးပွင်းကလေးတောင် မဟုတ်ဘူး။
 တချို့ ဆရာတော်ကြီးတွေလည်း ဒီလို လက်ဝဲလက်မောင်းဖော်ပြီး
 ရုံနေကြတာပါပဲ။ အဲဒီအဋ္ဌကထာကို သတိမပြုမိလို့နဲ့ တူပါတယ်။
 သေခံယဆိုတော့ အသေးအသိမ် သိက္ခာပုဒ်တွေထင်ပြီး ဂရုမစိုက်ကြ
 ဘူးနဲ့ တူပါရဲ့။ အဲဒီမှာ သေသေချာချာ အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ထားတာ
 “အဲဒီလက်ဝဲလက်မောင်း မပေါ်အောင် လုံအောင် ရုံရယ်” တဲ့။ ဒါက
 အရေးကြီးတယ်။

ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာ ရုံနည်းအတိုင်း သင်္ကန်းရဲ့အထက်ဘက်က ထောင့်စွန်းနှစ်ခုကို အညီပြုပြီးတော့ လက်ဝဲလက်မောင်းကို လိပ်ပြီး ရုံလိုက်လို့ရှိရင်တော့ လက်ဝဲလက်မောင်း လုံသွားမှာ သေချာပါတယ်။ သင်္ကန်းနှစ်ဆ မဟုတ်ဘဲ လက်ဝဲဘက်က တစ်စတည်းလည်း လက်ဝဲလက်မောင်းကို ရစ်ပတ်ပြီး ရုံလိုက်လို့ရှိရင်လည်း အဲဒါလည်း လုံတာပါပဲ။ အဲဒါလည်း အပြစ်ကင်းတာပါပဲ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီး အဆုံးအဖြတ်ထဲမှာလည်း ရှိပါတယ်။ သုပ္ပဋိစ္ဆန္ဒသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်မှာလည်း “ဥဘော အန္တေ သမံ ကတ္တာ” လို့ပဲ ဆိုထားပါတယ်။ ဒီတော့ ဘာထူးတုံးဆိုရင် သုပ္ပဋိစ္ဆန္ဒသိက္ခာပုဒ်အရ ရွာထဲ သွားရင်လည်း လက်ကောက်ဝတ်လုံအောင် ရုံတဲ့အခါမှာ “ပဋိသံယ ရိတ္တာ = ခေါက်လိပ်ပြီး ရုံရမယ်” လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပါတယ်။ ပရိမဏ္ဍလ သိက္ခာပုဒ်အဖွင့်မှာတော့ အဲဒါကလေး မပါဘူး။ ဒါလောက်ပဲ ထူးတယ်လို့ ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီး မိန့်ဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပရိမဏ္ဍလ သိက္ခာပုဒ်မှာတော့ မခေါက်လိပ်ဘဲနဲ့ ရုံရင်လည်း အပြစ်မရှိဘူး။ သို့သော် သင်္ကန်း အစနှစ်ခုကို ညီအောင် လုပ်ဖို့ကတော့ အဋ္ဌကထာထဲမှာ တိုက်ရိုက်ပါနေတယ်။ အထူးအားဖြင့်တော့ ပါဠိကာရက ရဟန်းလို့ လက်ဝဲလက်မောင်းကို မပေါ်စေဖို့က အရေးကြီးတာပါပဲ။

ဥပညာနန္ဒ၏ အမေး

၇၉။ မေး ။ ။ ဖြတ်ပြီး ချုပ်မထားတဲ့ ယခုခေတ်သင်္ကန်းတွေဟာ အပ်စပ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ ကထိနက္ခန္ဓကာ အဖွင့်၊ စာမျက်နှာ (၁၉၂) မှာ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားပါတယ်။

“ကထိန်သင်္ကန်းသည် ဖြတ်၍ ချုပ်အပ်သော သင်္ကန်း ဖြစ်ရမည်။ မဖြတ်ဘဲ ချုပ်အပ်သော သင်္ကန်း မဖြစ်ရ၊ (၂)ခန်း၊ (၃)ခန်း၊ (၄)ခန်းရှိတဲ့ သင်္ကန်းလည်း မဟုတ်ရ။ အနည်းဆုံး (၅)ခန်းရှိသော သင်္ကန်း ဖြစ်ရမည်ဟု မှတ်ပါ။ ကထိန်သင်္ကန်း မဟုတ်လျှင်ကား ဖြတ်အပ်သော သင်္ကန်းမဟုတ်သော်လည်း ဝိကပ္ပနာပြု၍ ပရိက္ခာရစောဠအဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ဝတ်ကောင်း၏။ သို့သော် တိစီဝရိက်အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ကား မဆောင်ကောင်းပါ။

စီဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်၊ စာမျက်နှာ (၂၆၅) မှာတော့ ဤသို့လည်း မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ရေးသားထားပါသေး၏။

“တိစီဝရိက်အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ဆောင်လိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုတိစီဝရိက်သင်္ကန်းကို ဖြတ်၍ ချုပ်ရမည်။ မချုပ်လောက်သောအခါ မလောက်မှသာ အန္တာဓိကခေါ် သလင်းထောင် တင်ရမည်။ လောက်လျှင်ကား ကေနိဖြတ်ပြီးမှ တိစီဝရိက်အဓိဋ္ဌာန်တင်ဆောင်ရမည် ဟူလို”

ဥပညာသာမိ၏ အမေး

၈၀။ မေး ။ ။ ယခုခေတ်မှာ ကထိန်သင်္ကန်းကို ရေစက်ချရာ၌ အလှူရှင်တို့အား စတုဒ္ဒိသသံဃာ (အရပ်လေးမျက်နှာမှာရှိတဲ့ သံဃာ)ကို ရည်မှန်းဖို့ ဆရာတို့က ဘာကို ထောက်ထားပြီး ညွှန်ကြပါသလဲ။ အဲဒီကထိန်သင်္ကန်းကို စတုဒ္ဒိသသံဃာက ပိုင်သွားပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ပါဠိတော်မှာ တစ်ပါးတည်းနေတဲ့ ရဟန်းအား ‘သံဃဿ ဒေမ=သံဃာအား လှူကြပါ၏’လို့ လျှောက်ပြီး လှူရာ၌ ‘သံဃဿ’လို့ သာမညဆိုလို့ အဲဒီကထိန်လျာ

အဝတ်ဟာ စတုဒ္ဒိသသံဃာနဲ့ သက်ဆိုင်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ရဟန်းဟာ သံဃာရှိရာ သာဝတ္ထိကို ယူသွားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘုရားရှင်ရဲ့ သီးခြားခွင့်ပြုတော်မူချက်အရ အဲဒီဝါကပ်ရာ ကျောင်းတိုက် ရှိ သံဃာသာ (တစ်ပါးရှိရင် တစ်ပါးသာ) ပိုင်ပါတော့တယ်။ ဒီစကားကို ထောက်ပြီး ဆရာတို့ ညွှန်ပြကြပါတယ်။

စတုဒ္ဒိသသံဃာ ဆိုင်ပေမယ့် တကယ်ပိုင်တဲ့အခါ ကျောင်း တိုက်ရှိ သံဃာသာ ပိုင်တယ်လို့ မှတ်ပါ။ (အချို့က ကထိန်သင်္ကန်းကို အာရာမသံဃိက (အဲဒီကျောင်းတိုက်ရှိ သံဃာရဲ့ဥစ္စာ)လို့ ဆိုပြီး အာရာမသံဃိက ရေစက်ချပေးကြတယ်။ စဉ်းစားကြပါလေ။)

[မဟာဝါဘာသာဋီကာ (၃)၊ ၂၆၈]

၈၁။ မေး ။ ။ ကထိန်သင်္ကန်းပေးစဉ်က သိမ်တွင်းမှာ ပေးပြီးနောက် ခင်းတဲ့အခါ သိမ်ပြင်မှာ ခင်းနိုင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခင်းတဲ့အခါ ကျောင်းတိုက်သံဃာအားလုံး စုပေါင်းပြီး သိမ်တွင်းမှာဖြစ်စေ၊ သိမ်ပြင်မှာ ကျောင်းတိုက်တွင်း ဝယ် သင့်တော်ရာအရပ်မှာဖြစ်စေ ခင်းနိုင်ပါတယ်။

[မဟာဝါဘာသာဋီကာ (၃)၊ ၁၈၄]

၈၂။ မေး ။ ။ မြို့ရွာအတွင်းရှိ ကျောင်းတိုက်များသို့ သွားရာ၌ ခါးပန်းကြိုး မပတ်ဘဲ၊ သင်္ကန်း မရုံဘဲ သွားကောင်း ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ပါတိ မောက်ဘာသာဋီကာ၌ ဝိကာလေဂါမပပိသနသိက္ခာ ပုဒ် အဖွင့်ဝယ် ဤသို့ ရေးသားထားပါ၏။

“မြို့ရွာအတွင်းရှိ ကျောင်းတိုက်များသို့ သွားလိုရာ၌ကား ပန်ပြောဖွယ်မလိုရုံသာမက ခါးပန်း မပန်း၊ သင်္ကန်း မရုံဘဲပင် သွားနိုင်သတဲ့။”

အထက်ပါမိန့်ကြားချက်ကို ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၅၆၇) ၌ တွေ့ရပါ၏။

“ဝါသူပဂတ = ခေတ္တခဏ ဆွမ်းစား တရားဟောအကြောင်း ကိစ္စရှိ၍ သွားသူမဟုတ်ဘဲ တည်းခိုသောအားဖြင့် နေသူထံသို့ သွားလိုသော ရဟန်းသည်လည်း ခါးပန်း မပန်း၊ သင်္ကန်း မရုံ ရွာတွင်းဝင်ရန် မပန်ပြောဘဲ အလိုရှိတိုင်း သွားခြင်းငှာ သင့်၏။” ဟူ၍ ကင်္ခါဋီကာ ဟောင်း၊ စာမျက်နှာ (၁၀၇) ၌ လည်း မိန့်ထားပါသေး၏။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၃၇၃)၊ သုပ္ပဋိစ္ဆန္ဒသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားပါသေး၏။

အနာပတ္တိ ။ ။ အနာပတ္တိဝါရ၌ ဂိလာန စသူတို့ အပြင် “ဝါသူပဂတဿ-နေဖို့ရန် ကပ်ရောက်ပြီးသော ရဟန်း၏ အနာပတ္တိ-အာပတ်မသင့်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏” ဟုလည်း လာရကား မြို့ရွာအတွင်း၌ ခေတ္တတည်းခို နေထိုင်သော ရဟန်းမှာ သုပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ သိက္ခာပုဒ်အရ သင်္ကန်းရုံ၍ မနေသော်လည်း အာပတ် မသင့်၊ သို့သော် တည်းခိုနေထိုင်ရန် သွားသည့်အခါမူ သင်္ကန်းရုံ၍ သွားရမည့်ပြင် ပရိမဏ္ဍလ-သိက္ခာပုဒ်နှင့်အညီ နေထိုင်ရမည်။

ဆက်ဦးအံ့ - “တည်းခို” ဟူရာ၌ ကင်္ခါဋီကာသစ်ဝယ် ညဉ့်အိပ်နေမှ ‘အနေ’ဟု ဆို၏။ အဋ္ဌကထာ၌မူ “ရတ္တိဘာဂေ ဝါ ဒိဝသဘာဂေ ဝါ ကာယံ ဝိဝရိတွာ နိသီဒတော အနာပတ္တိ”ဟု ရှိ၏။ ထို၌ ဒိဝသဘာဂေ ဝါ ဟူသော အမြွက်ကို ထောက်၍ နေအဖို့အတွက် တည်းခိုခြင်းလည်း “အနေပင်” ဟု ယူသင့်သည်။ တည်းခိုနေထိုင်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ပရိတ်

ရွတ်, တရားဟောကိစ္စအတွက် နေရာ၌ကား အချိန်ကြာသော်လည်း သင်္ကန်းရုံနေရမည်သာ။

အချို့ပြုပုံ ။ ။ ယခုကာလ၌ အချို့ ဒကာ, ဒကာမများက မိမိ အိမ်သို့ ရောက်လာသော ရဟန်းကို ချမ်းသာစွာ နေခွင့်ရစေလိုသော သဘောဖြင့် “ကျောင်းအမှတ်ဖြင့် သီတင်းသုံးတော်မူပါ” ဟု လည်းကောင်း၊ “အရှင်ဘုရား နေသမျှ, ဤအိမ်, ဤမဏ္ဍပ်ကို လှူပါ၏” ဟုလည်းကောင်း လျှောက်လေ့ရှိ၏။ သို့သော် ထိုသို့ လျှောက်ရုံမျှဖြင့် ကျောင်းလည်း မဖြစ်။ အလှူလည်း မမြောက်ရကား ရဟန်းမှာ ထူး၍ လွတ်လပ်စွာ နေထိုင်ခွင့် မရနိုင်။ (ဝိမတိဋီကာ)

၈၃။ မေး ။ ။ ကထိန်ခင်းရာမှာ တစ်ထည်အပြင် အာနိသင်လို့ ခေါ်ရတဲ့ အပိုအဝတ်များ ပါလာတတ်ပါသေးတယ်။ ‘အဲဒီအာနိသင်အဝတ်တွေကို ကထိန်ခံတဲ့ ရဟန်းအား လှူပါ၏’ လို့ ဒါယကာတွေက လျှောက်ရင် ဘယ်သူ ပိုင်ပြီ မလျှောက်ရင် ဘယ်သူ ပိုင်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ လျှောက်ရင် အဲဒီကထိန်ခံတဲ့ ရဟန်းသာ ပိုင်ပါတယ်။ အထူးမလျှောက်ရင် အဲဒီကျောင်းတိုက်ရှိ ပုရိမဝါကျွတ်တဲ့ ရဟန်းသံဃာက ပိုင်ပါတယ်။
[မဟာဝါဘာသာဋီကာ (ဒ)၊ ၁၈၂]

၈၄။ မေး ။ ။ ယခုအခါမှာတော့ အာနိသင်ဆိုရာမှာ အဝတ်သင်္ကန်းသာမက ‘ဥတ်မကြီးအတွက်’ လို့ ရည်မှန်းထားတဲ့ ဥတ်ရန်ပစ္စည်းတွေ (မျက်နှာသုတ်ပဝါ၊ စောင်ကစပြီး) အမျိုးမျိုး ပါရှိတတ်ပါတယ်။ အဲဒီ ဥတ်မကြီးကိုလည်း သံဃိက ရေစက်ချရင် ဘယ်သူ ဆိုင်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ‘အဲဒီပစ္စည်းအားလုံးကိုလည်း ကထိန်ခံတဲ့ ကိုယ်တော် အား လှူပါ၏’လို့ အထူးမလျှောက်ကြတာဘဲ များပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ‘ဥတ်သင်္ကန်းရတဲ့ ကိုယ်တော်’ဆိုတာ ‘ဒီကျောင်းတိုက်ဆရာတော် (ဘုန်းတော်ကြီး)ပဲ ဖြစ်တယ်’လို့ ဒါယကာက နားလည်ကြလို့ (သံဃိကစစ်စစ် ဖြစ်၊ မဖြစ်၊ ကထိန် မြောက်၊ မမြောက်ကို မစဉ်းစားတော့ဘဲ) အဲဒီဆရာတော် (အဲဒီ ဘုန်းတော်ကြီး)သာ ဥတ်မကြီးကို ပိုင်တယ်လို့ ယူဆကြပါတော့တယ်။ တကယ်လို့ အဲဒီ ဥတ်မကြီးကိုလည်း သံဃိက ရေစက်ချရင် သံဃာသာ ဆိုင်ပါတယ်။ ဝေဓုဝေရာမှာတော့ အဝတ် မဟုတ်တဲ့၊ ဂရုဘဏ်လည်း မဟုတ်တဲ့ ပစ္စည်းတွေကို တိုက်တွင်း၊ တိုက်ပက ရောက်ရှိနေတဲ့ မျက်မှောက်သံဃာအားလုံး ဝေဓုရပါတယ်။

[မဟာဝါတာသာဠိက (ဒု)၊ ၁၅-၁၈၃]

၈၅။ မေး ။ ။ အထူးမလျှောက်ရင် သံဃာပိုင်ဖြစ်လို့ ကထိန်ခံတဲ့ ရဟန်းမှာ ကထိန်သင်္ကန်းအပြင် အခြားသင်္ကန်းတွေ ဟောင်းနွမ်းနေလို့ ပေးသင့်က ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ပေးရပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ သံဃာက အပလောကန (သံဃာထံ ခွင့်ပန်မှု)ကံကို ပြုပြီး ပေးပါ။ ကထိန်လျှာအဝတ်ကို ပေးစဉ်က ကမ္မဝါစာနဲ့ ပေးရသလို နောက်ထပ်ကမ္မဝါစာနဲ့ ပေးဖွယ် မလိုပါ။

[မဟာဝါတာသာဠိက (ဒု)၊ ၁၈၃]

ဥပညာသာမိ၏ အမေး

၈၆။ မေး ။ ။ ကထိန်အာနိသင်ဖြစ်တဲ့ အဝတ်များစွာကို ခွဲဝေရင် ဘယ်လို ခွဲဝေရမှာပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဝါတွင်းမှာ ဝါမကျိုးအောင် နေခဲ့တဲ့ ရဟန်းတွေရဲ့ ထေရ်စဉ် ဝါစဉ်အလိုက် ဝေရပါတယ်။ သံဃာ အများရှိတဲ့ ကျောင်းတိုက်မှာ ရသမျှ သံဃိကအဝတ် ကို ထေရ်စဉ်ဝါစဉ်နဲ့ ဝေစုပေးလေ့ရှိလို့ ဝေစုပေးလေ့ ရှိရင် ရှေးဝေစုစဉ်က မလောက်လို့ ဆိုင်းငံ့ထားရတဲ့ အစဉ်ကစပြီး သံဃိကသင်္ကန်းကို ဝေပါ။ အဲဒီလို ရှေးက ဝေစဉ်မရှိရင်တော့ ထေရ်ကြီးရဲ့ နေရာက စပြီး ဝေပါ။ ဂရုဘဏ်ပစ္စည်းကိုတော့ သံဃိက အဖြစ်နဲ့ ထားပါ။

[မဟာဝါဘာသာဋီကာ (၃)၊ ၁၈၄]

၈၇။ မေး ။ ။ ကထိန်သင်္ကန်းပေးစဉ်က သိမ်တွင်းမှာ ပေးပြီးနောက် ခင်းတဲ့အခါ သိမ်ပြင်မှာ ခင်းနိုင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခင်းတဲ့အခါ ကျောင်းတိုက်သံဃာအားလုံး စုပေါင်းပြီး သိမ်တွင်းမှာဖြစ်စေ၊ သိမ်ပြင်မှာ ကျောင်းတိုက်တွင်း ဝယ် သင့်တော်ရာအရပ်မှာဖြစ်စေ ခင်းနိုင်ပါတယ်။

[မဟာဝါဘာသာဋီကာ (၃)၊ ၁၈၄]

ဥပကောဝိဒ၏ အမေး

၈၈။ မေး ။ ။ ရော်ဘာဖိနပ်ကို ရှင်ရဟန်းတို့ စီးကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာစည်ဆရာတော်က အောက်ပါအတိုင်း ဖြေ ထားပါ၏။

ရော်ဘာခံဖိနပ် အပ်၊ မအပ်ကို ဝိနည်းမဟာဝါ (၃၄၈)၌ မဟာပဒေသဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ထိုမဟာပဒေသဒေသနာ၌ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိတ္တံ အနုနုညာတပင် ဖြစ်သော်လည်း အကပ္ပိယနုလောမ ဖြစ်လျှင် မအပ်။ ကပ္ပိယာနုလောမ ဖြစ်လျှင် အပ်သည်ဟု ဆိုထားသည်။ ရော်ဘာကို ကဋ္ဌပါဒုကာ တာလပတ္တပါဒုကာ ဝေဠုပတ္တပါဒုကာတိဏပါဒုကာ စသည်တို့ကိုကဲ့သို့ တိုက်ရိုက်လည်း ပယ်မြစ်တော်မမူခဲ့။ သမင်ရေ၊ ဆိတ်ရေ၊ သိုးရေ စသော သားရေတို့ကိုကဲ့သို့ တိုက်ရိုက်လည်း ခွင့်မပြုခဲ့။ သို့သော် သစ်သားကဲ့သို့ ခင်္ဃုခင်္ဃုအသံမမြည်သောကြောင့် ကဋ္ဌပါဒုကာ အကပ္ပိယ နှင့် မနီးစပ်ပေ။ ထန်းပင်ငယ် စသည်တို့ကို သေစေခြင်း၊ ညှိုးစေခြင်း ကဲ့သို့ ရော်ဘာ၌ သေစေခြင်း၊ ညှိုးစေခြင်းလည်း မရှိသည့်အပြင် ဝတ္ထုအနေအားဖြင့်လည်း ထန်းဖက်၊ မြက် စသည်တို့ကဲ့သို့ သမဏ သာရပု မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်။ အမှန်အားဖြင့်သော်ကား ကပ္ပိယ ဖြစ်သော သားရေနှင့်သာလျှင် အလားတူဖြစ်၍ ကပ္ပိယအားသာလျှင် အလျော်ဖြစ်သည်။ ဟိန္ဒူတို့၏ အဟိံသာတရားအရ စဉ်းစားကြည့်လျှင် လည်း သားရေကမှ သတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲမှုနှင့် စပ်သေး၏။ ရော်ဘာမှာ ဂျိမ်းအယူရှိသော ဟိန္ဒူတို့အလို ဧကိန္ဒြိယဖြစ်သော ရော်ဘာပင်ကိုသော် လည်း သေစေသည်မဟုတ်။ နွားမမှ ညှစ်ယူသော နွားနို့သဖွယ်ဖြစ်၍ ဟိန္ဒူတို့ကပင် ဧကိန္ဒြိယသတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲသည်ဟု အပြစ်တင်ဖွယ် မရှိပေ။ ဤသို့ ကပ္ပိယအနုလောမ ဖြစ်သောကြောင့် ရော်ဘာခံဖိနပ်၌ သံသယမဖြစ်သင့်။ သားရေဖိနပ်ကဲ့သို့ပင် အပ်သည်ဟူ၍သာ ယူအပ်၊ ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

မဟာစည်ဆရာတော်
သာသနာ့ရိပ်သာ၊ ရန်ကုန်။
၁၃၂၅ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆုတ် ၂ ရက်။
(၂၀၊ ၂၊ ၆၄)

ဥပသောဘန၏ အမေး

၈၉။ မေး ။ ။ ကိုယ်ပိုင်နေရာထိုင်အခင်းကို သွားလေရာ ဘာကြောင့် ယူသွားသင့်ပါသလဲ။

ပြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၃၃)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

အချောကိုင်ထားအပ် ဆေးသုတ်အပ်သော သံဃိကသမံတလင်း ကြမ်းပြင်တို့၌ ခုတင်၊ ထိုင်ခုံ၊ ကုလားထိုင်၏ ခြေဖြင့် ခြစ်မိတတ်သောကြောင့် ထိုခြေတို့ကို အဝတ်ဖြင့် ရစ်ပတ်ထားရမည်-ဟုလည်းကောင်း၊ သံဃိကကြမ်းပြင် အချောသုတ်ထားသော အင်္ဂတေရှိသော သမံတလင်းအပြင် သံဃိက ခုတင်၊ ထိုင်ခုံ၊ ကုလားထိုင်တို့၌ မိမိ၏ ပုဂ္ဂလိကအပေါ်လွှမ်းအခင်းကို ခင်းပြီးမှ ထိုင်ရာ အိပ်ရမည်-ဟုလည်းကောင်း သေနာသနက္ခန္ဓက ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ၌ မိန့်တော်မူသည်။ ထိုသို့ မပြုလျှင်ကား အာပတ်သင့်၏။ ကိုယ်၏ အမွှေးများဖြင့် ထိလျှင် အမွှေးအရေအတွက်အားဖြင့် အာပတ်ဟု ဆိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတို့သည် ပုဂ္ဂလိကနေရာထိုင်ကို သွားလေရာ၌ ဆောင်ယူတော်မူကြပါသည်။

၉၀။ မေး ။ ။ ကထိန်လှူဖွယ်ပစ္စည်းတို့ကို ပုရိမဝါကျွတ်ရဟန်းတို့နှင့် အခြားရဟန်းတို့ မည်သို့ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိပါသလဲ။

ပြေ ။ ။ ထိမ်တောဆရာတော်ကြီးက ဝိနယပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၅၁၀)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ပါတိမောက္ခပဒတ္ထပနဝဏန္တ ယုံနည်းတူလာသော ဝိနယာ
 လင်္ကာရ ဋီကာ (၂။ ၉၂-၃) ဤသို့လာသော ကထိနက္ခန္ဓကအဋ္ဌကထာ၊
 မာတိကာအဋ္ဌကထာ၊ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ၊ လီနတ္ထပကာသနီဋီကာ၊ ဝိနယ
 ဝိနိစ္ဆယဋီကာတို့ကို ထောက်၍ (၁)ခုသောကျောင်းတိုက်၌ ကထိန်ခင်းမှု
 ထိုကျောင်းတိုက်၌ ပုရိမ ဝါဆို၍ ဝါကျွတ်သောရဟန်းတို့အား ကထိန်
 ခင်းအပ်၊ အနုမောဒနာ ပြုအပ်သည်။ ထိုကထိန်ခင်းသော အနုမောဒနာ
 ပြုသော၊ ပုရိမ ဝါဆို၍ ပုရိမ ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့သာ ကထိန်၏
 အာနိသင်ဖြစ်သော သင်္ကန်းအဝတ်တို့ကို ရထိုက်၊ ဝေယူထိုက်သည်။

ပစ္ဆိမဝါဆိုသောရဟန်း၊ တစ်ပါးကျောင်းတိုက်မှလာသော
 ရဟန်းတို့သည် ကထိန်အာနိသင်ဖြစ်သော သင်္ကန်းအဝတ်တို့ကို မရ
 ထိုက်၊ မဝေထိုက်ကုန်။ ထိုပုရိမဝါဆို၍ ကထိန်ခင်းသောရဟန်းတို့က
 ပေးလှူမှု ရထိုက်သည်။

ကထိန်အာနိသင်ဖြစ်သော သင်္ကန်းအဝတ်မှ တစ်ပါးသော
 ဆန်၊ ဆီ၊ ငှက်ပျော၊ အုန်း အစရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့မှာ ပုရိမဝါဆို၍
 ကထိန်ခင်းသော ရဟန်း၊ ပစ္ဆိမဝါဆိုသော ရဟန်း၊ တစ်ပါးကျောင်းမှ
 လာသော ရဟန်းအများပင် ဆိုင်သည်။

ထိုဆန် စသော ဝတ္ထုဖြင့် သင်္ကန်းကို ဝယ်ယူပြန်မှု အများ
 မဆိုင်၊ ကထိန်ခင်းသော ရဟန်းတို့သာ ဆိုင်သည်။

ထိုသင်္ကန်းအဝတ်တို့ဖြင့် ဆန်၊ ဆီ၊ ထောပတ် စသည်ကို
 ဝယ်ပြန်မှု ထိုမျက်မှောက်ရှိ ကထိန်ခင်းရာ အများသံဃာပင် ဆိုင်
 သည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန် ကျမှတ်လေ။

နိပေါဉ္ဇးသောဘနုဇာ အမေး

၉၁။ မေး ။ ။ သပိတ်ထဲ လက်ဆေးရေ မထည့်ကောင်းလျှင် မည်
သို့ သပိတ်ဆေးကြောရပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ စူဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၁၄၃)၌ ဤသို့
ရေးထားပါ၏။

သပိတ်ကို လက်ဆေးခံမလုပ်ဘဲ သပိတ်ထဲ၌ ရေသန့်ကို
ထည့်ပြီးလျှင် သပိတ်ကို ဆေးကြောသည့်အားဖြင့် ပြုကောင်း၏။
ဤမျှလောက်ပြုရုံဖြင့် သပိတ်၌ လက်ဆေးသည် မမည်။

၉၂။ မေး ။ ။ ကျောင်းတွင် ဆွမ်းကပ်ရှိသည့်အခါ သင်္ကန်းမရုံရင်
အာပတ် သင့်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ စူဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၁၀)၌ ဤသို့
ရေးထားပါ၏။

“လူများ ညဉ့်အိပ်နေ၍ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာဌာနသည် ကျောင်း
တွင် ဖြစ်စေ၊ ရွာတွင်ဖြစ်စေ ထိုဌာနတို့ သွားလျှင် သင်္ကန်းရုံ၍ ခါးပန်း
ဖွဲ့၍ သွားသင့်သည်” ဟု ရှေးအဋ္ဌကထာဆိုသော်လည်း ယခုခေတ်၌
ကား ကျောင်းတွင်း၌ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးလျှင် သင်္ကန်းရုံ၍သွားခြင်းအလေ့
နည်းပါးလှ၏။ “အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် သာရပုဗ္ဗဖြစ်
အောင် အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုဟန်တူပါသည်။

ကျောင်းတွင်း၌ သင်္ကန်း မရုံမျှ၊ ခါးပန်းမဖွဲ့မှုကြောင့်ကား
အာပတ် မရှိပါ။ သို့ရာဝယ် ဆွမ်း လုပ်ကျွေးဌာန၌ ဆွမ်းဒါယကာများ
ရှိလျှင် ခါးပန်းဖွဲ့၍ သင်္ကန်းရုံ၍ သွားခြင်းသည်သာ ပါသာဒိက
ဖြစ်ပါသည်။

၉၃။ မေး ။ ။ ရှေးက သပိတ်အိတ်က ဘယ်လိုပါလဲ။
 ပြေ ။ ။ စူဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၁၆)၌ ဤသို့
 ရေးထားပါ၏။

ရှေးက ‘‘သပိတ်အိတ်’’ဟူသည် ဆွမ်းခံ၍ဖြစ်သော အိတ်
 မဟုတ်။ လွယ်အိတ်ကြီးမျိုးတည်း။ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းခံဝင်ခါနီး၌ သပိတ်
 ကို အိတ်မှ ထုတ်၍ ဆွမ်းခံပြန်သောအခါ ထိုအိတ်၌ ပြန်၍ ထည့်
 ရသည်။

အရှင်သီလာစာရ၏ အမေး

၉၄။ မေး ။ ။ ပြောင်စင်အောင် မဆေးကြောအပ်သော သပိတ်၊
 ခွက် စသည်နှင့်စပ်၍ အပ်စပ်အောင် (အာပတ်
 မသင့်ရအောင် မည်သို့ လုပ်ရပါမည်နည်း။)
 ပြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ သန္နိဓိကာရကသိက္ခာ
 ပုဒ်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ ရေး
 ထားပါ၏။

သန္နိဓိနှင့်စပ်၍ ဒုဒ္ဓေါတသပိတ်ခွက်များနှင့် အနုပေက္ခဝိ
 သဇ္ဇနတို့ကို ကောက်ချက်ချလိုက်သောအခါ အောက်ပါအချက်များ
 ပေါ်ထွက်လာ၏၊ သပိတ်၊ ပန်းကန်၊ ခွက်၊ လက်ဖက်ရည်ကရား
 စသည်များ၌ ထည့်၍ စားသောက်ပြီးနောက် သပိတ် စသည်နှင့်တ
 ကွ အကြွင်းအကျန်ကို လူသာမဏေတို့အား မပေးမစွန့်ဘဲ ထိုသ
 ပိတ်၌ အခြားအာမိသနှင့် ရောနှော၍ ဝမ်းတွင်းသို့ ပါသွားပါက
 ဤသန္နိဓိကာရကသိက္ခာပုဒ်အရ အာပတ်သင့်၏။

ထိုသပိတ် စသည်၌ ရှိသော အာမိသကို လူသာမဏေအား ပေးလိုက်လျှင် လူသာမဏေတို့က ထိုသပိတ် စသည်ကို ဆေးရာဝယ် မစင်ကြယ်သော်လည်း ထိုအာမိသ အဆီအကပ်တို့ သန္နိဓိမဖြစ်၊ သို့ရာဝယ် ထိုအာမိသ အဆီအကပ် ကျန်ရှိသော သပိတ်၊ ပန်းကန်၊ လက်ဖက်ရည်ကရားများ၌ ထည့်၍ နက်ဖြန်နံနက် စားသောက်လိုလျှင် ရဟန်းကိုယ်တိုင် မကိုင်ရ၊ လူသာမဏေတို့ထံ အကပ်ခံရဦးမည်။ ထိုသို့ အကပ်မခံဘဲ ကိုင်လျှင် ကိုင်သည့်အတွက် ဥဂ္ဂဟိတ (ကောက်ယူမှု) ဒုက္ကဋ်နှင့် ထိုအာမိသကို အကပ်မခံဘဲ စားရာရောက်သဖြင့် လာလတ္တံ့ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်အတွက် ပါစိတ်အာပတ် သင့်လိမ့်မည်။

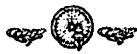
မလေ့နာနီ၏ အမေး

- ၉၅။ မေး ။ ။ ကထိန်သင်္ကန်းနဲ့ မသိုးသင်္ကန်းက ဘယ်လိုသင်္ကန်းပါလဲ။
- ဖြေ ။ ။ ပထမမောင်းထောင်သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးက အမေးတော်ဖြေစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၈၆၊ ၂၈၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သံဃာကို ရည်၍ ကထိန်သင်္ကန်းအကျိုးငှာ လှူသည့်ပုဆိုးကို ရထိုက်သောရဟန်းအား ဥတ်ကမ္မဝါစာနှင့် သံဃာတို့ ပေး၍ “အတ္တတံဘန္တေ သံဃဿ” အစရှိသော စကားဖြင့် ခင်း၍ သံဃာအနုမောဒနာ ပြုမှ ကထိန် အလှူမြောက်သည်ကို ဝိနည်းကျမ်းဂန်၌ ဆိုသည်ဖြစ်၍ ထိုက်ရာရွေးချယ် လှူတော်မူသည့် သင်္ကန်းတော်အလှူသည် ကထိန်အလှူ မမြောက်။ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် (၁)ရက်မှ တန်ဆောင်

မုန်းလပြည့်တိုင်ကာလသည် ကထိန်ခေတ်ဖြစ်၍ ၎င်းခေတ်တွင် လှူ
သောကြောင့်သာ ကထိန်အလှူတော် ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

မသိုးသင်္ကန်းမှာလည်း ကျမ်းဂန်အလာမရှိ။ ရဟန်းတို့မှာ
ကထိန်ပုဆိုးကို ရသည့်နေ့ရက်အတွင်း ပြီးပြေအောင် အခြားနေ့ရက်
မကူးမသိုးစေဘဲ ချုပ်ဆိုးလုပ်ဆောင်၍ ကထိန်ခင်းရသည်ကို အစွဲမူ၍
လူတို့မှာလည်း မသိုး သင်္ကန်းလုပ်ဆောင်၍ လှူဒါန်းကြသည့်အရာသာ
ဖြစ်သည်။

ဝတ္ထုငွေ အလှူခံခြင်း နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ

ဥပမာပုဒ်၏ အမေး

- ၉၆။ မေး ။ ။ ကပ္ပိယထံ အပ်နှံလှူသွားသော ငွေနှင့်စပ်၍ ကပ္ပိယက ရဟန်းအား ဘယ်လိုလျှောက်ထားရပါမလဲ။
- ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၁၆၅)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ယခုခေတ်၌ ဝိနည်းဂရုပြုသော ကျောင်းများဝယ် ဝိနည်းလမ်းကြောင်းကို တင်ကြို၍ သင်ပြကောင်းသည့်အားလျော်စွာ သင်ပြထားသော ကျောင်းသား၊ ကပ္ပိယများ ရှိတတ်ကြသည်။ ထိုကျောင်းသား၊ ကပ္ပိယများကား ငွေလာလှူ၍ ဆရာသမားက ငွေကို အလှူမခံ၊ ပယ်လှန်သော်လည်းကောင်း၊ အလှူလာသူက နားလည်ပြီဖြစ်၍ ကပ္ပိယထံ အပ်နှံပြီးသော်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပိယက “တပည့်တော်ထံ မည်မျှတန်သော အပ်သော ပစ္စည်းကို တောင်းတော်မူပါ၊ လုံခြုံသော အရပ်ကို ညွှန်ပြတော်မူပါ” ဟု လျှောက်တတ်ကြသည်။ ထိုသို့လျှောက်

ရာ၌ ဒါယကာက အထူးလျှောက်သည်ဖြစ်စေ၊ မလျှောက်သည်ဖြစ်စေ ပဝါရိတ (ဖိတ်မန်သူ) ဖြစ်တော့ရကား ထိုငွေနှင့်တန်သလောက် အလို ရှိရာ အပ်သောပစ္စည်းများကို တောင်းကောင်း၏။ ငွေကိုလည်း မည် သည့်နေရာ၌ လုံခြုံသည်ဟု ပြောပြကောင်း၏။ “မည်သည့်နေရာမှာ ထားလိုက်” ဟုကား မပြောကောင်း။

- ၉၇။ မေး ။ ။ ငွေကို လှူသောအခါ ကိုယ်၊ နှုတ်ဖြင့် မပယ်သာ လျှင် အာပတ်မသင့်အောင် ဘယ်လို လုပ်ရပါမလဲ။
- ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၁၇၇)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“သာဒယေယျ”အရ သာယာမှ နိသဂ္ဂိယပါစိတ်အာပတ်သင့် ရကား ယခုကာလ အလှူစသည်၌ ငွေကို လှူသောအခါ တစ်ပါးတည်း ထူးချွန်၍ ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မပယ်သာလျှင် “ငါ မယူလို၊ ငါ မသာယာ၊ ကပ္ပိယ သုံးချင်ရာ သုံးပေစေ”ဟု အမှန်စင်ကြယ်သော မသာယာစိတ် ဖြစ်ပါလျှင် အာပတ်မသင့်။ ထိုငွေကို ကျောင်းသား ယူလာ၍ “အရှင် ဘုရား... မည်မျှ တန်သော အပ်သော ပစ္စည်းကို တပည့်တော်ထံ တောင်းတော်မူပါ”ဟု လျှောက်လျှင် မူလကငွေကို မသာယာခဲ့သော ကြောင့် အပ်ဖွယ်ရှိသည်။ ဤသို့ မလျှောက်လျှင် ကျောင်းသား စသူက ယူရုံသာယူထားလျှင် ထိုငွေနှင့်စပ်၍ ဘာမှမအပ်တော့ချေ။ ဤသိက္ခာ ပုဒ်အရ ကျောင်းဒကာ၊ ဒကာမ၊ ရဟန်း ဒကာ၊ ဒကာမ စသော အလှူရှင်များနှင့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း၊ ကပ္ပိယလုပ်သူတိုင်း နားလည်ဖို့ အရေးကြီးပါသည်။

၉၈။ မေး ။ ။ ငွေကို လှူရင် အပ်အောင် ဘယ်လို ပြုမူရပါမလဲ။
 ပြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း၊
 စာမျက်နှာ (၅၈)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဒွါရသုံးသွယ်၊ ခုခုပယ်၊ မတွယ်မငြိဘိ။

ထိုသို့ ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် ပေးမှု၊ အပ်မှု၊ လှူဒါန်းမှုတို့ကို ပြုဆဲအခါ၌ ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရ၊ မနောဒွါရ သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး ဖြင့် မအပ်ဘူး၊ မခံဘူး ဟူသော အခြင်းအရာတို့ကို ပြုလိုက်သည် ရှိသော် အာပတ်ကြီးငယ် အတွယ်အငြိမရှိ။ လွတ်ကင်းလေ၏။ စိတ်ကပင် သာယာ၍နေသော်လည်း ကိုယ်နှုတ်နှစ်ပါးတွင် တစ်ပါးပါးဖြင့် ပယ်သော အခြင်းအရာကို ပြုလိုက်လျှင် အပြစ်ကင်းလွတ်တော့သည်။

ထိုကဲ့သို့ ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် ပေးမှု၊ အပ်မှု၊ လှူဒါန်းမှု တင်းလင်း မရှိမူ၍ အလိုအလျောက်တည်နေသော ရွှေ၊ ငွေတို့ကို စိတ်ဖြင့် ဘယ်လိုပင် သာယာမိသော်လည်း အာပတ်မရှိ။

၉၉။ မေး ။ ။ ငွေကို လှူရင် ဘယ်လို ရေစက်ချပေးက အပ်ပါ သလဲ။

ပြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း၊ စာမျက်နှာ (၆၁)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ပုဂ္ဂိုလ်သံဃာ၊ ဂိုဏ်းအားသာ၊ ခံငှာ မအပ်သိ။

ဤရွှေ၊ ငွေ၊ ရတနာ စသည်တို့ကို “အရှင်ဘုရားအား လှူပါ၏။ မည်သည့်ရဟန်းအား လှူပါ၏။ မည်သည့်ဂိုဏ်းအား လှူပါ၏။ သံဃာအား လှူပါ၏”ဟု ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဂိုဏ်း၊ သံဃာကို သုံးသပ်၍ လှူလျှင် ခံခြင်းငှာ မအပ်။ ငါတို့ မခံအပ်ဘူးဟု မြစ်ပယ်ရမည်။

၂၃၅။ ဘုရား၊ တရား၊ စေတီအားနှင့်၊ ကျောင်းအား
တစ်တန်း၊ နဝကံ ပယ်ရန် ခွင့်မရှိ။

အဋ္ဌကထာ၌ စေတီအကျိုးငှာ မခံအပ်ဆိုသည်မှာ “စေတီ အကျိုးငှာ အရှင်ဘုရားအား လှူပါ၏”ဟုဆို၍ လှူသည်ကို ယူ၊ စေတီ စသည်ကို သမ္ပဒါန် ထား၍ “ဗုဒ္ဓဿ ဒေမ၊ ဓမ္မဿ ဒေမ၊ စေတီယဿ ဒေမ၊ နဝကမ္မဿ ဒေမ”ဟု ဘုရား၊ တရား၊ စေတီ၊ ကျောင်း၊ ပြာသာဒ်၊ နဝကမ္မ အမှုတို့ကို သုံးသပ်၍ လှူခဲ့လျှင် ပယ်ခွင့် မရှိ။ ပယ်ခြင်းငှာ မအပ်။ ရေစက်ခံသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အပြစ်မရှိ။

ရေစက်ခံမှု၌ အပြစ်မရှိသော်လည်း ထိုကဲ့သို့သော လှူပြီး သော ရွှေ၊ ငွေ စသော နိဿဂ္ဂိဝတ္ထုမျိုး၊ ရတနာဆယ်ပါး၊ စပါးမျိုး တို့ကိုမူကား စီရင်ခြင်း၊ ကိုင်တွယ်ခြင်း၊ ကိုင်တွယ်သုံးသပ်ခြင်းတို့ကို လွတ်စေ၍ ကပ္ပိယကာရကတို့အား ကပ္ပိယစကားဖြင့် ပြောကြားရ၏။

နဝကမ္မဆိုသည်ကား ဘုရားတည်မှု၊ ဘုရားပြင်ဆင်မှု၊ ဖရပ် တန်ဆောင်၊ ကျောင်းကန် ဆောက်လုပ်မှု၊ ပြင်ဆင်မှု၊ ရေတွင်းရေကန် တူးဖော်မှု၊ ပြင်ဆင်မှု၊ ဘုန်းကြီးပျံ ပြာသာဒ်၊ တလား၊ ရထား၊ လောင် တိုက် လုပ်ဆောင်မှု စသည်တို့တည်း။ ထိုအမှုတို့ကို လုပ်ဆောင်ရန် ရည်စူး၍ ငွေဒဂါးတို့ကို ရှေ့၌ ထားပြီးလျှင် ရေစက်ချတော်မူပါဘုရားဟု ဆိုလျှင် “ဣမာနိကဟာ ပဏာနိ နဝကမ္မဿ ဒေမ”ဟု ရေစက်ချ၍ ပေးခြင်းငှာ အပ်၏ဟု ယူကြကုန်၏။ ပြုလုပ်ကြကုန်၏။

၂၃၆။ ရွှေ၊ ငွေ ခြယ်လတ်၊ ကျောင်းနှင့်စပ်၊ မအပ်သည်
မရှိ။

ရွှေ၊ ငွေ၊ ရတနာ ခြယ်လတ်သော ကျောင်းကြိယာမျိုး ဟူသမျှသည် မအပ်ဟူ၍ မရှိ။ အလှူခံကောင်း၏။ ရွှေ၊ ငွေ၊ ရတနာကို

ကိုင်မည်ဟု နှလုံးမပြုမူ၍ တိုင်ကို ကိုင်မည်၊ နံရံကို၊ ကဲလားကို ကိုင်မည်ဟု နှလုံးပြု၍ ကိုင်တွယ်သုံးသပ်ခြင်းငှာ အပ်၏။ ။
ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊ အိုးအင်၊ အုတ်ခွက်၊ မျက်နှာကြက်၊ ကန်လန် ကာ၊ စာတိုက်၊ ဘီရို စသော ကျောင်း အသုံးအဆောင်မျိုးတို့၌လည်း ထိုအတူ မှတ်။

ဥပညာနန္ဒ၏ အမေး

၁၀၀။ မေး ။ ။ တချို့ဆရာတော် သံဃာတော်တွေက မိမိတို့ရလာတဲ့ နဝကမ္မဝတ္ထုငွေ စတဲ့ ပစ္စည်းတွေကို မိဘမဟုတ်တဲ့ အခြားလူတွေအား ပေးကြပါတယ်။ ပေးကောင်းပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာ ဋီကာ၊ ပကိဏက္ကနိဒ္ဒေသ၊ စာမျက်နှာ (၄၅၅) မှာ ဒီလို ရေးထားပါတယ်။

ရဟန်းတစ်ပါး၌ သင်္ကန်းများစွာ ရ၏။ ထိုရဟန်းသည် မိဘ တို့အား ပေးလို၍ ဘုရားရှင်အား လျှောက်ရာ မိဘတို့အား ပေးဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ မိဘမှ တစ်ပါးသော အခြားသူတို့အား ပေးခြင်းကိုကား “န စ ဘိက္ခဝေ သဒ္ဓါဒေယျံ ဝိနိပါတေတဗ္ဗံ၊ ဝေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿ” ဟု မဟာဝဂ္ဂ စီဝရက္ခန္ဓ၌ ပညတ်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ကန်းကို လည်းကောင်း၊ စသဒ္ဓါဖြင့် ဆည်းယူအပ်သော အခြားပစ္စည်းကိုလည်း ကောင်း လူတို့အား မပေးကောင်း၊ ပေးလျှင် သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတဒုက္ကဋ္ဌ အာပတ်တည်း။ (လူတို့လှူအပ်သော ပစ္စည်းကို ဝိ-ဖောက်ဖောက် ပြန်ပြန်၊ ဝါ-မတော်မတရား + နိပါတ-ကျရောက်စေခြင်း။)

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ စီဝ
ရေက္ခန္ဓကအဖွင့်၊ စာမျက်နှာ (၂၆၅) မှာ ဒီလို ရေးထားပါသေးတယ်။

သဒ္ဓါဒေယျ၊ ဝိနိပါတ ။ ။ သဒ္ဓါယ + ဒေယျံ သဒ္ဓါ ဒေယျံ
-သဒ္ဓါဖြင့် ပေးလှူအပ်သောပစ္စည်း၊ ထိုပစ္စည်းကို တရားသဖြင့် မသုံး
ဘဲ အလွဲသုံးစားမှု ပြုသမျှကို “သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတ”ဟု ဆိုသည်။
“သဒ္ဓါဖြင့် လှူအပ်သောပစ္စည်းကို ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျရောက်
စေသည့် အလွဲသုံးစားလုပ်သည်”ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် မိဘမှ တစ်ပါး
အခြားဆွေမျိုးတို့အား ပေးလျှင် “သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတဒု ဣဋ္ဌိအာပတ်”
သင့်၏။

လယ်တီဆရာတော်ကြီးကတော့ ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း၊ စာမျက်
နှာ (၄၃) (၄၄) မှာ ဒီလို ရေးသားထားပါတယ်။

မိမိ၏ ဆွေခုနစ်ဆက် မျိုးခုနစ်ဆက်တွင် ပါဝင်သောသူဖြစ်အံ့၊
မိမိ၏ ဆေးကို မပေးအပ်။ ပါးစပ်ပြောနှင့် ကုရ၏။ ဆေးနည်း ပြော
ရ၏။ သူ့မှာ မရှိခဲ့သော် နောင် အနာပျောက်ငြိမ်းသောအခါ၌ အစား
ပေးရလိမ့်မည်ဆို၍ အခိုက်အတန့်အနေအားဖြင့် မိမိဆေးကို စိုက်ထုတ်
၍ ပေးနှင့်ရ၏။ နောင်အခါ မပေးသော်လည်း တောင်းဖွယ်ကိစ္စ မရှိ။
ဤသူတို့မှ ကြွင်းသော သူစိမ်းပြင်ပဖြစ်သူတို့ မကျန်းမမာရှိရာ၌ကား
ကုလည်း မကုအပ်။ ပေးလည်း မပေးအပ်။ ဆေးဝါးဓာတ်စာ နည်းလမ်း
များကိုပင် မပြောအပ်။ ပြောဆိုသော် တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူကို
မိမိနေရာ၌ တံမြက်လှည်းမှု၊ အမှိုက်ကျုံးမှု၊ ရေခပ်မှု စသည်ကို ပြုစေ၍
ဝေယျာဝစ္စကရအရာ၌ တည်သောအခါ ထိုသူအား ပေးရာ၏။ ပြော
ရာ၏။ ထိုသူက တစ်ဆင့်ပေးသော် ပြောသော် ရဟန်းမှာ အပြစ်မရှိ။

**ခွင့်မပြုပါ။ မလျော်ရာ၌ သဒ္ဓါလှူရေး၊
ပစ္စည်းပေး၊ ပေးလျှင် ဒုက္ကဋ်ဟူ။**

သဒ္ဓါဒေယျ ပစ္စည်း ဝတ္ထုတို့ကို ဘုရားခွင့်မပြုသော သူတို့အား ပေးခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ရဟန်းတော်တို့အား မလျော်သောအမှုတို့၌ သုံးစွဲခဲ့သော်လည်းကောင်း သဒ္ဓါဒေယျ ဝိနိပါတဒုက္ကဋ် သင့်၏။ အာပတ်ပင် ငယ်သော်လည်း သံသရာပြစ် ဆိုးဝါးလှ၏။ ငါပိုင်သော ဝတ္ထု ဖြစ်သည်ဟု မတော်ရာ၌ ဖြုန်းတီး၍မပစ်ရာ၊ သတိရှိကြစေကုန်။

ဥးဉာဏှာဝုဇော် အမေး

- ၁၀၁။ မေး ။ ။ မီးရထားလက်မှတ်၊ သင်္ဘောလက်မှတ်တို့ကို ဆွမ်းရပ်သလို အလှူခံကောင်းပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၄၅)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ထို “ဆီ” စသည်ကိုလည်း နက်ဖြန်ချက်စားဖို့ရာဖြစ်လျှင် ရဟန်းကိုယ်တိုင် မကိုင်ယူကောင်း။ အိမ်ထဲသို့ ဝင်ထိုင်၍ အိမ်ရှင်က မမေးဘဲ ဆန်လိုချင်သည်၊ ဆီလိုချင်သည်ဟုလည်း မပြောကောင်း။ ဆွမ်းရပ်သလိုသာ ရပ်ကောင်းသည်။ မေးမှလည်း ပြောကောင်းသည် ဟု မှတ်ပါ။ ထိုသို့ ဆွမ်းရပ်သလိုရပ်၍ မရနိုင်လျှင် တိုက်ရိုက်ပင် တောင်းဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ သို့သော် တစ်နေ့ခရီးဖြစ်လျှင် တစ်နေ့စာသာ တောင်းရမည်။

[ဆီ၊ ဆန် စသော ရိက္ခာသာမက မီးရထားလက်မှတ်၊ သင်္ဘောလက်မှတ်ကိုလည်း ဆွမ်းရပ်သလိုရပ်၍ အလှူခံကောင်း၏။ ငွေကိုသာ တားမြစ်တော်မူသည်။]

ဥပသောဘနု၏ အမေး

၁၀၂။ မေး ။ ။ သံဃိကပစ္စည်းကို ကျောင်းထိုင်က ပိုမိုသုံးစွဲခွင့်ရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၄၅)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ရဟန်းများတို့ ပြောအပ်သောအကြောင်းအရာကို ဘုရားရှင်ကြားတော်မူ၍ သံဃိက၊ ဂဏိကပစ္စည်း၌ “အနည်းငယ်ကလေးပါ။ မဖြစ်လောက်ပါဘူး” ဟု မှတ်ထင်ဖွယ်မရှိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထိုသံဃိက၊ ဂဏိကပစ္စည်းကို မည်သူမျှ အပိုအမို မသုံးစွဲအောင် သံဃာသည် (ဂိုဏ်းသည်) ဝိုင်း၍ စောင့်ရှောက်မှုကို ပြုရမည်။ အပိုယူသော ရဟန်းကလည်း ဤသံဃိကပစ္စည်းကို အပိုယူလိုက်လျှင် ဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်ဖြစ်မည့်အရေးကို တွေးတော၍ သံသယရှိထိုက်သည်ဟု ပြတော်မူသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ “အနုဇနာမိဘိက္ခဝေ အနုက္ခေပေ ဒိန္နေ” ဟူသောစကားကို မိန့်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ၌ သံဃိကပစ္စည်းကို သံဃာထံ ခွင့်မပန်ဘဲ အုပ်ချုပ်သောပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း အပိုအမို မသုံးစွဲထိုက်ပါ။

၁၀၃။ မေး ။ ။ ကပ္ပိယကို ကြိုတင်သင်ကြား၍ ငွေကို အလှူခံကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ထိမ်တောဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၆၈၀)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သာရတ္ထဒီပနီဋီကာတို့ကို ထောက်၍ တမန်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တိုင် ဖြစ်စေ၊ မျက်မှောက်မျက်ကွယ်၌ပင် လျှောက်ထားလှူဒါန်းသောအခါ ၌သာ စီဝရဝဂ်၊ ရာဇသိက္ခာပုဒ်လာ မာတိကာအစဉ်နှင့်ညီအောင် ပြုမှ အပ်သည်။ မညီသွတ်ဘဲ လွဲ၍ပြုမှု ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနဖြစ်၍ အကပ္ပိယ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထု ဖြစ်သည်။

တမန်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ လှူဒါန်းလာသူ မလာမီ ရှေးဦးမဆွ အဖို့ကာလက တင်ကူး၍ သူငယ်ကျောင်းသား၊ ကပ္ပိယအမှု လုပ်တို့ကို ဝိနည်းတရားရှိသည့်အတိုင်း သွန်သင်ပြောကြားရုံမျှဖြင့် အကပ္ပိယဝတ္ထု မဖြစ်ဟု မှတ်ရမည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟု ဆိုငြားအံ့။ ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယန ဖြစ်ထိုက်သောဝတ္ထုကို ပြောကြားသောအခါ လှူသူဒါယကာ မရှိသောကြောင့်တည်း။

လှူမည်ဟု ရှေးဆောင်သောပစ္စည်း၊ လှူအံ့ဟု ရည်စူးထား သော ပစ္စည်းတို့ကို သိ၍ စီရင်ပြောဆိုရာ၌လည်း အပြစ်မရှိဟု မှတ် ရမည်။

ထို့ကြောင့် ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌအထာ၌...

အဘိဟဋ္ဌပဋိယတ္ထေ စ ဥဒ္ဓိဿ ဌပိတဘာဂေ စ ပယုတ္တဝါစာ နာမ နတ္ထိ ဟု ဆိုတော်မူသည်။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၁၀)

ဥပဓမ္မပါလိတ၏ အမေး

- ၁၀၄။ မေး ။ ။ ရွှေ၊ ငွေကို အပ်စပ်အောင် ဘယ်လို လျှောက်ပြီး လှူသင့်ပါသလဲ။
- ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာ ဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၃၆၅)၌ ဤသို့ ရေးထားပါသည်။

“သံဃဿ ဝိဟာရတ္ထာယ ဒေမ = သံဃာအား ကျောင်း အကျိုးငှာ (ရွှေကို၊ ငွေကို) လှူပါ၏။ ဤသို့လျှောက်လျှင် သံဃာကို သုံးသက်ရာရောက်၏”ဟု ဝိမတိဋ္ဌိကာ ဆို၏။ ထိုသို့ သံဃာကို မသုံးသပ်ဘဲ လှူသည်ကို “အနာမသိတွာ (သံဃာ၊ ဂိုဏ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မသုံးသပ်ဘဲ နာမည်မဖော်ဘဲ) ဣဒံဟိရညသုဝဏံ ဣစတိယဿ ဒေမ (စေတီအား လှူပါကုန်၏။) ဝိဟာရဿ ဒေမ (ကျောင်းအား လှူပါ ကုန်၏။) နဝကမ္မဿ ဒေမ (နဝကမ္မအား လှူပါကုန်၏။)” ဟုလျှောက် လျှင် ရဟန်းတို့အား မအပ်ဟု မပယ်ရ။ ရာဇသိက္ခာပုဒ်အဋ္ဌကထာ။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ “ဝိဟာရဿ ဒေမ”ဟု ကျောင်း အား လှူပုံကို ပြထား၏။ ဤဂါထာ၌ ဝိဟာရဿ မပါ။ “စေတီယဿ၊ နဝကမ္မဿ”ဟုသာ ပါ၏။ “စေတီယဿ ဒေမ” စသည်နှင့် သဘော တူသောကြောင့် ဂါထာမဆုံ၍ ချန်ထားသည်ဟု မှတ်ပါ။

ထို့ပြင် သုံးသပ်ပုံပြရာ၌ “သံဃဿ ဝိဟာရတ္ထာယ ဒေမ” ဟု ဝိမတိဋ္ဌိကာ ပြ၏။ ထိုစကား၌ “သံဃဿ”ဟု သံဃာသည် ပေးလှူရာ သမ္ပဒါန် ဖြစ်ပုံကို သတိပြုပါ။ ဆရာအချို့ကား “ဘိက္ခုနံ (သို့မဟုတ်) အာယသ္မတော တိဿဿ (၏) နဝကမ္မဿ ဒေမ”ဟု ဆိုလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်ကို သုံးသပ်ရာရောက်သောကြောင့် မအပ်ဟု ဆိုကြ၏။ သို့သော် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပေးလှူရာ သမ္ပဒါန်မဟုတ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ် ကို သုံးသပ်ရာမရောက်ပါ။ “အာယသ္မတော တိဿဿ (အား) နဝကမ္မတ္ထာယ ဒေမ”ဟု ဆိုမှသာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို သုံးသပ်ရာရောက်ပါ သည်။ [“ကထိနတ္ထာယ သံဃဿ ဣမံ ကထိနစိဝရံ နိယျာတိတံ”၌ သံဃဿသည် သမ္ပဒါန်ဖြစ်၏။] အားလုံးဆရာများ သဘောကျ အောင် “ဣမာနိ အကပ္ပိယဝတ္ထုနိ ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟတ္ထေ နိယျာ

တေတွာ နဝကမ္မဿ ဒမ္ပိ = ဤအကပ္ပိယဝတ္ထုတို့ကို ထိုထိုအရှင်တို့၏ ကပ္ပိယကာရကတို့လက်၌ အပ်နှင်း၍ နဝကမ္မလှူပါ၏” ဟု လျှောက်လျှင်ကား ပြောစရာရှိတော့မည်မဟုတ်ပါ။

၁၀၅။ မေး ။ ။ စေတီအား၊ နဝကမ္မအား လှူပါ၏ဟု လျှောက်ပြီး ငွေကို လှူသွားရင် ဘယ်သူ့အား ဘယ်လိုပြောရပါဦးမလဲ။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၃၆၆)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ထိုသို့မပယ်ရလျှင် “အဘယ်သို့ ပြောရမည်နည်း” ဟု မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့် “ဝဒေ၊ ပေ၊ ဣတိ” ဟု မိန့်သည်။ အပ်အောင်ပြုလုပ် တတ်သော ကပ္ပိယကာရကတို့အား “ဤအလှူရှင်တို့က စေတီအား လှူပါကုန်၏။ နဝကမ္မတို့အား လှူပါကုန်၏” ဟု လျှောက်နေကြတယ် ဟု ပြောပြရ၏။ ထိုသို့ပြောသောအခါ ကပ္ပိယလုပ်တတ်သူက ငွေကို ယူ၍ “အပ်သောပစ္စည်းကို အလိုရှိသောအခါ ညွှန်ပါဘုရား” ဟု လျှောက်လျှင် စေတီအတွက်၊ နဝကမ္မအတွက် ညွှန်ပြနိုင်၏။ မိမိအတွက် ဖြစ်လျှင်လည်း ညွှန်ပြနိုင်၏။ ထိုသို့ မလျှောက်လျှင်ကား “စေတီမှာ မည်သည့်ပစ္စည်း လိုနေသည်။ နဝကမ္မမှာ မည်သည့်ပစ္စည်း လိုနေသည်” ဟု ပြောကောင်းစရာရှိပါ၏။ “ဝယ်ပေးပါ၊ ဝယ်ခဲ့ပါ၊ ကပ္ပိခဲ့ပါ” ဟုကား မပြောကောင်း။

ဥပုသ်လောတိက၏ အမေး

- ၁၀၆။ မေး ။ ။ ပိုက်ခံ၊ ရွှေ ငွေနှံ့စပ်ပြီး အပ်သောလှူနည်း၊ မအပ်သော လှူနည်းတွေက ဘာတွေပါလဲ။ ရွှေကျောင်းဆောင်ကြီးကို ကိုင်ကောင်းပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ လယ်ဆီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိနယသံဒိင်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၆၁)မှာ ဒီလို ရေးထားပါတယ်။

☉ ပုဂ္ဂိုလ် သံဃာ၊ ဂိုဏ်းအားသာ၊ ခံငှာ မအပ်သိ။

ဤ ရွှေ၊ ငွေ၊ ရတနာ စသည်တို့ကို အရှင်ဘုရားအား လှူပါ၏။ မည်သည့်ရဟန်းအား လှူပါ၏။ မည်သည့်ဂိုဏ်းအား လှူပါ၏။ သံဃာအား လှူပါ၏ဟု ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဂိုဏ်း၊ သံဃာကို သုံးသပ်၍ လှူလျှင် ခံခြင်းငှာ မအပ်။ ငါတို့ မခံအပ်ဘူးဟု မြစ်ပယ်ရမည်။

☉ ဘုရား၊ တရား၊ စေတီအားနှင့် ကျောင်းအားတစ်တန် နဝင်္ကံ၊ ပယ်ရန် ခွင့်မရှိ။

အဋ္ဌကထာ၌ စေတီအကျိုးငှာ မခံအပ်ဆိုသည်မှာ စေတီအကျိုးငှာ အရှင်ဘုရားအား လှူပါ၏ဟုဆို၍ လှူသည်ကို ယူ၊ စေတီစသည်ကို သမ္မုဒါန် ထား၍ “ဗုဒ္ဓဿ ဒေမ၊ ဓမ္မဿ ဒေမ၊ စေတီယဿ ဒေမ၊ နဝကမ္မဿ ဒေမ”ဟု ဘုရား၊ တရား၊ စေတီ၊ ကျောင်း၊ ပြာသာဒ်၊ နဝကမ္မအမှုတို့ကို သုံးသပ်၍ လှူခဲ့လျှင် ပယ်ခွင့်မရှိ။ ပယ်ခြင်းငှာ မအပ်။ ရေစက်ခံသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အပြစ်မရှိ။

ရေစက်ခံမူ၌ အပြစ်မရှိသော်လည်း ထိုကဲ့သို့သော လှူပြီးသော ရွှေ၊ ငွေ စသော နိဿဂ္ဂိဝတ္ထုမျိုး ရတနာဆယ်ပါး၊ စပါးမျိုးတို့ကိုမူကား စီရင်ခြင်း၊ ကိုင်တွယ်သုံးသပ်ခြင်းတို့ကို လွတ်စေ၍ ကပ္ပိယကာရကတို့အား ကပ္ပိယစကားဖြင့် ပြောကြားရ၏။

နဝကမ္မဆိုသည်ကား ဘုရားတည်မှု၊ ဘုရားပြင်ဆင်မှု၊ ဇရပ် တန်ဆောင်၊ ကျောင်းကန် ဆောက်လုပ်မှု၊ ပြင်ဆင်မှု၊ ရေတွင်းရေကန် တူးဖော်မှု၊ ပြင်ဆင်မှု၊ ဘုန်းကြီးပျံပြာသာဒ်၊ တလား၊ ရထား၊ လောင် တိုက် လုပ်ဆောင်မှု စသည်တို့တည်း။ ထိုအမှုတို့ကို လုပ်ဆောင်ရန် ရည်စူး၍ ငွေဒင်္ဂါးတို့ကို ရှေ့၌ ထားပြီးလျှင် ရေစက်ချတော်မူပါဘုရားဟု ဆိုလျှင် “ကုမာနိ ကဟာပဏာနိ နဝကမ္မဿ ဒေမ” ဟူ၍ ရေစက် ချ၍ ပေးခြင်းငှာ အပ်၏ဟု ယူကြကုန်၏။ ပြုလုပ်ကြကုန်၏။

ရွှေ ငွေ၊ ရတနာ ခြယ်အပ်သော ကျောင်းကြီးယာမျိုး ဟူသမျှ သည် မအပ်ဟူ၍ မရှိ။ အလှူခံကောင်း၏။ ရွှေ၊ ငွေ၊ ရတနာကို ကိုင်မည်ဟု နှလုံးမပြုမူ၍ တိုင်ကို ကိုင်မည်၊ နံရံကံလားကို ကိုင်မည်ဟု နှလုံးပြု၍ ကိုင်တွယ်သုံးသပ်ခြင်းငှာ အပ်၏။ ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊ အိုးအင်း၊ အုတ်ခွက်၊ မျက်နှာကြက်၊ ကန့်လန့်ကာ၊ စာတိုက်၊ ဘီရိ စသော ကျောင်းအသုံးအဆောင်မျိုးတို့၌လည်း ထို့အတူမှတ်။

မလေ့နာနိ၏ အမေး

၁၀၀။ မေး ။ ။ မိမိအား လှူလိုက်သောပစ္စည်းကို “ဒိဟာ မကြိုက် ဘူး၊ ဟိုဟာ ပေးပါ”ဟု ရဟန်းတော်များ ပြော ကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မပြောကောင်းပါ။ ထိုသို့ပြောလျှင် ထိုဟာကို တောင်း ရာ ရောက်နေသည့်အတွက် ပြခဲ့သောသိက္ခာပုဒ် များအရ အပြစ်ရှိ၏။ သို့သော် လှူလိုက်သောပစ္စည်းက တန်ဖိုးများလျှင် သို့မဟုတ် တန်ဖိုးချင်း ညီမျှလျှင် “ငါ့မှာ ဒီပစ္စည်းလေးတော့ အသုံး မဝင်၊ ဟိုပစ္စည်းသာ အသုံးဝင်၏”ဟု ပြောကောင်း၏။ ကပ္ပိယတစ် ယောက်ကို “လဲပေးပါ”ဟုလည်း ခိုင်းကောင်း၏။

[မဟာဂဇ္ဇာရုံဆရာတော်ကြီး၏ ဘာသာရေးပြဿနာစာအုပ်မှ]

၁၀၈။ မေး ။ ။ မိမိအား လှူချင်လာအောင် ဆွယ်တရား၊ ဝါဒဖြန့်
တရား ဟောကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟောကောင်းပါ။ ထိုသို့ဟော၍ ရသောပစ္စည်းကို
ရဟန်း သာမဏေအားလုံး မသုံးကောင်းပါ။ [ပစ္စည်း
နှင့်စပ်၍ ဉာတိလည်း မဟုတ်၊ “အလိုရှိရာ တောင်း
ပါ” ဟု ဖိတ်မန်ထားသူလည်း မဟုတ်သော ဒါယကာ၊
ဒါယိကာမတို့အထံ၌ (ဆွမ်းရပ်သလို ရပ်ခြင်းမှ
တစ်ပါး) တိုက်ရိုက်လည်း မတောင်းကောင်း။
အတောင်းလည်း မခိုင်းကောင်း။ လှူချင်လာအောင်
ပရိယာယ်စကား ဆွယ်တရား ဝါဒဖြန့်တရားလည်း
မဟောကောင်း။ လှူစေလိုသော အရိပ်နိမိတ်ကိုမျှ
လည်း မပြကောင်း။ သို့သော် မကျန်းမာ၍ ဆေး
ကိုကား တောင်းကောင်း၏။ ကျောင်းကိုလည်း
အရိပ်နိမိတ်ပြကောင်း၏။]

[ဘာသာရေးပြဿနာစာအုပ်မှ]

၁၀၉။ မေး ။ ။ ရဟန်းတို့သည် တရားသဖြင့် မိမိပိုင်သောပစ္စည်းကို
အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်အား လှူနိုင်ပေးနိုင်ပါသလား။

- (က) ကျောင်းတိုက်ရှိ သံဃာအားလုံး။
- (ခ) မိမိ လိုလားသော ရဟန်းသာမဏေတစ်ပါး။
- (ဂ) ကျောင်းသား (ကပ္ပိယ၊ ဝေယျာဝစ္စပြုသူ)။
- (ဃ) မိဘဆွေမျိုး။
- (င) လူ့ဘဝ ဇနီး၊ သားသမီး။
- (စ) ပစ္စည်းလေးပါး ဒကာ၊ ဒကာမ။
- (ဆ) ပစ္စည်းလေးပါး ဒကာ၊ ဒကာမ မဟုတ်သော လူများ။

ဖြေ ။ ။ (က-ခ) အမှတ်တွင် ပါဝင်သူတို့အား လှူနိုင်ပါ၏။

(ဂ) အမှတ်တွင် ပါဝင်သူတို့အားလည်း ပေးကောင်း

၏။ သို့သော် လူတို့က လှူထားသောပစ္စည်းကို

ခဏမျှဖြစ်စေ၊ နည်းနည်းဖြစ်စေ မိမိသုံးပြီးမှ ပေးကောင်း၏။ (ဃ)

အမှတ်တွင် မိဘကို ပေးကောင်း၏။ ဆွေမျိုးကိုကား အကြောင်းထူး

မရှိဘဲ မပေးကောင်း။ အကြောင်းရှိ၍ တောင်းလာလျှင် တစ်စုံတစ်ခုကို

စေခိုင်းပြီးမှ ဝေယျာဝစ္စလုပ်သူအနေဖြင့် နည်းနည်းပါးပါး ပေးရသည်။

သူတို့မှာ ဝတ်ဖို့၊ စားဖို့ အရင်းအနှီးလုပ်ဖို့ကား မပေးရ။ (င) လူ့ဘဝက

ဇနီးမှာ ပစ္စည်းလေးပါး ဖိတ်ထားလျှင် (စ)အမှတ်တွင် ပါဝင်၍ မဖိတ်

လျှင် (ဆ)အမှတ်တွင် ပါဝင်သွား၏။ သားသမီးတို့ကား (ဃ)အမှတ်

ဆွေမျိုးတွင် ပါဝင်သည်။ (စ)အမှတ်၊ (ဆ)အမှတ်ပါ ဒကာ၊ ဒကာမ

တို့အားလည်း အကြောင်းထူးမရှိလျှင် မပေးကောင်း။ တောင်းလာလျှင်

ဝေယျာဝစ္စအလုပ်ခိုင်း၍ ကပ္ပိယအနေအားဖြင့် သစ်သီး၊ သစ်ရွက်

စသည့် နည်းနည်းပါးပါးကို ပေးကောင်း၏။

မှတ်ဖွယ် ။ ။ ဤနေရာ ရဟန်းသာမဏေတို့က (က) တောင်းသာ

တောင်းကောင်း၊ မပေးကောင်း။ (ခ) ပေးသာ ပေးကောင်း၊ မတောင်း

ကောင်း။ (ဂ) တောင်းလည်း တောင်းကောင်း၊ ပေးလည်း ပေးကောင်း။

(ဃ) မတောင်းလည်း မတောင်းကောင်း၊ မပေးလည်း မပေးကောင်း

သော လူဝတ်ကြောင့် လေးမျိုးကို မှတ်သားထိုက်၏။

ထိုတွင်...

(က)တပည့်တော်ထံ မည်သည့်ပစ္စည်းကို (သို့မဟုတ်) ပစ္စည်း

လေးပါးကို အလိုရှိသောအခါ တောင်းတော်မူပါ”ဟု ဖိတ်မန်

ထားသူ “ပဝါရိတ”ဟု ခေါ်၏။ ထို ပဝါရိတနှင့် (မိဘမှ

တစ်ပါး ဆွေခုနစ်ဆက်စပ်ရသော) ဉာတိတို့အထံ၌ တောင်း

သာ တောင်းကောင်း၏။ မိမိပိုင်ပစ္စည်းကို မပေးကောင်း။

[သွေးမစပ်သော သမက်၊ ချွေးမ၊ မယားတို့သည် ဆွေမျိုး မဟုတ်ကြ။]

(ခ) ကိုးကွယ်ရာမဲ့၍ ဆင်းရဲနေသူ (သို့မဟုတ်) သူတောင်းစား၊ စစ်ရှုံး၍ ကျောင်းသို့ ပြေးဝင်လာသော အစိုးရ၊ ရိက္ခာမပါသော ခရီးသွားဧည့်သည်၊ ဤသို့ လူဝတ်ကြောင်တို့အား ပေးသာ ပေးကောင်း၍ မတောင်းကောင်း။

(ဂ) မိဘတို့အား တောင်းလည်း တောင်းကောင်း၊ ပေးလည်း ပေးကောင်း၏။

(ဃ) ဉာတိ ပဝါရိတ မဟုတ်သော လူတို့အား တောင်းလည်း မတောင်းကောင်း၊ ပေးလည်း မပေးကောင်း။ သူတို့ပိုင်ပြီ ဖြစ်သော ရေကိုမျှ မတောင်းကောင်း။ သူတို့အထံမှ ပစ္စည်း တစ်စုံတစ်ရာကို အလိုရှိလျှင် ဆွမ်းရပ်သလို ရပ်၍ဖြစ်စေ၊ မိမိ၌ရှိသော ပစ္စည်းဖြင့် လူဝတ်ကြောင်တစ်ယောက်ကို အလဲ ခိုင်း၍ဖြစ်စေ ယူရသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များက “ဉာတိ ပဝါရိတ မဟုတ်သူ အထံ မိမိအတွက်သာ မတောင်းကောင်း။ သူများအတွက်ကား တောင်း ကောင်း၏” ဟု ယူဆ၍ မြို့ကြီးများ၌ အခြားရဟန်းတစ်ပါးအတွက် ရဟန်းတစ်ပါးက ဆွမ်း (ဆွမ်းဟင်း) လောင်းဖို့ရန် ဖိတ်ကြ (တိုက်တွန်း ကြ၏။) “ရှင်ဒကာ ခံလိုက်ပါ။ ရဟန်းဒကာ လုပ်ပါ” ဟု တိုက်တွန်း ကြ၏။ ထိုကဲ့သို့လည်း မတိုက်တွန်းကောင်းပါ။ ထိုသို့တိုက်တွန်းမှု ကြောင့် အာပတ်သင့်၍ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ ပစ္စည်းရှင်နှင့်တကွ ရဟန်းအားလုံး (သာမဏေပါ) မသုံးထိုက်၊ သုံးတိုင်း သုံးတိုင်း အာပတ် သင့်၏။

[ဘာသာရေးပြဿနာစာအုပ်မှ]

၁၁၀။ မေး ။ ။ ကြေးပြစ်၍ ငွေခွဲရာ သပိတ်မှောက်မည် ခြိမ်းခြောက်ရင် အပြစ်ရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၁၈)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ယခုခေတ်ဝယ် အသင်း၌ အတွက်ကျ ခွဲထားသောငွေကို မထည့်လျှင်လည်းကောင်း၊ ဘုန်းကြီးက ကြေးပြစ်၍ ခွဲထားသောငွေကို မထည့်လျှင် လည်းကောင်း အသင်းက ဖြစ်စေ၊ ဘုန်းကြီးက ဖြစ်စေ “သပိတ်မှောက်မည်” စသည်ဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ခြင်းမျိုးလည်း ပသယှာဝဟာရ (နိုင်ထက်စီးနင်း ခိုးယူမှု)ပင် ဖြစ်စရာရှိသည်။

၁၁၁။ မေး ။ ။ ဘုရားစေတီတည်ဖို့ ရဟန်းခံက ငွေအလှူခံကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၃၆၃)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

နဝကမ္မအတွက် (နဝကမ္မ၊ စေတီ စသည်တို့အတွက်) ငွေစသည် ကို သူတစ်ပါးအား လာ၍လှူသော်မှလည်း အခြားရဟန်းက လက်မခံကောင်း ဟု ဤဂါထာ၌ ဆိုထားသော်လည်း ယခုအခါ ထိုထိုစေတီများ၌ ရဟန်းများကိုယ်တိုင် ဘုရားအတွက်ဟုဆို၍ အလှူခံကြသည်ကို သတိပြုကြပါ။

ဥပမာသိရိ၏ အမေး

၁၁၂။ မေး ။ ။ နိသဂ္ဂိပစ္စည်းကို မြန်မာဘာသာဖြင့် စွန့်လွှဲရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၉၂)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

နိဿဂ္ဂိပစ္စည်းကို စွန့်ရာ၌ “အဟံ ဘန္တေ” စသော ပါဠိဘာသာဖြင့် စွန့်ပုံကို ပြခဲ့သော်လည်း ပါဠိမှတစ်ပါး မိမိတို့ နားလည်သော မြန်မာဘာသာ စသည်ဖြင့်လည်း “အရှင်ဘုရား... တပည့်တော်၏ ဤသင်္ကန်းသည် ဆယ်ရက်လွန်အောင် အဓိဋ္ဌာန် ဝိကပ္ပနာ မပြုဘဲ ထားမိသည်ဖြစ်၍ စွန့်ထိုက်နေပါ၏။ ဤသင်္ကန်းကို အရှင်ဘုရားအား စွန့်ပါ၏” ဤသို့ စသည်ဖြင့် လျှောက်၍ စွန့်နိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။

၁၁၃။ မေး ။ ။ ပိုက်ဆံကို အပြစ်ကင်းအောင် အလှူခံနည်းက ဘယ်လိုပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယဝိနိစ္ဆယ သင်္ဂဟစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၁၅)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

အပြစ်ကင်းအောင် အလှူခံနည်း အကောင်းဆုံးကတော့ ဝိနည်းမဟာဝါ၊ ၃၄၂ မှာ ပြထားတဲ့ “သန္တိ ဘိက္ခဝေ မနုဿာ သဒ္ဓါ ပသန္တာ၊ တေ ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟတ္ထေ ဟိရညံ ဥပနိက္ခိပန္တိ ‘ဣမိနာ အယျဿ ယံ ကပ္ပိယံ၊ တံ ဒေတာ’ တိ၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ယံ တတော ကပ္ပိယံ၊ တံ သာဒိတုံ ဆိုတဲ့ ခွင့်ပြုတော်မူချက် မေဏှက သိက္ခာပုဒ်အရ “ဤဝတ္ထုငွေတို့မှ ဖြစ်ပေါ်လာတို့သော ရဟန်းတို့အား အပ်စပ်သော ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း စသော လိုရာရာပစ္စည်းတို့ကို အရှင်ဘုရားအား လှူပါ၏။ ဝတ္ထုငွေတို့ကို အရှင်ဘုရား၏ ကပ္ပိယကာရကထံမှ တောင်းယူ၍ သုံးဆောင်တော်မူပါ” ဟု ဆိုပြီး လှူတာဟာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ အဲဒီလိုဆိုကာ လှူပြီးတော့ ကပ္ပိယကာရကထံမှာ

အပ်နှံထားခဲ့ရင် အလိုရှိသောပစ္စည်းကို အဲဒီကပ္ပိယကာရကထံမှ တောင်းယူသုံးစွဲနိုင်တယ်။ အပြစ်မရှိ၊ စင်ကြယ်ပါတယ်။ နဝကမ္မအား လှူပါ၏လို့ ဆိုပြီး လှူပေမယ့် သိမ်းမှု၊ သုံးစွဲမှုနှင့်စပ်ပြီး အပ်စပ်ဖို့ လိုပါသေး၏။ “ဟိုနားမှာ ထားလိုက်၊ ဘယ်သူ့ထံ ပေးလိုက်” စသည် ဖြင့် ညွှန်ကြားပြီး သိမ်းရင် အဲဒါ မအပ်စပ်ဘူး။ သုံးတဲ့အခါလည်း အရောင်းအဝယ်သဘော သက်ရောက်တဲ့စကားဖြင့် ပြောဆိုသုံးစွဲရင် အဲဒါလည်း မအပ်ဘူး။ အပ်စပ်တဲ့ ပစ္စည်းကို ကပ္ပိယကာရကထံမှ တောင်းယူပါမှ အပ်တယ်။ ဒါကြောင့် ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ မေဏ္ဍက သိက္ခာပုဒ်အရ လှူနည်း၊ သုံးနည်းဟာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။

၁၁၄။ မေး ။ ။ ဒုတိယပါရာဇိကမှာ ပါဒအရ ဘယ်လို ယူရပါမလဲ။
ဖြေ ။ ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီး ရေးထားတဲ့ ဝိသုဒ္ဓါရုံ အဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၀၄)၊ (၃၀၅)၊ (၃၀၆)တို့မှာ ဒီလို ရေးထားပါတယ်။

ရွှေစင် ၁ မတ်ကို ပါဒ ပဉ္စမာသကဟူ၍ ဝိမတိ (၁။၁၆၉) ဆုံးဖြတ်ခြင်းကြောင့် ရွှေဖျေးနှင့်ဟပ်၍ ၅ ကျပ်တန်၊ ၁၀ တန်၊ ၂၀ တန် ခိုးမှ ပါရာဇိက ကျသည်ဟု ယူ၍ ပါရာဇိက မကျရုံ ချန်လျက် ခိုးဝှက် သော ပဉ္စင်းဖျင်းများလည်း ပေါ်လာတွေ့ရဖူးသည်။

ပါဒအခေါ် ၁ မတ် အဆုံးဖြတ်

ဟေမရဇေတတဗ္ဗေဟိ၊ သတ္တေ နိဒ္ဒိဋ္ဌလက္ခဏံ။
အဟာပေတွာ ကတော ဝိသ-မာသော နီလကဟာပဏော။
ဤသင်္ကေတက ဟေမပါဒံ သဇ္ဈပါဒံ၊ တမ္ပပါဒဒွယံ ဟိသော။

မိသေတော ဂူပမပေတော၊ ကာတုံ သတ္တေသု ဒဿိတော။
 လောတိ ဝုစ္စတေဒေါသော၊ အနေလတ္တာ တထိရိ တော။
 တဿ ပါဒေါ သုဝဏဿ။ ဝိသ ဝိဟဋ္ဌနော မတော။

(ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ၊ ဒု၊ နာ-၄၀၉)

သတ္တေ-ကျမ်းဂန်၌၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌလက္ခဏံ- ညွှန်ပြအပ်သော လက္ခဏာ
 ကို။ အဟာပေတော၊ မယုတ်စေမူ၍။ ဟေမရဇတေတဗ္ဗေဟိ- ရွှေငွေ
 ကြေးနီတို့ဖြင့်။ ကတော- ပြုအပ်သော။ ဝိသမာသော- ပဲ ၂၀ သည်။
 နီလကဟာပဏော-နီလ ၁ ကျပ် မည်၏။ ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့။ သော-
 ထိုနီလ ၁ ကျပ် ဟူသည်ကို။ ဟေမပါဒံ-ရွှေစင် ၁ မတ်ကို လည်း
 ကောင်း၊ သဇ္ဈပါဒံ- ငွေစင် ၁ မတ်ကို လည်းကောင်း၊ တမ္ဗပါဒဒွယံ-
 ကြေးနီ ၂ မတ်ကို လည်းကောင်း။ မိသေတော-ရော၍။ ရူပံ-
 မျောက်ရုပ် စသောအရုပ်ကို။ အပေတော-ထင်စေ၍။ ကာတုံ- ပြုလုပ်
 ခြင်းငှာ။ သတ္တေသု-ကျမ်းဂန်တို့၌။ ဒဿိတော-ပြအပ်၏။ ဒေါသော-
 အညစ်အကြေးကို။ လောတိ-လောဟူ၍။ ဝုစ္စတေ-ဆိုအပ်၏။ အနေ
 လတ္တာ-အညစ်အကြေးကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တထာ-ထိုနီလ
 ဟူ၍။ ဤရိတော-ဆိုအပ်၏။ တဿ-ထိုနီလကတာပဏ၏။ ပါဒေါ-
 ၄ ဖို့၊ ၁ ဖို့၊ ၁ မတ် ဟူသည်ကို။ သုဝဏဿ-ရွှေ၏။ ဝိသဝိဟဋ္ဌနော-
 စပါးလုံး ၂၀ ခန့် ထိုက်၏ ဟူ၍။ မတော-သိအပ်၏။

(၁) သီလဝိသောနေိကျမ်းစာဆို

ဤအလိုသော် မိုးကြိုးမျှလောက်ရှိ၍ နီလကဟာပဏ ၁ ကျပ်၏
 ၄ ဖို့၊ ၁ ဖို့၊ ၁ မတ် ခေါ် ၅ ပဲ ကား ရွှေဈေးအလေး ၂၀ ကာလ၌
 ငွေ ၆ ပဲသာသာ ခိုးလျှင် ပါရာဇိက ကျ၏။ အမရပူရ ဒုတိယနန်းစံ

ရွှေဘိုမင်းလက်ထက် ဝိနန္ဒာသဘာထေရ်စီရင်သော သီလဝိသောဓနီ ကျမ်း (တတိယနံမော်ဆရာတော်၏ သီလဝိသောဓနီကျမ်း၌ ဝိမတိ ဋီကာ အဆိုအတိုင်း နိလကဟာပဏ ဟူသည် ရွှေစင်ပင် ဟူလို။ ၅ ပဲ ကား ရွှေစင် ၁၀ ရွေး တည်း။ ယခုအခါ ရွက်နီမှန်ငွေ ရွေး ၂၀၀ နှင်နှင်တန်သတည်း။ ထိုကို ငါတို့ ကျပ်ဖြင့်ကျပ်ဖွဲ့သော် ၁ ကျပ် ၆ မူး ၈ ရွေး နှင်နှင်တည်း။ ငါတို့ဆရာကား ၄ ရွေးကို ၁ ပဲ ဖွဲ့သည်ကို နှစ်သက်တော်မူ၏။ မန်လည်ဆရာတော်၊ မင်းဘိုဆရာတော်ဘုရား တို့ကား ၂ ရွေးကို ၁ ပဲ ဖွဲ့သည်ကို နှစ်သက်တော်မူ၏။

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ၌ကား- နိလကဟာပဏ ၅ ပဲသည် ရွှေစင် ပဲဝက် သင့်သော ဟူ၏။ ထိုအတိုင်း ရေတွက်မှု ရွက်နီမှန်ငွေ ၈ မူး ၄ ရွေး သည် ပါရာဇိကဝတ္ထုမည်၏ စသည်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။

မြတ်စွာဘုရားအလိုတော်

ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့၌ ရွှေစင် ဟူ၍လည်းကောင်း မသိသာ။ ဒုဗ္ဘိက္ခအခါ၌ နှမ်း ၁ ဆုပ်နှင့်ပင် ပါရာဇိက ကျသည်။ (ဝိ။၁။၈၁) ဟု ဘုရားမြတ် ဆုံးဖြတ်တော်မူသောကြောင့် ငွေ ၁ မတ်ကို ပါဒဆိုသော စကား မှန်၍နေလျှင် ပါရာဇိက ကျသူ အပုံပေါများလျက် နေကောင်း နေလိမ့်မည်။ ဤသို့ လေးသင့်ရာ၌ ပေါ့၍ပေး၊ မပြောပလောက်သော ဆွမ်းစဉ် ပရိတ်ရွတ် စသည်၌ အလွန်နှင့် အတူတကွ မအပ် စသည်ဖြင့် ပေါ့သင့်ရာ၌ လေးလေး ရေးသားမိန့်ဆိုသော ဝိမတိဋီကာ (၁။ ၁၄၀-၁။ ၂၃၉)ကြောင့် သာသနာတော် မှောက်မတတ်ဖြစ်နေရကား အဝိနယံ ဝိနယောတိ ဒီပေတိ။ (ဝိ။၃။ ၅၀၀) စသော ဘောဒကရဝတ္ထုကို မပြုမိ မပြောဆိုမိကြရန်ဖို့ သံဝါသဒီပနီကျမ်းကို ဉာဏ်စွမ်းအလျောက် သဘောကျအတိုင်း ရေးသားပြုပြင်စီရင်အံ့သတည်း ဟူလိုသည်။

ထိမ်တောဆရာတော်ကြီး၏ ဝိနယပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာကျမ်း၊ စာ
မျက်နှာ (၅၄၈)၌ ဤသို့ ရေးသားထားပါသေး၏။

ပါဒအရမှာ ရွှေပါဒကို ယူသင့်ကြောင်း

(၁) အလွန်ခဲယဉ်းသော အရာဌာန ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း
ဉာဏ်သက်ဝင်သမျှနှင့် ကျမ်းဂန်ကို ထုတ်ဆောင်၍ ပြဆိုအံ့။
တေန ခေါ် ပန သမယေန အညတရော ပုရာဏဂေါဟာ
ရိကော မဟာမတ္တော ဘိက္ခုသု ပဗ္ဗဇိတော ဘဂဝတော အဝိဒူရေ
နိသိန္ဓော ဟောတိ။ အထ ခေါ် ဘဂဝါ တံ ဘိက္ခု တေဒဝေါစ
“ကိတ္တကေန ခေါ် ဘိက္ခု ရာဇာ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော
စောရံ ဂဟေတွာ ဟနတိ ဝါ ဗန္ဓတိ ဝါ ပဗ္ဗာဇေတိ ဝါ” တိ။
ပါဒေန ဝါ ဘဂဝါ ပါဒါရဟေန ဝါတိ။ တေန ခေါ် ပန သမယေန
ရာဇဂဟေ ပဉ္စမာသကော ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

ယော ပန ဘိက္ခု ဂါမာ ဝါ အရညာ ဝါ အဒိန္နံ ထေယျ
သင်္ခါတံ အာဒိယေယျ။ ယထာရူပေ အဒိန္နာဒါနေ ရာဇာနော စောရံ
ဂဟေတွာ ဟနေယံ။ ဝါ ဗန္ဓေယံ။ ဝါ ပဗ္ဗာဇေယံ။ ဝါ စောရောသိ
ဗာလောသိ မူဠောသိ ထေနောသီတိ။ တထာရူပံ ဘိက္ခု အဒိန္နံ
အာဒိယမာနော၊ အယမ္ပိ ပါရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသော ဟူ၍
လည်းကောင်း၊

ယထာရူပံ နာမ ပါဒံ ဝါ ပါဒါရဟံ ဝါ အတိရေကပါဒံ ဝါ
ဟူ၍ လည်းကောင်း ပါရာဇိကဏ် ပါဠိတော် (နာ၊ ၅၅-၇)၌ ဟော
တော်မူသည်။

(၂) ပဉ္စမာသကော ပါဒေါတိ တဒါ ရာဇဂဟေ ဝိသတိမာ
သကော ကဟာပဏော ဟောတိ၊ တသ္မာ ပဉ္စမာသကော

ပါဒေါ။ တောနု လက္ခဏေန သဗ္ဗဇနပဒေသု ကဟာပဏဿ စတုတ္ထော ဘာဂေါ “ပါဒေါ” တိ- ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော စ ခေါ ပေါရာဏဿ နီလကဟာပဏဿ ဝသေန၊ န ဣတရေသံ ရုဒြဒါမကာဒိနံ-ဟု ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်တော်မူသည်။ (ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၅၈)။

(၃) စတုတ္ထော ဘာဂေါ ပါဒေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဣမိနာဝ သဗ္ဗဇနပဒေသု ကဟာပဏဿ ဝိသတိမော ဘာဂေါ မာသကော တိ ဣဒဉ္စ ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပေါရာဏသတ္တာနုရူပံ လက္ခဏသမ္ပန္နော ဥပ္ပါဒိတော ရုဒြဒါမကော။ သော ကိရ နီလက ဟာပဏဿ တိဘာဂံ အဂ္ဂတိ။ ယသ္မိံ ပဒေသေ (နီလကဟာပ နာ န သန္တိ တတ္ထာပိ)

နီလကဟာပဏာနံ ဝဋ္ဌဉ္စနုဋ္ဌာနေ စ အဝဋ္ဌဉ္စနုဋ္ဌာနေ စ သမာနအဂ္ဂဝသေန ပဝတ္တမာနံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ နီလကဟာပဏ ဝသေနဝ ပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗောတိ ဝဒန္တိ ဟု သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌ ဖွင့်တော်မူသည်။

(သာရတ္ထ ၂။ ၁၂၃)။

(၄) ပေါရာဏသတ္တာနုရူပံ ဥပ္ပါဒိတော ဝိသတိမာသပ္ပမာဏ ဥတ္တမ သုဝဏ္ဏန္တကော လက္ခဏသမ္ပန္နော နီလကဟာပဏောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ရုဒြဒါမေန နာမ ကေနစိ ဥပ္ပါဒိတော ရုဒြဒါမ ကော။ သော ကိရ နီလကဟာပဏဿ တိဘာဂံ အဂ္ဂတိ။ ယသ္မိံ ပန ဒေသေ နီလကဟာပဏာ န သန္တိ တတ္ထာပိ ကာဠကဝိရဟိတဿ နိန္ဒန္တိသုဝဏ္ဏဿ ပဉ္စမာသဂ္ဂနကေန ဘဏ္ဍေန ပါဒပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော ဟု ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ (၁။ ၁၆၉)၌ လာသည်။

(၅) ရုဒြဒါမကော နာမ ရုဒြဒါမကောဒီဟိ ဥပ္ပါဒိတော။ ဗာရာဏသိ နဂရာဒီသု တေဟိ တေဟိ ရာဇုဟိ ပေါရာဏသတ္တာ နုရူပံ လက္ခဏသမ္ပန္နာ ဥပ္ပါဒိတာ နီလကဟာပဏော။ တေသံ ကိရ တိဘာဂံ အတ္ထတိ ရုဒြဒါမကော၊ တသ္မာ တဿ ပါဒေါ ထုလ္လစ္စယ ဝတ္ထု ဟောတိ။ မာသကော ပန ဣဓ အပ္ပမာဏံ၊ ကဟာပဏော ကိစ္ဆိကာလေ ဦးနဝိသတိမာသကော ဟောတိ။ ကိစ္ဆိကာလေ အတိ ရေကဝိသတိမာသကော။ တသ္မာ တဿ ကဟာပဏာသ သတုတ္ထ ဘာဂေါ ပဉ္စမာသကော ဝိယ အတိရေကပဉ္စမာသကော ဝါ ဦးနပဉ္စ မာသကော ဝါ ပါဒေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမဿ'တ္ထဿ ဒီပနတ္ထံ "တဒါ ရာဇဂဟေ ဝိသတိမာသကော ကဟာပဏော ဟောတိ" တိ အာဒိ ဝုတ္တံ (ဝဇီရ။ ၁၂၃-၄) ဟု ဝဇီရ ဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၌ လာသည်။

(၆) ပါတိမောက္ခဂဏိက္ခုမ်း၌ကား

ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာယန္တု မိဿကကဟာပဏောယေဝ နီလကဟာပဏော။ တတ္ထေဝ ဟိ ပေါရာဏသတ္တဝိဟိတံ လက္ခဏံ ဒိဿတိ။ ကထံ ပဉ္စမာသာ သုဝဏသ္မာ၊ တထာ ရဇတဿ၊ ဒသ မာသာ တမ္ပဿာတိ ဧတေ ဝိသတိမာသေ မိဿေတွာ ဗန္ဓနတ္တာ ယ ဝိဟိမတ္ထံ လောဟံ ပက္ခိပိတွာ အက္ခရာနိ စ ဟတ္ထိပါဒါဒီနံ အညတရဉ္စ ရူပံ ဒေသေတွာ ကတော နိဒ္ဒေါသတ္တာ နီလကဟာ ပဏော နာမ ဟောတိတိ။ ဟောန္တိ စေတ္ထ

ဟေမရတေတမ္ပေဟိ၊ သတ္ထေ နိဒ္ဓိဋ္ဌလက္ခဏံ။
 အဟာပေတွာ ကတော ဝိသ- မာသော နီလကဟာပဏော။
 ဟေမပါဒံ သဇ္ဈပါဒံ၊ တမ္ပပါဒဒ္ဓယံ ဟိ သော။

မိသေတ္တာ ရှုပမပေတ္တာ၊ ကာတုံ သတ္တေသု ဒသသိတော။
 လောတိ ဝုစ္စတေ ဒေါသော၊ နိဒ္ဒေါသတ္တာ တထိရိတော။
 တဿ ပါဒေါ သုဝဏဿ၊ ဝိသဝိဟဂ္ဂဏော မတော။
 ယသ္မိံ ပန ပဒေသေ သော၊ န ဝတ္တတိ ကဟာပဏော။
 ဝိသသောဝဏဝိက္ခဟန္တံ၊ တပ္ပါဒ' ဂ္ဂန္တိ ဝေဒိယံ။
 ဝိသသောဝဏဝိက္ခဟန္တံ၊ ထေနေန္တာ ဘိက္ခဝေါ တတော။
 စဝန္တိ သာမညဂုဏာ၊ ဣစ္စာဟု ဝိနယညုဇော' တိ-
 ဝါစိဿရနာမကာစရိယေန ဝုတ္တံ ဟု လာသည်။

(၇) ပါဒေါ နာမ ကဟာပဏဿ စတုတ္ထော ဘာဂေါ။ ကဟာ
 ပဏော ပန ဒုဝိဓော ဟောတိ သုဝဏက္ကဟာပဏော၊
 မိဿကကဟာပဏော စာတိ။ တေသု ဟိ ကာဠကဝိရဟိတဿ
 နိဒ္ဒန္တသုဝဏဿ ဝိသတိ မာသာ သုဝဏက္ကဟာပဏော နာမ၊
 ပဉ္စမာသာ သုဝဏဿ၊ တထာ ရဇတဿ၊ ဒသ မာသာ တမ္ဗဿာ
 တိ တေ ဝိသတိမာသေ မိသေတ္တာ ဗန္ဓနတ္ထာယ ဝိဟိမတ္တံ လောဟံ
 ပက္ခိပိတ္တာ အက္ခရာနိ စ ဟတ္ထိပါဒါဒိနံ အညတရဉ္စ ရူပံ ဒသေတ္တာ
 ကတော မိဿကကဟာပဏော နာမ၊ သောယေဝ နိဒ္ဒေါသတ္တာ
 နီလကဟာပဏော နာမ။ သုဝဏက္ကဟာပဏဝိနိစ္ဆယံ ဝိမတိ
 ဝိနောဒနိဋ္ဌိကာယံ ဝုတ္တံ။ သာမဏေရာနံ ဒသိကသုတ္တေနာပိ
 ပါရာဇိကော ဟောတိ၊ ဥပသမ္ပန္နာနံ ပန သုဝဏမ္မာသကဝသေန
 အစတိယမာသကံ ဟောတိ၊ အယံ သီဟဠာစရိယဝါဒေါ။ တေန
 ဝုတ္တံ အဘိဓာနပုဒိပိကာယံ-

“စတ္တာရော ဝိဟယော ဂုဏ္ဏ၊ ဒွေ ဂုဏ္ဏ မာသကော ဘဝေ”
 တိ ဟု ပါတိမောက္ခပဒတ္တအနုဝဏန္တံ ဌံ လာသည်။

- (၈) တထာရူပံ ဘိက္ခု အဒိန္နံ အာဒိယမာနောတိ တာဒိသံ ဘိက္ခု ပေါရာဏကဿ ကဟာပဏဿ ပါဒံ ဝါ ပါဒါရဟံ ဝါ ဘဏ္ဍံ အဒိန္နံ။ ပ။ အဝဟရန္တော ပါရာဇိကော ဟောတိ ဟု ကင်္ခါ (ဋ္ဌ။ ၁၂၀) ၌ လာသည်။
- (၉) ပေါရာဏကဿာတိ ပေါရာဏသတ္တာနရူပံ ဥပ္ပါဒိ တဿ လက္ခဏသမ္ပန္နဿ နိလကဟာပဏသဒိသဿ ကဟာပဏဿ။ ဧတေန ရုဒြဒါမကာဒိနိ ပဋိက္ခိပတိ ဟု ကင်္ခါဋီကာ (သစ်။ ၂၀၆) ၌ လာသည်။

ကျမ်းကိုးပါဠိတို့ကို အစဉ်အတိုင်း အနက်ကို ဆိုအံ့။

၁။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ၌။ အညတရော၊ သော။ ပုရာဏဝေါဟာရိကော၊ တရားစီရင်ဖူးသော။ မဟာမတ္တော၊ အမတ်ကြီးသည်။ ဘိက္ခု၊ သု၊ ရဟန်းတို့၌။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းပြု၍။ ဘဂဝတော၊ ၎င်း။ အဝိဒူရေ၊ မဝေးသောအရပ်၌။ နိသိန္ဓော၊ နေသည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ အထ ခေါ၊ ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တံ ဘိက္ခု၊ ကို။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ အဝေါစ၊ မေးတော်မူ၏။ “ဘိက္ခု၊ ရဟန်း။ မာဂဓော၊ မဂဓရာဇ်တိုင်းကို အစိုးရသော။ သေနိယော၊ များသောစစ်သည်ရှိသော။ ဗိမ္ဗိသာရော ရာဇာ၊ သည်။ စောရံ၊ ခိုးသူကို။ ကိတ္တကေန ခေါ၊ အဘယ်မျှ ခိုးယူသဖြင့်။ ဂဟေတွာ၊ ဖမ်းယူ၍။ ဟနတိ ဝါ၊ သတ်သနည်း။ ဗန္ဓတိ ဝါ၊ နောင်ဖွဲ့သနည်း။ ပဗ္ဗာဇေတိ ဝါ၊ နှင်ထုတ်သနည်း။ “ဣတိ၊ သို့။ အဝေါစ၊ မေးတော်မူ၏။ “ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ပါဒေန ဝါ၊ ၁ မတ်ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပါဒါရဟေန ဝါ၊ ၁ မတ်ထိုက်သော ဥစ္စာဖြင့်လည်းကောင်း။ အတိရေက ပါဒေန ဝါ၊ ၁ မတ်

ထက် လွန်သဖြင့်လည်းကောင်း။ စောရံ၊ ခိုးသူကို။ ဂဟေတွာ၊ ဤ။ ဟနတိ ဝါ၊ သတ်မှုလည်း သတ်၏။ ဗန္ဓတိ ဝါ၊ နောင်ဖွဲ့မှုလည်း ဖွဲ့၏။ ပဗ္ဗာဇေတိ ဝါ၊ တိုင်းပြည်မှလည်း နှင်ထုတ်၏။'' ဣတိ၊ သို့။ အဝေါစ၊ နားတော် လျှောက်၏။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဤ။ ရာဇဂဟေ၊ ဤ။ ပဉ္စမာသကော၊ ၅ ပဲ သည်။ ပါဒေါ၊ ၁ မတ် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ယော ပန ဘိက္ခု၊ သည်။ ဂါမာ ဝါ၊ ရွာမှလည်းကောင်း။ အရညာ ဝါ၊ တောမှ လည်းကောင်း။ အဒိန္နံ၊ ကို။ ထေယျသင်္ခါတံ၊ ဖြင့်။ အာဒိယေယျ၊ အံ့။ ယထာရှပေ၊ အကြင်သို့ သဘောရှိသော။ အဒိန္နာဒါနေ၊ အရှင်မပေးသောဥစ္စာကို ယူခြင်းကြောင့်။ ရာဇာနော တို့သည်။ စောရံ၊ ခိုးသူကို။ ဂဟေတွာ၊ ဖမ်း၍။ စောရော၊ ခိုးသူသည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ မူဠော၊ တွေဝေသည်။ ဝါ၊ မသိသည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဟနတိ ဝါ၊ သတ်မှုလည်း သတ်၏။ ဗန္ဓတိ ဝါ၊ ထောင်ချမှု လည်း ချ၏။ ပဗ္ဗာဇေတိ ဝါ၊ တိုင်းပြည်မှလည်း နှင်ထုတ်၏။ တထာ ရှုပ်၊ ထိုသို့ သဘောရှိသော။ အဒိန္နံ၊ ကို။ အာဒိယမာနော၊ ခိုးယူသော။ အယဒ္ဓိတိက္ခ၊ ဤရဟန်းသည်လည်း။ ပါရာဇိကော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။

ယထာရှုပ် နာမ၊ မည်သည်ကား။ ပါဒံ ဝါ၊ ၁ မတ်ကို လည်းကောင်း။ ပါဒါရဟံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အတိရေကပါဒံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ တထာရှုပ် နာမ၊ မည်သည်ကား။ ပါဒံ ဝါ၊ ကို လည်းကောင်း။ ပါဒါရဟံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အတိရေကပါဒံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။

၂။ ပဉ္စမာသကော ပါဒေါတိ၊ ဟူသည်ကား။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ ရာဇဂဟေ၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌။ ဝိသတိမာသကော၊ ပဲ ၂၀ ရှိသော။ ကဟာပဏော၊ ၁ ကျပ် သည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။

ပဉ္စမာသကော၊ ၅ ပဲ ရှိသော။ ပါဒေါ၊ ၁ မတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။
 တေေန လက္ခဏေန၊ ထိုလက္ခဏာဖြင့်။ သဗ္ဗနေပဒေ သု၊ ခပ်သိမ်း
 သော နေပုဒ်တို့၌။ ကဟာပဏဿ၊ ၁ ကျပ်၏။ စတုတ္ထော၊ ၄ ခု
 မြောက်သော။ ဝါ၊ ၄ ဖို့၊ ၁ ဖို့ဖြစ်သော။ ဘာဂေါ၊ အဖို့ကို။ ပါဒေါတိ၊
 ၁ မတ် ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။ သော စခေါ၊ ထိုပါဒသည်
 လည်း။ ပေါရာဏကဿ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော။ နီလ ကဟာပဏဿ၊
 အပြစ်ကင်းသော ကဟာပဏ၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဟောတိ၊
 ၎င်း။ ဣတရေသံ၊ တစ်ပါးကုန်သော။ ရုဒြဒါမကာဒီနံ၊ ရုဒြဒါမက မည်
 သော ကဟာပဏ စသည်တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ န ဟောတိ၊
 မဖြစ်။ (ဤကား ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာအနက်တည်း)။

၃။ စတုတ္ထော ဘာဂေါ ပါဒေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဣမိနာဝ၊
 ဤပါဠိဖြင့်လျှင်။ သဗ္ဗနေပဒေသု၊ တို့၌။ ကဟာပဏဿ၊ ကျပ်၏။
 ဝိသတိမော၊ အဖို့ ၂၀ မြောက်သော။ ဝါ၊ အဖို့ ၂၀ ၎င်း ၁ ဖို့ ဖြစ်
 သော။ ဘာဂေါ၊ အဖို့သည်။ မာသကော၊ ၁ ပဲ မည်၏။ ဣတိ
 ဣဒဉ္စ၊ ဤစကားကိုလည်း။ ဝုတ္တမေဝ၊ ဆိုအပ်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊
 ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မှတ်အပ်၏။ ပေါရာဏသတ္တာ နုရူပံ၊
 ရှေးကျမ်း၌ဆိုသော လက္ခဏာအားလျော်စွာ။ ဝါ၊ ရှေးဆရာတို့ စီရင်
 သော လက္ခဏာ အသုံးအဆောင်အားလျော်စွာ။ ဥပ္ပါဒိတာ၊ ဖြစ်စေအပ်
 ကုန်သော။ လက္ခဏသမ္ပန္နာ၊ လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ကဟာပဏ
 တို့ကို။ နီလကဟာပဏာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်ကုန်၏။
 ရုဒြဒါမေန၊ သည်။ ဥပ္ပါဒိတော၊ ဖြစ်စေအပ်သော ကဟာပဏသည်။
 ရုဒြဒါမကော၊ ရုဒြဒါမက မည်၏။ သော၊ ထိုရုဒြဒါမက မည်သော
 ကဟာပဏသည်။ နီလကဟာပဏဿ၊ ၎င်း။ တိဘာဂံ၊ ၃ ဖို့၊ ၁ ဖို့ကို။
 အဂ္ဂတိ ကိရ၊ ထိုက်သတဲ့။ ယသ္မိံ ပဒေသေ၊ အကြင်အရပ်၌။ နီလ

ကဟာပဏာနံ၊ တို့ကို။ ဝဠုနုဋ္ဌာ နေ စ၊ သုံးဆောင်ရာ အရပ်၌လည်း
 ကောင်း၊ အဝဠုနုဋ္ဌာ နေ စ မသုံးဆောင်ရာအရပ်၌ လည်းကောင်း၊
 သမာနအတ္ထဝသေန၊ မျှသော အဖို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနံ၊ ဖြစ်သော။
 ဘဏ္ဍံ၊ ဥစ္စာကို။ ဂဟေတွာ၊ ဟူ၍။ နီလကဟာပဏဝသေန၊ နီလ
 ကဟာပဏ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်းအခြားကို။
 ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။
 ၄။ ပေါရာဏသတ္တာနုရူပံ၊ ရှေးကျမ်းအားလျော်စွာ။ ဥပ္ပါဒိတော၊
 ဖြစ်စေအပ်သော။ ဝိသတိမာသပ္ပမာဏဥတ္တမသုဝဏ္ဏနကော၊ ပဲ ၂၀
 ပမာဏရှိသော မြတ်သောရွှေအဖိုးထိုက်သော။ လက္ခဏသမ္ပန္နော၊
 လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ကဟာပဏကို။ နီလကဟာပဏောတိ၊ ဟူ၍။
 ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ရုဒြဒါမေန နာမ၊ ရုဒြဒါမမည်သော။ ကေနစိ၊ တစ်စုံ
 တစ်ယောက်သည်။ ဥပ္ပါဒိတော၊ ဖြစ်စေအပ်သော ကဟာပဏသည်။
 ရုဒြဒါမကော၊ ရုဒြဒါမက မည်၏။ သော၊ ထိုရုဒြဒါမကမည်သော
 ကဟာပဏသည်။ နီလကဟာပဏ သ၊ ၏။ တိဘာဂံ၊ ၃ ဖို့၊ ၁ ဖို့
 ကို။ အတ္တတိ ကိရ၊ ထိုက်သတဲ့။ ယသ္မိံ ပန ဒေသေ၊ အကြင်အရပ်၌။
 နီလကဟာပဏာ၊ အပြစ်ဒေါသကင်းသော ကဟာပဏတို့သည်။ န
 သန္တိ၊ မရှိကုန်။ တတ္ထာပိ၊ ထိုအရပ်၌လည်း။ ကာဠကပိရဟိတသ၊
 အညစ်အကြေးကင်းသော။ နိန္ဒန္တသုဝဏ္ဏဿ၊ စင်ကြယ်သော ရွှေ၏။
 ပဉ္စမာသတ္တနကေန၊ ၅ ပဲ ထိုက်သော။ ဘဏ္ဍေန၊ ဥစ္စာဖြင့်။ ပါဒ
 ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ပါဒအပိုင်းအခြားကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏။
 ၅။ ရုဒြဒါမကာဒိဟိ၊ ရုဒြဒါမက အစရှိသည်တို့သည်။ ဥပ္ပါဒိတော၊
 ဖြစ်စေအပ်သော ကဟာပဏသည်။ ရုဒြဒါမကော နာမ၊ ရုဒြဒါမက
 မည်၏။ ဗာရာဏသိနဂရာဒိသု၊ ဗာရာဏသီပြည် စသည်တို့၌။ တေဟိ
 တေဟိ ရာဇုဟိ၊ ထိုထိုသော မင်းတို့သည်။ ပေါရာဏသတ္တာနုရူပံ၊

ရှေးကျမ်း၌လာသော ရွှေလုပ်နည်းအားလျော်စွာ။ ဥပ္ပါဒိတာ၊ ဖြစ်စေ အပ်ကုန်သော။ လက္ခဏာသမ္ပန္နာ၊ လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ကဟာပဏ တို့သည်။ နီလကဟာပဏာ၊ မည်ကုန်၏။ ရုဒြဒါမကော၊ ရုဒြဒါမက မည်သော ကဟာပဏသည်။ တေသံ၊ ထိုနီလကဟာပဏတို့၏ တိဘာဂံ၊ ၃ ဖို့၊ ၁ ဖို့ ကို။ အဂ္ဂတိ ကိရ၊ ထိုကံသတဲ့။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုရုဒြဒါမက မည်သော ကဟာပဏ၏။ ပါဒေါ၊ ၁ မတ်သည်။ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထု၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ မာသကော ပန၊ ပဲသည်ကား။ ဣဓ၊ ဤအရပ်၌။ အပ္ပမာဏံ၊ ပမာဏမဟုတ်။ ဟိ၊ မှန်၏။ ဝါ၊ ဟိ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ကဟာပဏော၊ ကျပ်သည်။ ကိစ္ဆိကာလေ၊ တစ်ရံတစ်ခါ၌။ ဦနဝိသတိမာသကော၊ ပဲ ၂၀ မပြည့်သည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ ကိစ္ဆိကာလေ၊ တစ်ရံတစ်ခါ၌။ အတိရေကဝိသတိမာသကော၊ ပဲ ၂၀ ပိုသည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တဿ ကဟာပဏဿ၊ ထိုနီလကဟာပဏ၏။ စတုတ္ထ ဘာဂေါ၊ ၄ ဖို့၊ ၁ ဖို့ ဖြစ်သော။ ပဉ္စမာသကော၊ ၅ ပဲ ရှိသော။ ပါဒေါဝိယ၊ ၁ မတ်ကဲ့သို့။ အတိရေက ပဉ္စမာသကော ဝါ၊ ၅ ပဲ ဖိုသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဦနပဉ္စမာသကော ဝါ၊ ၅ ပဲ မပြည့်သည် လည်းဖြစ်သော။ ပါဒေါ၊ ၁ မတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၎င်း။ ဣမဿတ္ထဿ၊ ကို။ ဒီပနတ္ထံ၊ ဌာ။ တဒါ၊ ပ။ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ (ဤကား ဝိနည်းဋီကာကြီး ၃ စောင် အနက်တည်း။)

၆။ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာယန္တု၊ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာ၌ကား။ ဖိဿက ကဟာပဏောယေဝ၊ ရွှေ ၄၉၊ ကြေးကိုရောသော ကျပ်သည်သာလျှင်။ နီလကဟာပဏော၊ မည်၏။ ဟိ၊ မှန်၏။ တတ္ထေဝ၊ ထိုဋီကာ၌ပင်လျှင်။ ပေါရာဏသတ္ထဝိဟိတံ လက္ခဏံ၊ ရှေးကျမ်း၌ စီရင်သော လက္ခဏာ

သည်။ ဒီသတိ၊ ထင်၏။ သုဝဏ္ဏဿ၊ ရွှေ၏။ ပဉ္စမာသာ၊ ၅ ပဲ
 လည်းကောင်း။ ရတေဿ၊ ငွေ၏။ တထာ၊ ထိုအတူ ၅ ပဲ လည်း
 ကောင်း။ တမ္ပဿစ၊ ကြေးနီ၏လည်း။ ဒသမာသာ၊ ၁၀ ပဲ လည်း
 ကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတေ ဝိသတိမာသေ၊ ထို ပဲ ၂၀ တို့ကို။
 မိဿေတွာ၊ ရော၍။ ဗန္ဓနတ္ထာယ၊ တွဲစပ်စေခြင်းငှာ။ ဝိဟိမတ္တံ၊ စပါး
 ၁ လုံးမျှသော။ လောဟံ၊ သံကို။ ပက္ခိပိတွာ၊ ထည့်၍။ အက္ခရာနိစ၊
 အက္ခရာတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဟတ္ထိပါ ဒါဒိနံ၊ ဆင်ခြေရုပ် စသည်တို့
 တွင်။ အညတရဉ္စ ရူပံ၊ တစ်ခုခုသော အရုပ်ကိုလည်းကောင်း။ ဒဿေ
 တွာ၊ ပြ၍။ ကတော၊ ပြုအပ်သော ရွှေသည်။ နိဒ္ဒေါသတ္တာ၊ အပြစ်ကင်း
 သောကြောင့်။ နီလကဟာပဏော နာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 စ၊ ဆက်၍ ဆိုအံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌၊ သင်္ဂဟာ၊ အကျဉ်းမှတ်ရန်
 ဂါထာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဟေမရတတမ္ပေဟိ၊ ရွှေ၊ ငွေ၊ ကြေးနီတို့ဖြင့်။ သတ္ထေ၊
 ရှေးကျမ်း၌။ နိဒ္ဒိဋ္ဌလက္ခဏံ၊ ပြုအပ်သော လက္ခဏာကို။ အဟာပေ
 တွာ၊ မယုတ်စေမှု၍။ ကတော၊ ပြုလုပ်အပ်သော။ ဝိသမာသော၊ ပဲ
 ၂၀ သည်။ နီလကဟာပဏော၊ အပြစ်ကင်းသော ရွှေ ၁ ကျပ်
 မည်၏။

ဟေမပါဒံ၊ ရွှေ ၁ မတ်ကို လည်းကောင်း။ သဇ္ဈပါဒံ၊ ငွေ
 ၁ မတ်ကိုလည်းကောင်း။ တမ္ပပါဒဒွယံ၊ ကြေးနီ ၂ မတ်ကိုလည်း
 ကောင်း။ မိဿေတွာ၊ ရော၍။ ရူပံ၊ အရုပ်ကို။ အပ္ပေတွာ၊ ထင်စေ၍။
 သော၊ ထိုနီလကဟာပဏာကို။ ကာတံ၊ ပြုခြင်းငှာ။ သတ္ထေသု၊
 ရှေးကျမ်းတို့၌။ ဒသသိတော၊ ပြုအပ်၏။

ဒေါသော၊ ရွှေ (၏) အပြစ်ကို။ လောတိ၊ လေ ဟူ၍။
 ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ နိဒ္ဒေါသတ္တာ၊ အပြစ်ကင်းသောကြောင့်။ တထာ၊

ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် နီလကဟာပဏမည်၏ဟု။ ဤရိတော၊ ဆိုအပ်၏။ တဿ၊ ထိုနီလကဟာပဏ၏။ ပါဒေါ၊ ၁ မတ်ကို။ သုဝဏဿ ဝိသဝိဟဂ္ဂဏော၊ စပါးအလုံး ၂၀ ရှိသော ရွှေချိန်အဖိုး ထိုက်၏ ဟု။ မတော၊ သိအပ်၏။

ယသ္မိံ ပန ပဒေသေ၊ အကြင်နေပုဒ်အရပ်၌။ သော ကဟာ ပဏော၊ ထိုနီလကဟာပဏသည်။ န ဝတ္တတိ၊ မဖြစ်၊ မရှိ။ တသ္မိံ ပဒေသေ၊ ထိုအရပ်မျိုး၌။ ဝိသသောဝဏဂ္ဂိဟဂ္ဂံ၊ စပါးအလုံး ၂၀ မှ ရွှေချိန်အဖိုးရှိသော ပစ္စည်းကို။ တပ္ပါဒ္ဓန္တိ၊ ထိုနီလကဟာပဏ၏ ၁ မတ် အဖိုးထိုက်ပြီဟူ၍။ ဝေဒိယံ၊ သိအပ်၏။

တတော၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိသသောဝဏဂ္ဂိဟဂ္ဂံ၊ စပါးအလုံး ၂၀ ခန့် ရွှေချိန်အဖိုးရှိသော ပစ္စည်းကို။ ထေနေန္တာ၊ ခိုးကုန်သော။ ဘိက္ခဝေါ၊ ရဟန်းတို့သည်။ သာမညဂုဏာ၊ ရဟန်းကျေးဇူးမှ၊ စဝန္တိ၊ ရွှေလျော့ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိနယညုနော၊ ဝိနည်းကို သိသော ဆရာတို့သည်။ အာဟု၊ ဆိုကြကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝါစိဿရနာမ ကာစရိယေန၊ ဝါစိဿရမည်သော ဆရာသည်။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်၏။ ရ။ ပါဒေါ နာမ၊ ၁ မတ်မည်သည်။ ကဟာပဏဿ၊ ၁ ကျပ်၏။ စတုတ္ထော၊ ၄ ခု မြောက်သော။ ဘာဂေါ၊ အဖို့တည်း။ ကဟာပဏော ပန၊ ကဟာပဏ မည်သည်လည်း။ သုဝဏက္ကဟာ ပဏော စ၊ ရွှေကဟာပဏလည်းကောင်း။ မိဿကကဟာပဏော စ၊ ရွှေ၊ ငွေ၊ ကြေးကို ရောသော ကဟာပဏလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒုဝိစော၊ ၂ ပါး အပြားရှိ၏။ ဟိ၊ ချဲ့၍ ဆိုအံ့။ တေသု၊ ထို ၂ ပါးတို့တွင်။ ကာဠကဝိရဟိတဿ၊ အညစ်အကြေးကင်းသော။ နိဒ္ဒန္တသုဝဏဿ၊ စင်ကြယ်သော ရွှေ၏။ ဝိသတိ မာသာ၊ ပဲ ၂၀ တို့သည်။ သုဝဏ ကဟာပဏော နာမ၊ မည်၏။ သုဝဏဿ၊ ရွှေ၏။ ပဉ္စမာသာ၊ ၅ ပဲ

လည်းကောင်း။ ရတေသာ၊ ငွေ၏။ တထာ၊ ထို့ အတူ ၅ ပဲ လည်း
 ကောင်း။ တမ္ပသာ၊ ကြေးနီ၏။ ဒသမာသာ၊ ၁၀ ပဲ လည်းကောင်း။
 ဣတိ၊ သို့။ တေ ဝိသတိမာသေ၊ ထို ပဲ ၂၀ တို့ကို။ မိသေတွာ၊
 ရော၍။ ဗဒ္ဒနတ္ထာယ၊ ဖွဲ့ခြင်းဌာ။ ဝါ၊ မြစေခြင်းဌာ။ ဝိဟိမတ္တံ လောဟံ၊
 စပါး ၁ လုံးမျှသော သံကို။ ပက္ခိပိတွာ၊ ထည့်၍။ အက္ခရာနိ စ၊
 အက္ခရာတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဟတ္ထိပါ ဒါဒိနံ၊ ဆင်ခြေရုပ်စသည်တို့
 တွင်။ အညတရွေ ဂ္ဂုပံ ၁ ခုခုသော အရုပ်ကိုလည်းကောင်း။ ဒသေတွာ၊
 ပြု၍။ ကတော၊ ပြုအပ်သော ကဟာပဏသည်။ မိဿကကဟာ
 ပဏော နာမ၊ မည်၏။ သော ယေဝ၊ ထိုမိဿကကဟာပဏသည်
 လျှင်။ နိဒ္ဒေါသတ္တာ၊ အပြစ်ကင်းသည် အဖြစ်ကြောင့်။ နိလကဟာ
 ပဏော နာမ၊ မည်၏။ သုဝဏက္ကဟာပဏာဝိနိစ္ဆယံ၊ ရွှေ ၁ ကျပ်၏
 ၁ မတ် အဆုံးအဖြတ်ကို။ ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာယံ၊ ဌှံ။ ဝုတ္တံ ၏။
 မိဿကကဟာ ပဏာဝိနိစ္ဆယံ၊ ရွှေ ၅ ပဲ၊ ငွေ ၅ ပဲ၊ ကြေးနီ ၁၀ ပဲ
 ရောသော ၁ ကျပ်၏ ၁ မတ် အဆုံးအဖြတ်ကို။ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋ္ဌိကာယံ၊
 ဌှံ။ ဝုတ္တံ ၏။ သာမဏေရာနံ၊ သာမဏေတို့အား။ ဒသိကသုတ္တေနာပိ၊
 မြိတ်ဆာချည် ၁ မျှင်ကို ခိုးယူသဖြင့်။ ပါရာဇိကော၊ လိင်ကျသည်။
 ဟောတိ၊ ၏။ ဥပသမ္ပန္နာနံ ပန၊ ရဟန်းတို့အားကား။ သုဝဏတ္ထ၊
 ရွှေ၏။ ဝိသတိဝိဟိမတ္တေန၊ စပါးအလုံး ၂၀ မျှဖြင့်။ ပါရာဇိကော၊
 ပါရာဇိကကျသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣပိ၊ ဤစကား၌လည်း။ ဝိသတိ
 ဝိဟိမတ္တံ နာမ၊ မည်သည်။ သုဝဏတ္ထသကဝသေန၊ ရွှေစင်ပဲ၏အစွမ်း
 ဖြင့်။ အဗတိယမာသကံ၊ အခွဲနှင့်တကွ ၃ ပဲ သည်။ ဝါ၊ ၅ ပဲ
 ထက်ဝက် ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤစကားသည်။ သီဟဠာ
 စရိယဝါဒေါ၊ သီဟိုဠ်ဆရာတို့၏ စကားတည်း။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။
 အဘိဓာနပ္ပဒိပိကာယံ၊ အဘိဓာန်ကျမ်း ၌။ စတ္တာရော၊ ပ။ ဘဝေ’

တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ စတ္တာရော၊ ၄ လုံးကုန်သော။ ဝိဟယော၊ စပါးတို့သည်။ ဂုဉ္ဇာ၊ ၁ ချင်ရွေး မည်၏။ ဒွေ ဂုဉ္ဇာ၊ စပါး ၈ လုံး ၂ ချင်ရွေး တို့သည်။ မာသကော၊ ၁ ပဲ သည်၊ ဘဝေ၊ ၎င်း။ (ဒွေ ဂုဉ္ဇာ မာသကော ဘဝေ ကို ထောက်၍ ပကတိလိင်သို့ လိုက်ရမည် ဆိုသော စကားကို ယေဘုယျ မှတ်လေ။ ဤကား ပါတိမောက္ခပဒတ္တ အနုဝဏန္တုပါဠိ၏အနက်)။

၈။ ကခါအနက်မှာ လွယ်၏။

၉။ ကခါဋီကာအနက်ကား- ပေါရာဏကသာတိ၊ ဟူသည်ကား။ ပေါရာဏသတ္တာနုရူပံ၊ စွာ။ ဥပ္ပါဒိတဿ၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ လက္ခဏသမ္ပန္နဿ၊ ရွှေ၏ လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော။ နီလကဟာပဏသဒိသဿ၊ အပြစ်ကင်းသော ကဟာပဏနှင့်တူသော။ ကဟာပဏဿ၊ ကျပ်၏။ ဧတေန၊ ဤပါဠိဖြင့်။ ရုဒြဒါမကာဒီနိ၊ ရုဒြဒါမက အစရှိသော ကဟာပဏတို့ကို။ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပယ်တော်မူ၏။

ဤသို့လာသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ လိုရင်းစကား ကျ ပိဏ္ဏတ္ထကို ပြဆိုပေအံ့။

ပါဠိတော်၌ “ပဉ္စမာသကော ပါဒေါ ဟောတိ” ဟူ၍ သာမညအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော်လည်း ဘုရားရှင်၏ အလိုဆန္ဒကို သိတတ်သော အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်သည် “သော စ ခေါ ပေါရာဏကဿ နီလကဟာပဏဿ ဝသေန၊ န ရုဒြဒါမကာဒီနိ” ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူသောကြောင့် သက်သက်ငွေ ၁ ကျပ်၏ ၅ ပဲ ရှိသော ပါဒကို မယူအပ်။ နီလကဟာပဏမည်သော ကျပ်၏ ၅ ပဲ ရှိသော ပါဒကိုသာ ယူအပ်သည်။

နီလကဟာပဏ၏ အရကိုလည်း “ပေါရာဏသတ္တာနုရူပံ လက္ခဏသမ္ပန္နာ ဥပ္ပါဒိတာ နီလကဟာပဏာ” ဟု သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၊

ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၊ ဝိမတိ ဝိနောဒနိဋ္ဌိကာ၊ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာ မည်သော ကင်္ခါဋ္ဌိကာ (သစ်) တို့၌ ဆိုသောကြောင့် ရှေးရွှေလုပ်သော ကျမ်းတို့၌ ပြုအပ်သော ရွှေလုပ်နည်းနှင့် လျော်သော အပြစ်ကင်းသော ရွှေကိုသာ နီလကဟာပဏ ဟုမှတ်ယူရမည်။

ထိုနီလကဟာပဏသည် ရံခါ လောက၌ ပဲ ၂၀ ပြည့်သည်၊ ရံခါ ယုတ်သည်၊ ရံခါ ပိုသည်။ လောက၌ လူတို့၏ အသုံးအစွဲကို လိုက်၍ ဖြစ်သည်။ ပဲ ၂၀ ပြည့်ခြင်းသည် ပမာဏ မဟုတ်၊ ၁ ကျပ် လျှင် ၄ မတ် ဟူသော သုံးစွဲခြင်းသာ ပဓာန ဟု ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ ပြတော်မူသည်။

နီလကဟာပဏမည်သော ရွှေလုပ်ပုံအရကို ဋီကာကြီး ၃ စောင် နှင့် ကင်္ခါဋ္ဌိကာတို့မှာ အထူးမဆိုကြကုန်။ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာ၌ကား- ရွှေ ၅ ပဲ၊ ငွေ ၅ ပဲ၊ ကြေးနီ ၁၀ ပဲကို ရော၍ ကောင်းစေခြင်းငှာ စပါး ၁ လုံးခန့် ရှိသော သံကို ထည့်၍ ပြုအပ်သော ရွှေသည် နီလ ကဟာပဏမည်သည် ဟု ဆိုသည်။ အကြင်အရပ်၌ ထိုနီလကဟာပဏ မရှိ၊ ထိုအရပ်၌ စပါး အလုံး ၂၀ ပမာဏရှိသော ၂ ပဲ နှင့် ၁ ချင်ရွေး အလေးချိန်ရှိသော ရွှေကို ခိုးသော ရဟန်းသည် ပါရာဇိက ကျသည် ဟု ဆိုသည်။

ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာ၌ကား- အကြင်အရပ်၌ နီလကဟာပဏ သည် မရှိ၊ ထိုအရပ်၌ ရွှေကောင်းရွှေစင် ၁ မတ်ကို ပါရာဇိကအရာ၌ ယူရမည်ဟု ဆိုသည်။

ပါတိမောက္ခပဒတ္တအနဝဏန္တ၌လည်း သုဝဏက္ခဟာပဏကို ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာ ဆိုသည်။ မိဿကကဟာပဏကို ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယ ဋီကာ ဆိုသည်ဟု ညွှန်းပြ၍ အဘိဓာန်ကျမ်း၌ "စပါး ၄ လုံး သည် ၁ ချင်ရွေး၊ ၂ ချင်ရွေးသည် ၁ ပဲ မည်၏"ဟု ဆိုကြောင်းကို ပြ၍ စပါး အလုံး ၂၀ ခန့် ပမာဏရှိသော အလေးချိန် ၂ ပဲနှင့် ၁ ချင်ရွေး

ရှိသော ရွှေကို ခိုးသောရဟန်း ပါရာဇိက ကျသည် ဟု သိဟိဋ္ဌဆရာ စကားကို ပြတော်မူသည်။

သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌ကား- အကြင်အရပ်၌ နီလကဟာပဏ သည် မရှိ၊ ထိုအရပ်၌ နီလကဟာပဏနှင့်တူသော အဖိုးဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ပြုအပ်သည် ဟု ဆိုသည်။

ဝိနည်းဋီကာကြီး ၃ စောင်လုံး၌ပင် ရုဒြဒါမက မည်သော ကဟာပဏသည် နီလကဟာပဏ၏ ၃ ဖို့၊ ၁ ဖို့သာ ထိုက်သည် ဟု ဆိုသဖြင့် နီလကဟာပဏရွှေသည် စင်ကြယ်သောရွှေကောင်း မည်သည်။ ရုဒြဒါမက ကဟာပဏသည် စင်ကြယ်သော ရွှေညံ့ မည်သည် ဟု မှတ်ယူသင့်သည်။

ထို့ကြောင့် အကြင်အခါ အကြင်မြို့ရွာ အကြင်မင်းလက်ထက် တို့၌ ရာဇသတ်၊ ဓမ္မသတ်ကျမ်းတို့နှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်းထွာ၍ ပြုလုပ် သုံးဆောင်ကြသော ရွှေသည် ရွှေကောင်း၊ ရွှေညံ့ ဟူ၍ ၂ ပါး ရှိသည်။ ထို ၂ ပါးတို့တွင် ရွှေညံ့ဖြင့် ပါဒကို မယူမူ၍ ရွှေကောင်းဖြင့်သာ ပါဒအရကို ယူ၍ ပဲ ၂၀ ပြည့်သည်၊ မပြည့်သည်ကို ပမာဏမပြုဘဲသာ ရွှေ ၁ ကျပ်၏ ၄ ဖို့၊ ၁ ဖို့ ရွှေ ၁ မတ်ကို ခိုးယူသော ရဟန်း၊ ထို ရွှေ ၁ မတ်အဖိုးတန်သော ငွေ စသော အကပ္ပိယဝတ္ထု၊ ကပ္ပိယဝတ္ထု ပစ္စည်းကို ခိုးယူသော ရဟန်းတို့အား ပါရာဇိက ကျသည်ဟု ဆုံးဖြတ် သင့်သည်။

ထိုစကား၌ ရာဇသတ် ဓမ္မသတ်နှင့် ဆရန်မှာ “ကိတ္တကေန ခေါ ဘိက္ခု ရာဇာ မာဂဓော သေနိယော ဗိဇ္ဇိသာရော စောရံ ဂဟေတွာ” အစရှိသော ပါဠိတော်ကို ထောက်လေ။

ပဲ ၂၀ ပြည့်သည် မပြည့်သည်ကို ပမာဏမပြုဘဲသာ ဟု ဆိုသောစကားမှာ “မာသကော ပန ဣဓ အပ္ပမာဏံ” အစရှိသော ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာကို ထောက်လေ။

ရွှေကောင်း၊ ရွှေညွှံ ၂ ပါးရှိသည်တွင် ရွှေညွှံကို မယူအပ်။ ရွှေကောင်းကို ယူရမည် ဟူသောစကားမှာ “သော စ ခေါ နီလက ဟာပဏဝသေန၊ န ရဒြဒါမကာဒီနံ” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိကို ထောက်လေ။

ဤကို ရည်၍ ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာရှင်သည် “အကြင်အရပ် ၌ နီလကဟာပဏသည် မရှိ။ ထိုအရပ်၌ ရွှေစင် ၁ မတ်ကို ယူရမည်” ဟု ပြတော်မူသည်။ ထို ရွှေကောင်း၊ ရွှေညွှံ ၂ ပါးတွင် ရွှေကောင်း၏ ပါဒဖြင့် တန်သောငွေကို ခိုးရာကျပ်ချိန်နှင့် သုံးသည် ဖြစ်စေ၊ မချိန်ဘဲ ဝေါဟာရဖြင့် သုံးသည်ဖြစ်စေ ထိုလောက၌ သုံးစွဲသော ရွှေကောင်း ၁ မတ်၏ တန်ဖိုးငွေကိုသာ ဆုံးဖြတ်သင့်သည်။ သားရေစကို ငွေ ဟူ၍ ဝေါဟာရပြုမှု ထိုရွှေ ၁ မတ်၏ တန်ဖိုးသား ရေစငွေဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည်။

ပါဒအရ နီလကဟာပဏ၏ ပါဒကို ယူ၍ ငွေကို ခိုးယူသော ရဟန်းမှာ ထိုရွှေ ၁ မတ်ကို ငွေ ၅ ကျပ် ထိုက်သောအခါလည်း ရှိသည်။ ငွေကျပ် ၁၀ ထိုက်သောအခါလည်း ရှိသည်။ ထိုသို့ ရွှေ ၁ မတ်ကို ငွေ ၅ ကျပ်ထိုက်ခြင်း၊ ငွေကျပ် ၁၀ ထိုက်ခြင်းသည် ငွေကို ပဓာန မပြုအပ်။ ရွှေ၏ အဖိုးယုတ်သောအခါ၊ အဖိုးတက်သော အခါကိုသာ ပဓာနပြု၍ ရွှေ ၁ ကျပ်၏ ၄ ဖို့၊ ၁ ဖို့ ဖြစ်သော ရွှေ ၁ မတ်၏ အဖိုးဖြင့်သာ ဆုံးဖြတ်သင့်သည်။

၁၀။ ထို့ကြောင့် ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာ၌

ယသ္မိံ ပန ဒေသေ နီလကဟာပဏာ န သန္နိ၊ တတ္ထာပိ ကာဠကဝိရဟိတဿ နိဒ္ဒန္တသုဝဏဿ ပဉ္စမာသဋ္ဌနကေန ဘဏ္ဍော န ဟု ဟောတော်မူ၏။ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၁၆၉)။

ယခုအခါ စက္ကူကို ငွေအဖိုးတန်လိုက်၍ သုံးစွဲရာ၌လည်း ရွှေပါဒ၏ အဖိုးတန်ဖြင့်သာလျှင် ဆုံးဖြတ်သင့်သည်။

၁၁။ ထို့ကြောင့် ရှုပိယသိက္ခာပုဒ်အဋ္ဌကထာ၌
 ဣဓ ပန၊ ဤ၌ကား။ ယံကိစ္ဆိ၊ အလုံးစုံသော။ ဝေါဟာရ
 ဂမနိယံ၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းသို့ ရောက်သော။ ကဟာပဏာဒိ၊ ရွှေ စသည်
 ကို။ အဓိပ္ပေတံ၊ အလိုရှိအပ်၏။

၁၂။ ကဟာပဏာအရကိုလည်း
 ကဟာပဏောတိ သောဝဏမုတ္တယာ ဝါ ရှုပိယမယော ဝါ
 ပါကတိကော ဝါ ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်တော်မူသည်။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၆၉)။
 ကဟာပဏာ၊ မာသက စသည်တို့ကို ရှုပိယသိက္ခာပုဒ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ၊
 ဋီကာတို့မှာ ရှုလေ။

ပါတိမောက္ခပဒတ္ထအနုဝဏန္တု၊ ပါတိမောက္ခပဏိက္ခုမ်းတို့၌
 ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာလာ ရွှေ ၅ ပဲ၊ ငွေ ၅ ပဲ၊ ကြေးနီ ၁၀ ပဲကို
 ရော၍ ပြုလုပ်သော မိဿကကဟာပဏာကို ပါဒအရ ယူစေလိုသည်။
 ထိုမိဿကကဟာပဏာ ရွှေ ၁ ကျပ်ကို ငွေ ၅ ကျပ် တန်သည်ဟု
 ဆိုလိုသည်။ ငွေ ၅ ကျပ်ကို ခိုးယူလျှင် ပါရာဇိက ကျသည် ဟု
 ဆိုလိုသည်။ မန်လည်ဆရာတော် ရေးသားထားသောကျမ်း၌ ဥတ္တရ
 ဝိနိစ္ဆယလာ မိဿကကဟာပဏာအရဖြင့် ရွှေ ၁ ကျပ်၊ ငွေ ၁ ကျပ်ကို
 အလိုရှိတော်မူသည်။

ကခါဂဏိသ္မုစံ၌ကား “စတ္တာရော ဝိဟယော ဂုဉ္ဇု၊ ဒေဒုဂုဉ္ဇု
 မာသကော ဘဝေ” ဟု ပြဆို၍ ပါရာဇိကအရာ ပါဒမှာ ဝိမတိဝိ
 နောဒနိဋီကာ လာသည့်အတိုင်း ရွှေစင်ပါဒကို ပြတော်မူသည်။

သလုံးဆရာတော်ရေးသော ဝိနယစ္ဆေဒနိကျမ်း၌ကား- ဥတ္တရ
 ဝိနိစ္ဆယဋီကာရှင် အလိုကို ဝိနည်းတတ်ကုန်သော ဆရာမြတ်တို့သည်
 မနှစ်သက်ကြကုန်။ နီလ ဟူသော ပုဒ်၌ လေ သဒ္ဒါသည် ရွှေ၏

အပြစ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ နီလပုဒ်လုံးဖြင့် အပြစ်ကင်းလွတ် စင်ကြယ်သော ရွှေကို ဋီကာကြီး ၃ စောင်တို့၌ ဆုံးဖြတ်သောကြောင့်တည်း ဟု ဆိုတော်မူသည်။

၁၃။ တေန ခေါ် ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခု သာဝတ္ထိယံ ဒုဗ္ဘိက္ခေ အာပဏိကဿ တဏှုလမုဋ္ဌိ ဝေယျစိတ္တော အဝ ဟရိ။ တဿ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ။ ပ။ အာပတ္တိ တံ ဘိက္ခု အာပန္နော ပါရာဇိကန္တိ- (ဝိ၊ ၁။ ၈၁)

စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသော ဝိနိတဝတ္ထုပါဠိတော်၌ ဒုဗ္ဘိကာကာလမှာ အစာအဟာရမည်သည်ကို အလွန်ရနိုင်ခဲ့သည်ဖြစ်၍ ရွှေ၊ ငွေ အဖိုးမတန်သောအခါဖြစ်၍ ဆန် ၁ ဆုပ်ကို ရှာမရနိုင်ချေ။ ဆန်ကို မစားရသောကြောင့် သေသောသူသာ များ၍ ငွေ ၁၀၀၀, ရေ ၆၄ ကျပ်သား ပေးဝယ်သော်လည်း ဆန် ၁ ဆုပ်, ပဲ ၁ ဆုပ် စသော အာဟာရကို မရနိုင်ရာသည်ဖြစ်၍ ဟောတော်မူသောအရာဖြစ်သည် ဟု မှတ်ရမည်။

ထို့ကြောင့် ဋီကာကြီး ၃ စောင်တို့၌ လာသော ကောင်းသော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော နီလကဟာပဏမည်သော ရွှေကောင်း ၁ ကျပ်သား၏ ၁ မတ်ဖြင့် ပါရာဇိက အရာ၌ ပါဒကို မှတ်ယူရမည်။

ထိုနီလကဟာပဏ မရှိမူ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌ လာသော နီလကဟာပဏနှင့် အဖိုးတူသော ရွှေကောင်းဖိုးဖြစ်စေ၊ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာ၌လာသော မိဿကကဟာပဏရွှေဖြစ်စေ၊ ပါဒအရ ရွှေ ၁ မတ်ကို ယူ၍ ငွေမှာ အချိန်ပြည့်သည်ဖြစ်စေ၊ မပြည့်သည်ဖြစ်စေ၊ ခဲ၊ ကြေးရာသည် ဖြစ်စေ ထိုရွှေ ၁ မတ်၏ အဖိုးထိုက်တန်သော ကျပ်အရေအတွက်အားဖြင့် လောကဝေါဟာရသို့ လိုက်၍ ပါရာဇိကအရာမှာ ဆုံးဖြတ်သင့်သည်။

နေထိုင်ရာကျောင်း နှင့် ပတ်သက်သော ပေးခွန်းများ

ဥပညာသမိ၏ အမေး

- ၁၁၅။ မေး ။ ။ အိပ်ပျော်နေတုန်း ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းဖြင့် သံဃိက
ကျောင်းကို ထည့်ရင် အာပတ်သင့်ပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ ပကိဏက္က နိဒ္ဒေသ (၄၃၃)
၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါ၏။

တကဲ မှီ (မှီစရာ) ပျဉ်ချပ်ကိုလည်း အောက်ဘက်အစွန်း၊
အထက်ဘက်အစွန်းတွေမှာ အဝတ်နဲ့ ရစ်ပတ်ဖုံးအုပ်ပြီးမှ နံရံမှာ ထောင်
ပြီး ထားရပါတယ်။ အချောကိုင်ထား၊ ဆေးသုတ်ထားတဲ့ သံဃိက
သမံတလင်း၊ ကြမ်းပြင်တွေမှာ ခုတင်၊ ထိုင်ခုံ၊ ကုလားထိုင်တွေရဲ့
ခြေနဲ့ ခြစ်မိတတ်လို့ အဲဒီခြေတွေကို အဝတ်နဲ့ ရစ်ပတ်ထားရပါတယ်။
သံဃိကကြမ်းပြင်၊ အချောသုတ်ထားတဲ့ အင်္ဂတေရှိတဲ့ သမံတလင်း
အပြင် သံဃိက ခုတင်၊ ထိုင်ခုံ၊ ကုလားထိုင်တွေမှာ မိမိရဲ့ ကိုယ်ပိုင်
အပေါ်လွမ်းအခင်းကို ခင်းပြီးမှ ထိုင်ရ အိပ်ရပါတယ်။ အဲဒီလို မလုပ်

ရင်တော့ အိပ်ပျော်နေရင်း ထိတောင်မှ အာပတ်သင့်ပါတယ်။ မိမိရဲ့ ကိုယ်အမွေးတွေနဲ့ ထိရင် အမွေးအရေအတွက်အားဖြင့် အာပတ်သင့် တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆရာတွေက ကိုယ်ပိုင်နေရာထိုင်ကို သွားလေရာမှာ ဆောင်ယူတော်မူကြပါတယ်။ (ဝိ။ ၅။ ၄။ ၈၇)

၁၁၆။ မေး ။ ။ နိဿဂ္ဂိထိုက်တဲ့ ကျောင်းကို သုံးစွဲရင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်တယ်လို့ ဆိုရာမှာ အဲဒီကျောင်းပေါ် နေမှလား။ ကျောင်းအောက် ဝင်ရင်ပင် သင့်သလား။

ဖြေ ။ ။ အောက်ပါ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၇၃)မှ စကားအရ စဉ်းစားကာ နားလည် သင့်ပါတယ်။

“ထိုစွန့်အပ်ပြီးသော ငွေဖြင့် ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်စသည် တို့ကို ယူအံ့။ ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်ကိုဖြစ်စေ၊ ဆွမ်းစားကျောင်းကို ဖြစ်စေ ပြုလုပ်အံ့။ ငွေအလှူခံသော ရဟန်းမှာ သုံးစွဲခြင်းငှာ မအပ်။ ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်စသည်တို့၏ မွန်းတည့်အခါ အရိပ်၌သော်မှ ငွေအလှူခံသော ရဟန်းသည် နေခို၍ မနေကောင်းပါ”

နိဿဂ္ဂိထိုက်သော ကျောင်းဆောင်ကို နည်းတူပင် မှတ်ယူ ရမည်ဟု နားလည်မိပါ၏။

၁၁၇။ မေး ။ ။ နိဿဂ္ဂိထိုက်သော ကျောင်းကို အပ်အောင် ဘယ် လိုလုပ်ရပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ (၁) ရဟန်းတစ်ပါးသည် ရူပိယသိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့ သည့်အတိုင်း ငွေကို အလှူခံ၍ ထိုငွေဖြင့် သံ

မျိုးစေ့ကို ဝယ်၊ ထိုသံမျိုးစေ့ကို သံဖြစ်အောင် ထုရိုက်၊ ထိုသံဖြင့် သပိတ်လုပ်ထားအံ့၊ ဤသပိတ်ကား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အပ်အောင် လုပ်၍မရတော့သော “မဟာအကပ္ပိယ” သပိတ်တည်း။ [ထိုသပိတ်ကို ဖျက်ဆီး၍ ခွက်လုပ်၊ ပဲခွပ် လုပ်၊ ထိုပဲခွပ်ဖြင့် ဒန်ပူဖြတ်အံ့၊ ထိုခွက်၊ ပဲခွပ်၊ ဒန်ပူတို့ပင် မအပ်၊ ထိုပဲခွပ်ကို မီးဖုတ်၍ ထိုပဲခွပ်ဖြင့် ရေ၊ နွားနို့ စသည်ကို နွေးလျှင် ထို ရေ၊ နွားနို့များလည်း မအပ်ပင်၊ ထိုသပိတ်ပျက်များကို ငါးများချိတ် လုပ်၍ ငါးများသဖြင့် ရအပ်သော ငါးများပင် သီတင်းသုံးဖော် အားလုံး မအပ်ဟု ဆို၏] သပိတ်မှာလိုပဲ ကျောင်းမှာလည်း ကျင့်သုံးရပါမယ်။

၁။ မှတ်ချက် ။ ။ ၁ နံပါတ် သပိတ်၌ “မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အပ်အောင် လုပ်၍မရတော့” ဟူရာဝယ် ရဟန်းသံဃာများ၏ ပစ္စည်း အနေအားဖြင့် သပိတ်၊ ခွက်စသည် ပြောင်းလဲနေသမျှကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုခြင်းတည်း။ “ငါးများချိတ်” ဟူရာ၌လည်း အလဒ္ဓိရဟန်းဖြစ်လျှင် လုပ်ချင်ရာ လုပ်မည်ဖြစ်သောကြောင့် အစွမ်းကုန် မအပ်သောအရာကို ညွှန်ပြခြင်းဖြစ်သည်ဟုမှတ်၊ အကယ်၍ ထို ၁ နံပါတ် သပိတ်၊ ခွက်၊ သံ များကို လူက ဝယ်၍ ဖြစ်စေ၊ လူယူ၍ဖြစ်စေ၊ ပေးလိုက်၍ဖြစ်စေ လူပိုင်ပစ္စည်းဖြစ်သွားပြီးနောက် လူက ပြန်လှူလျှင် ထိုသပိတ်၊ ခွက် စသည်တို့ အပ်ကြောင်းကို ‘ဋီကာ’ တို့ ဆိုကြသည်။

[သာရတ္ထ] န သက္ကာ ကေနစိ ဥပါယေန ကပ္ပိယော ကာတန္တိ-
 က္ကဒံ ပဉ္စန္ဒယေဝ သဟဓမ္မိကာနံ အန္တရေ ပရိဝတ္တနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊
 ဂိဟိဟိ ပန ဂဟေတွာ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ ဒိန္နံ သဗ္ဗေသံ
 ကပ္ပတိတိ ဝဒန္တိ။ ။

ဤဝါဒကို လက်ခံနိုင်ပါလျှင် မိမိအလှူခံမိသော ငွေကို မိဘ စသူတို့အား မငဲ့မကွက် စွန့်လွှတ်ပြီးနောက် မိဘ စသူတို့က အပ်သော

ပစ္စည်းများကို မိမိသားရဟုန်း သို့မဟုတ် အခြားသီတင်းသုံးဖော်တို့အား လှူရာ၌ အပ်သည်ဟုပင် ဝန်ခံကြရပေလိမ့်မည်။ ဘာကြောင့်နည်း။ ငွေဖြင့်ဝယ်အပ်သော ပစ္စည်းနှင့် ငွေတို့မှာ ရဟန်းများအတွက် သဘောတူ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ။

ထိမ်တောဆရာတော်ကြီးကား သူ၏ ဝိနယပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာ စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၅၃၇)၌ ဤသို့ ရေးသားထားပါသေး၏။

အကြင်ရဟန်းသည် မအပ်သော ရွှေ၊ ငွေဖြင့် ရအပ်သော သပိတ်၊ သင်္ကန်းစသည်ကို အပ်အောင် ကြံဆောင်၍ ပြုသော်လည်း မူလရင်းဖြစ်သော ရွှေ၊ ငွေကို မစွန့်သောကြောင့် မအပ် ဟု မှတ်ရမည်။

ခ။ ယောဝိ ရူပိယံ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ ကပ္ပိယကာရကေန သဒ္ဓိံ ကမ္မာရကုလံ ဂဇာ ပတ္တံ ဒိသ္မာ “အယံ မယံ ရုစ္စတီ” တိဝဒတိ။ ကပ္ပိယကာရကော စ တံ ရူပိယံ ဒတွာ ကမ္မာရံ သညာပေတိ။ အယပ္ပိ ပတ္တော ကပ္ပိယဝေါဟာရေန ဂဟိတောပိ ဒုတိယပတ္တသ ဒိသောယေဝ။ မူလဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ အကပ္ပိယော။ ကသ္မာ သေသာနံ န ကပ္ပတိ တံ မူလဿ အနိဿဋ္ဌတ္တာ - (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၇၇) ဟုလာသော ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၊ ရူပိယသံဝေါဟာရ အဖွင့်ကို ထောက်။

ယောဝိ- အကြင်ရဟန်းသည်လည်း။ ရူပိယံ-ရွှေ၊ ငွေကို။ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ-ခံယူ၍။ ဝါ-ခံယူစေ၍။ ကပ္ပိယကာရကေန-ကပ္ပိယ ဒါယကာနှင့်။ သဒ္ဓိံ-တကွ။ ကမ္မာရကုလံ-ပန်းပဲအိမ်သို့၊ ဂဇာ- သွား၍။ ပတ္တံ-သပိတ်ကို။ ဒိသ္မာ-မြင်၍။ အယံ-ဤသပိတ်သည်။ မယံ-ငါ့အား။ ရုစ္စတီ-နှစ်သက်၏။ ဣတိ-ဤသို့။ ဝဒတိ-ဆို၏။ ကပ္ပိယကာရကော စ-ကပ္ပိယဒါယကာသည်လည်း။ တံ ရူပိယံ-ထို ရွှေ၊ ငွေကို။ ဒတွာ-ပေး၍။ ကမ္မာရံ-ပန်းပဲကို။ သညာပေတိ-သိစေ၏။ အယပ္ပိ ပတ္တော-

ဤသပိတ်သည်လည်း။ ကပ္ပိယဝေါဟာရေန-အပ်သောခေါ်ဝေါ်ခြင်း
 ဖြင့်။ ဂဟိတောပိ-ဝယ်ယူသော်လည်း။ ဒုတိယပတ္တသဒိသောယေဝ-
 ဒုတိယသပိတ်နှင့် တူသည်သာလျှင်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ မူလသ-
 အဖိုးကို။ သမ္ပဋိစ္စိတတ္တာ-ခံယူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အကပ္ပိယော-
 မအပ်။ ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်။ သေသာနံ- ကြွင်းသောရဟန်းတို့
 အား။ န ကပ္ပတိ-မအပ်သနည်း။ ဣတိ-ဤသို့။ ဝုတ္တေ- ဆိုသည်
 ရှိသော်။ မူလသ-အလှူခံယူအပ်သော ရွှေ၊ ငွေ ဟူသော အဖိုးကို။
 အနိဿဋ္ဌတ္တာ-မစွန့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ထိုအဋ္ဌကထာပါဠိကို ထောက်၍ အကြင်ရဟန်းသည် ရွှေ၊
 ငွေကို အလှူခံ၍ဖြစ်စေ၊ ပရိက္ခရာကို ရောင်းချ၍ဖြစ်စေ မိမိဥစ္စာအဖြစ်
 သို့ ရောက်ပြီးသော ရွှေ၊ ငွေဖြင့် ဝယ်အပ်သော သပိတ်၊ သင်္ကန်း
 စသော ဝတ္ထုကို အပ်အောင် ကြံ၍ ဥတိပဝါရိတ ဖြစ်သူတို့အား စွန့်
 ပေး၍ ထိုသူတို့အထံ၌ အလှူခံယူပြန်ရာ ၎င်းပေးစွန့်သော ပစ္စည်းကို
 ဖြစ်စေ၊ ထိုပစ္စည်းနှင့် လဲလှယ်၍ရသော ပစ္စည်းကို ဖြစ်စေ၊ ထိုပစ္စည်းကို
 ရောင်းချ၍ ဝယ်ယူအပ်သော ပစ္စည်းကို ဖြစ်စေ၊ ထိုရဟန်းအား ဥတိ၊
 ပဝါရိတဖြစ်သူတို့က လှူ၍ရသော်လည်း မအပ် ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ကျ
 မှတ်ရမည်။

၂။ ဝိမတိ နောဒနိဋ္ဌိကာ၊ ရူပိယပဋိဂ္ဂဟအဖွင့်၌လည်း
 န တေန ကဉ္စိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ စေတာပိတန္တိ ဣမိနာ စေတာ
 ပိတံ စေ၊ နတ္ထိ ပရိဘောဂူပါယော ဥဂ္ဂဟေတွာ အနိဿဋ္ဌရူပိယေန
 စေတာပိတတ္တာ- ဟု ဆိုတော်မူ၏။ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၃၆)။

န တေန ကဉ္စိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ စေတာပိတန္တိ ဣမိနာ၊ ဟူသော
 ပါဠိဖြင့်။ စေတာပိတံ၊ ကပ္ပိယဘဏ္ဍာကို ရွှေ၊ ငွေဖြင့် ဝယ်ယူမိသည်။
 စေ ဟောတိ၊ ဖြစ်အံ့။ ပရိဘောဂူပါယော၊ အပ်အောင် သုံးဆောင်နိုင်

သော အကြောင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဥဂ္ဂဟေ တွာ၊ အလှူခံ၍။ အနိဿဋ္ဌရူပိယေန၊ မစွန့်သော ရွှေ၊ ငွေဖြင့်။ စေတာပိတတ္တာ-ဝယ်ယူအပ်သည် အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဥပညာနန္ဒ၏ အမေး

၁၁၈။ မေး ။ ။ ဒကာတစ်ဦးက သူလှူထားတဲ့ကျောင်းရဲ့ အသုံးအဆောင်ဖြစ်တဲ့ အိပ်ရာနေရာကို အခြားကျောင်းမှာ ရဟန်းတွေက သုံးစွဲလို့ အဲဒီဒကာက “ဘာကြောင့် သုံးစွဲတာလဲ” လို့ ကဲ့ရဲ့တဲ့အတွက် “သုံးစွဲတဲ့ ရဟန်းမှာ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်တယ် လို့ ဘုရားပညတ်ထားတာကို ဖတ်ဖူးပါတယ်၊ အဲဒီစကားနဲ့စပ်ပြီး မှတ်သားဖွယ်စကားများ ရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။ စူဠဝါပါဠိ (၃၂၇) ပါရာဇိကပါဠိ (၈၃) စာမျက်နှာတို့၌ ထိုပညတ်ချက် ပါရှိပါ၏။ စူဠဝါ (၃၂၈) ၌ ဆက်လက်၍ ပညတ်ထားသော အောက်ပါပညတ်ချက်တို့ကိုလည်း သတိပြုသင့်ပါ၏။

(၁) ထိုအခါ၌ ရဟန်းတို့သည် ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်သို့လည်းကောင်း၊ စည်းဝေးရာအရပ်သို့လည်းကောင်း၊ ဆောင်ယူဖို့ သံသယရှိကြသောကြောင့် မြေကြီးပေါ် ထိုင်ကြကုန်၏။ ခန္ဓာကိုယ်တို့ရော သင်္ကန်းတို့ပါ မြူမှုန် (ဖန်)တွေ ပေကုန်၏။ ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားကြရာ တစ်ခဏမျှ ငှားသုံးစွဲဖို့ ဘုရားရှင်က ခွင့်ပြုတော်မူပါ၏။

(၂) ထိုအခါ၌ ကျောင်းဆောင်ကြီး ကွဲပျက်ပြိုကျ၏။ ရဟန်းတို့က

သံသယရှိသောကြောင့် ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ် စသော အိပ်ရာနေရာကို အခြားကျောင်း၌ ယူ၍ မသုံးစွဲကြကုန်၊ ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားကြရာ စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုး ငှာ ယူဆောက်ဖို့ ဘုရားရှင်က ခွင့်ပြုတော်မူပါ၏။

စူဠဝဂ္ဂါဒိအဋ္ဌကထာ ဗာမုက်နာ (၈၆) ၌ အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဆိုရေးသားထားပါ၏။

“ထိုသို့စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ အခြားကျောင်းသို့ ဆောက် ယူဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူထားသောကြောင့် ထိုညောင်စောက်၊ အင်းပျဉ် စသော အသုံးအဆောင်ကို အခြားကျောင်းသို့ ဆောင်ယူ၍ သံဃိက ပစ္စညကို သုံးစွဲနည်းဖြင့် သုံးစွဲသော ရဟန်းမှာ ပျောက်သော ညောင် စောင်း၊ အင်းပျဉ် စသော အသုံးအဆောင်သည် ကောင်းစွာပျောက် သည် ဖြစ်၏။ (ဘဏ္ဍာစား မထိုက်ပါ-ဟူလို)၊ ဆွေးမြေ့သော ညောင် စောင်း၊ အင်းပျဉ် စသော အသုံးအဆောင်သည် ကောင်းစွာ ဆွေးမြေ့ သည် ဖြစ်၏။ (ဘဏ္ဍာစား မထိုက်ပါ-ဟူလို)၊ ဆွေးမြေ့ပျက်စီးခြင်း မရှိလျှင် ထိုပြိုကျသော ကျောင်းကို တစ်ဖန် ပြင်ဆင်ပြီးသည့်အခါ ထိုကျောင်းသို့ ပြန်၍ ပို့ပေးရမည်။

ပုဂ္ဂလိက (ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာကို) သုံးစွဲနည်းဖြင့် သုံးစွဲသော ရဟန်း မှာ ပျက်စီး၊ ဆွေးမြေ့သွားသော အသုံးအဆောင်ကို ထိုပျက်စီးသော ကျောင်း ပြင်ဆင်ပြီးသောအခါ ဘဏ္ဍာစား ပြန်ပေးရပါသည်။”

ဤစကားရပ်တို့မျှဖြင့် အထက်ပါမေးခွန်း၏ လိုအပ်သော အဖြေတို့ကား လုံလောက်ပြီထင်ပါ၏။ ကျောင်းအသုံးအဆောင်တို့ကို လှူဒါန်းသော အလှူဒကာက ဤကျောင်းတိုက်ရှိ သံဃာတို့ လိုအပ် သလို အလိုရှိတိုင်း (ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ဖို့) သုံးစွဲရန် ရည်ရွယ်လှူဒါန်း ထားလျှင် အလိုရှိသလို သုံးစွဲနိုင်ကြသည်ဟု ယူဆမိပါ၏။

ဥပမာပိန္နဲ၏ အမေး

၁၁၉။ မေး။ ။ ရှေ့ကာလိက (၂)ပါးနှင့် နောက်ကာလိက (၂)ပါးတို့ ရောမိခဲ့သော် နောက်ကာလိကတို့အတွက် အပြစ်လွတ် ပါသလော။ ကပ္ပိယကုဋိဖြစ်အောင် ဘယ်လိုရေစက်ချရ ပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်၊ စာ မျက်နှာ (၃၉-၄၀)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဝိနည်းမတတ်ဘဲနှင့် ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်လုပ်ခဲ့သော် ကျောင်း သည် အကပ္ပိယကုဋိကျောင်းသာ ဖြစ်ရာ၏။ အလုံးစုံသော ကာလိက ဝတ္ထုမျိုးတို့ကိုလည်း ထိုကျောင်းတွင်း၌ ထားလေရာ၏။ ဆန်သည် လည်း အန္တောဝုတ္တဆန် ဖြစ်၏။ ငါးပိ၊ ငါးခြောက် စသည်တို့သည် လည်း အန္တောဝုတ္တတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ညဉ့်သိပ်၍ထားအပ်ကုန်သော အုန်း၊ ငှက်ပျော စသည်တို့သည်လည်း အန္တောဝုတ္တတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ထောပတ်၊ ဆီဦး၊ သကာ၊ သကြား၊ ဆီ၊ ဆား၊ ဆေး၊ ကွမ်း စသော နောက်ကာလိကဝတ္ထုမျိုးတို့ကိုလည်း ထိုကျောင်းတွင်း၌ သိုမှီး ပြီးလျှင် ထောပတ်၊ ဆီဦး၊ သကာ၊ သကြားတို့ကို သစ်သီးခဲဖွယ်၊ မုန့်ခဲဖွယ်တို့နှင့် ရောဖက်၍ စားခြင်း၊ ဆီ၊ ဆားတို့ကို ဟင်းခတ်ခြင်း၊ အကြော်အလော် ပြုလုပ်ခြင်း၊ သကာ၊ သကြား၊ ဆားတို့ကို ညဉ့်အခါ၌ ဖျော်ရည်မှာ ထည့်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့် သက်တော်ရှည်၍ နေ့ရက် တွေ များသမျှကာလပတ်လုံး အန္တောဝုတ္တဒုက္ခိအာပတ်တွေ မဆုံးနိုင် ရှိလေရာ၏ဟူလိုသည်။

ကုမံ ဝိဟာရံ ကပ္ပိယကုဋိံ ကာတုံ သံယဿ ဒေမ။
ကာယ ကာယ ပဋိပဒ္ဓေဟိ ဖုသိတွာ ယထာသုခံ ပရိဘုဂ္ဂထ။
(သုံးခေါက်ဆို)

ဣမံ ဝိဟာရံ-ဤကျောင်းကို၊ ကပ္ပိယကုဋ္ဌိ-ရဟန်းတော်မြတ်
 တို့အား သင့်လျော်လျောက်ပတ် အလွန်အပ်သော ကပ္ပိယကုဋ္ဌိကို။
 ကာတံ- ပြုစီမံသောငှာ၊ သံဃဿ-အရပ်ဒိသာ ရှစ်မျက်နှာမှ ရောက်
 လာသမျှ ဓမ္မဓမ္မ့လျော် သံဃာတော်အား၊ ဒေမ-လှူဒါန်းပါကုန်၏။
 တုမေ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ကာယ၊ ကာယပဋိပဒ္ဓေဟိ-ခြေဖဝါး၊
 လက်ဖဝါး၊ တင်ပါး၊ ကျောက်ကုန်း အစရှိသော ကိုယ်အင်္ဂါ၊ ဖိနပ်၊
 သင်္ကန်း အပေါ်လွှမ်း အစရှိကုန်သော ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊
 ယထာသုခံ-အလိုတော်ရှိတိုင်း၊ ဖုသိတွာ- ထိပါး၍၊ ပရိဘုဉ္ဇထ၊
 ဣရိယာပထ-မျှတမှီတင်း သီတင်းသုံးကာ သုံးဆောင်တော်မူပါ
 ကုန်လော့။

ကပ္ပိယကုဋ္ဌိ မြောက်အောင် ကျောင်းရေစက်ချနည်း ။ ။
 ဆိုနေကျ ရေစက်ချ၍ လောင်းစွက်ထည့်သွင်း၍ ဆိုရန်။
 မိမိပုဂ္ဂလိကကျောင်း ဖြစ်ခဲ့သော် “သံဃဿ” နေရာမှာ
 “အာယသ္မတော” ဟု ထည့်လေ။ ။ သူတစ်ပါးတို့ ချ၍ပေးသူဖြစ်ခဲ့
 သော် “သံဃဿ” နေရာမှာ “အာယသ္မတော တိဿ ထေရဿ”၊
 “အာယသ္မတော သုမနထေရဿ” စသည်ဖြင့် ကျောင်းရှင် ပုဂ္ဂိုလ်၏
 ဘွဲ့အမည်ကို ထည့်လေ။

၁၂၀။ မေး ။ ။ ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အင်္ဂါတွေက ဘာတွေပါလဲ။
 ပြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၃၁၃)၌ ဤသို့
 ရေးထားပါ၏။

- (၁) ဆယ်ဝါခြင်း။
- (၂) ဒွေမာတိကာကို အကျယ်ဝေဖန်ရာ ပဒဘာဇနီဟု ခေါ်အပ်သော ဝိဘင်း (၂)ပါးကို ခြင်း။
- (၃) ကံကြီးကံငယ်ပြုနည်းကို နားလည်ခြင်း။
- (၄) မဟာဝဂ္ဂ၊ ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂ ခန္ဓကဋ္ဌလာသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို နားလည်ခြင်း။
- (၅) နာမ်တရား၊ ရုပ်တရားအပိုင်းအခြားကို နားလည်ခြင်း။

ဤအင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံမှ နိဿယည်းဆရာ ဖြစ်နိုင်၏။ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ဤအင်္ဂါများကိုပင် “ကျောင်းထိုင်အင်္ဂါ” ဟုလည်း ခေါ်ရသည်။ ဘာကြောင့်နည်း။ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးသည် ရဟန်းသာမဏေတို့၏ ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍လည်းကောင်း၊ နိဿယည်းဆရာလုပ်၍လည်းကောင်း နေရသောကြောင့်တည်း။

[ဆောင်] ဆယ်ဝါပြည့်တင်း၊ ဝိဘင်းနှစ်ဖြာ၊ ကမ္မာကမ္မ၊ ခန္ဓကပုဒ်၊ နာမ်ရုပ်ပိုင်ပိုင်၊ ဟောပြနိုင်၊ ကျောင်းထိုင် ငါးအင်္ဂါ။

ဥပသောဘနုဏိ အမေး

- ၁၂၁။ မေး ။ ။ တစ်ပါးသောရဟန်းသည် ရွှေ၊ ငွေကို အလှူခံ၍ ဆောက်လုပ်သော ကျောင်း၊ ဇေယျ၊ တံတား စသည်ကို မသိ၍ သုံးဆောင်မိမှု အပြစ်ရှိပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ ထိမ်တောဆရာတော်ကြီး၏ ဝိနယပုစ္ဆာဝိသုဒ္ဓိနာကျမ်း၊ စာမျက်နှာ (၈၇)၌ ဤသို့ ရေးသားထားပါ၏။

တစ်ပါးသောရဟန်းသည် ရွှေ၊ ငွေကို အလှူခံ၍ဖြစ်စေ၊ မိမိ ပရိက္ခရာပစ္စည်းကို ရောင်းချ၍ဖြစ်စေ မအပ်သော နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထု၊ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝယ်ယူဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်း၊ ဇရပ်၊ တံတား၊ ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊ နေရာအခင်း၊ အဝတ်သင်္ကန်း၊ ဘောဇဉ်ခဲဖွယ်တို့ကို မသိသော်လည်း မသုံးဆောင်အပ်။ ထိုရူပိယ ပဋိဂ္ဂါဟကသိက္ခာပုဒ်၊ ရူပိယသံဝေါဟာရ သိက္ခာပုဒ်တို့သည် အစိတ္တက သိက္ခာပုဒ်များဖြစ်သောကြောင့် မသိ၍ သုံးဆောင်သော်လည်း အစိတ္တကဒုက္ကဋ္ဌအာပတ် သင့်၍ အပြစ်ရှိသည်။

၁၂၂။ မေး ။ ။ “ကပ္ပိယကုဋ္ဌိ ကရောမ” ဟု မည်သူတွေက ဆိုရပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၃၁) တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“ကပ္ပိယကုဋ္ဌိ ကရောမ” ဟူသောစကားကို လူ၊ သာမဏေများက ဆိုရမည်မဟုတ်။ ရဟန်းများ ဆိုရမည်။ တိုင်ကို မြေ စသည်ပေါ် ဝယ် ချခြင်းနှင့် ရဟန်းများ၏ ဆိုခြင်းအဆုံးသည် ညီမျှလျက် (ပြိုင်တူ ကျလျက်) ရှိရမည်။ တိုင်ကိုလည်းကောင်း၊ နံရံ၏ အခြေခံအုတ် စသည်လည်းကောင်း မြှောက်ရာ၌ကား ရဟန်းများလည်း မြှောက်နိုင်၊ လက်သမား စသော လူများလည်း မြှောက်နိုင်၏။ လူများက တိုင်ကို မြှောက်ရာ၌ ရဟန်းများက ထိုတိုင်ကို လက်ဖြင့် ထိထား၍ ရွတ်ဆိုရသည်။

ဥပမာပါလိတ၏ အမေး

၁၂၃။ မေး ။ ။ ကျောင်းရေစက်ချသောအခါ မည်သို့ ထည့်၍ချသင့်
ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၂၀၀)၌ ဤသို့
ရေးထားပါ၏။

ကျောင်းရေစက်ချသောအခါ “ကပ္ပိယကုဋီ ဒေမ” သို့မဟုတ်
“ကပ္ပိယကုဋီ ကာတံ ဒေမ” ဟုထည့်၍ ရေစက်ချသင့်သည်။ “ဣမံ
ပိဟာရံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဓိသဿ သံဃဿ ကပ္ပိယကုဋီ
ကာတံ ဒေမ” ဟု ဆို၍ ရေစက်ချလျှင်လည်း ကပ္ပိယကုဋီ ဖြစ်နိုင်ပါ
သည်။

[အာဂတာ-နာဂတဿ၊ ဤကျောင်းသို့ ရောက်၊ မရောက်
သော၊ စာတုဒ္ဓိသဿ၊ အရပ်လေးမျက်နှာရှိသော (အရပ်လေးမျက်နှာ
ရှိသော သီတင်းသုံးလျက်ရှိသော) ဟု အနက်ဆိုပါ။]

ဥပမာနုဂ၏ အမေး

၁၂၄။ မေး ။ ။ ပြန်လွန်ခါနီးမှာ သံဃိကကျောင်းကို ဝိဿာသဂ္ဂါဟ
ယူရင် ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၇၅)၌ ဤသို့
ရေးထားပါ၏။

ယခုခေတ်၌ ဆရာဖြစ်စေ၊ သီတင်းသုံးဖော်ဖြစ်စေ ပြန်လွန်
တော်မူလိမ့်မည်ဟုသိလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား အသိမပေးဘဲ ဝိဿာသဂ္ဂါဟ
ယူတတ်ကြ၏။ ထိုသို့ယူရာ၌ ဥစ္စာရှင်က ဂဟိတေ အတ္တမနု ဖြစ်-

မဖြစ် ဆုံးဖြတ်ဖို့ ခဲယဉ်းလှ၏။ တချို့ဥစ္စာရှင်မှာ အလွန်နုမြောတတ်၏။
ထိုသူကား အတ္တမန ဖြစ်ဖို့ သာ၍ မခဲယဉ်း၏။ အတ္တမနမဖြစ်လျှင်
ဝိသာသဂ္ဂါဟ အထမမြောက်ပါ။ တချို့ ကျောင်း၊ ကျောင်းအာရာမ်
ကား ပုဂ္ဂလိက မဟုတ်ဘဲ သံဃိက ဖြစ်နေတတ်၏။ ရေစက်ချ၍လှူစဉ်
က သံဃိကလှူထားလျှင် ဘုန်းကြီးအဆက်ဆက် ပြောင်းသော်လည်း
သံဃိကသာဖြစ်၍ အဆက်ဆက်လည်း မပေးကောင်း။ ဝိသာသဂ္ဂါဟ
ယူလျှင်လည်း အထမမြောက်ပါ။

ဝါဆို ဝါကပ်
နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ

ဥပဉာဏာဂုဏ် အမေး

၁၂၅။ မေး ။ ။ ဝါဆိုတဲ့အခါ နှုတ်ဖြင့် မဆိုဘဲ စိတ်ဖြင့်သာ နှလုံး
သွင်းရင် ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ပုရိမဝါ (ရှေး၌ဖြစ်သောဝါ) ကပ်လျှင် ဝါဆိုလပြည့်
ကျော်တစ်ရက်နေ့၌ ဝါဆိုရမည်။ ပစ္ဆိမဝါ (နောက်၌
ဖြစ်သောဝါ) ကပ်လျှင် ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်နေ့၌ ဝါဆိုရမည်။
ဝါဆိုနေ့၌ ကျောင်းကို ရှင်းလင်းသုတ်သင်ပြီး သော့က်ရေ၊ သုံးရေကို
တည်ထားကာ စေတီတော်ကို ရှိခိုးခြင်း စသော အရို အသေပြုမှု
အားလုံးကို ပြီးဆုံးစေ၍ “ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ
ဥပေဓိ” ဟု (၁) ကြိမ် ဖြစ်စေ၊ (၂) ကြိမ် (၃) ကြိမ်ဖြစ်စေ စကားလုံးကို
မြွက်ဆိုပြီး ဝါကပ်ရမည်။

(ပါဏိကျာဒိ အဋ္ဌကထာ ၊ ၃၄၉)

လှေ၊ လှည်းအပေါင်း၊ နွားကျောင်းသားတို့၏ နေရာတို့၌ ဝါကပ်လျှင် “ဤလှေ၌၊ (ဤလှည်းအပေါင်း၌၊ ဤနွားကျောင်းသား တို့၏နေရာ၌) ဝါကပ်၏” ဟု စိတ်ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် ဝါကပ်ရာ ရောက်၏။ ကျောင်းမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝါမကပ်ရ၊ ထို့ကြောင့် ဝါဆိုသော အဓိပ္ပာယ်သို့ မရောက်စေဘဲ စိတ်ဖြစ်ရုံသာ ဖြစ်စေရသည်။

(ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ ၃၉၇)

၁၂၆။ မေး ။ ။ ဝါကျိုးသောရဟန်းတို့ သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့၌ ဘယ်လို ဥပုသ်ပြုရပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာ ဋီကာ (စာမျက်နှာ-၅၅၁)မှာ ဤသို့ ရေးထားပါသည်။

သီတင်းကျွတ်လပြည့် ပဌမပဝါရဏာနေ့၌ ပုရိမဝါကျွတ်ပြီး သော သံဃာသည် သံဃာပဝါရဏာပြုပြီးသောအခါ ဆိန္ဒဝဿ - ကျိုးသောဝါရှိသော ရဟန်း၊ အဝုတ္တ - ဒုတိယဝါကပ်သည့်အတွက် ဝါလပတ်လုံးနေပြီး မဟုတ်သေးသော ရဟန်း၊ အနုပဂတ - တစ်စုံ တစ်ခုသောအကြောင်းကြောင့် ဝါ မကပ်ခဲ့ရသော ရဟန်း၊ ဤ (၃)မျိုး သည် ထိုသံဃာ၏အထံ၌ ပါရှိသုဒ္ဓိ ဥပုသ်ပြုရသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ ထိုသို့ပြုရာ၌ ပုရိမဝါကျွတ်သော သံဃာသည် ထိုရဟန်း များနှင့် အရေအတွက်အတူ သို့မဟုတ် အများစု ဖြစ်စေ ရမည်။ အကယ်၍ ဆိန္ဒဝဿ၊ အဝုတ္တ၊ အနုပဂတ ရဟန်းတို့က ပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်းတို့ထက် အရေ အတွက် များလျှင် ဥပေါသထညတ်ထား၍ ရှေ့ဦးစွာ ဥပုသ်

ပြုကြရသည်။ ထိုဥပုသ်ပြုပြီးသော သံဃာအထံ၌ ပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်းတို့က ညှပ်မထားဘဲ ပဝါရဏာပြုကြရသည်။ ပုရိမဝါ ပစ္ဆိမဝါကပ်သော (၂)ဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်းမှ ဂိုဏ်းသာဖြစ်လျှင် များသည့်ဘက်က ဂဏာဥတ်ထား၍ အလျင်ပဝါရဏာ သို့မဟုတ် ဥပုသ်ပြုရသည်။ ထို့နောက်မှ အနည်းဘက်က ပါရိသုဒ္ဓိ သို့မဟုတ် ပဝါရဏာပြုရသည်။

၁၂၈။ မေး ။ ။ ဝါကျိုးသောရဟန်းသည် သံဃာ့အထံ၌ ညှပ်မထားဘဲ ပဝါရဏာပြုကောင်းပါသလား။

ပြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ (စာမျက်နှာ-၅၅၂)မှာ ဤသို့ ရေးထားပါသည်။

မိုး (၄)လပြည့်ရာ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ကို “စာတုမာသိနီ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုနေ့၌ ပုရိမဝါကျွတ်ပြီးသော သံဃာသည် သံဃာဥပုသ်ပြုပြီး သောအခါ ပြုအပ်ခဲ့သော ဆိန္ဒဝဿ၊ အဝုတ္တ၊ အနုပဂတ တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်သော ရဟန်းသည် ထိုသံဃာ့အထံ၌ ညှပ်မထားဘဲ ပဝါရဏာပြုရသည်။

သစေ အပ္ပတရာ သိယံ ။ ။ ထိုသို့ ဥပုသ်ပြုပြီးသော သံဃာ့အထံ၌ ပဝါရဏာပြုခြင်းသည် ပစ္ဆိမဝါကပ်သော ရဟန်းက အနည်းစုဖြစ်မှသာ အပ်၏။ အကယ်၍ ပစ္ဆိမဝါကပ်သောရဟန်းက ပုရိမဝါကျွတ်ပြီး ရဟန်းနှင့် သမဖြစ်နေလျှင်လည်းကောင်း၊ ဗဟုတရ ဖြစ်နေလျှင်လည်းကောင်း၊ ပဝါရဏာဥတ်ထား၍ ရှေးဦးစွာ ပဝါရဏာပြုပြီးမှ ပုရိမဝါကျွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များက ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အထံ၌ ပါရိသုဒ္ဓိ ဥပုသ်ပြုရသည်။ [ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် တစ်ခုတည်း၌ ဥပုသ်ဥတ်

ချည်းလည်းကောင်း၊ ပဝါရဏာဥတ်ချည်းလည်းကောင်း၊ (၂)မျိုး
လည်းကောင်း (၂)ကြိမ် မထားကောင်း။]

၁၂၉။ မေး ။ ။ ဝါပန်ရင် နှုတ်က မြွက်ပြီး ပန်ဖို့ လိုပါသလား။
ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာ
ဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ-၁၆ မှာ ဤသို့
ရေးထားပါ၏။

ဤဋီကာတို့၌ “ခုနစ်ရက်အတွင်း ပြန်လာမည်ဟု နှလုံးသွင်းမှု
ပြုရမည်”ဟု ဆို၏။ နှုတ်ဖြင့် “အန္တောသတ္တာဟေ ပဋိဝိတိဿာမိ”
ဟု ဆိုဖို့ရန် မပြကြ။ ထို့ကြောင့် “ခုနစ်ရက်အတွင်း ပြန်လာမည်”ဟု
နှလုံးသွင်းမှု ရှိ၍ သွားလျှင် နှုတ်က မမြွက်သော်လည်း အပ်၏ဟု
မှတ်ပါ။ ရှေးပုဂ္ဂိုလ် အချို့ကား ဘုရားရှေ့သို့ သွား၍ “အန္တောသတ္တာ
ဟေ ပဋိဝိတိဿာမိ” ဟု ပဋိညာဉ်နှုတ်မြွက်မှုကို ပြုကြသေး၏။

၁၃၀။ မေး ။ ။ အရုဏ်တက်ပြီးနောက် မာနတ်ထပ်ပြီး လျှောက်
ကြားဖို့ လိုအပ်ပါသလား။
ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက စူဠဝါဘာသာဋီကာ၊
စာမျက်နှာ (၄၃)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဒေဝသိက် အာရောစေတဗ္ဗံ ။ ။ မာနတ်ကျင့်ရာ၌ နေ့စဉ်
ကြားရမည်ဟု အထူးဆိုသောကြောင့် ယခုအခါ နိက္ခိတ္တမာနတ်
ဆောက်တည်ကြသော ရဟန်းတို့သည် အရုဏ်မတက်မီ မာနတ်
ဆောက်တည်၍ မာနတ်ကြားပြီးလျှင် အရုဏ်တက်သောအခါ မာနတ်

ချလိုလသော် မာနတ်ကြားပြီးမှ ချလေ့ရှိကြ၏။ အကယ်၍ ပဌမညဉ့်၌ လိုက်ပါလာသော ပကတတ်ရဟန်းတို့သည် ဒုတိယညဉ့်၌လည်း လိုက်ပါလာကြပါလျှင် အရုဏ်တက်ပြီးသောအခါ မာနတ်မကြားသော်လည်း နောက်အရုဏ်ယူသောအခါ မာနတ်ကြားဦးမည်ဖြစ်သောကြောင့် မာနတ်ချခါနီး၌ မကြားဘဲနေလျှင်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏ ဟု ယူဆကြ၏။ သို့သော် နောက်တစ်အရုဏ်အတွက် လိုက်ပါလာမည့် ရဟန်းတို့က ရှေးရဟန်းများပင်ဖြစ်ကြောင်း မသေချာလျှင် မာနတ်ကြား၍ ချခြင်းက သာ၍ သံသယကင်းဖွယ်ရှိပါသည်။

၁၃၁။ မေး ။ ။ ဝါသူပဂတ (နေဖို့ရန် ဝါကပ်ပြီးသော ရဟန်း) သုပ္ပဋိစ္ဆန္တ သိက္ခာပုဒ်အရ အာပတ်မသင့်၍ သုသံဝုတ သိက္ခာပုဒ်၊ ဩက္ခိတ္တစ္ဆန္တသိက္ခာပုဒ်တို့မှလည်း လွတ်လပ်ခွင့်ရကြပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ပါတိမောက်ဘာသာ ဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၃၇၄)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဝါသူပဂတ (နေဖို့ရန် ကပ်ရောက်ပြီး) ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ရှေ့ သုသံဝုတသိက္ခာပုဒ်နှင့် ဤဩက္ခိတ္တစ္ဆန္တသိက္ခာပုဒ်များမှ လွတ်လပ်ခွင့် မရကြ။

၁၃၂။ မေး ။ ။ အရုဏ်တက်ချိန်ကို ဘယ်လို သိနိုင်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးက ဝိနယဝိနိစ္ဆယသင်္ဂဟ စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ(၂၁၁)မှာ ဒီလို ရေးထားပါတယ်။

အရုဏ်တက်ချိန် သတ်ပြုရန်

ယာဝကာလိကဆိုရင် နံနက်အရုဏ်တက်ပြီးမှ အကပ်ခံပြီး သုံးဆောင်ရတယ်။ အရုဏ်မတက်ခင်က အကပ်ခံရင် အရုဏ်တက်တဲ့ အခါ “သန္တိမိ” ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒါကို မစားကောင်းတော့ဘူး။ စားရင် သန္တိမိသိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်အာပတ်သင့်တယ်။ အရုဏ်မတက်ခင် စားရင်တော့ ဝိကာလဘောနေသိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်အာပတ်သင့်တယ်။ တစ်နေ့လုံး၊ တစ်ညလုံး မစားဘဲ ရှောင်ကြဉ်လာခဲ့ပြီးမှ အရုဏ်တက်ခါနီး တစ်နာရီ နာရီတစ်ဝက်ခန့်အတွင်းမှာ စားသုံးမိလို့ အာပတ်သင့်တယ်ဆိုရင် တစ်နေ့လုံး တစ်ညလုံး ရှောင်ကြဉ်လာခဲ့တာတွေဟာ အလကားလို ဖြစ်သွားတယ်။ ဝမ်းနည်းစရာပဲ။

ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာမှာ အရုဏ်တက်ချိန်နှင့်စပ်ပြီး ဆုံးဖြတ်ထားတာ ရှိပါတယ်။ နေမထွက်ခင် တစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီခန့်ဖြင့် အရုဏ်တက်သည်ဟု သတ်မှတ်အပ်ကြောင်း ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ တစ်နာရီ နှစ်နာရီ ဆိုတာက ဘာနာရီလဲဆိုရင် အဲဒီဋ္ဌိကာရေးတဲ့ခေတ်တုန်းက မြန်မာပြည်မှာ စက်နာရီဟာ မြန်မာနာရီဖြစ်ကြောင်း သိသာပါတယ်။ အဲဒီမြန်မာနာရီ တစ်နာရီမှာ ယခုစက်နာရီဖြင့် ၂၄ မိနစ် ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် မကြာမီက မင်းဘူးမှ ဆရာတော်တစ်ပါးက ရေးသားပြီးစီရင်တဲ့ “အရုဏ်တက်ချိန် အဆုံးအဖြတ်” စာအုပ်မှာ နေမထွက်မီ ၂၄ မိနစ်၌ အရုဏ်တက်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ဒါပေမဲ့ နေထွက်ပုံကို ထင်ရှားမြင်ရတဲ့အရပ်မှာဆိုရင် မိမိတို့၏ မျက်မြင်ဖြင့်ပင် နေမထွက်မီ မည်မျှလောက်အချိန်က အရုဏ်ရောင် ထွက်ပေါ်လာတယ်ဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ အရုဏ်ရောင်ဆိုတာ နေမထွက်မီက ပေါ်လာသော နေ၏ အရောင်ဖြစ်ကြောင်း အဘိဓာန်ကျမ်း စသည်မှာ “သူရသောဒယတော ပုဗ္ဗဋ္ဌိတရံညိ သိယာရုဏော”

စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ “အရုထော ကိစ္စိရုတ္တော” ဟူ၍လည်းကောင်း ပြဆိုထားပါသည်။ ဒါကြောင့် နံနက်လင်းစပြုတဲ့အချိန်မှာ နေထွက်မည့်အရပ်ဆီသို့ စောင့်မျှော်ကြည့်နေရင် နေမထွက်မီ မိနစ် ၅၀ ခန့်လောက်မှာ စဉ်းငယ်နီသောအရောင် ပီပီသသပေါ်လာတဲ့အချိန်ကို “အရုဏ်တက်ချိန်” လို့ မှတ်ယူနိုင်ပါတယ်။ စက်နာရီအလိုအားဖြင့် နေမထွက်မီ မိနစ် ၅၀ ခန့်အချိန်ကို အစောဆုံး အရုဏ်တက်ချိန်လို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရှင်ရဟန်းများ၊ ဥပုသ်သည်များမှာ အဲဒီအချိန်ထက် ၅ မိနစ်၊ ၁၀ မိနစ်ခန့် နောက်ကျပြီး စားသုံးလျှင်သာပြီး သံသယကင်းဖွယ် ရှိပါတယ်။

နေထွက်ချိန်နာရီကိုတော့ မြန်မာလနှင့် ကိန်းသေ မှတ်ထားရင် အတိအကျ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ မြန်မာလက ဝါထပ်ပြီးခါစမှာ အချိန်မှန်ပေမယ့် တစ်နှစ်တစ်နှစ်မှာဆိုရင် ၁၀ ရက်သာသာလောက် စောစောလာပါတယ်။ (၃)နှစ်ခန့် (၂)နှစ်ကျော်ခန့်မှာ ရက် ၃၀ လောက် စောနေတဲ့အတွက် ပထမဝါဆို တစ်လလုံးကို ပယ်ပြီး၊ ဒုတိယဝါဆို တစ်လ ထပ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် မြန်မာလနှင့်ဆိုရင် နေထွက်ချိန်ဟာ အတိအကျပြထားတဲ့ စာရင်းဇယားတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီစာရင်းဇယားအရက နေထွက်ချိန် ပိုပြီး တိကျပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီနေထွက်ချိန်စာရင်းဇယားဖြင့် နေမထွက်မီ ၄၅ မိနစ်ခန့်၊ မိနစ် ၄၀ ခန့်မှာ အရုဏ်တက်တယ်လို့ ယူရင် သင့်လျော်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆောင်းရာသီမှာ မြန်မာပြည်တောင်ပိုင်းက နေထွက်စောတတ်တယ်။ နွေရာသီမှာ မြောက်ပိုင်းက စောတတ်တယ်။ အဲဒီ နေထွက်အပြောင်းအလဲကို သတိပြုသင့်ပါတယ်။

အဲဒီ အရုဏ်တက်ချိန်ဟာ ဝိကာလဘောနေ သိက္ခာပုဒ်အတွက် အရေးကြီးသည့်အပြင် ပရိဝါသ၊ မာနတ် ဆောက်တည်ရာမှာ

လည်း အရေးကြီးပါတယ်။ အရုဏ်မတက်သေးဘဲ ပရိဝါသ်၊ မာနတ် ချမိရင် အဲဒီရက်ဟာ “ရတ္တိစ္ဆေဒ” ဖြစ်သွားပါတယ်။ စားရင် မဝင် တော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ပရိဝါသ်၊ မာနတ်အတွက်ဆိုရင် နေမထွက်မီ စက်နာရီဖြင့် တစ်နာရီခွဲခန့်က ဆောက်တည်ပြီးတော့ နေထွက်ခါနီး မိနစ် ၂၀ လောက်ကျမှ ဝတ်ကိုချရင် သာပြီး စိတ်ချရပါတယ်။

ဥပတေဓမ္မ၏ အမေး

- ၁၃၃။ မေး ။ ။ နေ့ချင်းပြန်ခရီးသွားရာဝယ် ထိုနေ့ အရုဏ်မတက် ခင် ပြန်မရောက်က ဝါကျိုးပြတ်ပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာ ဋီကာ (စာမျက်နှာ-၄၀၃)မှာ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

နေ့ချင်းပြန်နိုင်လောက်သော ကျောင်းကို “အဒူရ”ဟု ဆို သည်။ ထိုမဝေးသောကျောင်းသို့ “ယနေ့ ပြန်လာမည်”ဟု ကြံ၍ သွားသောရဟန်းသည် အရုဏ်မတက်မီ ရောက်အောင် ပြန်လာသော အခါ ရောက်အောင်မလာနိုင်လျှင် (ထိုသို့ မရောက်ခြင်းကို) ရအပ်ပါ၏။ ဝဿစ္ဆေဒ မဖြစ်။ “ရတ္တိစ္ဆေဒ ဒုက္ကဋ်အာပတ် မသင့်” ဟု ဆိုကြသည်။ [ဝဿစ္ဆေဒေါပိ န ဟောတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒ ဒုက္ကဋ်ပိ နာပဇ္ဇတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဋီကာ။]

ယနေ့၌ပင် ပြန်လာမည်ဟု အနီးကျောင်းသို့ သွား၍ တစ်ဖန် ပြန်လာသောရဟန်း၏ လမ်းခရီးအကြား၌ အရုဏ်တက်အံ့။ ဝါလည်း မကျိုးပြတ်၊ ညဉ့်ပြတ်ခြင်းကြောင့်လည်း ဒုက္ကဋ်အာပတ် မသင့်။

(သာရဏ္ဍ)

ဥပမာတိုက်၏ အမေး

၁၃၄။ မေး ။ ။ ဝါတွင်းဝယ် (၇)ရက်အတွင်း ပြန်လာပါမည်ဟု ဝါပန် ရာ၌ (၇)ရက် (၇)အရုဏ် တွက်ပုံက ဘယ်လိုပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာ ဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“**အဋ္ဌမအရုဏ်**”ဟူသည် ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၏ အဆုံး၌ တက်လာမည့် အရုဏ်တည်း။ မိမိကျောင်းမှ ထွက်လာခဲ့ရာနေ့၏ လွန်ပြီးသော အတိတ်အရုဏ်ကိုပါ ယူ၍ တွက်သောကြောင့် ထို အရုဏ်သည် အဋ္ဌမအရုဏ် ဖြစ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် လဆန်းတစ်ရက်နေ့၌ ကျောင်းမှ ထွက်ချိန်ဝယ် “အတိတ် အရုဏ်ဖြင့် တစ်အရုဏ်ရပြီ”ဟု ယူ၍ “ခုနစ်ရက်မြောက် (ကျောင်းပြန်ရမည့်) နေ့၌ ခုနစ်အရုဏ် ရနေပြီ” ဟု မှတ်ပါ။ ဤသို့ အတိတ်အရုဏ်ပါ ယူနည်းကို ပထမ ကထိနသိက္ခာပုဒ် “**ဒသာဟပရမံ**” ပုဒ်၌ အဋ္ဌကထာဖွင့်ပြခဲ့သည်။

၁၃၅။ မေး ။ ။ လဆန်း (၉)ရက် ဝါပန်ထွက် ပြန်ရက်မရှိပြီ ဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဘယ်လိုပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာ ဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၀)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“**နဝမိတော ပဋ္ဌာယ ဂန္တံ ဝဋ္ဋ တိ** - ကိုးရက်မြောက်နေ့မှစ၍ သွားကောင်း၏” ဟူရာ၌ အကြောင်ကိစ္စ အထူးမရှိဘဲ သွားချင်ရုံဖြင့်

သွားကောင်းသည်ဟု မမှတ်ရ။ ပါဠိတော်၌ “သကရဏီယော ပက္ကမတိ” ထုံးစံအတိုင်း မိဘ၊ ဆရာ စသူတို့၏ ကိစ္စအတွက် ပြုဖွယ်ရှိမှ သွားကောင်းသည် ဟု မှတ်ပါ။ ဤသို့ နဝမီဟုခေါ်ရသော ကိုးရက်နေ့၌ သွားခြင်းကို “နဝမီ သွားခြင်း”ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

အာဂစ္ဆတု ဝါ၊ မာဝါ ။ သီတင်းကျွတ်လဆန်း (၉)ရက်နေ့မှစ၍ (သတ္တာဟကရဏီယကိစ္စကြောင့်) ခရီးသွားသူမှာ ၁၅ ရက် (လပြည့်) နေ့ ရောက်သောအခါ ကျောင်းတိုက်အပြင်ဘက်၌ (၇)ရက် ပြည့်နေလေပြီ။ ထုံးစံအတိုင်းဆိုလျှင် ထိုနေ့၌ ဝါကပ်ရာကျောင်းတိုက်သို့ အရောက်ပြန်လာရတော့မည်။ သို့သော် လပြည့်နေ့၌ (၁)ရက်နေ့ အကူး၌ အရုဏ်တက်ပြီးသောအခါ ဝါကျွတ်နေပြီဖြစ်သောကြောင့် လပြည့်တစ်ရက်ကို အထူးခွင့်ပြုချက်အနေအားဖြင့် “အာဂစ္ဆေယျ ဝါ သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု တံ အာဝါသံ၊ န ဝါ အာဂစ္ဆေယျ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤနောက်ဆုံး သတ္တာဟဋ္ဌသာ အထူးခွင့်ပြုချက် အနေအားဖြင့် ပြန်မလာဘဲ နေ့ခွင့်ရသော်လည်း အခြားသော ရှေ့ သတ္တာဟဋ္ဌကား ဤသို့ပြန်မလာဘဲ နေ့ခွင့်မရှိဟု မှတ်ပါ။ [အာဂစ္ဆေယျ ဝါ သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု တံ အာဝါသံ န အာဂစ္ဆေယျာတိအာဒိနာ ပစ္ဆိမသတ္တာဟေ အနာဂမနေ အနညာတေပိ (မပြန်လာခြင်းကို ခွင့်ပြုအပ်သော်လည်း) အည သတ္တာဟေသု န ဝဇ္ဇ တိ၊ - ဝိမတိ။]

ဆက်ဦးအံ့ ။ ။ နောက်ဆုံး သတ္တာဟဋ္ဌ အထူးခွင့်ပြုချက်ရသကဲ့သို့ ထိုအတူ ဝါဆိုပြီးသောအခါ ပထမရက်၌ ညဉ့်မအိပ်ဘဲ သတ္တာဟကိစ္စ ရှိလျှင် သွားကောင်းသော်လည်း နောက်ရက်များ၌ကား အခြားအရပ်သို့ သတ္တာဟ ကိစ္စဖြင့် သွားပြီး၍ ပြန်လာသူ၏ ညဉ့်မအိပ်ဘဲ ထပ်၍ သွားခြင်းငှာ မအပ်ဟု မှတ်ပါ။ - ဝိမတိ။

ရှင်သီလာစာရ၏ အမေး

၁၃၆။ မေး ။ ။ (၇)ရက်အတွင်း ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့် ခရီးသွားရလျှင် ဘယ်နေရာ၌ အဘယ်သို့ နှလုံးသွင်းရပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာ ဋီကာ (စာမျက်နှာ-၄၀၂)မှာ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သွားခါနီး အာဟောဂ ။ ။ ထိုသို့ (၇)ရက်အတွင်း ပြုဖွယ်ကိစ္စ ကြောင့် သွားရာ၌ ကျောင်းတိုက်မှ မထွက်မီ ကျောင်းတိုက်ဥပစာ အတွင်း၌ပင် “(၇)ရက်အတွင်း ပြန်လာမည်” ဟု နှလုံးသွင်းမှု ရှိရသည်။ ထိုသို့ နှလုံးသွင်းမှုမပြုဘဲ ကျောင်းတိုက်ဥပစာ ကျော်လွန်သွားလျှင် ဝါပျက်၏” ဟု ပြောကြ၏။

[ဂစ္ဆန္တေန အန္တောဥပစာသီမာယံ ဌိတေနေဝ “အန္တောသတ္တာ ဟေ အာဂန္ထိသာမီ” တိ အာဘောဂံ ကတ္တာ ဂန္ထဗ္ဗံ သစေ အာဘောဂံ အကတ္တာ ဥပစာ ရသီမံ အတိက္ကမတိ၊ ဆိန္ဒဝသော ဟောတီတိ ဝဒန္တိ - ဋီကာသစ်။]

၁၃၇။ မေး ။ ။ ဝါကျိုးပျက်ရင် ထိုဝါကို ရေတွက်လို့ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာ ဋီကာ(စာမျက်နှာ-၄၀၆)မှာ ဤသို့ ရေးထားပါသည်။

ဝါပြတ်သော (ဝါကျိုးသော) ရဟန်းသည် ပဝါရဏာပြုခွင့်မရ။ ဘာကြောင့်နည်း။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝသသံဝုဋ္ဌာနံ တိဟိ ဋ္ဌာနေဟိ ပဝါရေတံ” ဟု ဝါတွင်းပတ်လုံး မကျိုးမပြတ်နေပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်အားသာ ပဝါရဏာပြုခွင့် ပေးတော်မူ၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်က မိုးလပတ်

လုံး မကျိုးမပြတ်အောင် နေပြီးသူ မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။
ပဝါရဏာပြုခွင့် မရရုံသာမက ကထိန် အာနိသင်လည်း မရနိုင်။
သို့သော် သတင်းကြီးငယ် ရေတွက်ရာ၌ကား ကျင့်အပ်သော သိက္ခာ
သာ ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ထိုဝါအတွင်း၌လည်း သီလသိက္ခာတို့ကို
ကျင့်ခဲ့ရကား ပျက်သောဝါကိုလည်း ထည့်၍ ရေတွက်ရသည်။

အရှင်ပညာနန္ဒ၏ အမေး

၁၃၈။ မေး ။ ။ အရှင်မတက်ခင် ဘာကြောင့် ဝတ်ကြားပြီး ချရပါ
သလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဂူဠဝါဘာသာဋီကာ၊
စာမျက်နှာ (၄၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

တဿ အာရောစေတော ။ ။ “ယဿ နာရောစိတံ၊
တဿ အာရောစေတော” ဟုဆိုသောကြောင့် သိမ်တွင်းတုန်းက ပြော
ကြားအပ်ခဲ့ပြီးသော ရဟန်းဖြစ်လျှင် မပြောကြားဘဲ ချနိုင်၏။ ဤ
အာရောစေတောအရ ပြောကြားခြင်းမှာလည်း မပြောကြားလျှင် “ဝတ္တ
ဘောဒဒုက္ကဋ်” အာပတ်သင့် မည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ တချို့ဆရာ
တို့က ဝတ်ဆောက်တည်ရာနေ့၌ပင် နံနက်စောစော အရှင်မတက်ခင်
တစ်ဖန်ပြန်၍ ဝတ်ဆောက်တည်ပြီးလျှင် တစ်အရှင်ရအောင် ယူလို
သော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ရတ္တိစ္ဆေဒ မဖြစ်အောင် “အာရောစေတော
နိက္ခိပိတဗ္ဗံ” ဟု မိန့်ကြောင်းကို ဆိုကြ၏။ ထိုသို့ဆိုခြင်းမှာ ရတ္တိစ္ဆေဒ
အကြောင်း (၃)ပါးတွင် အနာရောစနအကြောင်းနှင့် ဆိုင်သောကြောင့်
တည်း။

ဥပမာသိရှိ၏ အမေး

၁၃၉။ မေး ။ ။ ပစ္စိမဝါကပ်ရမယ့် ရဟန်းတွေက ဘယ်လိုရဟန်းတွေပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၃၉၈)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ပုရိမဝါကျိုးသော (ပျက်သော) ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသောအကြောင်းကြောင့် ပုရိမဝါ မကပ်ခဲ့ရသော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း ဒုတိယ (ပစ္စိမ) ဝါကပ်နိုင်၏။

မလေ့နာနိ၏ အမေး

၁၄၀။ မေး ။ ။ ဝါထပ်တယ်ဆိုတာ ဘာကို ခေါ်တာပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ဒုတိယစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၅)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“ဝသံ” ဟု သာမညဆိုသော်လည်း မိုးဥတု (မိုးလ) အားလုံးကို မယူရ။ ထိုမိုးလတွင် ပါဝင်သော ဝါဆိုလကို ယူစေလိုသောကြောင့် “ဝသာနာ မကံ ပဋ္ဌမမာသံ”ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုပထမဝါဆိုလကို “ဥ-အထက်သို့၊ ကမ္ဘီတု ကာမ-ငင်လိုခြင်း” ဟူသည် ဝါခေါင်လကို ဝါခေါင်လဟု မပြုဘဲ “ဝါဆိုလ” ဟု ထပ်၍ ပြုလိုခြင်းတည်း။ ဤသို့ ပြုခြင်းကို “ဝါထပ်ခြင်း”ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။ ထိုသို့ ဝါဆိုလ နှစ်ထပ်ဖြစ်ခြင်းမှာလည်း ရက်မစုံလများကို ပြန်၍အစားပေးသော အားဖြင့် ကောင်းကင်က နေသွား၊ လသွားနှင့် ကိုက်ညီစေလိုသောကြောင့်တည်း။

ကမ္ဘာ့ဝါဒ၊ ဥပုသ်ကံပြု နှင့် ပတ်သက်သော ပေးခွန်းများ

ဥပုသ်နာဂဓ၏ အမေး

၁၄၁။ မေး ။ ။ ဥပုသ်ပြုစဉ် ဖင်ချထိုင်၍ ဥပုသ်ပြုနိုင်၊ ဥပုသ်နာနိုင်
ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပဝါရဏာက္ခန္ဓကအဖွင့်၊ စာ
မျက်နှာ (၃၆)၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက
အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါ၏။

မိန့်တော်မူလိုရင်းကား-

“ပဝါရဏာ ပြုခါနီး၌ အားလုံး ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍ ပဝါရဏာ
ပြုရမည်ဟု ပညတ်တော်မူပြီးနော် မထေရ်ကြီးတစ်ပါး၏ ဆောင့်
ကြောင့်ထိုင်နေရသည့်အတွက် မူးမိုက်၍ လဲသွားမှုကို အကြောင်းပြု၍
မိမိ ပဝါရဏာပြုပြီးချိန်တိုင်အောင်သာ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ရမည်၊
ပဝါရဏာပြုပြီးသောအခါ အာသန၌ ထိုင်နိုင်သည်”ဟု ခွင့်ပြုတော်မူ
ခြင်းတည်း။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤပဝါရဏာကိစ္စ၌သာ အသီးသီးထိုင်၍ သံဃာ
ကို ဖိတ်မန်လျှောက်ထားရမည်ဖြစ်သောကြောင့် မိမိဖိတ်မန်မပြီးမီ
ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ဖို့ရန် မိန့်တော်မူရသည်။ ဥပုသ်ကံ စသည်၌ကား
မည်သူကိုမျှ လျှောက်ရမည်မဟုတ်သောကြောင့် မိမိဆိုင်ရာ အာသန၌
ချမ်းသာစွာ ထိုင်နေ၍ ပါတိမောက် ရွတ်သူကလည်း ရွတ်နိုင်၊ နာသူ
ကလည်း နာနိုင်၏ ဟုမှတ်ပါ။ အာသနအမျိုးမျိုးကို ဥပေါသထက္ခန္ဓက၌
ပြခဲ့ပြီ။ “အခြားသောကိစ္စများ၌လည်း ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ဖို့ အထူး
ပညတ်ချက် မပါလျှင် ချမ်းသာသောကုရိယာပုထ်ဖြင့် ထိုင်၍ ကမ္မဝါစာ
ရွတ်ဆိုခြင်းစသော အမှုကို ပြုနိုင်၏” ဟု ယူဆသင့်ပါသည်။

၁၄၂။ မေး ။ ။ ကမ္မဝါစာပါဠိ၌ တုဏှိ၊ တုဏှာဿ၊ ပတ္တကလ္လံပုဒ်
တို့ကို ဘယ်လို အသံထွက်ရပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ၊
ပထမအုပ်၊ သန္နိပိုင်း၊ ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေသုတ်အဖွင့်၌
ပတ္တကလ္လံပုဒ်၏ အသံထွက်ပုံကို ဤသို့ ရေးသား
ထားပါ၏။

“သလ္လီနော” စသည်ကဲ့သို့ နိဂ္ဂဟိတ်မှ ဖြစ်လာသော လ
အက္ခရာကို နဂိုရ် နိဂ္ဂဟိတ်အသံအတိုင်း နာသိကာဋ္ဌာန်သံ ရွတ်ဆိုရ၏။
ပတ္တကာလပုဒ်မှ ပတ္တကလ္လံဖြစ်ရာ၌ လအက္ခရာကိုကား နာသိကာဋ္ဌာန်
သံ မပါစေရ။ ဒုမိ ဂရုသုတ်နှင့်အညီ လ္လ-၂ လုံးကြောင့် ကကို ဂရုသံ
ပေါက်အောင် (သံဃာသ၌ ဃာသံ ရွတ်သလို) ရွတ်ရမည်။ ဗုဒ္ဓဗောဓ၊
သန္နိ “လေ လသ္မော” (၄၆)သုတ်၌ ဥ-ဏာ-န-c-မ တို့မှ ဖြစ်သော
လသည် နိဂ္ဂဟိတ်သံရှိ၍ အခြား လတို့ကား နိဂ္ဂဟိတ်သံ မရှိဟူသော

အဓိပ္ပာယ်ကို ပြထား၏။ ထို့ကြောင့် ပတ္တကလ္လ၊ ဝေပုလ္လ စသောပုဒ်များ၌ နိဂ္ဂဟိတ်သံ မရွတ်ရ ဟု မှတ်ပါ။”

“တုဏှိ” ပုဒ်ကို အချို့က “တုဏှဏှိ” ဟု အသံထွက်ကြ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဒုမိ ဂရုသုတ်စဉ်အရ ထိုသို့ ဖတ်ကြပုံ ပေါ်ပါ၏။ ဣကို ဣသတ်သံ ဖတ်ရင် ဟအက္ခရာမှ ဖြစ်လာသော ဟထိုးနှင့် ဤသရတို့ သာ ကျန်တော့၍ ဟိ ဟု အသံထွက်ကာ “တုဏှဟိ” ဟုသာ ဖတ်ရဖွယ် ရှိပါ၏။

အင်္ဂလိပ်စကားလုံးပေါင်းဖြင့် တုဏှိပုဒ်ကို ရေးလျှင် Tunhi ဟု ရေးပါ၏။ နိပေါရဟန်း ဥးသောဘာ၊ သီရိလင်္ကာရဟန်း ဥးသုမေဓာလောကနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားရဟန်း ဥးဉာနာဝတို့ကို တုဏှိအသံထွက်ပုံ မေးကြည့်ရာ အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်း အသံထွက်အတိုင်းပင် အသံထွက်ကြပါ၏။ ထို့ကြောင့် “တုဂတ်ဟိ” ဟူ၍ ဖတ်သော မြန်မာဆရာတော်အချို့၏ အသံထွက်နှင့်တူကြပါ၏။ နောက်နည်းကို နှစ်ခြိုက်ပါ၏။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကခါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၆) ၌လည်း ပတ္တကလ္လပုဒ်ကို ရွတ်ဖတ်ပုံနှင့်စပ်၍ အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါသေး၏။

ဤပုဒ်ကို ပတ္တကံလ ဟု နိဂ္ဂဟိတ်သံဖြင့် ရွတ်လေ့ရှိကြ၏။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဗောဓ-သန္တိ ၄၉ သုတ်၌ သာနနာသိက-လ၊ နိရနနာသိက-လ ဟု ၂မျိုးခွဲ၏။ ထိုတွင် င-ဥ-ဏ-န-မ နှင့် နိဂ္ဂဟိတ်တို့သည် မူလကပင် နာသိကဌာန်၌ ဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ထို င-စသော အက္ခရာ ၆ လုံးမှဖြစ်သော လသည် သာနနာသိက တည်း။ နိဂ္ဂဟိတ်သံ ရွတ်ရမည် ဟူလို၊ သလ္လိနော သလ္လက္ခဏာ စသောပုဒ်၌ (သလ) မျိုးတည်း။ ထိုသို့မဟုတ်သော ဤ ပတ္တကလ္လ၌ (ကလ)မျိုးသည်

နိရနုနာသိက (လ)တည်း၊ နိဂ္ဂဟိတံသံ မရွတ်ရ ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ယဿ , တဿ တို့ကို ရွတ်သကဲ့သို့ ကလ္လကို ရွတ်ကြ၏။ တချို့က လည်း သန္တိအရာ၌ ပုဒ်စပ်၊ ပုဒ်ဖြတ် နှစ်မျိုးလုံး ကံမပျက်သောကြောင့် ပရိပုဏ္ဏတ္ထ ဟုလည်းကောင်း ပရိပုဏ္ဏံ အဿ ဟုလည်းကောင်း ရွတ်နိုင်သကဲ့သို့ ပတ္တကာလံဟု မူရင်းပုဒ်ရင်းဖြင့်လည်း ရွတ်ဖတ် ကြသည်။

၁၄၃။ မေး ။ ။ ညှိကမ္မဝါစာရွတ်ဖတ်ရာမှာ စကားလုံး ကျန်ခဲ့ရင် ကံပျက်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။

ပဋိဗလေန ။ ။ ပြခဲ့သော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံ၍ ဗျတ္တဖြစ်သော် လည်း ကာသ၊ သောသ၊ သေမု စသော ရောဂါကြောင့်ဖြစ်စေ၊ နှုတ်ခမ်း၊ သွား၊ လျှာ၊ စသော ပါးစပ်အင်္ဂါတို့၏ မပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ဖြစ်စေ ပရိသတ်၌ ပြောရေးဆိုတာ အလေ့အလာမရသဖြင့် ကြောက်ရွံ့ နေသောကြောင့် ဖြစ်စေ ဌာန်၊ ကရိုဏ်း မှန်ကန်အောင် မရွတ်ဆိုနိုင် သော ရဟန်းသည် လည်းကောင်း၊ ထိုပြခဲ့သော အကြောင်းတို့ကြောင့် အက္ခရာတစ်လုံး တစ်လုံးကိုဖြစ်စေ၊ ပုဒ်တစ်ပုဒ်လုံးကိုဖြစ်စေ မပါဝင်စေ ဘဲ ကျရစ်စေသောရဟန်းသည် လည်းကောင်း၊ ပဋိဗလမဟုတ်သော ရဟန်း တည်း။ “အညထာ ဝါ ဝတ္တဗ္ဗံ အညထာ ဝဒတိ” ကား ဓနိတဖြင့် ရွတ်ရမည်ကို သိထိလဖြင့် ရွတ်ခြင်း၊ ဒန္တဌာန်ဖြင့် ရွတ်ရမည် ‘န’ ကို မုဒ္ဒဌာန် ‘ဏ’ ဖြင့် ရွတ်ခြင်း ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဌာန်၊ ကရိုဏ်း မှန်အောင် မရွတ်နိုင်သော ရဟန်းသည်လည်း “အပ္ပဋိဗလ” ရဟန်းပင်တည်း။ ဤနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ‘ပရိဝါကမ္မဝဂ် , အဋ္ဌကထာ ဋီကာ’ တို့၌ ရှုပါ။

(မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ ၁၁၈)

၁၄၄။ မေး ။ ။ ဥပုသ်ပြုရာအခါ စသည်မှာ ဆောင့်ကြောင့်မထိုင်ဘဲ
နေရင် ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ပဝါရဏာကိစ္စ၌သာ အသီးသီးထိုင်၍ သံဃာကို
ဖိတ်မံလျှောက်ထားရမည် ဖြစ်သောကြောင့် မိမိ
ဖိတ်မံမပြီးမီ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ဖို့ရန် မိန့်တော်မူ
ရသည်။ ဥပုသ် ကံ စသည်၌ကား မည်သူကိုမျှ လျှောက်ရမည်မဟုတ်
သောကြောင့် မိမိဆိုင်ရာ အာသန (နေရာ)၌ ချမ်းသာစွာ ထိုင်နေ၍
ပါတိမောက် ရွတ်သူကလည်း ရွတ်နိုင်၊ နာသူကလည်း နာနိုင်သည်ဟု
မှတ်ပါ။

“အခြားသော ကိစ္စများ၌လည်း ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ဖို့ အထူး
ပညတ်ချက် မပါလျှင် ချမ်းသာသော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ထိုင်၍ ကမ္မဝါစာ
ရွတ်ဆိုခြင်း စသောအမှုကို ပြုနိုင်၏” ဟု ယူဆသင့်ပါသည်။

[မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၆)မှ]

ဥပုသ်တော်အမေး

၁၄၅။ မေး ။ ။ ဥပုသ် စသော သံဃကံတို့ကို ဆောင်ရွက်ရာ၌
ဟတ္ထပါသ် စပ်ဖို့ လိုအပ်ရာ သံဃာတို့ တန်းစီထိုင်
ရင် ဖြစ်စေ၊ (ပ)စောက်ပုံထိုင်ရင်ဖြစ်စေ၊ (ဝ)လုံးပုံ
ထင်ရင်ဖြစ်စေ ဟတ္ထပါသ် စပ်လျက် ထိုင်က ကံ
ပြီးမြောက်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ပတ္တကလ္လာ သံဃကံပြုရန် အချိန်တန်သောကံဖြစ်ဖို့
အင်္ဂါ (၄) ပါး ပြည့်စုံရမည်ဖြစ်ရာ ထို (၄)ပါးတွင် ပကတတ်ရဟန်း
(၄)ပါး ဖြစ်စေ၊ ထိုထက် အလွန်ဖြစ်စေ တစ်သိမ်တည်း၌ ဟတ္ထပါသ်

စပ်လျက် တည်ရှိခြင်းအင်္ဂါ ပါရှိပါ၏။ မည်သည့်နည်းဖြင့် ထိုင်ထိုင်၊ ဟတ္ထပါသ် စပ်ဖို့သာ လိုရင်းသာဖြစ်ပါ၏။

(ကခါအဋ္ဌကထာ ၊ ၈၇)

အဓမ္မေန ဝဂ္ဂကံ၊ အဓမ္မေန သမဂ္ဂကံ၊ ဓမ္မေန ဝဂ္ဂကံ၊ ဓမ္မေန သမဂ္ဂကံဟု ကံ(၄)မျိုး ရှိရာ ဓမ္မေန သမဂ္ဂကံကို ပြုထိုက်၏။ ငါဘုရား ခွင့်ပြု၏ဟု မိန့်ထားပါ၏။

(မဟာဝါပါဠိ ၊ ၄၃၅)

ဓမ္မေနသမဂ္ဂကံ ဟူသည် ကမ္မဝါစာ ဖတ်ရာ၌ ညှစ်ကို ပထမ ထားရ၏။ နောက်မှ ကမ္မဝါစာဖြင့် ကံကို ပြုရ၏။ ကံအား လျောက်ပတ် သော ရဟန်းတို့ တစ်သိမ်တည်း၌ ဟတ္ထပါသ်အတွင်း ရောက်ကြရ၏။ ဆန္ဒဆောင်ထိုက်သည့် ရဟန်းတို့၏ ဆန္ဒကို ဆောင်ယူရ၏။ မျက် မှောက်၌ရှိသော သံဃာတို့က မတားမြစ်ကြရ။ ဤအချက်အလက် တို့နှင့် ပြည့်စုံသော ကံသည် တရားသဖြင့် ညီညွတ်သောကံ ဖြစ်ပါ၏။

(မဟာဝါပါဠိ ၊ ၄၃၉)

အရှင်ဓမ္မပါလိတ၏ အမေး

၁၄၆။ မေး ။ ။ နှစ်ပါးသောရဟန်းတို့ ပါရိသုဒ္ဓိပြုရာ သိမ်ပြင်ဘက် မှာ ပြုလို့ရပါသလား။ ဘာကြောင့်ရပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကခါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၈၁)မှာ ဤသို့ ရေးထား ပါ၏။

ဤဥတ်မထားဘဲ ပြုရသော ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်၌ သိမ်အတွင်းမှာ သာ ပြုကောင်းသည်မဟုတ်။ သိမ်ပြင်ဘက်၌လည်း ပြုကောင်း၏။ ဘာကြောင့်နည်း။ ဥတ်မထားရသောကြောင့်တည်း။

- ၁၄၇။ မေး ။ ။ အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ကို ရဟန်းတစ်ပါးတည်းက ပြုရာမှာ စိတ်နဲ့ အဓိဋ္ဌာန်ရမှာပါလား။ နှုတ်နဲ့ ဆိုရမှာပါလား။
- ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၈၂)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ထိုသို့ ပုဗ္ဗကရဏကို ပြုပြီးနောက် အခြားအာဂန္တုကရဟန်းများ လာ၊ မလာကို စောင့်မျှော်ပြီးမှ မလာကြောင်း သိလျှင် “ယနေ့ ငါ၏ စာတုဒ္ဓသီဥပုသ် ဖြစ်သည်။ (သို့မဟုတ်-ပန္နရသီဥပုသ် ဖြစ်သည်)” ဟု ခိဋ္ဌာန်ရမည်။ [ဤအဋ္ဌကထာ၌ စိတ်ထဲမှာ ခိဋ္ဌာန်ရုံတွင်မကဘဲ “ဝတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ” ဟု ရှိ၏။] ပါဠိတော်၌ကား- “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော - ယနေ့ ငါ့အတွက် ဥပုသ်နေ့” ဟု ခိဋ္ဌာန်ရမည်ဟုသာ လာ၏။ အဋ္ဌကထာကြီး၌လည်း “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော ပန္နရသောတိပိ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတိ” ဟုသာ လာသည်။ သို့သော် စိတ်ဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်ရုံသာမကဘဲ နှုတ်ပါ ဆိုမှုကြောင့် အပြစ်မရှိရကား ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ အတိုင်း နှုတ်ဖြင့် ဆို၍လည်း ခိဋ္ဌာန်နိုင်ပါ၏။

- ၁၄၈။ မေး ။ ။ အန္တရာယ်မရှိဘဲ သံဃဥပုသ်ကို အကျဉ်းပြုကောင်းပါသလား။ စာအုပ်ကို ကြည့်ပြီး ပါတိမောက် ရွတ်ပြရင် ရပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၈၄)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ကျောင်းတိုက်၌ သံဃာရိုလျှင် (အန္တရာယ် ၁၀ ပါးတွင် တစ်ပါးပါးလည်း မရှိလျှင်) သံဃာဥပုသ်သာ ပြု။ အခြားဥပုသ်ပြုလျှင် အဓမ္မကံ စသော (၄)မျိုးတွင် အဓမ္မကံ ဖြစ်၏။ (၂)ပါးတစ်တွဲ သိမ်ထဲ သွား၍လည်း မပြုကောင်း။ အဓမ္မကံပင်။ သံဃာဥပုသ်ပြုရာ၌လည်း အန္တရာယ်မရှိဘဲ ပါတိမောက် အကျဉ်း ပြုလျှင် “န ဘိက္ခဝေ အသတိ အန္တရာယေ သံခိတ္တေန ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသိ တဗ္ဗံ၊ ယော ဥဒ္ဓိသေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ” ဟူသော ပညတ်တော်အရ ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ် သင့်ကြ၏။ ယခုအခါ စာအုပ်တွေ ရှိနေပြီဖြစ်၍ အကျယ်မရလျှင် စာအုပ်ကြည့်၍ အကျယ်ရွတ်ပြနိုင်ပါသည်။

ဥးခေမိန္ဒ၏ အမေး

၁၄၉။ မေး ။ ။ ကမ္မဝါစာကို နှုတ်တက်ရမှ ဗျတ္တ ဖြစ်ပါသလား။
ဖြေ ။ ။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၁၈) ၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ။ ။ ဤနေရာ၌ ကမ္မဝါစာ အကြောင်း အရာကို ကောင်းစွာသိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ‘ဗျတ္တ’ဟု ခေါ်၏။ ‘ဗျတ္တော နာမ၊ ယေ ပဝတ္တတိ’ ဟူသော ပထမနည်းဖြင့် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်အောင် ဗျတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြ၏။ ‘တသ္မိံ အသတိ၊ ယေ ပဝတ္တတိ’ ဟူသော ဒုတိယနည်းဖြင့်ကား ဤကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုရာ၌ မချွတ်ပြည့်စုံ ထိုက်သော ဗျတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြသည်။ ဥပသမ္ပဒကံ အရာဝယ် ကမ္မဝါစာ ဆရာဖြစ်သူသည် ဤဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာမျှကို ဆရာထံ နည်းနာခံ၍ ကောင်းမွန်စွာ သင်ယူပြီးနောက် နှုတ်တက် ရစေရမည်။ ထိုမျှလောက် ရသူမှာ ‘ဗျတ္တဘိက္ခု’ ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက် ။ ။ “နှုတ်တက်ရမည်” ဟူသော စကား၌ ရှေးခေတ်က စာအုပ်ပေစာ မရှိသည့်အတွက် နှုတ်တက်မရလျှင် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဆိုခြင်းတည်း။ ယခုခေတ်၌ကား စာအုပ်ပေစာသာမက စာလုံးကြီးကြီးဖြင့် ကမ္ဘာဝါစာကြီးတွေပင် ရှိနေရကား နှုတ်တက်မရမှုကြောင့် ကံကို မထိခိုက်ပါ။ သို့ရာဝယ် “သုဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ” အရ ဌာန်၊ ကရိုဏ်း ပီသစွာဖြင့် ကမ္ဘာဝါစာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်သိဖို့ကား အရေးကြီးလှပါသည်။

၁၅၀။ မေး ။ ။ နွေအခါ ရေမရှိရာအိုင်မှာ ကံပြုလို့ရပါသလား။
 ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံသိပ်ကျမ်း၊
 စာမျက်နှာ (၁၂၆)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။
 လူမပြုဘဲ၊ သူ့အလိုဖော် အင်း၊ အိုင် ဖြစ်၍၊ မိုးခေတ်
 လေးလ၊ ရေတည်ကာ၊ လောက်ထ ဇာတသသာ။
 ဆောင်းခွေရောက်ဘိ၊ ရေမရှိ။ ပကတိပင်သာ။

မိုးမှန်ရွာသောအခါ၌ လူတို့၏ တူးမှု၊ ဆွဲမှု၊ ဆယ်မှု၊ ဖို့မှုတို့ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းမရှိဘဲ ရေ၏အစွမ်းသက်သက်အားဖြင့် အင်း၊ အိုင်၊ ကြီး၊ ငယ်ဖြစ်၍ မိုးလေးလပတ်လုံး လက်၊ ခြေ ဆေးလောက်အောင် ရေ မပြတ်တည်နေသောဌာနသည် ဇာတသသုအင်္ဂါ လောက်၏။ မိုးပါးရှားသောအခါ မိုးလေးလအတွင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဆောင်းခွေတို့၌လည်းကောင်း၊ ရေ မရှိသော်လည်း ထိုနေရာ၌ လူတို့သည် ဘူး၊ ဖရုံ၊ ဂျုံမယင်း စိုက်ပျိုးမှုကို မပြုကြသည် ဖြစ်ကုန်မှုကား ဇာတသသုပကတိအတိုင်းပင်။ ရေမရှိသော အိုင်အပြင်၌ ကံကြီးကံငယ်ဆောင်ရ၏။

ဥပမာသိရှိ၏ အမေး

၁၅၁။ မေး ။ ။ သီတင်းငယ်ရဟန်းက တတိယအကြိမ် ဒေသနာ ပြောရခြင်း၏ အကြောင်းကား အဘယ်ပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၉၅)၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဒီလိုရေးထားပါတယ်။

သီတင်းကြီးက ပြောပြီးနောက် သီတင်းငယ်က ထပ်၍ ပြောရာ၌ အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာဝိကရောမိ ဟူသော ဝါကျမပါခြင်းမှာ ထိုဝါကျက ဂရုကအာပတ်ကို ထင်စွာပြုသော ဝါကျ ဖြစ်၍ ထိုဂရုကအာပတ်အတွက်မှာ ပထမတစ်ကြိမ် ပြောရုံမျှဖြင့် ညဉ့် မဖုံးလွှမ်းခြင်း ကိစ္စပြီးသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ဘာကြောင့် အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗဟုလာ မှစ၍ ထပ်ပြန်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-သဘာဂအာပတ်ရှိသူချင်း ဒေသနာ ပြောမိလျှင် ဒုက္ကဋ် အာပတ်ထပ်၍ သင့်သောကြောင့် ထိုဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို ပြေပျောက်စေခြင်းငှာ အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗဟုလာ စသည် ထပ်ပြန်သည်။

ချဲ့ဦးအံ့

ရဟန်း ၂ ပါး ညစာ စားမိ၍ ဝိကာလဘောနေ ပါစိတ် အာပတ် သင့်ကြရာ၌ ထိုအာပတ်သည် ညစာစားခြင်း သဘောတူသောဝတ္ထုကြောင့် သင့်ရကား သဘာဂအာပတ် မည်၏။ ထိုကဲ့သို့ သဘာဂအာပတ်ရှိသူချင်း ဒေသနာပြော၊ ဒေသနာခံလျှင် ပြောသူခံသူ ၂ ပါးလုံးပင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် တစ်ချက်စီ ထပ်၍ သင့်ကြ၏။ သို့သော် ထိုဒုက္ကဋ်အာပတ်သည် ပြောခြင်းဝတ္ထုကြောင့် တစ်ပါးမှာ သင့်၍ ခံခြင်း

ဝတ္ထုကြောင့် အခြားတစ်ပါးမှာ သင့်ရသည်။ ဝတ္ထုချင်း သဘောမတူ ကြ၍ သဘာဂအာပတ် မဟုတ်ကြချေ။ ထို့ကြောင့် ပထမဆုံး သီတင်း ငယ်က ဒေသနာပြောရာ၌ သဘာဂအာပတ်ရှိသူချင်း ပြောမိသော် ၂ ပါး လုံးမှာ ဒုက္ကဋ်တစ်ချက်စီ ထပ်၍သင့်၏။ သီတင်းကြီးက ဒုတိယ အကြိမ်ပြောရာ၌ ရေးက သင့်ပြီးသော အာပတ်များနှင့်တကွ ယခင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်ပါ ပြေပျောက်လေပြီ။ သီတင်းငယ်မှာကား ဒုက္ကဋ် အာပတ် တစ်ချက်ကျန်သေး၏။ ထိုဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို ပြေပျောက်စေ ခြင်းငှာ တတိယဒေသနာ ပြောရပြန်သည်။

သဘာဂအာပတ်မရှိဘူး ဟု သိလျှင်ကား ထိုဒုက္ကဋ်အာပတ် လည်း မသင့်သဖြင့် တတိယအကြိမ်ထပ်၍ ဒေသနာပြောဖွယ် မလို၊ ယခုကာလ၌ကား သဘာဂအာပတ် ရှိရှိ၊ မရှိရှိ ရိုးရာဖြစ်၍ တတိယ အကြိမ် ထပ်လေ့ရှိကြသည်။ ထိုတတိယအကြိမ် ထပ်ရာမှာလည်း သမ္မဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ-များစွာကုန်သော ဝတ္ထုအမျိုးမျိုးကြောင့် သင့်ကုန်သော ဟုဆိုထားပြန်၏ များလည်း မများ၊ ဒုက္ကဋ်တစ်ချက်သာ၊ ဝတ္ထုအမျိုးမျိုးလည်း မရှိ၊ သဘာဂဝတ္ထုရှိသူချင်း ဒေသနာပြောမှု ဝတ္ထုတစ်မျိုးသာရှိသည်။ သို့ရာတွင် အများဆိုလျှင် တစ်ပါးလည်း ပါဝင်၊ ဝတ္ထုအမျိုးမျိုးဆိုလျှင် ဝတ္ထုတစ်မျိုးလည်း ပါဝင်သောကြောင့် အထူးမပြင်တော့ဘဲ ရိုးရာအတိုင်းသာ လိုက်ကြပေတော့သည်။

၁၅၂။ မေး ။ ။ မာနတ်ကျင့်နေသောရဟန်းက ဘယ်ရဟန်းတို့အား မာနတ်ကြားရပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက စူဠဝါဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ထိုမာနတ်ကျင့်နေသောရဟန်းသည် ခဏ္ဍသိမ်တွင်းမှာဖြစ်စေ၊ သိမ်အပြင်မှာဖြစ်စေ ဝတ်ချသော်လည်း ထိုမာနတ်ယူရာ ကျောင်းတိုက် အတွင်း၌ သိမ်တွင်းမပါသော ရဟန်းများ ရှိနေသေးလျှင် ထိုရဟန်းများ ကိုလည်း ဝတ်ကြားနိုင်မှ ထိုနေ့အတွက် အရုဏ်ယူ၍ဖြစ်မည်။ ကျောင်း တိုက်အတွင်း ရှိသမျှ ရဟန်းအားလုံးကို ဝတ်မကြားနိုင်လျှင် ထိုနေ့ အတွက် အရုဏ်ကို မရနိုင်ဟု ယူကြသည်။

၁၅၃။ မေး ။ ။ မဟာပဒုမထေရ်အလိုအရ ခဏ္ဍသိမ်ပြင်ဘက်ရှိ ရဟန်းတို့အား ဝတ်ထပ်ကြားဖွယ်လိုပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက စုဠဝါဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၅၁)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

မဟာပဒုမထေရ်၏ ဝါဒကို အဋ္ဌကထာလည်း သဘောတူ၍ ထောက်ထားသည်။ ဤဝါဒအတိုင်းဆိုလျှင် ကျောင်းတိုက်အတွင်း ရှိသော ခဏ္ဍသိမ်ဝယ် ဝတ်ယူသောအခါ ဝတ်ယူစဉ်အခါက တန်ဆောင်ဝန်း၌ ပါဝင်သော ရဟန်းများကို ဝတ်ကြားပြီး၍ ချနိုင်ပြီ။ ခဏ္ဍ သိမ်အပြင်ဘက်ဝယ် ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ ရှိကြသော ရဟန်းများ ကိုကား ဒိဋ္ဌရှုပ၊ သုတသဒ္ဓ မဟုတ်လျှင် ဝတ်ကြားဖွယ်မလို။ ထိုသို့ မကြားခြင်းကြောင့် နံနက်စောစောထ၍ အရုဏ်ယူသောအခါ တစ် အရုဏ် မရမရှိ၊ ရနိုင်သည်သာဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။

ဥးဇောတိက၏ အမေး

၁၅၄။ မေး ။ ။ မြစ်အဂါက ဘာပါလဲ။ သဲသောင်ပြင်မှာ ကံပြုလို့ရပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း၊ စာမျက်နှာ (၁၂၅)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

မိုးမုန်ရွာက၊ မိုးမင်းလေးလအတွင်း၊ သင်းပိုင်စွတ်လောက်၊
စီးတုံး မြောက်၊ လောက်ပြီး မြစ်အဂါ။

မိုးခေါင်သော်လည်းကောင်း၊ ဆောင်းခွေရောက်ဘိ၊ ရေမရှိ
သဲတီ မြစ်ပင်သာ။

မိုးမုန် ဆိုသည်ကား မင်းစိုးရာဇာတို့ တရားစောင့်သောအခါ၌ မိုးဥတုမှာ ငါးရက်တစ်ကြိမ်၊ ဆယ်ရက်တစ်ကြိမ် မလွန်မှု၍ ရွာသောမိုးကို မိုးမုန် ဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ ရွာသောအခါ၌ မိုးလေးလပတ်လုံး အဝန်းညီစွာ ဝတ်ရုံ၍ကူးသော ရဟန်း၏ သင်းပိုင်စွန်းကို စွတ်လောက်အောင် မပြတ်စီးသောရေရှိသော ချောင်းမြောင်းသည် အယုတ်ဆုံးအားဖြင့် မြစ်အဂါလောက်၏။ မိုးမုန်မရွာ၍ မိုးရှားပါးသောအခါ၌ မိုးလအတွင်းမှာပင် ရေပြတ်ခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ဆောင်းလ၊ နွေလတို့၌ ရေမရှိသော်လည်းကောင်း၊ သဲသောင်ပြင်အတိ ဖြစ်၍နေသော်လည်း မြစ်ပင်သာတည်း။ မြစ်အဂါ မပျက်၊ သဲပြင် သောင်ပြင်ပေါ်၌ပင် ကံကြီးကံငယ်ပြုရာ၏။

**ဒေသနာ
နှင့် ပတ်သက်သော ပေးခွန်းများ**

ဥပညာသာမိ၏ အမေး

၁၅၅။ မေး ။ ။ သင့်မှန်း မသိရသော်လည်း သင့်ထားတဲ့ အာပတ်၊ စေတနာမပါဘဲ သင့်မိတဲ့ အာပတ်ကို ဒေသနာ ပြောဖို့ လိုအပ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဠိကာ၊ စာမျက်နှာ(၅၀၀)، ဒေသနာ နိဒ္ဒေသမှာ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက အောက် ပါအတိုင်း ရေးထားပါ၏။

(၁) ဒေသနာပြောခြင်းဖြင့် အာပတ်မှ မထနိုင်သော ပါရာဇိက၊ သံဃာဒိသေသ် အာပတ်ကို ဒေသနာမပြောရ။ သို့သော် ပရိဝါသ်၊ မာနတ် မဆောက်တည်မီ အာဝိကရဏ ပြု ကောင်းပါသည်။

(၂) အာပတ်မဟုတ်သော ဣန္ဒြိယသံဝရသီလပျက်ခြင်း၊ ပစ္စ ဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်မိဘဲ စားမိ၍ ပစ္စယသန္နိသီတ သီလ

ပျက်ခြင်းတို့၌ ဒေသနာ မပြောရ။ ဒေသနာပြောသော်လည်း အပြစ်မှ မလွတ်။ ဟူလို။

(၃) ဒေသနာပြောပြီးသော အာပတ်ကိုလည်း ထပ်၍ ဒေသနာ မပြောရ။

ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ, သံဃာဒိသေသနိဂုံး, စာမျက်နှာ (၁၁၆)၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက အောက်ပါအတိုင်း ရေးထား ပါ၏။

အာပတ်သင့်မှန်း သိပါလျက် ထင်စွာမပြုခြင်း (အခြားရဟန်း အားမပြောခြင်း)ကို ဖုံးထားသည်ဟု ဆိုသည်။ ဖုံးထားရာ၌ ဖုံးထားရာရောက်ဖို့ရန် အင်္ဂါ (၁၀) ပါး ရှိ၏။

- (၁) အာပတ်သင့်ခြင်း။
- (၂) အာပတ်သင့်မှန်း သိခြင်း။
- (၃) ပကတတ် ဖြစ်ခြင်း။
- (၄) ပကတတ်မှန်း သိခြင်း။
- (၅) အန္တရာယ် (၁၀)ပါး မရှိခြင်း။
- (၆) အန္တရာယ်မရှိမှန်း သိခြင်း။
- (၇) အခြားရဟန်း၏ အထံသို့ သွားနိုင်, သွားပြီး၍လည်း ဒေသနာပြောနိုင်ခြင်း။
- (၈) ထိုသို့ စွမ်းနိုင်မှန်း သိခြင်း။
- (၉) ဒေသနာ မပြောဘဲ ဖုံးထားလိုခြင်း။
- (၁၀) ဖုံးထားခြင်း။

ဤသို့ အင်္ဂါ (၁၀)ပါးစုံမှ ဖုံးရာရောက်၏။ တစ်ပါးပါး ချွတ်ယွင်း လျှင် ဖုံးထားရာ မရောက်။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤ (၁၀)ပါးသည် ထုလွှစဉ်းစသော အောက် အာပတ်များကို ဖုံးထားခြင်းနှင့်လည်း ဆိုင်၏။ မည်သည့်အာပတ်မဆို အာပတ်သင့်ရာ နေ့၏ ညဉ့်အရုဏ်တက်သည့်တိုင်အောင် ဒေသနာ မပြောလျှင် ဖုံးထားသည်မည်၏။ ထိုသို့ ဖုံးထားရာ၌ တစ်ညဉ့်ဖုံးလျှင် ဒုက္ကဋ် တစ်ချက်တိုး၏။ သံဃာဒိသေသ်ကို ဖုံးထားရာ၌ကား ဒုက္ကဋ် အာပတ်အပြင် ပရိဝါသ်လည်း တိုးနေရသည်။

ဝိမတိဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၈၅)၌ ဤသို့ ဖွင့်ထား ပါသေး၏။

“ပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊ အာပတ်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်း ကိုလည်းကောင်း မသိဘဲ ကျူးလွန်မိသော ပထဝီဓဏနအာပတ်၊ သဟသေယျစသော ပဏတ္ထိဝဇ္ဇအာပတ်သည်လည်း နောက်သော အခါမှ အာပတ်သင့်မှန်း သိပြီး ကုစားမှုကို မပြုလျှင် လူနတ်ဘဝနှင့် နိဗ္ဗာန်၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်သာ။”

အထက်ပါစကားတို့အရ စေတနာပါပြီး သင့်သည်ဖြစ်စေ၊ မပါဘဲ သင့်သည်ဖြစ်စေ သင့်မှန်းသိလျှင်ကား ဒေသနာပြော ရမည်ဟု သိမှတ်ရပါ၏။

ဥးခေမိန္ဒ၏ အမေး

၁၅၆။ မေး ။ ။ ဒေသနာပြောရာမှာ တစ်ပြိုင်နက် ရဟန်း ဘယ် နှစ်ပါး ပြောနိုင်ပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ (၂)ပါးအတူ တစ်ပေါင်းတည်း ဒေသနာ ပြောနိုင် ပါ၏။ (၃)ပါး ပေါင်း၍လည်း ပြောနိုင်ပါ၏။ ထို့ထက် ပို၍ (၄)ပါး၊ (၅)ပါးစသည် စုပေါင်းပြီး မပြောနိုင်ပါ။ ပြောလျှင်လည်း အာပတ်မှ မထမြောက်ပါ။ ဒေသနာပြောခြင်းကြောင့်လည်း ဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်ပါ၏။ (ပရိဝါပိဋိ။ ၃၂၄။ ၃၂၅)

(ဝိမတိ၊ ဒုတိယအုပ်၊ ၃၀၇)၊ (သာရဏ္ဍ၊ တတိယအုပ်၊ ၄၈၉)

၁၅၇။ မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားနိုင်ငံတို့၌ ရဟန်းရှားပါး၍ တစ်နိုင်ငံရှိ ရဟန်း
က အခြားနိုင်ငံရှိ ရဟန်းထံ ဖုန်းဖြင့် ဒေသနာ
ကြားလျှင် အပြစ်ဖြစ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ကွဲပြားသောသိမ်၌ တည်သော ရဟန်းထံ ဒေသနာ
မပြောရ။

တူသောသိမ်၌ တည်သော ရဟန်းထံ ဒေသနာပြော
ရ၏ဟု ပရိဝါပိဋိတော် (၃၂၅)၌ အရှင်ဥပါလိ မေး၍ ဘုရားရှင် ဖြေ
ထားပါ၏။

ပရိဝါအဋ္ဌကထာ၌ ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ထားပါ၏။

ကွဲပြားသောသိမ်၌ တည်သော ရဟန်းထံ ဒေသနာပြောခြင်း
ဟူသည် ခဏ္ဍသိမ်၌တည်သော ရဟန်းက သီမန္တရိုက်၌ တည်သော
ရဟန်းထံ ဒေသနာပြောခြင်းငှာ မသင့်။ သီမန္တရိုက်၌တည်သော ရဟန်း
သည် အဝိပ္ပဝါသသိမ် (မဟာသိမ်)၌ တည်သော ရဟန်းထံ ဒေသနာ
ပြောခြင်းငှာ မသင့်ဟု ဖွင့်ထားပါ၏။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ပရိဝါဘာသာဋီကာ (၂၂၇)၌
ဤသို့ မှတ်ချက်ရေးထားပါ၏။

“ဤစကားကို သတိထား၍ ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သိမ်
အနီးအပါး၌ ဒေသနာပြောကြသောအခါ တစ်ပါးက သိမ်အတွင်း၊
တစ်ပါးက သီမန္တရိုက်၌ မရောက်အောင် သတိထားလေ့ရှိကြသည်”။

ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ ဒေသနာနိဒ္ဒေသ (၅၀၁)၌ မဟာ
ဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“ဒေသနာပြောသူက ဗဒ္ဒသိမ်အတွင်း၌ နေ၍ ဒေသနာခံယူသူက သိမ်၏ ပြင်ဘက် သီမန္တရိုက် စသည်၌ဖြစ်စေ၊ အခြားတစ်သိမ်၌ ဖြစ်စေ နေလျှင် ဒေသနာပြောမှု အထမမြောက်”။

ထိမ်တောဆရာတော်ကြီး၏ ဝိနယပုစ္ဆာဝိသုဒ္ဓိနာကျမ်း (၃၁)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“တစ်သိမ်တည်း၌ တည်မှု ဟတ္ထပါသ်၏ ပြင်ပ၌ နေ၍ ကြားသော်လည်း အပ်သည်”။

သံဃာဒိသေသ အာပတ်သင့်ထားလျက် ထိုသို့ ဖုန်းဖြင့် ဒေသနာ မပြော (အာဝိကရဏ မပြု)လျှင် ပရိဝါသ်ရော၊ ဒုက္ကဋ္ဌ အာပတ်ပါ တိုး၍တိုး၍ နေရာပါ၏။ လဟုကအာပတ်တို့ သင့်လျက် ဒေသနာ မပြောလျှင် ဒုက္ကဋ္ဌ သင့်၍ သင့်၍ နေရာပါ၏။ ဖုန်းဖြင့် ပြောလျှင်ကား ထိုအပြစ်တို့မှ လွတ်ခွင့် ရပါ၏။ ဖုန်းဖြင့် ဒေသနာ ပြောခြင်းသည် အပြစ်ကင်းသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆချင်မိပါ၏။

၁၅၅။ မေး ။ ။ “အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာဝိကရောမိ”
ဝါကျဟာ ဘယ်အာပတ်ကို ရည်ရွယ်တာလဲ။
“အာဝိကရောမိ” နေရာမှာ “အာရောစေမိ၊ အာရော စယာမိ” လို့ ဆိုရင် ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ အထက်ပါဝါကျစကားကား သံဃာဒိသေသ် ဟူသော ဂရုကအာပတ်ကို ထင်စွာပြုသော စကားတည်း။ ဂရုကအာပတ်သင့်လျက် ဖုံးထားလျှင် ဖုံးသမျှ ညဉ့်အရေအတွက် အတိုင်း ပရိဝါသ်နေရ၏။ ထို့ကြောင့် ဂရုကအာပတ်ကို ဖုံးထားရာ မရောက်အောင် “အာဝိကရောမိ- ဖုံးမထားဘဲ အထင်အရှားဖော်ပြ

ပါ၏” ဟု ဆိုလိုသည်။ “အာရောစေမိ၊ အာရောစ ယာမိ” ဟု အမျိုးမျိုး ဆိုကြသေး၏။ “ပြော၏” ဟု အနက်ဆိုပါ။

(ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ ၄၉၃)

စူဠဝဂ္ဂါဒိအဋ္ဌကထာ၊ (၂၁), ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ။ (၃၃၃) ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာဟောင်း (၈၅) တို့၌ “အာစိကရောမိ၊ အာရောစေမိ၊ အာရောစယာမိ” တို့နေရာဝယ် “အာဝိက္ခာမိ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မမ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာပန္နဘာဝံ ဇာနာဟိ” ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုနိုင်ကြောင်းကို မိန့်ထားပါသေး၏။

၁၅၉။ မေး ။ ။ ရှေးခေတ်ဒေသနာပြောနည်းနှင့် ယခုခေတ်ဒေသနာ ပြောနည်းတို့မှာ ဘယ်လို ခြားနားပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ (၄၉၂) မှာ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ကြီးက အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါတယ်။

ရှေးခေတ်ဒေသနာပြောနည်း ။ ။ ဘုရားလက်ထက်တော်မှ စ၍ အတော်ရှေးကျသော ခေတ်၌ အာပတ်အသင့်နည်းရကား မိမိမှာ သင့်သောအာပတ်၏ နာမည်ကို တိုက်ရိုက်ဖော်ထုတ်၍ “အဟံ ဘန္တေ သုက္ကဝိသဋ္ဌိ သံဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇိ” စသည်ဖြင့် ပြောလေ့ရှိကြ၏။ ယခုခေတ်ကဲ့သို့ “သဗ္ဗာ အာပတ္တိ ယော” ဟု ယီးတီးယောင်တောင် မပြောဆိုကြကုန်။ [ထိုရှေးခေတ်ဒေသနာပြောပုံကို မဟာဝါ ဥပေါ သထကန္ဓက အဋ္ဌကထာမှာ ရှုပါ။]

ယခုခေတ်ပြောနည်း ။ ။ ယခုခေတ်ပြောနည်းမှာ မည်သည့်အာပတ်သင့်သည်ဟု မထင်ရှား။ သင့်သောအာပတ်ကို ပြောင်းလွဲ၍ မဆိုတတ်သူတို့အတွက် ရှေးဆရာတို့ စီစဉ်ပေးခဲ့ရာမှ တစ်စတစ်စ တွင်ကျယ်ကာ အများသုံး ဖြစ်လာဟန်တူသည်။ သို့သော် “သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော” ဆိုလျှင် အနည်းငယ် အာပတ်လည်း ပါဝင် သောကြောင့် သင့်သမျှ အာပတ်အနည်းငယ်လည်း ပြေပျောက်နိုင်ရ ကား ပညာရှိအများပင် လက်ခံလျက်ရှိကြသည်။

ဥးမောသိရှိ၏ အမေး

၁၆၀။ မေး ။ ။ ဒေသနာပြောသူ၊ ဒေသနာခံသူတို့ ဘယ်လို ထိုင် သင့်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၉၂) မှာ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဒီလိုရေးထားပါတယ်။

ဒေသနာပြောလိုသူသည် သံဃာ၊ ဂိုဏ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ထံ ပြော နိုင်၏။ သို့သော် ယခုခေတ် ထုံးစံအတိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးထံ ပြောလိုရာ၌ ရှေးဦးစွာ သင်းပိုင်ကေသီများကို ကောင်းမွန်စွာ ဝတ်၊ လက်ကတော့ တင်၊ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍ ဒေသနာခံသူက ကြီးလျှင် သူ့ကို ရိုခိုး။ ဒေသနာပြောသူက ကြီးလျှင် ရိုမခိုးဘဲ ဒေသနာခံသူဘက်သို့ လှည့်၍ ရိုသေစွာ ဒေသနာပြောရမည်။ [ယခုခေတ်၌ အချို့ သီတင်းကြီးသူ တို့မှာ သူတို့က ဒေသနာပြောပါလျက် ဒေသနာခံသူ သီတင်းငယ်ကို သူတို့ဘက် လက်အုပ်ချီကာ အရိုအသေပေးစေ လိုကြသေး၏။ အမှန် မှာ- ဒေသနာခံသူက အရိုအသေပေးဖွယ် မလို။]

နိပေါဉ္ဇးသောဘန၏ အမေး

၁၆၁။ မေး ။ ။ ဒေသနာပြောတဲ့ သီတင်းကြီးက လက်အုပ်ချီဖို့ လိုအပ်
ပါသလား။

ဖြေ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၇၉)၌ ဤသို့
ရေးထားပါ၏။

သီတင်းကြီးဖြစ်စေ၊ သီတင်းငယ်ဖြစ်စေ မိမိမှာ သင့်သော
အာပတ်ကို ဒေသနာပြုလိုလျှင် ဆောင့်ကြောင့်လည်း ထိုင်ရ၏။
လက်အုပ်လည်း ချီရ၏။ သို့သော် သီတင်းကြီးဖြစ်မှု ရှိခိုးဝပ်ချမှု
အဘိဝါဒနကိုကား မပြုရ။ သီတင်းငယ်ကား ရှိခိုးဝပ်ချမှုကို ပြုပြီးမှ
လက်အုပ်ချီ၍ ဒေသနာပြောရသည်။

[ယခုခေတ်၌ အချို့ သီတင်းကြီးသူတို့မှာ သူတို့က ဒေသနာ
ပြောပါလျက် ဒေသနာခံသူ သီတင်းငယ်ကို သူတို့ဘက် လက်အုပ်
ချီကာ အရိုအသေပေးစေလိုကြသေး၏။ အမှန်မှာ - ဒေသနာခံသူက
အရိုအသေပေးဖွယ် မလို။]

(ပါတီမောက်ဘာသာဋီကာ၊ ၄၉၂)

အလင်္ကာ၊ ပါရာဇိကကျရဟန်း နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ

ဥပညာသာမိ၏ အမေး

၁၆၂။ မေး ။ ။ အလင်္ကာသည် ဝဇ္ဇနိယပုဂ္ဂိုလ် (၂၁)ယောက်၊ အသံဝါသပုဂ္ဂိုလ် (၂၀)၊ အဝဇ္ဇနိယပုဂ္ဂိုလ် (၂၅)ယောက်တို့တွင် ပါဝင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မပါဝင်ကြောင်းကို မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးက (ကချီ၊ ဌ၊ ၉၃) ခုဒ္ဒသိက္ခာဂါထာ (၁၉၈)၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာဂါထာ (၁၉၂)၊ ပရိဝါ၊ ဌ၊ ဥပါလိပဋ္ဌကအဖွင့်၊ ကချီ၊ ဋီ၊ သစ် (၂၄၃) တို့ကို ကိုးကား၍ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ သံဝါသဒီပနီ၌ မိန့်ကြားထားပါ၏။

(ဝဇ္ဇနိယ - ကံပြုစဉ် သံဃာ၏ ဟတ္ထပါသ်မှ ကြဉ်ဖယ်အပ်သူများ၊ အသံဝါသ - ကံကြီး၊ ကံငယ် ကိစ္စတို့၌ အတူပေါင်းသင်းခွင့် မရှိသူ။ အဝဇ္ဇနိယ - ရှိမခိုးထိုက်သူ။)

၁၆၃။ မေး ။ ။ အလန္တီဆရာရဟန်းအား ပစ္စည်းလှူရင် အာမိသ သမ္ဘောဂ ဖြစ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးက ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံး အဖြတ် သံဝါသဒီပနီကျမ်း၌ သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၄၂၁ ကို ကိုးကား၍ “ဥက္ခိတ္တက မဟုတ်သော အလန္တီ အားကား ဝိမိက ပေးလှူကောင်း၏။ အာမိသ သမ္ဘောဂ မဖြစ်။ အလန္တီ၏ ပစ္စည်းကို ခံယူ သုံးဆောင်မှ ဖြစ်သည်” ဟု ရေးသားထားပါ၏။

၁၆၄။ မေး ။ ။ အလန္တီစာချဆရာထံ စာတက်ကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးက သံဝါသဒီပနီကျမ်း၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါ၏။

“အလန္တီဂုဏ်ကြီးအောင် အလန္တီပဂ္ဂဟစိတ်နှင့် စာတက်လျှင် သာ ဓမ္မသမ္ဘောဂ ဖြစ်သည်ကို အဋ္ဌကထာ မိန့်ဆိုသည်။ စာကား- ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထံမှာ မဆိုထားဘိ၊ ဒုဿီလပါရာဇိကကျ ပုဂ္ဂိုလ်ထံမှာပင် ဓမ္မာနုဂ္ဂဟများဖြင့် တက်ကောင်းသေး၏။

၁၆၅။ မေး ။ ။ အလန္တီနှင့်အတူ စာတက်ကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးက သံဝါသဒီပနီကျမ်း၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါ၏။

“အလန္တီနှင့်အတူ စာတက်ရာ၊ ရွတ်ရာ၌ကား အဘယ်မှာ အာပတ် သင့်ရန် သိက္ခာပုဒ် ရှိအံ့နည်း”

၁၆၆။ မေး ။ ။ အလန္တီဆိုတာ ဘယ်လိုရဟန်းပါလဲ။
 ဖြေ ။ ။ (၁) မအပ်မှန်း သိလျက် အာပတ်သင့်အောင်ပြုခြင်း။
 (၂) မသိ၍ သင့်ပြီးသောအာပတ်ကို လျှို့ဝှက်ကာ
 ဒေသနာမပြောဘဲ နေခြင်း။
 (၃) ပစ္စည်းဝေဖန်မှု၊ တရားဆုံးဖြတ်မှု စသည်၌
 အဂတိ လိုက်စားခြင်း
 ဤအင်္ဂါ (၃)ပါးရှိသော ရဟန်းသည် အလန္တီ = အရှက်မရှိ
 သော ရဟန်းတည်း။
 (ပရိဝါပါဠိတော်၊ ၂၇၉)

၁၆၇။ မေး ။ ။ အထက်ပါ အင်္ဂါ(၃)ပါးလုံး ပြည့်စုံမှ အလန္တီ မည်ပါ
 သလား။
 ဖြေ ။ ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးက သံဝါသဒီပနီ၌ ဤသို့
 ရေးထားပါ၏။

“စောင့်ရှောက်သိမ်းဆည်းခြင်း ကင်းလျက် ရှက်-ကြောက်
 ပေတုံး၊ သင့်-ဖုံး-အဂတိ ဤ (၃)ပါးတွင် တစ်ပါးပါးရှိသောသူသည်
 အလန္တီ မည်၏”။

၁၆၈။ မေး ။ ။ အလန္တီကို စာချပေးကောင်းပါသလား။
 ဖြေ ။ ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးက သံဝါသဒီပနီ၌
 ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“အလန္တီထံ၌ စာမတက်ကောင်း၊ မိမိကမူကား ချကောင်း၏။
 တစ်ခွန်းပြော၊ နှစ်ခွန်းပြော၊ စာချရင်း ဟောပြောသည်နှင့် မကြာခင်
 လန္တီသဘော သက်လာတတ်၏”။

၁၆၉။ မေး ။ ။ အာပတ်သင့်သည်ကို မသိ၍ အာပတ်မသင့်ဟု ထင်မှတ်ကာနေသော ရဟန်းဟာ အလဇ္ဇီ ဖြစ်ပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ အာပတ်သင့်ရာနေရာ၌ အာပတ်မသင့်ဟု အယူရှိ သောကြောင့် အာပတ်ကို မရှုမမြင်၊ မရှုမမြင်သော ကြောင့်ပင် အာပတ်ကို မကုစား။ ဤမျှဖြင့် အလဇ္ဇီ မမည်သေးပါ။ ဝိနည်းပညတ်ကို သိပြီး လွန်ကျူး သောရဟန်းသာ အလဇ္ဇီ မည်ပါသည်။

(ဝိမတိ၊ ၂၊ ၁၃၉)

၁၇၀။ မေး ။ ။ ထိုပါရာဇိကကျသောရဟန်းကို ပါရာဇိကကျသည် ဟု အမှန်လည်း မဆိုနိုင်။ သံသယလည်း မကင်း နိုင်။ ထိုရဟန်းကို ရှိခိုးခြင်း၊ လက်အုပ်ချီခြင်း၌ အပြစ်ရှိမည်လော။

ဖြေ ။ ။ ပါရာဇိကကျသော ရဟန်းသည် မိမိပါရာဇိက ကျသည်အဖြစ်ကို ဝန်မခံသမျှ ကာလပတ်လုံး ရဟန်း ဟု ခေါ်ဝေါ်ထိုက်သည်ဖြစ်၍ သံသယရှိသော်လည်း ရှိခိုးခြင်း၊ လက်အုပ်ချီခြင်းကိုပြုရာ အပြစ်မရှိ။ [ဝိမထိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာ၊ ပဌမပါရာဇိကအဖွင့်ကို ထောက်။ သာရတ္ထဒီပနီဋ္ဌိကာ၌လည်း လာသည်။] [ထိမ်တောဆရာတော်၏ ဝိနယပုစ္ဆာဝိသုဇ္ဇာကျမ်းမှ]

၁၇၁။ မေး ။ ။ ကံဆောင်တဲ့အခါ ပါရာဇိကကျသူ ပါခဲ့လျှင် ထိုသူ ကြောင့် ဟတ္ထပါသ်မစပ်မှာ စိုးရိမ်ဖို့ လိုအပ်ပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဘုရားဥပဒေတော်
ကြီး၊ ပထမပါရာဇိကမှာ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“အပေါင်းအသင်းမလုပ်” ဟူသည်ကား ရဟန်းခံသော ကိစ္စ
ကြီးငယ် ဟူသမျှ၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ရဟန်းတစ်ပါးအရေအတွက်အဖြစ်ဖြင့်
ထည့်သွင်း၍ မပါဝင်စေရ။ ပါရာဇိကကျရောက်နေသော ရဟန်းယုတ်
မှန်းသိလျက် ထိုသူနှင့် ကံကြီးကံငယ်လည်း မပြုကြရ။ မသိ၍ ပါနေစေ
ကာမူ ထိုကံကို ပြီးစေနိုင်လောက်သော အခြားသံဃာများ အပြည့်အစုံ
ပါမှ ထိုကံ ထမြောက်အောင်မြင်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ရဟန်းခံကိစ္စ
ကဲ့သို့သော ကံကြီးများ၌ ပြည့်စုံသင့်သော သံဃာထက် ပိုမိုများပြား
အောင်လည်း ကြိုးစားရ၏။ အကြားအကြား၌ ရဟန်း မစစ်သူတွေ
ပါဝင်နေပြန်လျှင် ထိုသူအတွက် ရဟန်းကောင်းချင်း နှစ်တောင့်ထွာ
တက် ဝေးကွာနေမည်စိုး၍လည်း အချင်းချင်း နီးကပ်နိုင်သမျှ နီးကပ်
အောင် ထိုင်ရလေသည်။ [နှစ်တောင့်ထွာအရပ်ကို “ဟတ္ထပါသ် =
လက်လှမ်းမီအရပ်”ဟု ခေါ်၏။] သံဃာ့ကံပြုရာ၌ ရဟန်းအစစ်
အချင်းချင်း ဟတ္ထပါသ် စပ်နေစေရသည်။ ဟတ္ထပါသ် တိုင်းရာမှာလည်း
တစ်ဖက်ရဟန်း၏ အပြင်ဘက်ဆုံး ကိုယ်အင်္ဂါနှင့် မိမိ၏ အနီးဆုံး
ကိုယ်အင်္ဂါကို တိုင်းရသည်။

ဥပသောဘန၏ အမေး

- ၁၃၂။ မေး ။ ။ အလဇ္ဇီရဟန်းနှင့် ဆွမ်းအတူ စားကောင်းပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးက ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံး
အဖြတ်၊ သံဝါသဒီပနိကျမ်း၌ အောက်ပါအတိုင်း
ရေးထားပါ၏။

“ဟင်းတစ်ပွဲတည်း စားစေကာမူ ဒါယကာများ၏ ဟင်း ဖြစ်အံ့။ လက်ဆုံမနိုက်ဘဲ စားလျှင် သင့်ဖို့ရာ သိက္ခာပုဒ် မရှိ။ အလဇ္ဇီ၏ ပစ္စည်းကို ခံယူ၍ စားလျှင်သာ အာမိသသမ္ဘောဂ ဖြစ်သည်”။

အရှင်ဉာနာဂုဓ၏ အမေး

- ၁၇၃။ မေး ။ ။ ပါရာဇိကကျသူက ကမ္မဝါစာဖတ်ပေးရာ၌ ထိုရဟန်း လောင်း ရဟန်းဖြစ်ပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ ထိမ်တောဆရာတော်ကြီးက ဝိနယပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇာ ကျမ်း၊ စာမျက်နှာ (၅)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ရဟန်းဟု ထင်မှတ်၍နေသော ဆရာသည် မိမိသည်ပင် ဥပဇ္ဈာယ် ကမ္မဝါဆရာပြု၍ ရဟန်းခံရာ ကမ္မဝါစာ၌ လိမ္မာပါမူ တစ်ပါး သောရဟန်းတို့ မဖတ်သော်လည်း ထိုဆရာကို လွှတ်၍ ဂိုဏ်းပြည့်မှု နောက်ခံသော တပည့်ရဟန်း ဖြစ်သည်သာ။

ထိုဋီကာ၌ “ကမ္မဝါစာစရိယော”ဟု ဆိုသဖြင့် ထိုအသက် (၂၀) မပြည့်ဘဲ ပြည့်ပြီဟူသော အမှတ်ဖြင့် ရဟန်းခံသောသူသည် ကမ္မဝါစာဖတ်၍ သူတစ်ပါးကို ရဟန်းခံပေးရာ ကမ္မဝါစာ၌ လိမ္မာမူ တစ်ပါးသောရဟန်းတို့ မဖတ်သော်လည်း ကံအောင်ကြောင်းကို ပြတော်မူသည်။ ထိုစကားကို ထောက်၍ ပါရာဇိကကျသောရဟန်းသည် ကမ္မဝါစာဖတ်၍ တစ်ပါးသောသူသည် ကံကို ဆောင်ရာ၌လည်း ထို ပါရာဇိကကျသောရဟန်းကို လွှတ်၍ ဂိုဏ်းပြည့်မှု ထိုကံ အောင်သည် ဟု မှတ်ယူသင့်သည်။

အရှင်ခေမိန္ဒ၏ အမေး

၁၄၄။ မေး ။ ။ ပါရာဇိကကျသော ရဟန်းထံ သရဏဂုံခံယူ၍ သာမဏောပြုရာ သာမဏောဖြစ်ပါမည်လော။

ဖြေ ။ ။ ပါရာဇိကကျသော ရဟန်းသည် ပါရာဇိကကျသည် ကို သိလျက် နေသည်ဖြစ်စေ၊ မသိ၍ နေသည်ဖြစ်စေ ရဟန်း ဟူသော ပဋိညာဉ်ဖြင့် နေ၍၊ တပည့် သာမဏောကို သရဏဂုံပေး၍ ရှင်ပြုရာ ဆရာတပည့် (၂)ပါးပင် သရဏဂုံကို ပြည့်စုံအောင် ဆိုနိုင်မှု ဥပသမ္ပဒကံကဲ့သို့ သာမဏောဖြစ်သည်။

ပါရာဇိကကျသောရဟန်းသည် ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာဖတ်ရာ၌ ကမ္မဝါစာ ပီအောင်ဆိုနိုင်မှု ထိုပါရာဇိကကျသောရဟန်းကို လွှတ်၍ ဂိုဏ်းပြည့်လျှင် ရဟန်းခံသောသူသည် ရဟန်းဖြစ်သကဲ့သို့၊ ပါရာဇိက ကျသောရဟန်း သရဏဂုံပေး၍ ရှင်ပြုရာ သရဏဂုံပီသအောင် ပေးနိုင် လျှင် သာမဏောဖြစ်ထိုက်သည် ဟု မှတ်ယူသင့်သည်။

ဒုဿီလရဟန်းထံမှာ ရဟန်းဟု ထင်မှတ်၍ သရဏဂုံ ပဉ္စ သီလခံယူသော လူတို့မှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိ။ သရဏဂုံသီလ ပြည့်စုံကြ သည်ဟု မှတ်။

၁၄၅။ မေး ။ ။ ကံပြုစဉ် ပကတတ် (ရဟန်းကောင်း)တို့ကြားမှာ ပါရာဇိကကျထားတဲ့ ရဟန်း ထိုင်၍ ဟတ္ထပါသ် ကင်းကွာခဲ့ရင် ကံပျက်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ အောက်ပါ (သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၂၀၄)လာ စကားကြောင့် ကံ ပျက်၊ မပျက် နားလည်နိုင်ပါ၏။

“ပါရာဇိကအာပတ် သင့်ရောက်ပြီးသောရဟန်းသည် ရဟန်း အသွင်၌ တည်၍ ရဟန်းအဖြစ်ကို ဝန်ခံနေသေးသမျှ သူ့မှာ ရဟန်း အဖြစ် ရှိနေသေးသည်သာ။ လူ၊ သာမဏေ ဟူသော အရေအတွက်သို့ မရောက်။ ထို့ကြောင့်ပင် သူသည် ပေါင်းဖော်မှု သံဝါသကို သာယာ သော်လည်း ထေယျသံဝါသက မဖြစ်၊ သဟဿေယျအာပတ် စသည့် အာပတ်ကို မဖြစ်စေ။ သူ့ကို ဆဲရေးလျှင် ဆဲရေးသည့်ရဟန်း၌ ပါစိတ်အာပတ် ဖြစ်စေ၏”။

အထက်ပါစကားအရ ရဟန်းအဖြစ် ဝန်ခံနေသေးသမျှ ရဟန်း အဖြစ် ရှိနေသေးသည်ဟု ဆိုသဖြင့် သူ့ကြောင့် ဟတ္ထပါသ်လည်း မကင်း။ ကံလည်း မပျက်ဟု ယူဆရမလို ဖြစ်နေပါ၏။ သို့သော် တစ်ဘဝအလုပ် အနှစ်ချုပ်စာအုပ်၌ ဤသို့ ရေးသားထားပါ၏။

“ဒီအထဲမှာ ရဟန်းမစစ်တဲ့ (ပါရာဇိက ကျသူ) ကိုယ်တော် ပါလာလျှင် သူ့ကို လွန်၍ ဟိုဘက်က ကိုယ်တော်နှင့် ဟတ္ထပါသ် စပ်အောင် ထိုင်ရတယ်”ဟု မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်က ပြောလေ့ ရှိပါ၏” တဲ့။

ထိမ်တော-ဝိနယပုတ္တဝါသဇ္ဇနာကျမ်း (၂၄)၌ ဤသို့ ရေးသား ထားသည်ကို တွေ့ရပါသေး၏။

“ရဟန်းမဟုတ်သော်လည်း ရဟန်းဟု ဝန်ခံချက်ရှိသော ကြောင့် ရဟန်းဟူသော အမှတ်သညာဖြင့် ကံဆောင်နိုင်မှု အာပတ် လည်း မသင့်၊ ကံလည်း မပျက်”။

အရှင်ဇောတိက၏ အမေး

၁၄၆။ မေး ။ ။ ထိုပါရာဇိကကျသောရဟန်းကို ကေန္တသိရာ၌ ရှိခိုးရာ အပြစ်ရှိသည်ဟု မှတ်ရမည်လော။

ဖြေ ။ ။ ပါရာဇိကကျသော ရဟန်းသည် ကေန္တကျသည်ကို
သိမြင်သော်လည်း ရဟန်းဟု ဝန်ခံခြင်းရှိမူ ရှိခိုးခြင်း၊
လက်အုပ်ချီခြင်းကို ပြုသော်လည်း အပြစ်မရှိ။

၁။ ကိဉ္ဇာပိ ယာဝ သော ဘိက္ခုဘာဝံ ပဋိဇာနာတိ၊ တာဝ
ဝန္တိတဗ္ဗော၊ ယဒါ ပန “အဿမဏောမီ” တိ ပဋိဇာနာ
တိ၊ တဒါ န ဝန္တိတဗ္ဗော ဟု လာသော တေရသကဏ်
ဋီကာ ဒုဋ္ဌဒေါသအဖွင့်ကို ထောက်။

[ထိမ်တောဆရာတော်၏ ဝိနယပုစ္ဆာဝိသုဒ္ဓနာကျမ်းမှ]

**ဓုတင်, အဓိဋ္ဌာန်
နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ**

ဥပသုမေဓာလောက၏ အမေး

- ၁၇၇။ မေး ။ ။ ဓုတင် (၁၃) ပါးမှာ တေစိဝရိကဓုတင်ကို ကိုရင်တို့ ဆောင်လို့မရဟုဆိုရာ ဘာကြောင့်ပါလဲ။
- ဖြေ ။ ။ ရှင်သာမဏေတို့၌ တိစိဝရအဓိဋ္ဌာန်ပိနည်းကံ မရှိသောကြောင့်ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ, ပထမအုပ်စာမျက်နှာ (၁၀၆)၌ ဆိုထားပါ၏။

ရှင်သီလာစာရ၏ အမေး

- ၁၇၈။ မေး ။ ။ ဧကာသနိက်နဲ့ ပတ္တပိုဏ်ဓုတင်တွေမှာ နေရာပြောင်း, ခွက်ပြောင်းခွင့်ရှိတဲ့ အာဟာရတွေက ဘာတွေပါလဲ။
- ဖြေ ။ ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးက ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံး အဖြတ်စာအုပ် , စာမျက်နှာ (၅၁)မှာ ဒီလို ရေးထားပါတယ်။

ဤသို့ ကျမ်းဂန်လာသည့်အတိုင်း ကိုယ်စီကိုယ်စီ ကာလ အပိုင်းအခြားမရှိကြသော ကာလိက ၄ ပါးတို့တွင် မွတ်သိပ်ဆာလောင်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းရှိမှု နေလွဲ၊ မလွဲ အပ်သောအလျော်နှင့်တကွ အဖျော်ယမကာ ၈ ပါးဟူသော ယာမကာလိက၊ အနာရောဂါ ဟူသော ဂေလည အကြောင်းရှိလျှင် နေလွဲ၊ မလွဲ အပ်သော ထောပတ်၊ ဆီဥ၊ ဆီ၊ ပျား၊ တင်လဲ ဟူသော သတ္တိဟကာလိက၊ ငရုပ်၊ ပိတ်ချင်း၊ လေးညှင်း၊ ဇာတိပွိုလ် စသော ယာဝဇီဝိက၊ ဤနောက် ကာလိက ၃ ပါးတို့သည် ဆိုခဲ့ပြီးသော ပိပါသ ဂေလည အကြောင်းရှိလျှင် နံနက်ဖြစ်စေ၊ ညချမ်းဖြစ်စေ၊ ဂူတင်ဆောက်တည်ပြီးဖြစ်စေ၊ မဆောက်တည်ခင်ဖြစ်စေ၊ ထိုနေရာ၌ဖြစ်စေ၊ တစ်ပါးနေရာ၌ဖြစ်စေ၊ ထိုခွက်၌ ဖြစ်စေ၊ တခြားခွက်၌ဖြစ်စေ၊ ကောသနီကံ၊ ပတ္တပိုဏ်ဂူတင်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အပ်ကုန်၏ ဟူ၍ မှတ်လေ။

၁၃၉။ မေး ။ ။ တစ်ခွက်တည်းစားရတဲ့ ပတ္တပိုဏ်ဂူတင်မှာ တစ်ခွက်တည်းမှာ အထပ်ထပ် စားရင် ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဤသို့ ၂ ခုမြောက်သော ခွက်၌ သုံးဆောင်စားသောက်မှသာ ဂူတင်ပျက်သည် ဟု အဋ္ဌကထာဆရာမြတ် ပြတော်မူအပ်သောကြောင့် စားခွက် မလွဲစေမှု၍ တစ်ခွက်တည်း၌သာ စားလျှင် ကုန်ရင်း ထည့်ရင်း၊ ဝရင်း ထရင်း၊ ဆာဆာလောင်လောင်ရှိရင်း ထိုင်၍ စားပြန်ရင်း၊ အထပ်ထပ်ပင် စားသောက်(ကောင်း)၏။ ဥပုသ်ကို မဆောက်တည်သော နေ့လွတ်ဖြစ်မှု နေ့ကို စားစား၊ ညဉ့်ကို စားစား ခွက်မပြောင်းဘဲ စားလျှင် အထပ်ထပ်ပင် စားကောင်းတော့သည် မှတ်လေ။

[ပိယုဒ္ဓါရုံ အဆုံးအဖြတ်၊ ၅၂ မှ]

၁၈၀။ မေး ။ ။ တောထွက်ဝုတင်ဆိုတာ ဘယ်လိုဝုတင်ပါလဲ။
ဖြေ ။ ။ အနုတိရိတ္တပစ္စယာ အနာပတ္တိတာ။

အနုတိရိတ္တပစ္စယာ-အတိရိတ်ဝိနည်းကံ မပြုဘဲ စားခြင်း
ကြောင့်။ အနာပတ္တိတာ-အာပတ်မသင့်နိုင်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော
အကျိုးအာနိသင်ပြု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ (၁။ ၆၇)ကို ထောက်၍
နေ့ရက်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော “ဝုတင်” ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊
ထိုထိုကျမ်းဂန်တို့၌ “ဝုတင်” မဆောက်တည်မီ စားဖူးကြောင်း ထုံး
ဟောင်းသက်သေ မလာမရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း ဝုတင်
မဆောက်တည်မီ နံနက်အခါ အလိုရှိရာ အာဟာရကို မစားမသောက်
ကောင်းလေ။ ရှေးအခါ စစ်ကိုင်းဘက် တောထွက်ခင်ကြီးကား ဆွမ်းခံ
သွားစဉ် သင်္ကန်းရုံရာ ဇရပ်က ဆီးကြို၍ကပ်သော ယာဂုကိုလည်း
သောက်ခဲ့။ ဆွမ်းရပ်ရာ သဒ္ဓါသည့် အိမ်များက ဆည်းကပ်သော
နွားနို့ကိုလည်း သောက်ခဲ့၍ ကျောင်းသို့ ရောက်သောအခါ ကောသနိကံ
ဆောက်တည်ကြသည်” (ဤကျမ်း နှာ-၄၀ ပြန်ရှု) ဟု ဆရာကြီးများ
မိန့်စကားကို ကြားရဖူး၏။

ထို့ကြောင့် ထိုသို့စားပြီးမှ ဆောက်တည်သော “ဝုတင်”ကို
တောထွက်ဝုတင်ဟု မှတ်ရာသည်။

(ဝိသုဒ္ဓိရုံအဆုံးအဖြတ် ၄၉ မှ)

ဥပသောဘနု၏ အမေး

၁၈၁။ မေး ။ ။ တိစိဝရိက်ဝုတင်ဆောင် ရဟန်းဟာ သုံးထည်သော
သင်္ကန်းထက် အပိုသင်္ကန်းတွေ ရှိခဲ့ရင် ပရိက္ခာရ
စောဠ အဓိဋ္ဌာန်နှင့် ဝိကပ္ပနာပြုထားလို့ ရပါသလား။

ပြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ , စိဝရနိဒ္ဒေသ (စာမျက်နှာ
၉၁) မှာ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဒီလို ရေး
ထားပါတယ်။

တိစိဝရိက်ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိနည်း၌ လာသော
ကထိနသိက္ခာပုဒ်အရ ဝိနည်းတိစိဝရိက်ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဝုတင်
တိစိဝရိက်ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ဝုတင်တိစိဝရိက် ဆောင်
သောပုဂ္ဂိုလ်မှာ အဝတ်မှန်လျှင် သင်္ကန်းသုံးထည်သာ ရှိရ၏။ ထို့ကြောင့်
ထိုပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အခြားသင်္ကန်းများကို အဓိဋ္ဌာန်တင်ပုံနှင့် ဝိကပ္ပနာ
ပြုပုံကို ပြဖွယ်မလို။

ဥပမေပါလိတ၏ အမေး

၁၈၂။ မေး ။ ။ တိစိဝရိက်ဆောင် (၂)ဦးရဲ့ ထူးခြားပုံက ဘာပါလဲ။
ပြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာ
ဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၆၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါသည်။

ဤသို့အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ သင်္ကန်း (၃)ထည် ဆောင်ခြင်းကို
ဝိနည်း တိစိဝရိက်ဆောင်ခြင်း ဟုခေါ်၏။ ဝိနည်းတိစိဝရိက်ဆောင်
သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အပိုသင်္ကန်းများကို ဝိကပ္ပနာသော်လည်းကောင်း၊
ပရိက္ခရာစောဠသော်လည်းကောင်း ပြု၍ ထားကောင်းသေး၏။ ဝုတင်
တိစိဝရိက်ဆောင်သောပုဂ္ဂိုလ်ကား အခြားအဝတ်ကို မထားကောင်း
တော့။

ဥးဇောတိက၏ အမေး

၁၈၃။ မေး ။ ။ ဘာကြောင့် အဓိဋ္ဌာန်သင်္ကန်း (၂)ထည်၊ အဓိဋ္ဌာန် သပိတ် (၂)လုံး မရှိရတာပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာ ဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၇၀)၌ ဤသို့ ရေးထားပါသည်။

သံယာဠိ စသောနာမည်ဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်တင်လိုသော ရဟန်း သည် အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်ပြီးသော အဟောင်းသင်္ကန်းမရှိလျှင် ပစ္စုဒ္ဓါရ် ပြုဖွယ်မလိုသော်လည်း အဟောင်းသင်္ကန်းရှိလျှင်ကား ထိုအဟောင်းကို ပစ္စုဒ္ဓါရ်ပြုပြီးမှ အသစ်ကို အဓိဋ္ဌာန်တင်ရသည်။ ဘာကြောင့်နည်း။

“အဓိဋ္ဌာန်” ဟူသည် မိမိဥစ္စာဟု စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ရဟန်းတော်တို့မှာလည်း ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာအဖြစ်ဖြင့် သပိတ် တစ်လုံး၊ သင်္ကန်း သုံးထည်သာ ထားကောင်းသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် အဓိဋ္ဌာန်သင်္ကန်း (၂)ထည်၊ အဓိဋ္ဌာန်သပိတ် (၂)လုံး မရှိထိုက်ရကား အဟောင်းကို ပစ္စုဒ္ဓါရ် ပြုရသည်။

ဥးပညာသာမိ၏ အမေး

၁၈၄။ မေး ။ ။ ဇွန်းကို ခွက်တစ်မျိုးဟု ယူဆလို့ရပါမည်လား။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၂၇)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ယခုခေတ်၌ကား ဆွမ်းဟင်း၊ မုန့် ထည့်စရာခွက်များ၌ ဦးတိဿက ဖဲမသွားဘဲ စားနေစဉ် အခြားတစ်ပါး၊ နှစ်ပါး သုံးလေးပါး လည်း နှိုက်၍နှိုက်၍ စားနေကြ၏။ လက်ချင်း မဆုံမိလျှင် ဤသိက္ခာပုဒ်

အရ ကေသာဇန မဖြစ်ဟု ယူဆကြ၏။ တချို့ကလည်း တစ်ခွက် တည်း၌ပင် ဖြစ်စေကာမူ ဇွန်းအသီးသီးဖြင့် နှိုက်၍ ယူလျှင် ဇွန်းကို ခွက်တစ်မျိုးဟု ယူဆ၍ ကေသာဇန မဖြစ်ဟု ဆိုကြ၏။ စဉ်းစား၍ လက်ခံကြပါလေ။

ရှေးခေတ်စာအုပ် ။ ။ ရှေးခေတ်ကမူ ဆွမ်းပွဲတစ်ပွဲတည်း၌ လေး ငါးပါး ဝိုင်း၍ စားလေ့မရှိကြပါ။ မေ့ပဒ-လောကဝဂ်၌ လာသော ကောသလမင်း၏ အသဒိသဒါန၌သော်မှလည်း ရဟန်းငါးရာအတွက် ဆင်တော်ငါးရာ ထီးမိုးလျက် ဆွမ်းပွဲငါးရာ စီရင်ရပါသည်။ ယခုခေတ် အချို့ဝိနည်းစိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မလွဲမရှောင်သာ၍ ဝိုင်းဖွဲ့ကာ ဘုဉ်းပေး ရသော်လည်း ဤသိက္ခာပုဒ်တော်ကို သတိရသောကြောင့် စားသောက် ဖွယ်များကို ကိုယ့်သပိတ် ကိုယ့်ပန်းကန် ထည့်၍ ထည့်၍ ဘုဉ်းပေး တော်မူကြပါသည်။

မလေ့ကျင့်ရန် အမေး

၁၈၅။ မေး ။ ။ တပည့်တော်တို့ သီလရှင်နဲ့ လူဝတ်ကြောင်တွေမှာ ဓုတင် (၁၃) ပါးထဲက ဘယ်နှစ်ပါး ဆောက်တည် ကျင့်သုံးလို့ ရပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ကောသန်က (တစ်ထိုင်တည်း စားရတဲ့) ဓုတင်နဲ့ ပတ္တပိဏ္ဍိက (တစ်ခွက်တည်း စားရတဲ့) ဓုတင်ကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးလို့ ရပါ၏။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။ ပထမ အုပ် ၈၀)

၁၈၆။ မေး ။ ။ ပတ္တပိဏ္ဍိကဓုတင်ဆိုတာ ဆွမ်းနဲ့ ဟင်းတွေကို ရောစပ် နယ်ပြီး စားတာကို ခေါ်တာပါလား။

ဖြေ ။ ။ တစ်ခွက်တည်း၌ စားဖွယ်ကိုသာ ယူပြီး စားတာကို ပတ္တပိဏ္ဍက (ပတ္တပိုဏ်) ခုတင်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

၁၈၇။ မေး ။ ။ ခုတင်ဆောက်တည်ရာမှာ ပါဠိဘာသာ၊ မြန်မာ ဘာသာထဲက ဘယ်ဘာသာနဲ့ ဆောက်တည်ရပါ သလဲ။ ဘယ်နှစ်ကြိမ် ဆောက်တည်ရပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပါဠိသက်သက်ဖြင့်လည်း ဆောက်တည်အပ်၏။ မြန်မာသက်သက်ဖြင့်လည်း ဆောက်တည် အပ်၏။ ပါဠိ၊ မြန်မာ နှစ်မျိုးစလုံးဖြင့်လည်း ဆောက်တည် အပ်၏။ တစ်ကြိမ်မျှ ဆိုခြင်းဖြင့်လည်း ဆောက် တည်ခြင်းကိစ္စ ပြီး၏။ သို့သော် လေးနက်စေရန် သုံးကြိမ်ဆို၍ ဆောက်တည်အပ်၏။

(မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန် ပထမတွဲ၊ ၁၇၂ မှ)

၁၈၈။ မေး ။ ။ ပတ္တပိုဏ်ခုတင်ဆောက်တည်ရင် ပါဠိလို ဘယ်လိုဆို ရပြီး မြန်မာလို ဘယ်လိုဆိုရပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ (၁) ဒုတိယကဘာဇနံ ပဋိက္ခိပိမိ - နှစ်ခုမြောက် သော စားခွက်ကို ပယ်ပါ၏။

(၂) ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂံ သမာဒိယာမိ - တစ်ခွက်တည်း ၌ စားဖွယ်ကိုသာ ယူ၍ စားလေ့ရှိသော ရဟန်း၏ အကြောင်းအင်္ဂါ စေတနာကို ဆောက် တည်ပါ၏။

၁၈၉။ မေး ။ ။ ပတ္တပိုဏ်ဓုတင်ကို ပါဠိလို (၂)ဝါကျ။ မြန်မာလို (၂)ဝါကျလုံး ဆိုပြီး ဆောက်တည်ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ နံပါတ် (၁) ဝါကျပါဠိဖြင့်လည်း ဆောက်တည်အပ်၏။
နံပါတ် (၂) ဝါကျပါဠိဖြင့်လည်း ဆောက်တည်အပ်၏။
ထို (၂)ဝါကျလုံးဖြင့်လည်း ဆောက်တည်အပ်၏။
မြန်မာဖြင့် ဆောက်တည်ရာ၌လည်း နည်းတူပင်။
(မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန်၊ ၁၇၂၊ ၁၇၂ မှ)

၁၉၀။ မေး ။ ။ ကောသနိကဓုတင် ဆောက်တည်ပုံ ပါဠိနှင့် မြန်မာက ဘယ်လိုပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ (၁) နာနာသနဘောဇနံ ပဋိက္ခိပါမိ - နေရာအများ
၌ စားခြင်းကို ပယ်ပါ၏။
(၂) ကောသနိကကံ သမာဒိယာမိ - တစ်ထိုင်
တည်း၌သာ စားလေ့ရှိသူ၏ အကြောင်းအင်္ဂါ
စေတနာကို ဆောက်တည်ပါ၏။

၁၉၁။ မေး ။ ။ ပတ္တပိုဏ်ဓုတင် ဆောက်တည်ပြီးရင် ခွက်မပြောင်း
ဘဲ အထပ်ထပ် စားကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ (၂)ခုမြောက်သောခွက်၌ သုံးဆောင်စားသုံးမှသာ
ဓုတင်ပျက်သည်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာမြတ် ပြတော်မူ
အပ်သောကြောင့် စားခွက်မလွဲစေမှု၍ တစ်ခွက်
တည်း၌သာ စားလျှင် ကုန်ရင်း၊ ထည့်ရင်း၊ ဝရင်း၊
ထရင်း ဆာဆာလောင်လောင်ရှိရင်း ထိုင်၍ပြန်စား

ရင်း၊ အထပ်ထပ်ပင် စားသောက် (ကောင်း)၏။
 ဥပုသ်ကို မဆောက်တည်သော နေ့လွတ်ဖြစ်မှု နေ့ကို
 စားစား၊ ညဉ့်ကို စားစား ခွက်မပြောင်းဘဲ စားလျှင်
 အထပ်ထပ်ပင် စားကောင်းတော့သည်ဟု မှတ်လေ။

**မာတုဂါမ (အမျိုးသမီး)
နှင့် ပတ်သက်သော ပေးခွန်းများ**

ဥပညာသာမိ၏ အမေး

- ၁၉၂။ မေး ။ ။ တစ်မိုးတစ်ရံတွင်း အမျိုးသမီးနဲ့ မသိဘဲ တစ်ပြိုင်နက် အိပ်မိရင် အာပတ်သင့်ပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ဝိနယသံဒိပ်ကျမ်း၊ စာမျက်နှာ (၆၈)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

အမနှင့်မူ၊ တစ်ညညတာမျှ၊ ခွင့်မရ၊ အိပ်က ပါစိတ္တိ။
လူမိန်းမ၊ မေထုန်လောက်သော ပါရာဇိကလောက် ကောင်းသော တိရစ္ဆာန်မတို့နှင့်မူကား သဟသေယျလောက်သော နေရာ၌ တစ်မိုးတစ်ရံတွင်းမှာ တညညမျှပြိုင်၍ အိပ်ခွင့်မရ။ နေဝင်သည့်နောက် ထိုဌာနအတွင်း၌ မာတုဂါမသည် အိပ်၍နေအံ့၊ ရဟန်းသည် မာတုဂါမ ရှိမှန်းသိသည်ဖြစ်စေ၊ မသိသည်ဖြစ်စေ ကိုယ်ကို လှဲ၍ အိပ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အာပတ်သင့်၏။ မှီရာဌာန၌ မှီ၍ ထိုင်လျက်အိပ်မှု အာပတ် လွတ်၏။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးကလည်း ပါတိမောက်ဘာသာ ဇီကာ၊ ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပုဒ် (၂၃၀)၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါ၏။

ရှေးသိက္ခာပုဒ်အရ လူယောက်ျားစသော (အထီး)များနှင့် ၃ ညဉ့် အိပ်ခွင့်ရသေး၏။ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ကား မာတုဂါမနှင့် အတူ တကွ တစ်ညဉ့်မျှ (နေဝင်သည်နှင့်တပြိုင်နက်) အိပ်ခွင့် (ဦးခေါင်းချခွင့်) မရတော့ချေ။ လူမိန်းမမှတစ်ပါး ပါရာဇိကလောက်သော အခြား တိရစ္ဆာန်မများနှင့် အတူအိပ်ရာ၌ကား ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏။

စိတ်မရှိဘဲ (စိတ်မပါဘဲ=မသိဘဲ) သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ကို 'အစိတ္တကအာပတ်' ဟု ခေါ်ကြ၏။ ဤသဟသေယျ ၂ ပါး လည်း အစိတ္တကပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် မာတုဂါမ၊ လူသာမဏေ စသူတို့ ရှိမှန်းမသိ၍ ဝင်ရောက်အိပ်လျှင်လည်းကောင်း၊ မိမိနေရာ အရပ်သို့ မာတုဂါမ စသူတို့ မိမိမသိဘဲ ဝင်ရောက်အိပ်လျှင် လည်း ကောင်း ဆိုင်ရာ သဟသေယျအာပတ်များ သင့်တော့သည်သာ။

၁၉၃။ မေး ။ ။ ရထားပေါ်က ခုံတန်းလျားဝယ် မိန်းမတို့နှင့်အတူ ထိုင်ကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဒုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဇီကာ၊ စာမျက်နှာ (၂၇၂)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဒီဃာသန၌ ပဏ္ဍက၊ ဣတ္ထိ၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကတို့နှင့်အတူ မထိုင်ရ ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်၏။ အချို့သော မော်တော်ကား၊ မီးရထား၊ သင်္ဘောတို့၌ (၃)ယောက်မက ထိုင်လောက်သော ခုံတန်းလျားရှည်ဝယ် မိန်းမတို့နှင့်အတူ ထိုင်မိတတ်၏။ ထိုခုံတန်းလျားတွေသည် ရွှေ၍မရ

အောင် ကြမ်းပြင်နှင့်အတူ တွဲထားလျှင် “ဘူမိဂတိက” ကြမ်းပြင်နှင့် အလားတူ ဟု သဘောထား၍ ထိုင်ကောင်းသည်ဟု ယူကြ၏။ ကြမ်းပြင်နှင့်မတွဲဘဲ ရွှေပြောင်း၍ရကောင်းလျှင်ကား ဂါထာအတိုင်းပင် “မအပ်” ဟု မှတ်ပါ။ အချို့ ခုတင်ကြီးများကိုလည်း “ဘူမိဂတိက” ဟု ယူဆကြသည်။

ဥးခေမိန္ဒ၏ အမေး

၁၉၄။ မေး ။ ။ အမျိုးသမီးနဲ့အတူ တစ်ယောက်ချင်းချင်း ရဟန်းဟာ နေထိုင်ကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ အကြင်ရဟန်းသည် မာတုဂါမနှင့်တကွ မျက်စိ၏ ကွယ်ရာ၌ ဖုံးကွယ်အပ်သောနေရာ၌ ထိုင်နေခြင်းကို ပြုအံ့။ ထိုရဟန်း ပါစိတ်အာပတ် သင့်၏။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤသိက္ခာပုဒ်အရ မာတုဂါမနှင့် တစ်ယောက်ချင်း အကွယ်အကာရှိသောနေရာဝယ် မနေကောင်း။ အနီးအပါး၌ ပြော စကားကို နားလည်လောက်သော အဖော်ယောက်ျား (ကလေး စသူ) ပါလျှင်ကား ထိုင်ကောင်း၏။ [ရဟန်းက သွား၍ ထိုင်နေခြင်း မဟုတ်ဘဲ ရဟန်းနေရာသို့ မာတုဂါမက လာ၍ ထိုင်နေပြန်လျှင်လည်း ရဟန်း မှာ အပြစ်မရှိ။]

အကြင်ရဟန်းသည် မာတုဂါမနှင့်တကွ တစ်ယောက်ချင်း နား၏ ကွယ်ရာ၌ ထိုင်နေအံ့။ ထိုရဟန်း ပါစိတ်အာပတ် သင့်၏။

သိက္ခာပုဒ်နှစ်ပါးအထူး ။ ။ ရှေ့သိက္ခာပုဒ်၌ အကွယ် အကာ ရှိသောကြောင့် “ရဟော” အရ မျက်စိကွယ်ရာဖြစ်ခြင်း၊

ယောက်ျားများသာ အဖော်ဖြစ်နိုင်ခြင်းနှင့် ဤသိက္ခာပုဒ်၌ အကွယ် အကာ မရှိသောကြောင့် “ရဟော” အရ နားကွယ်ရာဖြစ်ခြင်း၊ ယောက်ျား မိန်းမ နှစ်မျိုးလုံးပင် အဖော်ဖြစ်နိုင်ခြင်းသည် သိက္ခာပုဒ် နှစ်ပါး၏ ထူးခြားချက်တည်း။ “နားကွယ်ရာ” အရပ်ကိုလည်း (၁၂) တောင်အတွင်း၌ ကြားမည့်သူမရှိသော အရပ်ဟု သတ်မှတ်ကြသည်။

မိန်းမတို့သည် အခြားတစ်ယောက်၏ မေထုန်မှုကို ဖော်ပြောလေ့ မရှိကြ။ ဖုံးထားတတ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် “တစ်ယောက်ချင်း အဖော်မပါ” ဟူရာ၌ ယောက်ျားအဖော် မပါသည်ကို ယူပါ။ မိန်းမအဖော်များစွာ ပါသော်လည်း အဖော်ဟု မဆိုနိုင်။

ဤသိက္ခာပုဒ်၌ မျက်စိကွယ်ရာမဟုတ်ဘဲ (၁၂)တောင်အတွင်း အဖော်မရှိသောကြောင့် နား၏ကွယ်ရာသာ ဖြစ်၏။ “အဖော်” ဟူရာ၌ လည်း ယောက်ျားအဖော်သာမက မိန်းမအဖော်လည်း အဖော်ပင် တည်း။ ဘာကြောင့်နည်း။ မိန်းမတို့သည် မိန်းမချင်း၏ မေထုန်မှုကိုသာ ဖုံးထားလေ့ရှိ၏။ ပြက်ရယ် ပြောင်လှောင်မှုမျိုးကား ဖုံးထားလေ့မရှိ။ ဤသိက္ခာပုဒ်၌လည်း မျက်စိကွယ်ရာ မဟုတ်သောကြောင့် မေထုန်မှု နှင့်မဆိုင်။ ယုတ်ယုတ်မာမာပြောမှု၊ မေထုန်ဖြင့် ပြုစုဖို့ရန် တောင်းမှု များနှင့်သာ ဆိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် မိန်းမဖော်ရှိလျှင် ထိုသို့ မပြောဝံ့ ရကား မိန်းမလည်း အဖော်ပင် ဖြစ်သည်။

(ဘုရားဥပဒေတော်ကြီးစာအုပ်)

ဥပတေဓမ္မ၏ အမေး

- ၁၉၅။ မေး ။ ။ မိန်းမက လာကိုင်ရာဝယ် သာယာလျှင် အာပတ် သင့်ပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာ ဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၃)၌ ဤသို့ ရေးထားပါသည်။

ကာယသံသဂ္ဂရာဂ မရှိဘဲ အမိကို အမိအချစ်အားဖြင့် ကိုင်လျှင် သံဃာဒီသီသံ မသင့်၊ သို့သော် မသုံးသပ်ကောင်း။ မကိုင်ကောင်းသောကြောင့် အနာမာသဒုက္ကဋ်ကား သင့်သည်။ မိန်းမက အတင်းကိုင်ရာ၌ကား မိမိက မသာယာလျှင်လည်းကောင်း၊ သာယာသော်လည်းကောင်း မလှုပ်မယှက် ငြိမ်သက်စွာ နေလျှင်လည်းကောင်း အာပတ်မသင့်။

ရှင်သီလာစာရ၏ အမေး

၁၉၆။ မေး ။ ။ ရဟန်းနှင့် အမျိုးသမီး ခရီးအတူသွားကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ရဟန်းက ချိန်းပြီး မိန်းမက မချိန်းလျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။ မိန်းမက ချိန်းပြီး ရဟန်းက မချိန်းလျှင် အာပတ်မသင့်ပါ။ မချိန်းဘဲ သွားလျှင်လည်း အာပတ်မသင့်ပါ။ နှစ်ဦးလုံး ချိန်းလျှင်ကား ပါစိတ်အာပတ် သင့်ပါ၏။

ချိန်းပုံ ။ နမ.. သွားကြစို့၊ အရှင်.. သွားကြစို့၊ အရှင်... သွားကြစို့၊ နမ... သွားကြစို့၊ ဒီနေ့ဖြစ်စေ၊ နက်ဖြန်ဖြစ်စေ၊ သန်ဘက်ခါဖြစ်စေ... သွားကြစို့'' ဟု ချိန်းလျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်။ ကြက်ပြန်တကျသောရွာတို့တွင် ရွာတိုင်း၌ ပါစိတ်အာပတ်။ ရွာမရှိသော တော၌ ယူဇနာဝက်တိုင်း၊ ယူဇနာဝက်တိုင်း ပါစိတ်အာပတ် သင့်ပါသည်။

(ပါစိတ္တိယပါဠိ၊ ၁၇၄)

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဘုရားဥပဒေတော်ကြီး (စာ
မျက်နှာ- ၂၂၃)မှာ ဤသို့ ရေးထားပါသည်။

မာတုဂါမများနှင့် တိုင်ပင်၍ (“မည်သည့်ရက်နေ့ ဘုရားဖူး
သွားကြစို့” စသည်ဖြင့် ချိန်းချက်၍ စစ်ကိုင်းမှ မန္တလေး စသည်သို့)
မသွားကောင်း။ ယခုကာလ၌ကား မြန်မာနိုင်ငံမှ အိန္ဒိယ၊ သီဟိုဠ်သို့ပင်
(ထိုကဲ့သို့ တိုင်ပင်ချိန်းချက်ကာ) ဘုရားဖူးဆို၍ သွားမိတတ်ကြသေး၏။
သူတစ်ပါးတို့ ချိန်းချက်ရာဝယ် မိမိ မပါဘဲ အချိန်ကျမှ ကိုယ့်ဘာသာ
လိုက်သွားသူမှာ အပြစ်မရှိ။ စောစောက မချိန်းဘဲ သင်္ဘောရထားကျမှ
ဆုံမိ၍ သွားသူများလည်း (နောက်ထပ် ဆက်၍လည်း မချိန်းချက်ပါမူ)
အာပတ်မသင့်။ မိန်းမက ချိန်းချက်စေကာမူ ရဟန်းက ပြန်၍ မချိန်း
ချက်လျှင်လည်း အာပတ်မသင့်။ နှစ်ဦးလုံး သဘောတူ ချိန်းချက်၍
သွားမှသာ အာပတ်သင့်သည်။ ဤသို့ သဘောတူချိန်းချက် တိုင်ပင်၍
ကား ရွာချင်းကပ်နေသော အခြားတစ်ရွာသို့မူ မသွားကောင်း။

ဥ။

- ၁၉၇။ ဖေး ။ ။ အမျိုးသမီးမောင်းသော ကားကို ရဟန်းတို့ စီး
ကောင်းပါသလား။
- ပြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ ပကိဏက္က နိဒ္ဒေသ၊ စာ
မျက်နှာ (၄၄၁) (၄၄၂)တို့၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေး
သားထားပါ၏။

နွားထီး မြင်းထီး စသည်ဖြင့် ကပ်ယှဉ်ထားတဲ့ လှည်း၊ ရထား၊
လှည်းပေါင်းချုပ်၊ သံလျင်း (ဂဠုန်တောင် ချထားတဲ့ လှည်း) စတဲ့
ယာဉ်၊ ထမ်းစင် (ပျဉ်ချပ်နဲ့ ပြုလုပ်ထားတဲ့ ထမ်းစင်)၊ လက်နဲ့ လည်

စေအပ်၊ ဆွဲငင်အပ်တဲ့ လက်တွန်းလက်ဆွဲယာဉ် (ယခုခေတ်မှာ ခြေဖြင့် လည်း လှည့်ပေးရတဲ့ လန်ချား၊ ဆိုက္ကား)၊ အဝတ်သံလျှင်း ခေါ် အဝတ် ထမ်းစင် (အဝတ်ရဲ့ ဝဲဘက်၊ ယာဘက် အစွန်း (၂)စစီကို ချည်ပြီး ဝါး စသည်နဲ့ လျှို့ကာထမ်းရတဲ့ အဝတ်ထမ်းစင်) တွေကို မကျန်းမာတဲ့ ရဟန်းဟာ စီးကောင်းပါတယ်။

ဒီယာဉ်အားလုံးမှာ မကျန်းမာမှ အပ်ပါတယ်။ ကျန်းမာရင် လှည်း၊ မြင်းရထား၊ ဆိုက္ကားတွေကို မစီးကောင်းပါ။

အထီးသတ္တဝါတပ်ယာဉ်နဲ့ လက်တွန်းလက်ဆွဲယာဉ်၊ လန်ချား၊ ဆိုက်ကားတွေကို မောင်းနှင်သူ လည်စေသူက မိန်းမဖြစ်ဖြစ် ယောက်ျား ဖြစ်ဖြစ် အပ်ပါတယ်။

ရှေးခေတ်က အချို့ဝိနည်းမီရ် ဆရာတော်တွေက မီးရထား၊ မော်တော်ကား၊ သင်္ဘောတွေကို လက်နဲ့ စက်နှိုးပေးရ ထိန်းခပေးရလို့ ကျန်းမာရင် မစီးကောင်းလို့ ယူဆကြပါသတဲ့။ ဒါပေမယ့် မီးရထား စသည်တွေမှာ လူက မှန်မှန်သွားရုံလောက်သာ ကြောင့်ကြစိုက်ရပြီး ပင်ပန်းကြီးစွာ မဆွဲမငင်ရလို့ စီးကောင်းတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက အထက်ပါအတိုင်း ရေးသား ထားပါတယ်။

အထီးသတ္တဝါတပ်ယာဉ်ကို အမျိုးသမီး မောင်းနှင်လည်း မကျန်းမာသူ ရဟန်းဟာ စီးကောင်းပါတယ်။ မော်တော်ကား၊ မီး ရထား၊ သင်္ဘော၊ လေယာဉ်တို့ကို မောင်းနှင်သူက အမျိုးသမီး ဖြစ်နေ ရင်လည်း ကျန်းမာတဲ့ ရဟန်းပင် စီးကောင်းတယ်လို့ ယူဆဖွယ်ရှိနေ ပါတယ်။

မလေ့ညှန်၏ အမေး

၁၉၈။ မေး ။ ။ သိမ်အတွင်း၌ အမျိုးသမီးများ ဝင်ကောင်းပါသလား။
ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း
(စာမျက်နှာ-၁၂၀)မှာ ဤသို့ ရေးထားပါသည်။

ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှာ တစ်ဆယ့်ရှစ်ရပ်
သော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့ကို တစ်သိမ်ပြု၍ သမုတ်၏။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌
အရှင်မဟိန္ဒထေရ်သည် အနုရာဇမြို့ပါ ခြံ၍ သမုတ်၏။ အနုရာဇမြို့
သည် သိမ်တွင်း ကျ၏။ ယခုကာလ၌ကား သိမ်ဆိုလျှင် လူများ
မဝင်ရဟု ထင်မှတ်ကြ၏။ မာတုဂါမများ မဝင်ဝံ့ ရှိကြ၏။ အနုရာဇမြို့
သူတို့ကား သိမ်တွင်း၌ နေကြရကုန်၏။

**ဥပဇ္ဈာယ်၊ နိဿယည်း
နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ**

ဥပမိန္ဒ၏ အမေး

၁၉၉။ မေး ။ ။ နိဿယည်းယူရာမှာ တစ်ကြိမ်ပဲ ဆိုရမှာပါလား။ သုံးကြိမ် ဆိုရမှာပါလား။ ဒုတိယမ္ဘိ၊ တတိယမ္ဘိ ထည့်စရာ လိုပါသလား။

ဖြေ ။ ။ “အာစရိယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိ၊ အာယသ္မတော နိဿာယ ဝတ္ထမိ” လို့ (၃)ကြိမ် ဆိုရပါတယ်။ ဒုတိယမ္ဘိ၊ တတိယမ္ဘိ မထည့်ရပါ။ ဥပဇ္ဈာယ်ယူရာ၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ပြုရာ အခါတို့၌လည်း (၃) ကြိမ် ဆိုရပေမယ့် ဒုတိယမ္ဘိ၊ တတိယမ္ဘိ မထည့်ရပါ။ သရဏဂုံယူရာ၊ ရဟန်းအဖြစ်တောင်းရာ၊ ပဝါရဏာပြုရာအခါတို့၌ကား ဒုတိယမ္ဘိ၊ တတိယမ္ဘိထည့်၍ (၃) ကြိမ် ဆိုရပါတယ်။ (မဟာဝါပါဠိတော် ၅၇၊ ၇၆၊ ၁၆၇၊ ၂၉၊ ၁၃၁၊ ၂၂၃)

ဥပဉ္စာသာမိ၏ အမေး

၂၀၀။ မေး ။ ။ ခရီးသွားရဟန်းက ရောက်ရာကျောင်းမှာ နိဿယည်း ယူဖို့ လိုအပ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိတော်၊ စာမျက်နှာ (၁၂၈)မှာ ဒီလို ပါရှိပါတယ်။

“ခရီးသွားရဟန်းဟာ နိဿယည်းပေးမည့်ဆရာကို မရခဲ့လျှင် နိဿယည်းမယူဘဲ နေခြင်းမှာ ငါဘုရား ခွင့်ပြု၏။”

၎င်း၏ အဖွင့် ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ၊ စာမျက်နှာ (၃၁၄) ၌ ဤသို့ ရေးသားထားပါ၏။

“မရောက်ဖူးသေးသော အရပ်သို့ ရောက်သော ရဟန်းသည် (၂) ရက်၊ (၃) ရက်တို့ ပတ်လုံး နေပြီး သွားလိုလျှင် နိဿယည်းမယူဘဲ နေနိုင်၏။ (၇) ရက်ပတ်လုံး နေအံ့လို့ ဆန္ဒရှိခဲ့လျှင်ကား နိဿယည်းကို ယူရမည်။ (၇) ရက်လောက်နေသူမှာ နိဿယည်းယူလို့ ဘာအကျိုးရှိ မှာလဲ” ဟု မထေရ်က မိန့်ခဲ့လျှင် ဖယ်ဖြစ်သည့်အချိန်မှစပြီး နိဿယည်း ယူဖွယ်မလိုပါ။”

၂၀၁။ မေး ။ ။ ဥပဉ္စာယ်ဆရာနဲ့ ဖုန်းဆက်ပြီး စကားပြောပါတယ်။ နိဿယည်း ပျက်သလား။

ဖြေ ။ ။ ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ၊ စာမျက်နှာ (၂၇၀)မှာ “ဥပဉ္စာယ်က ကျောင်းမှာ ဖြစ်စေ မြို့ရွာတွင်းမှာ

ဖြစ်စေ တရားဟောစဉ်နဲ့ အနုမောဒနာပြုစဉ်မှာ အသံကို ကြားပြီး “ငါ၏ ဥပဉ္စာယ်ရဲ့ အသံပဲ” လို့ မှတ်မိလျှင် နိဿယည်း ငြိမ်း၏။ မမှတ်မိလျှင် မငြိမ်းပါ” ဟု မိန့်ထားပါ၏။

ထိုအဋ္ဌကထာစကားအရ နိဿယည်း ငြိမ်းသွားလေမလား ဟု တွေးလိုက်မိပါ၏။ သို့သော် စူဠဝဂ္ဂါဒိအဋ္ဌကထာ၊ စာမျက်နှာ(၁၇) ၌ ပါသော “ဝတ်ဆောက်တည်သော ရဟန်း၏အနီးသို့ အခြားရဟန်း တစ်ပါးပါး ရောက်လာလျှင် ထိုရဟန်းကို မြင်၍ဖြစ်စေ၊ ထိုရဟန်း၏ အသံကို ကြား၍ဖြစ်စေ ဝတ်လျှောက်ကြားရမည်” ဟူသော စကားကို သတိရမိပြီး “ရဟန်း၏ စိတ္တအသံကိုသာ ယူရမည်။ ရဟန်း၏ ပယောဂကြောင့်ဖြစ်သော ဥတုဇေဒ္ဒကို မယူရ။ ထို့ကြောင့် ရဟန်း တီးခတ်အပ်သော ကြေးစည်သံ၊ ခေါင်းလောင်းသံ၊ တံမြက်လှည်းသံ၊ တုံးခေါက်သံ စသည်တို့ကို မယူရ။ ထိုဥတုဇေဒ္ဒတို့ကို ကြားသော် လည်း ကိစ္စမရှိ”ဟူ၍ ညောင်တုန်းမြို့၊ ရွှေဟင်္သာတောရ၊ စံကျောင်း ဆရာတော်ကြီး၏ ရေးသားဆုံးဖြတ်ချက်ကိုလည်း သတိရလာမိ ပါသည်။

စူဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ(၃၂)၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာ တော်ကြီးကလည်း အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားပါသေး၏။

ဆတ္တသဒ္ဓံ။ စာအုပ်တို့၌ ဒန္တဇ ပဌမက္ခရာ (တ)ဖြင့် ဆတ္တ သဒ္ဓံ ဟု ရှိ၏။ ထီးသံဟုလည်း ရှေးက အနက်ပေး၏။ ထီးဆောင်း သွားလျှင် ထီးသံကြားဖို့ ခဲယဉ်းလှ၏။ ဥက္ကာသိတ သဒ္ဓံ၊ ခိပိတသဒ္ဓံ တို့နှင့် တွဲ၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇေဒ္ဒမျိုးနှင့်သာ ဆိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဟတိယက္ခရာဒ္ဓသံယုဂ်ဖြင့် “ဆဒ္ဓသဒ္ဓံ ဝါ”ဟု ပြင်ကြသည်။ ထိုဆဒ္ဓဓာတ်သည် ထွေးအန်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏။ ထိုထွေးအန်သံသည် ချောင်းဟန်သံ၊ ချေဆတ်သံ တို့ကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ္တဇေဒ္ဓပင် ဖြစ်၏။

ရှေးဝါဒ။ ဆတ္တသဒ္ဓံဟူသော ပါဠိကို တွေ့ကြသော ရှေးဆရာတို့ကား ထီးသံ၊ ဖိနပ်သံ တို့သည် ဥတုအသံများ ဖြစ်ကြ၏။ ထိုဥတုဖြစ်သော အသံ၏ အရှင်များကိုလည်း “ဝတ်ကြားရမည်” ဟု ဆိုသောကြောင့် ရဟန်းတီးခေါက်သော တုံးသံ၊ ခေါင်းလောင်းသံ၏ အရှင်များကိုလည်း “ဝတ်ကြားရမည်” ဟု ယူဆလျက် ထိုထိုကျောင်းတိုက်သို့ သွား၍ ရဟန်းမခေါက်ဖို့ရန် လျှောက်ထားကြသည်။ ဤကဲ့သို့ ဥတုသေဒ္ဓါကိုသာ သံသယရှိရမည်ဆိုလျှင် ယခုအခါ တိက်ရီကော်တာဖြင့် အသံဖမ်း၍ အသံချဲ့စက်ဖြင့် ဟစ်ကြသော မွေကထိကတို့၏ အသံကိုလည်း သံသယရှိရပါလိမ့်မည်။

စံကျောင်းဆရာတော်ကြီးနှင့် မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီး၏ အယူအဆကို မှီ၍ စဉ်းစားရလျှင် ဥပဇ္ဈာယ်၏ ဖုန်းမှ အသံကို ကြား၍ နိဿယည်း မငြိမ်းနိုင်ဟု ယူဆရန် ရှိပါ၏။

ဥပဇ္ဈာနာပုဇဇိ အမေး

- ၂၀၂။ မေး ။ ။ ဥပဇ္ဈာယ်ယူရာဝယ် နေရာမတူသူထံ ယူရင် ကောင်းပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၂၀၇)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

[ဥပဇ္ဈာယ်ယူပုံမှာ သာမဏေဖြစ်စလည်းကောင်း၊ ရဟန်းပြုရာ၌ လည်းကောင်း ယူရိုးအတိုင်းပင်တည်း။]

ယခုခေတ်၌ကား များသောအားဖြင့် ရဟန်းပြုခါနီးဝယ် သိမ်အတွင်း၌ အကြီးဆုံးပုဂ္ဂိုလ်သည် နဂိုရ်က မှီအပ်သော ဆရာဟုတ်သည် ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်တတ်၏။ သိမ်မှ ထွက်သော

အခါ ဥပဇ္ဈာယ်ကလည်း အခြားတစ်တိုက် သဒ္ဓိဝိဟာရိကတပည့်က
လည်း အခြားတစ်တိုက်၌ နေကြ၏။ ဥပဇ္ဈာယ်ကလည်း တပည့်ကို
သတိမရ၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကလည်း ဥပဇ္ဈာယ်ကို သတိမရ၊ ဖြစ်ချင်တိုင်း
ဖြစ်နေကြသည်။

ဥပမာသီရိ၏ အမေး

- ၂၀၃။ မေး ။ ။ ဆရာနဲ့ တပည့်တစ်ဦးဦး ခရီးညအိပ်သွားရင်
နိဿယည်း ပျက်ပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ အရှင်ယောသိတ၏ တစ်ဘဝသာသနာစာအုပ်၌
ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

နိဿယည်းပျက်ပြယ်မှုကိစ္စများ၌ ဆရာက အရပ်တစ်ပါးသို့
ညဉ့်အိပ်ညဉ့်နေသွားခြင်း စသည်ကြောင့်သာ ပျက်ပြယ်ရသည် မဟုတ်
သေး။ တပည့်ဖြစ်သူတို့က ညဉ့်အိပ်ညဉ့်နေသွားခြင်း စသော အကြောင်း
တို့ကြောင့်လည်း ယူထားသော အမှီနိဿယည်း ပျက်ပြယ်ရသည်သာ။
လိုရင်းမှာ နံနက်စောစော အရုဏ်တက်ချိန်၌ အာရာမ်တွင်းမှာ မရှိလျှင်
ညဉ့်ပျက်သည်ဟု ဆိုရ၏။ သို့ဖြစ်၍ နံနက်စောစော ဆွမ်းခံကြွလေ့
ရှိသော အချို့မြို့ကြီးများ၌ နိဿယည်း ခဏခဏ မပျက်ရအောင်
အရုဏ်တက်ပြီးမှ ကြွသင့်သည်ဟု အမိန့်ရှိ၏။ အမရပူရ၌ကား နံနက်
စောစော ဆွမ်းခံကြွလေ့မရှိ။ ခရီးသွားခြင်းကြောင့်သာ ပျက်ပြယ်
နိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံတိုက်၌ ဆရာတော်က
ခရီးသွားရ၍ ပျက်ပြယ်လျှင်လည်း ပြန်လာသောအခါ နိဿယည်း
အယူခိုင်းတတ်သည်။ သို့မဟုတ် တပည့်တို့ ခရီးထွက်ရာမှ ပြန်ရောက်

သောအခါတွင်လည်း နိဿယည်း အယူခိုင်းတတ်သည်။ ဤသို့လျှင် ရှေးအစဉ်အလာ ဝိနည်းဓလေ့များ၊ ကျင့်သုံးမှုကလေးများ မပျက်ကွက် အောင် ဆရာတော်က လက်တွေ့ကျင့်သုံးပြုခြင်းဖြင့် ထိန်းထား လေသည်။

**အခြားပေးခွန်းများ
နှင့် ပတ်သက်သော ပေးခွန်းများ**

ဥပမာအဖြစ် အပေး

၂၀၄။ မေး ။ ။ “ပူတီမုတ္တဘောသဇ္ဇ” ဆိုတာ နွားကျင်ငယ်ကိုပါ ခေါ်နိုင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ အင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ၊ စတုက္ကနိပါတ၊ သန္တုဋ္ဌိသုတ် အဖွင့်အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ (၃)နည်း ဖွင့်ထားပါ၏။

၁။ နွားကျင်ငယ်ပုပ်။ (ပုပ်သည်ဖြစ်စေ၊ မပုပ်သည်ဖြစ်စေ နွားကျင်ငယ်မှန်သမျှသည် ပူတီမုတ္တ)

၂။ နွားကျင်ငယ်ဖြင့် ထုံအပ်စိမ်အပ်သော သျှိုညှားသီး၊ ဆီးဖြူသီး။

၃။ ပုပ်သည်ဖြစ်၍ စွန့်ပစ်အပ်သော ဆေးအားလုံး။ (မဟာဝါဘာသာဋီကာမှ)

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးက “နွားကျင်ငယ်ရေဆေး။ ဝါ-နွားကျင်ငယ်ရေဖြင့် ထုံအပ်သော ဆီးဖြူသီး၊ ဖန်ခါးသီး စသော ဆေး”ဟု အနက်ရေးထားပါ၏။

လယ်တီဆရာတော်ကြီးကမူ ‘‘အနံ့မကောင်းသော ဂေါမုတ်
ဖြင့် ထုံအပ်စိမ်အပ်သော ဆီးဖြူ၊ သျှိုသျှား၊ သဖန်းခါး စသောဆေး။
ဝါ-ကာလကြာညောင်း ဟောင်းနွမ်းပုပ်ဆွေး သည်ဖြစ်၍ လူတို့သည်
စွန့်ပစ်အပ်သော ဓာတ်စာဆေးဝါး’’ ဟု အနက်ရေးထားပါသည်။

၂၀၅။ မေး ။ ။ အလှူရှင်တို့က မိမိတို့ ကြည်ညိုသော ရဟန်းကို
တရားဟော (ရေစက်ချ)ဖို့ လျှောက်ထားတောင်းပန်
လျှင် မထေရ်ကြီးထံ ခွင့်မပန်ဘဲ တရားဟောမှု
ကြောင့် ဟောတဲ့ ရဟန်းမှာ အာပတ်သင့်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ တရားစကားပြောရာ၌

(၁) ဥပနိသိန္နကထာ-အနီး၌ ထိုင်နေသူတို့အား ဟောရ
သော တရားစကား။

(၂) အနုမောဒနကထာ-ဆွမ်းတရား စသည်
ဝမ်းမြောက်ဖွယ် အနုမောဒနာတရားစကား ဟူ၍

(၂) မျိုးရှိ၏။

ဥပနိသိန္နကထာ၌သာ မထေရ်ကြီး ပိုင်၏။ မထေရ်ကြီးကို
ခွင့်ပန်ရ၏။ အနုမောဒနကထာ၌ကား မထေရ်ကြီး မပိုင်၊ ထို့ကြောင့်
အထက်မေးခွန်းပါ ရဟန်းမှာ အာပတ်မသင့်ပါ။ (စူဠဝဂ္ဂ၊ အနုမောဒန
ဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၌ ပါရှိပါ၏။)

၂၀၆။ မေး ။ ။ သတိပဋ္ဌာန် (၄) ပါးကို ရတယ်လို့ ပြောရင် ပါရာဇိက
ကျတယ်လို့ ပါရာဇိကပါဠိ (၁၂၄) မှာ ပါရှိပါတယ်။
ဘယ်လို သတိပဋ္ဌာန်ကို ဆိုလိုတာပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ သတိပဋ္ဌာန် (၄) ပါး စတဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါး ဆိုတာ မဂ်နှင့်ယှဉ်တဲ့ လောကုတ္တရာ ဗောဓိပက္ခိယ တရားကို ရည်ရွယ်ကာ ဟောတော်မူထားတာ ဖြစ် ပါတယ်။ (ပါရာဇိက၊ ဋ္ဌ၊ ဒု၊ ၈၅)

၂၀၇။ မေး ။ ။ ရထား၊ သင်္ဘော စသည်ဝယ် လက်မှတ်မပါဘဲ စီးရင် အပြစ်သင့်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၁၇)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ယခုခေတ်၌ ရထား၊ သင်္ဘော စသည်ဝယ် လက်မှတ် တန်ဆာမပါဘဲ စီးပြီးတင်ပြီးနောက် လွတ်အောင်ကြံဆောင်၍ စစ်ဆေး ရေးဋ္ဌာနကို ရှောင်လျှင်လည်း “သင်္ကေတံ ဝိတိနာမယေ” ပင်တည်း။ ထိုသို့ သင်္ကေတကို လွန်စေရာ၌ အခွန်ကောက်ပေးစရာက တစ်ပါဒ တန်လျှင် ပထမခြေလှမ်းဝယ် ထုလွှစွည်း၊ ဒုတိယခြေလှမ်း၌ ပါရာဇိက တည်း။

ဥပညာနန္ဒ၏ အမေး

၂၀၈။ မေး ။ ။ ကျော့ကွင်း၌ မိနေသော ဝက်၊ သားကောင်၊ ငါး တို့ကို သနားလို့ လွှတ်ပေးမိရင် ပါရာဇိက ကျပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ သနားလို့ လွှတ်ရင် အာပတ်မသင့်ပါ။ ပါရာဇိက ပါဠိ၊ ၇၉ မှာ အာပတ်မသင့်ကြောင်းကို ဘုရား

ဆုံးဖြတ်ထားပါတယ်။ ပိုင်ရှင်တွေ မမြင်ခင် ခိုးလို
စိတ်နဲ့ လွှတ်ရင်တော့ ပါရာဇိက ကျတယ်လို့လည်း
မိန့်ထားပါသေးတယ်။

၂၀၉။ မေး ။ ။ ရောဂါဝေဒနာ ပြင်းထန်စွာ ခံစားနေသည်ကို မကြည့်
ရက်သဖြင့် ရောဂါဝေဒနာ မခံစားရတော့အောင်
ရည်ရွယ်ကာ မိဘကို သေဆေးထိုးပေးလိုက်ဖို့ ပြော
သော သားသမီးမှာ မိဘသတ်တဲ့ အာနန္ဒရီယကံ
ထိုက်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ “ကရုဏာယနာပတိရူပေန သောကော ဝဇ္ဇေတိ
သောက (ဒေါသ)သည် သနားသည့် ကရုဏာအသွင်ဖြင့် လှည့်ပတ်
တတ်၏” ဟု နေတ္တိအဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ (၉၀) ယုတ္တိဟာရနေတ္တိ
အဖွင့်၌ မိန့်ထားပါ၏။ သနားမှုကရုဏာ ရောပြုမ်းပါဝင်နေသည် မှန်
သော်လည်း သေဆေးထိုးပေးလိုက်ဖို့ ပြောသည့်အခိုက်၌ ဒေါသ
ပါဝင်သွားသည်ကိုကား မသိမြင်မိကြချေ။ ပါဝင်မှန်း မသိလိုက်ရဘဲ
ပါဝင်သွားပါ၏။

သတ်မှု ပါဏာတိပါတကံ အထမြောက်ဖို့

- (၁) သတ္တဝါဖြစ်ခြင်း
- (၂) သတ္တဝါမှန်းသိခြင်း
- (၃) သေစေလိုစိတ်ရှိခြင်း
- (၄) လုံ့လအားစိုက်ခြင်း
- (၅) သေခြင်း

ဟူ၍ အင်္ဂါ (၅) ပါး ညီညွတ်လျှင် အထမြောက်သွားပါ၏။
အာနန္ဒရီယကံ မြောက်သွားလျှင် နောက်ဘဝ၌ သေချာပေါက် ငရဲ

ရောက်ရမည်ဖြစ်၍ ထိုသို့သော အမှုမျိုးကို မပြုမိရန် ကြီးစွာသတိထား ရပေမည်။

ပြည့်တန်ဆာ၏ သားသည် “ဒီလူဟာ ငါ့ရဲ့အဖေပဲ” ဟု မသိ၊ သို့သော် ထိုသူ၏ သုက်သွေးကြောင့် လူဖြစ်လာရ၏။ ဖခင်မှန်း မသိ ရသော ထိုဖခင်ဖြစ်သူကို သတ်မိလျှင် အဖသတ်သည် အာနန္ဒရိယကံ ထိုက်၏ဟု ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ (၃၀၅) စသည်၌ ပါရှိရာ အလွန်သတိ ထားဖွယ် ကောင်းလှပါ၏။

၂၁၀။ မေး ။ ။ သေခံယသိက္ခာပုဒ်တွေဟာ စာရိတ္တဝိနည်း ဖြစ်သလို ဝတ္တခန္ဓကဝတ် (၁၄) ခု စသည်မှာ ပါတဲ့ သိက္ခာပုဒ် တွေဟာလည်း စာရိတ္တဝိနည်းတွေပါပဲလား။

ဖြေ ။ ။ သင်ထိုက်၊ ကျင့်ထိုက်သော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို သေခံယ ဟု ခေါ်ရာ သေခံယသိက္ခာပုဒ် (၇၅) ပုဒ်သာ သေခံယ မည်သည် မဟုတ်ပါ။ ဝတ္တက္ခန္ဓကနှင့် အခြားခန္ဓကတို့၌ လာသော ကျင့်ဝတ်တို့ သည်လည်း သေခံယ မည်ကြသည်သာ။ သေခံယ (၇၅) ပုဒ် သည် စာရိတ္တဝိနည်းဟု ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထဇ္ဇိကာ၊ ဝိမတိဇ္ဇိကာတို့၌ မိန့်ထားရာ ဝတ္တက္ခန္ဓကနှင့် အခြားခန္ဓကတို့၌ လာသော ကျင့်ဝတ်တို့ သည်လည်း စာရိတ္တဝိနည်းတို့ပင် ဖြစ်ရာပါ၏။ စာရိတ္တဝိနည်းဖြစ် ကြောင်း ပြလို၍ သေခံယ (၇၅) ပုဒ်၌ အာပတ်နာမည်ပဲ ပညတ်တော် မူသည်ဟူသော စကားကို ထောက်၍ ခန္ဓကကျင့်ဝတ်တို့၌လည်း အာပတ်နာမည် မတပ်သဖြင့် ခန္ဓကလာကျင့်ဝတ်တို့သည်လည်း စာရိတ္တဝိနည်းဟုပင် ယူဆရပါ၏။

၂၁၁။ မေး ။ ။ သေခံယ၊ ဝတ္တက္ခန္ဓက တို့၌ ကိုရင်တို့ ကျင့်ရမည်။
မကျင့်ရင် ဒဏ်ထိုက်သည် ဟူ၍ မိန့်ထားတဲ့ စကား
ရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ကိုရင်သစ်အား သင်းပိုင်ဝတ်ခြင်း၊ ကေသီရန်းခြင်း
စသော အဘိသမာစာရိကဝတ် (လွန်ကဲ မြင့်မြတ်
ဖြည့်ကျင့်အပ်သောကျင့်ဝတ်) တို့၌ ဆုံးမထိုက်၏။
(ပါစိတျာဒိအဋ္ဌ ကထာ၊ ၂၅၂)

အထက်ပါစကားဖြင့် အောက်ပါအဓိပ္ပါယ်ကို ပြဆိုပါ၏။

“သေခံယ၊ ဥပဇ္ဈယဝတ် စသော အဘိသမာစာရိကသီလ
ကို ရှင်သာမဏေအသစ်သည် ဖြည့်ကျင့်ထိုက်၏။ ထိုအဘိသမာ
စာရိကသီလ၌လည်း ပြုထိုက်သည်ကို မပြုခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊
မပြုထိုက်သည်ကို ပြုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဒဏ်အမှုကို ထိုက်၏”

(သာရတ္ထ ၂၃၂၊ ၂၀၃)

ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ (၄၁၂) ၌လည်း သာရတ္ထအတိုင်းပင် ဖွင့်ထား
ပါ၏။ ပြုထိုက်သည်ကို စာရိတ္တဟု သုံးနှုန်း၍ မပြုထိုက်သည်ကို
ဝါရိတ္တဟု သုံးနှုန်းထားသည်သာ ထူးပါ၏။

ဥပညာသာမိ၏ အမေး

၂၁၂။ မေး ။ ။ မသိလို့ ကျူးလွန်မိတဲ့ အာပတ်ဟာ နတ်ရွာ၊ နိဗ္ဗာန်
ရောက်ဖို့ အန္တရာယ်ပြုသလား။

ဖြေ ။ ။ သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍ လွန်ကျူး
အပ်သော အာပတ် (၇) ပုံသည် လူနတ်ဘဝနှင့်
နိဗ္ဗာန်၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်ကုန်၏။

မသိဘဲ ကျူးလွန်အပ်သော ပဏာတ္ထိဝဇ္ဇအာပတ်သည် လူနတ်
ဘဝနှင့် နိဗ္ဗာန်၏ အန္တရာယ်ကို မပြုတတ်ကြပါ။ လူနတ်ဘဝနှင့် နိဗ္ဗာန်၏
အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော အာပတ်ကို သင့်ရောက်ပြီးသော်လည်း
ဒေသနာပြောရမည့် အာပတ်ကို ဒေသနာပြောလျှင် ဝုဋ္ဌာနကံဖြင့်
သံဃာဒိသေသ်အာပတ်ကို ကုစားလျှင်၊ ပါရာဇိကအာပတ်သင့်က
သာမဏေဘဝဖြင့် နေလျှင် လူနတ်ဘဝနှင့် နိဗ္ဗာန် အန္တရာယ်ကို
မပြုတော့ပါ။

(ပရိဝါအဋ္ဌကထာ၊ ၁၅၅)

ဝိမတိဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၈၅)၌ ဤသို့ ဖွင့်
ထားပါသေး၏။

“ပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊ အာပတ်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်း
ကိုလည်းကောင်း၊ မသိဘဲ ကျူးလွန်မိသော ပထဝီဓဏနအာပတ်၊
သဟသေယျအာပတ် စသော ပဏာတ္ထိဝဇ္ဇအာပတ်သည်လည်း နောက်
သောအခါမှ အာပတ်သင့်မှန်း သိပြီး ကုစားမှုကို မပြုလျှင် လူနတ်ဘဝ
နှင့် နိဗ္ဗာန်၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်သာ။”

၂၁၃။ မေး ။ ။ သူခိုး ခိုးယူသွားသော ကိုယ့်ပစ္စည်းကို ရဟန်းက
ပြန်ယူလျှင် အပြစ်ရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၃၁)၌
ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ရုံးမင်းများထံ တရားစွဲဆိုသည့် အရာမျိုး၊ သူခိုး၊ သူခိုးဟု
ဟစ်အော်သည့်အရာမျိုးတို့သည် အစောင့်အရှောက်တောင်းသော

ရက္ခာယာစနာနှင့် ရက္ခာယာစန ဟူ၍ပင် ဆိုသင့်သည်။ ထုလွှနန္ဒာ ဘိက္ခုနီမ ရုံးမင်းတရား သူကြီးများထံ မပြတ်မပြတ်သွား၍ တရားတွေ့ နေခြင်းကြောင့် ပညတ်တော်မူသော ဥဿယဝါဒိကသိက္ခာပုဒ် စသည်၌ ခွင့်ပြုသော ရက္ခာယာစနာ ဖြစ်သည်။ အချို့သူတို့ကား ခိုးယူသွားသော ပစ္စည်းဥစ္စာသည် သူခိုး၏ဥစ္စာ ဖြစ်လေပြီ။ ခိုးသူက မပေးလျှင် ပြန်၍ မယူကောင်းပြီဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၏။ ဤရက္ခာယာစနကို ရှု၍ ကုက္ကုစ္စ မပြုသင့်။ လွတ်ရုံးအရပ်ရပ် သုဓမ္မာဇရပ်တို့ကား တရားမှန်နေရာကျ ဆုံးဖြတ်ရသည်။ ပြန်၍ မပေးနေသော သူခိုး အတင်းအကြပ်ပင် တောင်းယူပေးရသည်။ ထိုကဲ့သို့ တောင်းယူပေးနိုင်သော မင်းကို တရားစောင့်သောမင်းဟူ၍ လူသာခုခေါ်၊ နတ်သာခုခေါ်၍ ချီးမွမ်း ကြရသည်။ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သောသူကား မယူကောင်းပေ။

ခိုးသူ ယူမည်မဟုတ်ဘဲ ဘာသာကျပျောက်သောဥစ္စာကိုကား မရတော့ပြီဟု စိတ်ချအာလယပြတ်ပြီးနောက် တစ်စုံတစ်ယောက် ထေယျစိတ် နှင့် ခိုးယူ၊ ပုံသုကူကောက်သွားမှုကား ထိုသူတို့ မပေးဘဲ မဟာစေတီထဲ၌ ကျရစ်သော သင်္ကန်းကို အဘိဓမ္မိကဂေါဒတ္တမထေရ် ဆုံးဖြတ်သောဝတ္ထု (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၆၅-၆။ ယင်း၌ ဝိနည်းစိုရ်ကား စူဠသုမနထေရ် ဖြစ်သည်) ကဲ့သို့ မှတ်။ ထိုဝတ္ထု၌ ဋီကာများ (သာရတို့၊ ၂။ ၁၃၀။ ဝိမတိ ၁။ ၁၇၄) ဖွင့်ဆိုသောစကားကြောင့် ယောင်ဝါးမှတ် ထင်၍ ဉာဏ်မြင်ရှုပ်ထွေးတတ်သည်။ သတိပြု။

ဥပဉာနာဂုဓ၏ အမေး

၂၁၄။ မေး ။ ။ မြက်ခြောက်ပေါ် ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်စွန့်ရာ မြက် အစိုထဲ စီးသွားရင် အာပတ်သင့်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မြက်ခင်းပေါ် နေစဉ် လွတ်လပ်သော မြေကွက်ကို မရနိုင်မူ မြက်ကရွတ်ခွေ၊ သစ်ရွက်ခြောက် စသည် တို့အပေါ်၌ စွန့်ရမည်။ ထိုမြက်ခွေ၊ သစ်ရွက်ခြောက်တို့မှ တစ်ဆင့် စီးသွား၍ မြက်ပေါ် ကျလျှင်လည်းကောင်း၊ မြက်သစ်ပင် မရှိရာအရပ် ကို ရှာနေစဉ် မချုပ်တည်းနိုင်၍ ထွက်သွားလျှင်လည်းကောင်း အာပတ် မသင့်။

(ပါတီမောက်ဘာသာဋီကာ ၊ ၃၉၇)

(ပါစီတျာဒီ အဋ္ဌကထာ၊ ၁၇၁)

၂၁၅။ မေး ။ ။ လက်ဝါးပေါ် တံတွေးကို ထွေးပြီးမှ လက်ကို ရေဖြင့် ဆေးကြောရင် အာပတ်လွတ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ သုံးစွဲသောက်သုံးကောင်းသော ရေ၌ ကျန်းမာပါလျက် ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်၊ တံတွေး မစွန့်ရ။ ဝစ္စကုဋိ အတွင်း၌ ဝင်နေသော ရေ၊ သမုဒ္ဒရာရေ စသော မသုံးဆောင်ကောင်း သော ရေတို့၌ စွန့်ကောင်းပါ၏။ မြစ်ထဲ၌ လှေသင်္ဘော စသည်ကို စီးသွားစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ မိုးရွာသဖြင့် ရေပြင်ကြီး ဖြစ်နေစဉ် သော်လည်းကောင်း၊ ရေလွတ်သောအရပ်ကို မရနိုင်မူ ရေထဲ၌ စွန့်ခြင်း ငှာ အပ်၏။

(ပါစီတျာဒီ အဋ္ဌကထာ၊ ၁၇၁)

(ပါတီမောက်ဘာသာဋီကာ ၊ ၃၉၇)

အထက်ပါစကားတို့အရ သုံးဆောင်ကောင်းသော ရေ၌ ရေ လွတ်ရာအရပ်ကို မရမှသာ ပြုလျှင် အပြစ်လွတ်ပါမည်။

၂၁၆။ မေး ။ ။ ဆွမ်းခံသွားစဉ် ဝါကြီး , ဝါငယ်အလိုက်စဉ်ဖို့ လိုအပ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ စူဠဝါပါဠိတော် သေနာသနက္ခန္ဓက (၃၀၉)၌ ဆဗ္ဗဂိုရဟန်းတို့၏ တပည့်တို့သည် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာ၏ ရှေ့မှ ရှေ့မှ သွားကြကြောင်းနှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာ၏နောက်မှ နောက်မှ သွားကြောင်း ပါရှိပါ၏။ ဝေသာလီမြို့မှ သာဝတ္ထိမြို့သို့ သွားသော ခရီးတွင် ဖြစ်ပါ၏။ ဤသည်ကို ထောက်၍ ဆွမ်းခံသွားစဉ် ဝါကြီး, ဝါငယ်အလိုက် စဉ်ဖို့ မလိုကြောင်း သိနိုင်ပါ၏။

၂၁၇။ မေး ။ ။ စက်ကတ်ကြေးဖြင့် ခေါင်းရိတ်ကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၆၁)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဂိလာန မဟုတ်လျှင် ကတ်ကြေးဖြင့် ဆံပင်ကို မဖြတ်ရ။ ဦးခေါင်း၌ အနာပေါက်ခြင်း၊ ဖျားပြီးစဖြစ်၍ ရေမချိုးဝံ့သေးခြင်း စသော အကြောင်းကြောင့်ကား စက်ကတ်ကြေး စသည်ဖြင့် ဆံပင်ကို ဖြတ်ကောင်း၏။

ဥပမာသိရီ၏ အမေး

၂၁၈။ မေး ။ ။ မြွေကိုက်ခံနေရသောဖားလေးကို လွတ်သွားအောင် လုပ်ပေးလိုက်ရာ အဲဒီရဟန်းမှာ မြွေအား ဖားအစား ပစ္စည်းပေးဖို့ လိုပါသလား။ (ဘဏ္ဍာစား ထိုက်ပါသလား)

ဖြေ ။ ။ “အနာပတ္တိ တိရစ္ဆာနဂတပရိဂ္ဂဟေ = တိရစ္ဆာန်တို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ပစ္စည်း၌ အာပတ်မသင့်” ဟု ပါရာဇိကပါဠိ (၆၉)မှာ ပါရှိရာ အာပတ်မသင့်ပါ။

“ခြင်္သေ့၊ ကျားတို့က သမင်၊ ကျွဲစသော သတ္တဝါတို့ကို အဆာပြေအောင် အနည်းငယ် စားပြီးသော် တားမြစ်နိုင်လျှင် တားမြစ် ပြီး ယူခြင်းငှာ သင့်၏။ သိန်းငှက် စသည်တို့ အစာကို ယူပြီး သွားနေ စဉ် ကျအောင် ခြောက်လှန့်ပြီး ယူသော် အပ်၏။”

(ပါရာဇိကဏ်၊ ဋ္ဌ၊ ပ၊ ၃၂၈)

“ခြင်္သေ့၊ ကျား၊ ကျားသစ်၊ အောင်း၊ ဝံပုလွေတို့၏ စားကြွင်း ကို ယူကောင်း၏။ စားဆဲမှာပင် စွန့်သွားအောင် လုပ်နိုင်ရင် ယူ ကောင်း၏”

(ပါရာဇိကဏ်၊ ဋ္ဌ၊ ပ၊ ၃၂၄)

အထက်ပါစကားတို့အရလည်း အာပတ်မသင့်ကြောင်း သိရ ပါ၏။

“ခွေးကိုက်နေသည့် ဝက်ကို သနားသောကြောင့် လွတ်သွား အောင် လုပ်သော ရဟန်းမှာ ဘဏ္ဍာစားထိုက်သည်။” ဟု ပါရာဇိကဏ်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ပထမအုပ် (၃၃၇) ၌ ပါရှိရာ ထိုခွေးသည် ခွေးပိုင်ရှင်တို့ လွှတ်ထားအပ်သော ခွေးဟု ဋီကာဖွင့်ပါ၏။ ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာစား ထိုက်သည်ဟု ဆိုခြင်း ဖြစ်ရာပါ၏။

ဝိမတိဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ (၁၉၈)၊ အနာပတ်အဖွင့်၌ အောက်ပါ အတိုင်း ရေးထားပါသေး၏။

“ခြင်္သေ့၊ ကျား စတဲ့ ဆာလောင်နေသည့် သတ္တဝါတို့ ခဲစား အပ်ဆဲအသားကို လုယူ၍ ခဲစားခြင်းမည်သည် ကရုဏာကင်းကွာခြင်း၊ လောဘဖြင့် လော်လီခြင်းတို့ကြောင့် မသင့်လျော်သည်သာ။ ထို့ကြောင့် ပင် အရိယဝံသအကျင့်ရှိသော ရဟန်းတို့သည် မိမိ၏ သပိတ်၌ ဆွမ်းကို လာနှိုက်စားသော ခွေးကိုသော်မှ ခြောက်လှန့်ပြီး မတားမြစ်ကြပါ။ တိရစ္ဆာန်တို့အား အစာပေးရာမှာ ကုသိုလ် ဖြစ်သလို တိရစ္ဆာန်တို့၏ အစာကို လုယူရာ၌လည်း အကုသိုလ် ဖြစ်သည်သာဟု ယူထိုက်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် သနားသောအားဖြင့် မယူထိုက်ဟု ဆိုလတ့်”

အထက်ပါစကားတို့အရ မြွေပါးစပ်မှ ဖားကို လွတ်အောင် လုပ်သော ရဟန်းမှာ အာပတ်မသင့်ပါ။ ဘဏ္ဍာစား မထိုက်ပါ။ သနားပြီး လွတ်အောင် လုပ်ပေးလို့ ကုသိုလ်တွေသာ ဖြစ်ပါမည်။ လုယူလိုသော ဆန္ဒကား မရှိတန်ရာပါ။

၂၁၉။ မေး ။ ။ သူခိုး ခိုးယူစဉ် “သူခိုး၊ သူခိုး” လို့ အော်လျှင် ရဟန်းမှာ အပြစ်ရှိပါသလား။
 ဖြေ ။ ။ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၃၁)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဒဏ်မဟုတ်သော အလွတ်ကုန်ကျမှုမျိုးကို မဆိုမမိန့်ကြ။ ထို့ကြောင့် ချခေါ်သော မင်းလုလင်တို့အား ပေးရသော ချဝတ်ခါ ရှေ့နေမပါဘဲ ကိုယ်တိုင် မပြောဆိုရ။ ရှေ့နေပါမှ ပြောဆိုရမည်ဟု အစိုးရတို့ပြုလုပ်သော ဥပဒေရှိသောကြောင့် ရှေ့နေခေါ်ရာ ကုန်ကျ သော ရှေ့နေခ၊ မှုပြစ်အားလျော်သည် ဖြစ်စေ၊ မလျော်သည်ဖြစ်စေ

ရုံးမင်းများ ဒဏ်တပ်ရိုက်၍ ကုန်ကျသောငွေများကိုသာ ဂီဝါဿ ဒဏ္ဍိတေ ဒဏ္ဍော စသော စကားအရ ဒဏ်ဆိုသင့်သည်။ ထိုဒဏ်ငွေ သာ တရားစွဲဆိုသော တရားလိုရဟန်းအပေါ်သို့ ဝန်တက်ရာသည်။ အလွတ်ကုန်ကျသော ငွေများအတွက်ကိုကား ထိုရဟန်းအပေါ်သို့ ဝန်မတက်ရာ ဟူ၍ မှတ်ယူသင့်သည်။ တရားခံသည် အမှုမှန်လျက်နှင့် မမှန် ဖြစ်လို့ မိမိက နိုင်လို၍ အပိုအလှုံ့ ပလီပစာဉာဏ်ရတိုင်း ရှာဖွေ၍ ကောက်ကျစ်လိမ်ပေ ကုန်ကျလေသောငွေမှာကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိပြီ။

ဟရန္တေသု ပရိက္ခာရံ၊ စောရော စောရော တိ ဘာသိတေ။
အနတ္တာ ယေသံ ဂဏှန္တေ ဒဏ္ဍံ ဂီဝါဿ တတ္ထကံ။ ။

ဟူသော ဂါထာ (ခုဒ္ဒသိက္ခာဂါထာ-၃၅၉)၌လည်း နည်းတူ။ သူခိုးလာ၍ ခိုးယူလုယက်သည့်အခါ ဖမ်းဆီး၊ ဒဏ်ပူ၊ ငွေယူမည့်သူ ကြားသိအောင် သူခိုး၊ သူခိုးဟု မဟစ်မအော်၊ မဖော်မပြောအပ်။ မိမိဥစ္စာကို ပြန်ရအောင် ဟစ်အော်ပြောဆိုမှုကား ငွေမယူ၊ အမှုမလုပ် မည့်သူ ကြားသိရုံသာ ပြောဆိုဟစ်အော်အပ်၏။ မောက္ခာဓိပ္ပါယမျိုး ပင်တည်း။

ဥပမာပါလိတ၏ အမေး

- ၂၂၀။ မေး ။ ။ အစောင့်အရှောက်ကို တောင်းရာမှာ အပြစ်ကင်း သော တောင်းနည်း၊ အပြစ်ရှိသော တောင်းနည်းက ဘယ်လိုပါလဲ။
- ဖြေ ။ ။ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၃၀)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“အနာဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ရက္ခံ ယာစိတံ” ဟူရာ၌ အတိတ် ယာစနာ ဖြစ်စေ၊ အနာဂတယာစနာ ဖြစ်စေ မည်သူ့မည်သူ ခိုးယူ နှိပ်စက်ပါသည်ဟု အမည်နာမကို မထုတ်ဖော်ဘဲ အစိုးရများဘာသာ ဖွေရှာမှုလုပ်၊ ဒဏ်တပ်ရိုက်သော်လည်း ရက္ခာယာစကရဟန်းမှာ ဂီဝါဘဏ္ဍာဒေယျ- စသော ပြစ်မှု မရှိ။ ဩဓိသယာစနာကိုကား မိမိ စကားကို နားထောင်သူကိုမှ ငွေယူ၊ ဒဏ်တပ် မရှိပါစေနှင့် ဟု ပြောဆိုတားမြစ်၍ အစောင့်အရှောက်ကို တောင်းရသည်။ အစောင့် အရှောက်တောင်း ဟူသည်ကား “ဆရာတို့ကျောင်းက မည်သည့် ပရိက္ခရာကို မည်သူ ခိုးယူသွားပါပြီ။ ထိုဥစ္စာကို တောင်းယူ၍ပေးပါ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “မည်သူ့မည်သူများ ကျောင်းသို့ လာ၍ နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးတတ်ပါသည်။ နောင် မနှောင့်ယှက်၊ မဖျက်ဆီး ရအောင် တားမြစ်စောင့်ရှောက်ပါ”ဟူ၍လည်းကောင်း အတိတ်၊ အနာဂတ်၌ အစောင့်အရှောက်တောင်းသော ရက္ခာယာစနာကို ဆိုသည်။ သာသနာတော်ကို မကြည်ညို။ မိမိစကားကို နားမထောင်သူ၊ ငွေယူ၊ ဒဏ်တပ်မည့် အစိုးရရုံးမင်းထံ၌ကား ဩဓိသယာစနာအားဖြင့် တရား မစွဲဆိုအပ်။ အစောင့်အရှောက် မတောင်းအပ်။

တရားစွဲဆိုမိသည်ရှိသော်...

ဥဒ္ဓိဿ ယာစနေ ရက္ခံ၊ ဥတ္တာ ဥတ္တာဝ ဒဏ္ဍိနံ၊
 ဂီဝါဿ ဒဏ္ဍိတော ဒဏ္ဍော၊ သယံ ဒဏ္ဍာပနေ ပန။
 ဒဏ္ဍဿ အဂ္ဂဘောဒေန၊ ညေယျာ ပါရာမိကာ ဒိကာ။ ။

ဟူသော လက်သန်းအဋ္ဌကထာ (ခုဒ္ဒသိက္ခာ၊ ၃၅၈-ဂါထာ) စသည်နှင့်အညီ ထိုတရားခံမှာ ငွေကုန်ကျလျှင် တရားစွဲဆိုသော

တရားလိုရဟန်းမှာ ဂီဝါဘဏ္ဍာစားထိုက်သည်။ ဘဏ္ဍာစားမပေးမှု၌ (၂)ဦး ဝုရနိက္ခေပ ပြုသော် လည်းကောင်း၊ ဒဏ်ဖိုးကို ဖြတ်၍ ဒုက္ကဋ္ဌ၊ ထုလွှစဉ်း၊ ပါရာဇိက ထိုက်ရာ ဆုံးဖြတ်၏။ ငွေကုန်ကျလျှင် ဟူရာ၌ စားစရိတ်၊ သောက်စရိတ်၊ လှေခ၊ လှည်းခ၊ ရှေ့နေခ၊ သက်သေခ၊ နောက်လိုက်အဖော်ခ စသည်ဖြင့် အလွတ်ကုန်ကျခြင်း၊ ကြိမ်ဒဏ် ရိုက်ရမည်။ ထောင်ချမည်ရှိ၍ အရိုက်မခံရ၊ ထောင်မကျရအောင် တိတ်တိတ်ခိုး တံစိုးလက်ဆောင်ထိုးခြင်း စသည်ဖြင့် အလွတ်ကုန်ကျ ခြင်း၊ အစိုးရရုံးမင်းတို့က ဒဏ်ငွေတပ်ယူ၍ ကုန်ကျခြင်း စသည်ဖြင့် ငွေကုန်ပုံ အမျိုးမျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် အစိုးရရုံးအရာရှိတို့က ဒဏ်တပ်၍ မလွဲသာမရှောင်သာသော ကုန်ကျခြင်းမျိုးသာ “ဘိက္ခုနီ ဥဿယဝါဒိက သိက္ခာပုဒ်၊ ခန္ဓက ရက္ခာယာစန သိက္ခာပုဒ်ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ လက်သန်းအဋ္ဌကထာတို့၌ လာသည်။

ဥပသောဘနု၏ အမေး

- ၂၂၁။ မေး ။ ။ သူခိုးကို သတ်ပစ်ကြသော်လည်း ရဟန်းမှာ အပြစ် မရှိဟုဆိုလျှင် ဘယ်လိုဟာမျိုးပါလဲ။
- ဖြေ ။ ။ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၃၁)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ကြောက်တတ်လှ၍ သူခိုးလာလျှင် ရပ်တည်ရာမရ ထွက်ပြေး၊ မထွက်ပြေးသာလျှင် မလာအောင် တုတ်၊ ဓား စသည်ဖြင့် ပြစ်ခတ်ခုခံ လျှင် သူတစ်ပါးကြား၍ ကူညီဝိုင်းဝန်း ပယ်တွန်းနှင်ထုတ်ကြအောင် ကုန်း၍ ဟစ်အော်သည်ကား အဝိသယမောက္ခာဓိပ္ပါယမျိုး ဖြစ်၏။

မောက္ခာဓိပ္ပါယမျိုးနှင့် ပြုမူကား ငွေယူရုံမက ထိုသူခိုးကို သတ်၍ပင် ပစ်ကြသော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ပစ်ခတ်သော တုတ်၊ လက်နက်နှင့် အသက်ပင် သေဆုံး၍သွားသော်လည်းကောင်း တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ် မရှိ။ ဒုက္ကဋ်အာပတ်မျှ မသင့်ဟူ၍ မှတ်။

၂၂၂။ မေး ။ ။ ဘူတဂါမ်ကို ကပ္ပိလို့ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ အရှင်ယောသိတ၏ တစ်ဘဝသာသနာကျမ်း၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

စာချဘုန်းကြီး ဦးကောဝိဒက လူတစ်ရပ်စာမျှရှိသော တမာ ငုတ်ကြီးကို ပုဆိန်နှင့်ပေါက်၍ ဖြတ်နေသည်။ ယင်းတမာပင်ငုတ်ကြီးမှာ မိုးတွင်းရောက်သောအခါ မြေမှ အစိုဓာတ်ဖြင့် ကိုင်းတက်ရွက်နုကလေး များ စိမ်းလန်းစိုပြည် ဝေနေအောင် ပေါက်နေသော ငုတ်ကြီး ဖြစ်၏။

ဆရာတော်က သံဃာများ၏ ဝေယျာဝစ္စအလုပ်စခန်းသို့ လှည့်လည်ကြည့်ရှုရင်း အနားသို့ ရုတ်တရက် ရောက်လာ၏။ ဆရာ တော် အံ့အားသင့်သွားသည်။

“ဟဲ့... ကောဝိဒ၊ နင် အဲဒီအပင်ကြီးကို ခုတ်ဖြတ်လှဲနေ သလား”

“မှန်ပါ... အရှင်ဘုရား”

“ဟဲ့... အညွန့်တွေတောင် ဝေနေအောင် ပြန်ပေါက်နေပြီ မဟုတ်လား”

“မှန်ပါ၊ ကပ္ပိပြီးမှ ခုတ်တာပါဘုရား”

“သေပါတော့ဟယ် ... နင့်နယ်၊ ကဲ ... ငါ မေးမယ်၊ အဲဒီအပင်ဟာ ဘူတဂါမ်လား၊ ဝိဇဂါမ်လား၊ ပြောစမ်း...”

“မှန်ပါ။ ဘူတဂါမ်ပါ အရှင်ဘုရား”

“အေး... ဟုတ်တယ်ဟဲ့၊ အမြစ်တွေရော၊ ကိုင်းတက်ရွက် ညွန့်တွေရော စုံနေရင် ဘူတဂါမ် ခေါ်တယ်၊ အမြစ်ကြီးသာ ရှိပြီး ကိုင်းတက်ရွက်ညွန့် မပါလို့ဖြစ်စေ၊ ကိုင်းတက်ရွက်ညွန့်သာ ရှိပြီး အမြစ်မပါလို့ဖြစ်စေ ဆိုရင်တော့ ဗီဇဂါမ် ခေါ်တယ်”

“မှန်ပါ... အရှင်ဘုရား”

“အေး၊ အဲဒီနှစ်မျိုးတွင် ဘူတဂါမ်ကို ကပွိလို့ရရဲ့လားဟဲ့”

ထိုအခါ စာချဘုန်းကြီး ဦးကောဝိဒသည် ပါးစပ်အဟောင်း သားနှင့် အံ့အားသင့်နေရတော့၏။ အမှတ်တမဲ့ဖြစ်သွားသည်။ ယခုမှ စာချဘုန်းကြီးဘဝ ဖြစ်ခါစရှိသေးသည်။ အမှန်မှာ စာချဘုန်းကြီး ဦးကောဝိဒသည် အလွန်ရိုးသား၏။ စိတ်ကောင်းရှိသူလည်း ဖြစ်၏။ ဆရာတော်လည်း သိသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် သင်ပြနေခြင်း ဖြစ်သည်။

“မှန်ပါ။ အမှတ်တမဲ့ ဖြစ်သွားပါတယ်ဘုရား”

“အေး၊ မှတ်ထား၊ ဗီဇဂါမ်ကိုသာ ကပွိလို့ရတယ်။ ဘူတဂါမ် ကို ကပွိလို့ မရဘူးဟဲ့၊ နင်တို့တော့လားဟယ်... ငါ စာထဲကို ထည့်ရေးဦးမယ်၊ ဟောဒီ ဂန္ဓာရုံတိုက်မှာလို့ စာချဘုန်းကြီးတစ်ပါး ဘူတဂါမ်သစ်ပင်ကို ကပွိပြီး ခုတ်လှဲနေသတဲ့လို့”

ဆရာတော်သည် အားမလိုအားမရနှင့် ငယ်မွေးခြံပေါက် တပည့်ကြီးကို ကရုဏာဒေါသောဖြင့် ပြောရင်း၊ မြည်တွန်ရင်း နေရာမှ ထွက်သွားပါတော့သည်။

၂၂၃။ မေး ။ ။ ရပ်ရွာနယ်ပယ်တွေမှာ သံဃာအချင်းချင်း ကွဲပြား အောင် ပြုလုပ်တာဟာ သံဃဘေဒကကံ (အာ နန္ဒရိယကံ) ထိုက်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက သဂြိုဟ်ဘာသာ
ဋီကာ၊ ဝိထိမုတ်ပိုင်း ကံအခန်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း
ရေးထားပါ၏။

“သံဃဘောဒကကံ - သံဃာအချင်းချင်း သင်းခွဲကြောင်း
စေတနာ၊ သိမ်တစ်ခုတည်း၌ ရဟန်းသံဃာအချင်းချင်း အတူတကွ
ကံမပြုဘဲ သူ့ဘက် ငါ့ဘက် နှစ်ဖက်ခွဲ၍ တစ်ပြိုင်နက် ကံပြုအောင်
အားထုတ်စီမံ၍ အထမြောက်လျှင် ထိုကဲ့သို့ ကွဲပြားအောင် ကြံဆောင်
စီမံသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ သံဃာဘောဒကကံ ထိုက်၏။ တစ်သိမ်တည်းပင်
ဖြစ်သော်လည်း တစ်ဖက်ပြီးမှ တစ်ဖက်က ကံပြုခြင်း၊ ကံခွဲရ ကွဲပြား
ခြင်း စသည်တို့မှာ ဤသံဃဘောဒကကံနှင့် မဆိုင်၊ တစ်သိမ်တည်း၌
ကံကြီး၊ ကံငယ် ခွဲခြား၍ တစ်ပြိုင်နက် ကံပြုမှ သံဃဘောဒကကံ
ဖြစ်သောကြောင့် လူ၊ သာမဏေတို့မှာ သံဃာဘောဒကကံ ထိုက်ဖို့ရန်
အချက်မရှိ။ သို့သော် ရပ်ရွာနယ်ပယ်၌ သံဃာတော်အချင်းချင်း ကွဲပြား
အောင် ကြံဆောင်အားထုတ်သူတို့မှာ သူတို့အတွက် ဆိုင်ရာအကုသိုလ်
တိုးပွားရသောကြောင့် သံဃဘောဒကကံလောက်နီးနီး အပြစ်ကြီးမား၏”

စူဠဝါ၊ သံဃဘောဒကက္ခန္ဓက၌ အောက်ပါအတိုင်း အရှင်
ဥပါလီ မေး၍ ဘုရားရှင် ဖြေတော်မူထားပါ၏။

“နှစ်ဖက်တွင် တစ်ဖက်၊ တစ်ဖက်၌ (၄)ပါးစီ၊ (၄)ပါးစီ မရှိ
သေးလျှင် သံဃာ မပြည့်သေးသောကြောင့် သံဃာကွဲဖို့ အက်ကြောင်း
သာ ဖြစ်သေး၏။ မကွဲသေး။ (၄)ပါးစီ အပြည့်ရှိသည့်အပြင် နှစ်ဖက်၌
ပါဝင်သော (၉)ပါးမြောက် အဓမ္မဝါဒီရဟန်းက တစ်သိမ်တည်း၌ တစ်
ပြိုင်နက် ကံခွဲပြုမှ သံဃဘောဒကကံ မြောက်သွားသည်။

ဘိက္ခုနီ၊ သိက္ခမာန်၊ သာမဏေ၊ သာမဏေမတို့က သံဃာ
ကွဲအောင်သာ အားထုတ်သည်။ မခွဲနိုင်။ တစ်သိမ်တည်းရှိ သမာန
သံဝါသက ပကတတ် ရဟန်းသာ ခွဲနိုင်သည်”။

ဥူးဇောတိက နှင့် ဒေါက်တာဦးမြင့်ဆွေ၏ အမေး

ရောဂါပိုးများသည် သတ္တဝါမည်ပါသလား။

၂၂၄။ မေး ။ ။ (က) ဆေးပညာအားဖြင့် တွေ့ရှိရသော ရောဂါပိုး
ကောင်ကလေးများမှာ တစ်ကိုယ်မှ နှစ်ကိုယ်၊
နှစ်ကိုယ်မှ လေးကိုယ်၊ လေးကိုယ်မှ ရှစ်ကိုယ်၊
ရှစ်ကိုယ်မှ တစ်ဆယ့်ခြောက်ကိုယ် စသည်အားဖြင့်
တိုးပွားများပြားလာပါသည်။ သူ့အလိုလို သေသည်
ဟူ၍ မရှိပါ။ ထိုပိုးကောင်များမှာ အကြောင်းကံ
တရား ရှိပါသလား။

(ဥပမာ-ဝမ်းကိုက်ရောဂါခွဲကပ်သော သူနာတွင် အင့်အမီး
ပါဟစ်တိုလိစ်ကား (Entamoeba Hystolitica) ပိုးမျိုး တွေ့ရသည်။
အခြားရောဂါတို့၌လည်း ရောဂါပိုးများ တွေ့ရှိရပါသည်။

ဖြေ ။ ။ (က) ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ ကာမဘုံက သတ္တဝါမှာ
စိတ်ဝိညာဉ်သည် ပဓာနအင်္ဂါ ဖြစ်၏။ ၎င်းစိတ်ဝိညာဉ်
မှာ တစ်ကိုယ်က နှစ်ကိုယ် ခွဲမထွက်နိုင်။ ထို့ပြင် သတ္တဝါမှန်လျှင်
သူ့ဘဝအား လျော်စွာ အသက်တမ်းရှိ၏။ ထိုအသက်တမ်းကုန်လျှင်
သေကျေပျက်စီးရ၏။ မေးခွန်း၌ ဖော်ပြထားသော ရောဂါပိုးအချို့မှာ
မွေးထုတ်ခြင်းမျိုး မရှိပါဘဲ တစ်ကိုယ်မှ နှစ်ကိုယ်၊ နှစ်ကိုယ်မှ လေးကိုယ်၊
လေးကိုယ်မှ ရှစ်ကိုယ် စသည်ဖြင့် ပွားလာသည်ဟု ဆိုသောကြောင့်
လည်းကောင်း၊ ဘယ်တော့မှ သူ့အလိုလို မသေဟု ဆိုသောကြောင့်

လည်းကောင်း၊ ဆေးပညာအရ ပိုးဟုခေါ်ရသော်လည်း ဗုဒ္ဓတရားတော် အရအားဖြင့်မူ ၎င်းတို့ကို သတ္တဝါဟု အသိအမှတ်မပြု။

ဥပမာ-တစ်ပင်တည်းမှ အကိုင်းများကို ဖြတ်၍ ခွဲစိုက်လျှင် အပင် အသီးသီးဖြစ်နိုင်သော သစ်ပင်ရုပ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဘယ် တော့မှ မသေပျက်နိုင်သော သံချေးများ၊ ကြေးညှိများ၊ ကျောက်ခက် များ ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ခွဲတိုင်းလည်း ရ၊ သေလည်း မသေနိုင်သော ပြဒါးရုပ်၊ ရေရုပ် ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ရုပ်အတူများဟူ၍သာ အသိ အမှတ်ပြုအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့သော ရောဂါပိုးများမှာ မညီသည့်ကံ အကြောင်းနှင့်မျှ မသက်ဆိုင်။ ရောဂါစွဲမည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကုသိုလ်ကံ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဥတုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ကမ္မပစ္စယ ဥတု ဇရပ်များ ဟူ၍သာ သိအပ်၏။

(မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဘဝပြဿနာစာအုပ်မှ)

ရောဂါပိုးများကို သတ်လျှင် ပါဏာတိပါတကံ ထိုက်သလား

၂၂၅။ မေး ။ ။ (ခ) အနောက်တိုင်းဆေးပညာအရ ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းသော ရောဂါပိုးမွှားများကြောင့် ဖြစ်ကြသည် ကို ကမ္ဘာ့သမားတော်ကြီးများစွာတို့က သက်သေထုတ် ကြပြီးလျှင် ကမ္ဘာသို့ တင်ပြခဲ့ကြပါသည်။ ထိုရောဂါပိုး များကို နှိမ်နင်းသတ်ဖြတ်ရန် ဆေးများကို ရှာဖွေကြ သောအခါ ကာလသားရောဂါအတွက် သတ်ရန် စိန် ပါသည့် အာစနစ် (Arsenic) ခေါ်ထိုးဆေး၊ နှမိုးနီးယား ရောဂါပိုး သတ်ရန်အတွက် ပင်နယ်စလင်(Penicillin) ထိုးဆေး၊ တီဘီပိုးများ သတ်ရန်အတွက် စဘာရက်တို မိုင်ဆင်(Streptomycin) ထိုးဆေးများနှင့် အခြားဆေး များကို ရရှိခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်းဆေးများနှင့် လူမမာ

တို့အား ထိုး၍ကုသတိုင်း ဆရာဝန်များသည် ရောဂါ
ပိုးများကို သတ်ရာရောက်ရှိနေကြပါသည်။ ထို့
အတွက် ပါဏာတိပါတကံ ထိုက်ပါသလား။

(၎င်းရောဂါပိုးကလေးများသည် မြေအပြင်၌ တွေ့ကြရသော
ပိုးမွှားတို့ကဲ့သို့ပင် လူးလာလှုပ်ရှားသွားလာ စားသောက်နေကြသော
ကြောင့် သက်ရှိသတ္တဝါတစ်မျိုး ဟူ၍ ခေတ်ဆေးပညာအရ ယူဆ
ကြပါသည်။)

ဖြေ ။ ။ (ခ) အထက်ပါ (က)အဖြေ၌ ပြခဲ့သော ရောဂါပိုးမျိုးဖြစ်
လျှင် ၎င်းတို့မှာ ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ ပါဏာဟု မဆို
အပ်သောကြောင့် ၎င်းတို့ကို ပျက်စီးစေခြင်းဖြင့်
ပါဏာတိပါတကံ မထိုက်။

အကယ်၍ ပကတိမျက်စိဖြင့် မြင်တွေ့နေရသော အခြားပိုး
များကဲ့သို့ သန္ဓေတည်ပြီး မွေးခြင်း၊ သက်တမ်းအလိုက် သေခြင်းများ
ရှိပါမူ ထိုသို့သော ပိုးများမှာ ပါဏပင် ဖြစ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုပိုးများကို
သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိလျက် သေအောင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့
သေပျက်သွားလျှင် ပါဏာတိပါတကံ ထိုက်သည်ဟု ယူအပ်၏။
သို့သော် ပါဏာတိပါတကံသည် သီလ စသော ကုသိုလ်ဂုဏ်ရှိသူကို
သတ်လျှင် အပြစ်ကြီး၏။ ဂုဏ်မရှိသူကို သတ်လျှင် အပြစ်ငယ်၏။
သို့ဖြစ်၍ ဘာဂုဏ်မျှ ရှိမည်မဟုတ်သော ထိုပိုးကလေးများကို သတ်ခြင်း
မှာ အလွန်ပင် အပြစ်သေးငယ်ရာ၏။ အကယ်၍ ထိုပိုးများ သေခြင်းကို
အာရုံမထားဘဲ ရောဂါပျောက်ကင်းခြင်းကိုသာ ရည်မျှော်၍ ဆေးပေးလျှင်
ဖြစ်စေ၊ ၎င်းတို့ကို ဝိညာဉ်အသက်ရှိသော သတ္တဝါမဟုတ်ဟု အမှတ်
ရှိလျှင် ဖြစ်စေ မိမိဆေးကြောင့် ၎င်းတို့ သေသော်လည်း ပါဏာတိပါတ
ကံ မထိုက် ဟု ယူအပ်၏။

(မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏ ဘဝပြဿနာစာအုပ်မှ)

အရှင်တေဇဓမ္မ၏ အမေး

၂၂၆။ မေး ။ ။ ရဟန္တာဟု ဝန်ခံသော လူဝတ်ကြောင်ကို ရဟန်းက ရှိခိုးကောင်းပါသလား။

ဖြေ ။ ။ အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ် (၁၂)ယောက်ကို ရှိခိုးရင် ရှိခိုးတဲ့ ရဟန်းမှာ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်ပါတယ်။

(၁) နှင်ထုတ်ကြောင်းကံ အပြုခံရသူ (၃)ဦး။
(အာပတ်ကို မရှု၊ မကုခြင်း၊ အယူမှားကို မစွန့်ခြင်း ကြောင့် နှင်ထုတ်ခံရသူ။)

(၂) လူ၊ သာမဏေ။

(၃) မိမိနဲ့ အယူမတူတဲ့ အဓမ္မဝါဒီဘက်သား သီတင်းကြီးသူ။

(၄) မိန်းမ။

(၅) သီတင်းငယ်ရဟန်း။

(၆) ပရိဝါသ်ကျင့်ဆဲရဟန်း။

(၇) အရင်းငင်ထိုက်သောရဟန်း။

(၈) မာနတ်ထိုက်သောရဟန်း။

(၉) မာနတ်ကျင့်ဆဲရဟန်း။

(၁၀) အဗ္ဘန်ထိုက်သောရဟန်း။

(၁၁) ပဏ္ဍုက်။

(၁၂) အဝတ်မပါတဲ့ရဟန်း။

အထက်ပါ (၁၂)မျိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှိခိုးလျှင် ရှိခိုးသော ရဟန်းမှာ ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်ပါတယ်။

(၁) ရွာတွင်းမှာ ဝင်တဲ့ ရဟန်း။

(၂) လမ်းမှာ ရောက်နေတဲ့ ရဟန်း။

- (၃) အမှောင်မှာ ရောက်နေတဲ့ ရဟန်း။
- (၄) ရှိခိုးဝပ်ချတာကို နှလုံးမသွင်းတဲ့ ရဟန်း။
- (၅) အိပ်ပျော်နေတဲ့ ရဟန်း။
- (၆) ယာဂုသောက်ရာမှာ ရှိတဲ့ ရဟန်း။
- (၇) ဆွမ်းယူရာအရပ်မှာ ရှိတဲ့ ရဟန်း။
- (၈) တစ်ဖက်ရန်သူမှာ လည်သွားတဲ့ ရဟန်း။
- (၉) အာရုံတခြားမှာ စိတ်ထားခိုက် ရဟန်း။
- (၁၀) ခဲဖွယ်ကို ခဲစားဆဲ ရဟန်း။
- (၁၁) ဘောဇဉ်ကို စားဆဲ ရဟန်း။
- (၁၂) ကျင်ကြီးစွန့်နေတဲ့ ရဟန်း။
- (၁၃) ကျင်ငယ်စွန့်နေတဲ့ ရဟန်း။

အထက်ပါ (၁၃)မျိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှိခိုးလျှင် အာပတ် မသင့်သော်လည်း ရှိမခိုးထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ပါတယ်။

ရှင်ယသ၏ အမေး

၂၂၇။ မေး ။ ။ ရဟန်းတွေက ကျားကစားကောင်းပါသလား။
 ပြေ ။ ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၄၄၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

အဋ္ဌပဒေပိ ကိဋ္ဌန္တိ - ရှစ်ကွက်ကျား ကစားကြကုန်၏ စသည် ဖြင့် ကုလဒူသကသိက္ခာပုဒ်၏ ဝတ္ထုကြောင်း၌လာသော ကစားနည်း အမျိုးမျိုးကို မကစားကောင်း။

၂၂၈။ မေး ။ ။ ကိုယ့်ထက် ကြီးသော ရဟန်းကို ခိုင်းကောင်းသော နေရာ ရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။ စူဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၂၁၃)၌ ဤသို့
ရေးထားပါ၏။

ပဝါရိတ်သင့်နေသော ရဟန်းသည် နေမြဲတိုင်းနေရာ၌ မဝ
မချင်း ဆက်၍စားနိုင်၏။ ယခုသော်ကား မိမိထက် သီတင်းကြီးသော
ရဟန်းက အထခိုင်း၍ နေလေပြီ။ နေရာမှ ထပြီးသည့်နောက်၌ကား
ပါးစပ်ထဲ၌ရှိနေသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကိုမျှ မျိုမချကောင်းတော့ချေ။
ထို့ကြောင့် စားခြင်းကိစ္စ အပြီးသတ်ဖို့ရန် ရေသောက်ရမည်ဖြစ်၍
သို့မဟုတ် လုတ်ကျင်းရမည်ဖြစ်၍ “ဥဒကံ အာဟာရာဟိ” ဟု မိမိထက်
သီတင်းကြီးသော (မိမိကို ထဖို့ရန် ခိုင်းနေသော) ရဟန်းကိုပင် ခိုင်းခွင့်
ပြုတော်မူသည်။ ကိုယ့်ထက် ကြီးသူကို ခိုင်းကောင်းသောဌာနကား
ဤတစ်ဌာနသာ ရှိ၏။

၂၂၉။ မေး ။ ။ အာပတ်ရှိလျက် သောတာပန် ဖြစ်နိုင်ပါသလား။
ဖြေ ။ ။ စူဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ၊ စာမျက်နှာ (၃၈၈)၌ ဤသို့
ရေးထားပါ၏။

ထိုဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများသည် ထုလွှစဉ်းအာပတ်သင့်
လျက်ပင် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့၏ တရားတော်
ကြောင့် သောတာပန် ဖြစ်ကြ၏။ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ ထုလွှစဉ်းအာပတ်က
သူတို့ကိုယ်တိုင် လွန်ကျူးလိုသော စိတ်စေတနာမရှိဘဲ သင့်ရသော
အစိတ္တကအာပတ်ဖြစ်သောကြောင့် “အာပတ်ရှိလျက် သောတာပန်ဖြစ်
နိုင်သည်” ဟု စဉ်းစားသင့်သည်။ အကယ်၍ လွန်ကျူးလိုသောစေတနာ
ဖြင့် သင့်ရောက်အပ်သော သစိတ္တကအာပတ်ဖြစ်လျှင်ကား သောတာပန်
မဖြစ်နိုင်ရာ။

၉။

၂၃၀။ မေး ။ ။ တစ်တောင်နဲ့ တစ်ထွာကို ဟတ္ထပါသ်လို့ ယူတာ ရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။

- (၁) ပတ္တကလ္လအင်္ဂါ (၄)ပါးဝယ် ဟတ္ထပါသ်သည် (၂)တောင့်ထွာ အရပ်ဖြစ်၏။
- (၂) သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသိတုံ အာရာဓနံ ကရောမ ဝါကျမှ သမဂ္ဂအရ သာမဂ္ဂိ (၂)မျိုးဝယ် ကာယသာမဂ္ဂိအရ (၂)တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ်ပင် ဖြစ်၏။
- (၃) အနီးရှိသင်္ကန်း , သပိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်တင်ရာဝယ် ဟတ္ထပါသ် အတွင်းကို ဆိုလိုရာ ဤဟတ္ထပါသ်လည်း (၂) တောင့်ထွာ ပင် ဖြစ်၏။
- (၄) ဒုတိယကထိနသိက္ခာပုဒ်၌ ပါဝင်သော ဟတ္ထပါသ်လည်း (၂) တောင့်ထွာပင် ဖြစ်၏။
- (၅) အကပ်မြောက်အင်္ဂါ (၅)ပါး၌ ဟတ္ထပါသ်လည်း (၂) တောင့်ထွာပင် ဖြစ်၏။
- (၆) အတိရိက်ဝိနည်းကံပြုခြင်း အင်္ဂါ (၇)ပါးမှ ဟတ္ထပါသ်လည်း (၂) တောင့်ထွာပင် ဖြစ်၏။

(ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ

၈ ၊ ၁၅ ၊ ၁၃၂ ၊ ၂၉၀ ၊ ၂၉၇)

ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ, ပထမအုပ်, ပထမကထိနသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်, စာမျက်နှာ (၃၁၂) ၌ အနီးရှိသင်္ကန်းကို အဓိဋ္ဌာန်တင်ရာဝယ် ဟတ္ထပါသ်ကို ပြထားရာ (၂) တောင့်ထွာကို ဆိုထားပါ၏။ တချို့ဆရာ

တို့က (၁၂) တောင်ဟူ၍ ဆိုထားပါ၏။ ထိုစကားသည် ဤနေရာ၌ မညီညွတ်ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါ၏။ သာရတ္ထဋီကာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ ပထမ ကထိနသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၊ (၃၈၈) ၌ အနီးရှိ သင်္ကန်း အဓိဋ္ဌာန်တင်ရာ ဝယ် ဟတ္ထပါသ်အရ (၁၂) တောင်ကို ဆိုထားပါ၏။ (၁၂)တောင် အတွင်းရှိက အနီး (ဣမသဒ္ဒါ)ကို သုံး၍ (၁၂)တောင် အပြင်ဘက်၌ အဝေး (တေသဒ္ဒါ)ကို ဆိုထားပါ၏။

ကင်္ခါဋီကာသစ်၊ ဥဒေါသိတသိက္ခာပုဒ်အဖွင့် (၂၈၉) ၌ ဟတ္ထပါသ် အရ (၂) တောင့်ထွာအရပ်ကို ဆိုထားပါ၏။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယ ဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ ဥဒေါသိတသိက္ခာပုဒ်အဖွင့် (၂၉၁) ၌လည်း (၂)တောင့်ထွာကို ဟတ္ထပါသ်ဟု ဆိုထားပါ၏။

(၁)တောင့်ထွာကို ဟတ္ထပါသ် ဟု ဆိုထားသောစကားကို ပတ္တကလ္လအင်္ဂါ (၄)ပါးအဖွင့်၌ ကင်္ခါဋီကာသစ်က ဖွင့်ပြထားပါ၏။ ပါတိ မောက္ခပဒတ္ထအနုဝဏန္ဓာ၌လည်း အကပ်ခံရာဝယ် (၂) တောင့်ထွာ၊ ဥပုသ်ကံစသော အခြားကံတို့၌ (၁)တောင့်ထွာ ဟု ဆိုထားပါသေး၏။

မလေ့နာနီ၏ အမေး

- ၂၃၁။ မေး ။ ။ ရဟန်းက ကိုရင်၊ ကျောင်းသားတို့ကို ရိုက်ရင် အပြစ် သင့်ပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ ပဟာရသိက္ခာပုဒ်အဖွင့် ၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ ရေးသား ထားပါ၏။

စိတ်ဆိုး၍ ရဟန်းက ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်လျှင် ပါစိတ်၊ သေစေ လိုသော စေတနာမရှိလျှင် ရိုက်သည့်အတွက် သေစေကာမူ ပါစိတ်ပင်။

နဂိုကပင် အင်္ဂါချို့ယွင်းစေလို၍ နှိပ်စက်မှု ဒုက္ကဋ်ဟူ၏။ လူသာမဏေကို ရိုက်နှက်ရာ၌ကား ဒုက္ကဋ်ချည်းသာ။ သို့ရာတွင် ရန်သူတို့က နှိပ်စက်လာ သဖြင့် သူတို့ဘေးမှ လွတ်မြောက်အောင် ကာကွယ်ရာ၌ ရိုက်မိစေကာ မူ လက်လွန်၍ သေစေကာမူ အနာပတ္တိ (အာပတ်မသင့်)။

အထက်ပါအဓိပ္ပါယ်ကို ပါစိတ်ပါဠိတော် စာမျက်နှာ (၁၉၂)

(၁၉၃) တို့၌လည်း ဖတ်ရှုရပါ၏။

၂၃၂။ မေး ။ ။ ရဟန်းက ကျောင်းသား၊ ကိုရင်ကို တုတ် စသည်ဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ရင် အပြစ်သင့်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ တလသတ္တိကသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ ရေး သားထားပါ၏။

ရိုက်မည်ဟု မကြံဘဲ ခြိမ်းခြောက်သောအားဖြင့် ရဟန်း၏ အပေါ်၌ လက်ဝါးကြီး တမိုးမိုး၊ လက်သီး တရွယ်ရွယ်၊ ခြေ တရမ်းရမ်း၊ တုတ်ဓား တပြုပြုလုပ်လျှင် ပါစိတ်၊ ထိုကဲ့သို့ ခြိမ်းခြောက်ရွယ်မိုးရာ၌ မချိန်ဆနိုင်၍ လက်လွန် (အားလွန်)သွားလျှင် (ရိုက်မိလျှင်) ဒုက္ကဋ် ဟူ၏။ ဤ၌လည်း ရန်သူက ရန်မူလာသဖြင့် လွတ်မြောက်လို၍ ရွယ်မိုး လျှင် အနာပတ္တိ (အာပတ်မသင့်)။

ပါစိတ်ပါဠိတော်၊ စာမျက်နှာ (၁၉၄) ၌ကား ရှင်သာမဏေ၊ လူဝတ်ကြောင်တို့ကို ထိုသို့ရွယ်မိုးရာဝယ် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်ကြောင်း ပါရှိပါ၏။

၂၃၃။ မေး ။ ။ မြေကြီးတူးမှု၊ သစ်ပင်၊ သစ်သီး၊ မီး စသည်နှစ်ပျိုး
 ပြောကောင်း၊ မပြောကောင်းသော အသုံးအနှုန်း
 တွေက ဘာတွေပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ အရှင်ဃောသီတဏှိ တစ်ဘဝသာသနာစာအုပ်၌
 ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“ဦးဣန္ဒာစရိယ ... ကိုရင်တွေ ခိုင်းတဲ့အခါ အပ်စပ်တဲ့
 ဝေါဟာရနှင့် ခိုင်းမိပါစေရန်၊ ဥပမာ-မြေကြီးဆိုပါတော့။ ‘ဒီမြေကြီးကို
 ပေါက်ပြားနှင့် ပေါက်စမ်း၊ ဒီတွင်းကို တူးစမ်း၊ ဒီမြေဆိုင်ခဲကို ထုခွဲစမ်း၊
 ဒီကုန်းကမူကို ဖြိုစမ်း၊ ဒီမြောင်းကို ဖောက်စမ်း၊ ဒီမြေကြီးကို မီးတိုက်
 စမ်း၊ ရှိစမ်း’ အစ ရှိတဲ့ အသုံးအနှုန်းတွေဟာ မအပ်စပ်တဲ့ အသုံးအနှုန်း
 တွေပဲ၊ ဒီလိုဝေါဟာရ တွေကို မသုံးမိစေနှင့်၊ ကြားလား... ”

“ဒီမြေကြီး မောက်နေတယ်၊ ကပ္ပိစမ်း၊ ဒါမှမဟုတ် ဒီမြေကြီး
 ကို သိစမ်း။ ဒီနေရာတွင် တွင်းတစ်ခု ကပ္ပိစမ်း သို့မဟုတ် ဒီနေရာ
 တွင်းတစ်ခု သိစမ်း။ ဒီနေရာ မြောင်းတစ်ခု ကပ္ပိပေးပါ။ ဒီနေရာမှာ
 မြေကြီးချိုင့်ဝှမ်း ဖြစ်နေတယ်။ ဟိုက မြေကြီးတွေကို အလိုရှိတယ်”
 အစရှိတဲ့ အသုံးအနှုန်းတွေဟာ အပ်စပ်တဲ့ ဝေါဟာရတွေပဲ၊ ခိုင်းတဲ့အခါ
 သတိထားပါရန်”

“ဒီသစ်ပင်တွေကို သိစမ်း၊ ကပ္ပိစမ်း။ ငရုတ်သီးကို ခူးစေလိုတဲ့
 အခါ ဒီငရုတ်သီးကို ကပ္ပိစမ်း။ ဒီဩဇာသီး ရင့်နေပြီ၊ ကပ္ပိစမ်း” ဆိုတဲ့
 အသုံးအနှုန်းမျိုး။ ပန်းပင်များကို ရေလောင်းစေလိုတဲ့အခါမှာလည်း
 “ဒီပန်းပင်တွေ ညှိုးနေပြီ၊ ရေသိစမ်း”။ ရေခွေးထည့်ဖို့ သင်္ကန်းဆိုးရေ
 ကျိုဖို့ မီးပွေးစေလိုတဲ့အခါမှာလည်း “မီး သိပေးစမ်းပါ” ဆိုတဲ့ အသုံး
 အနှုန်းတွေကို သုံးရတယ်။ ဒါက အပ်တဲ့ ဝေါဟာရတွေပဲ။

“ဒီသစ်ပင်တွေကို ခုတ်စမ်း၊ လှဲစမ်း၊ ဖြတ်စမ်း၊ ချိုင့်စမ်း။ ဒီအသီးကို ခူးစမ်း၊ ဆွတ်စမ်း၊ ဒီငရုတ်သီးကို ထောင်းစမ်း၊ ချက်စမ်း၊ ဒီကြက်သွန်ကို ခွဲစိတ်ပေးစမ်း၊ ဒီကြရိုးကို ဖြတ်စမ်း” စတဲ့ အသုံးအနှုန်းတွေကတော့ မအပ်ဘူးကွယ်။ အာပတ်သင့်တယ်။ မသုံးမိအောင် ရှောင်ကြရမယ်နော်” စသည်ဖြင့် မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်က တဖွဖွ သတိပေးတော်မူတတ်သည်။

သိမ်

နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ

ဥပညာနန္ဒ၏ အမေး

၂၃၄။ မေး ။ ။ သိမ်ကျောင်းဆောင်နှင့် ဆင်ဝင်မှာ ဘိလပ်မြေနှင့် ဆက်နေရင် ဓာတ်ကြိုးဆက်စပ် သွယ်တန်းထားရင် ဝိနည်းကံအရ အပ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးက ဝိသုဒ္ဓါရုံ အဆုံး အဖြတ်စာအုပ် စာမျက်နှာ (၁၄၇) ၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သီမာသမ္ဘေဒဖြစ် မဖြစ်ကို စိစစ်သည်ရှိသော် ဗဒ္ဒသိမ်အချင်းချင်း ရောစပ်ထပ်လွှမ်း၍ သမုတ်ခြင်း၊ သစ်ပင်ချုံနွယ် ရောစပ်ကူးယွက်ခြင်းများသည်သာလျှင် သီမာသမ္ဘေဒအဇ္ဈောတ္တရဏ-ဟူ၍ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ လာသည်။ မြေကြီးကျောက်တောင်တို့၏ ရောစပ်ကူးယွက်ခြင်းကို မဆို။ ထိုမြေသည်လည်း မီးဖုတ်၍ ကျက်သည်ဖြစ်စေ၊ အစိမ်းအတိုင်းဖြစ်စေ မြေကြီးသဘောအတိုင်း

ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် မြေကို မီးဖုတ်၍ အုတ်လုပ်သော မြေအုတ် တို့ကို စီခင်းသော သမံတလင်းဖြစ်စေ၊ အုတ်ပလ္လင်ဖြစ်စေ၊ အုတ်ရိုး စေတီကြီးဖြစ်စေ မစပ်ကောင်းသော ဗဒ္ဒသိမ် ၂-လုံးပေါ်၌ လွမ်းထပ် ရောစပ်၍ လုပ်ကိုင်တည်ထားသော်လည်း ဘူမိ၊ ဘူမိဂတိက ဖြစ်၍ အရှောတ္ထရဏ သမ္ဘေဒ ဒေါသမဖြစ်။ ယခု မေးလျှောက်ရာ ပါသော ဂါမသိမ်နှင့် ဗဒ္ဒသိမ်များကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိ။ နိဿယ၊ နိဿိတ သဘာဝသိမ်ချင်းဖြစ်၍ သစ်ပင်၊ ချုံနွယ်၊ ထုပ်၊ လျှောက်၊ ယက်မ၊ ခါးပန်း၊ သစ်၊ ဝါး စသည်ပင် စပ်သော်လည်း အပြစ်မရှိပြီ။ အပြစ်မရှိကြောင်းကိုလည်း-

ကောပိ ရုက္ခော ဒွိန္ဒု သီမာနံ နိမိတ္တံ ဟောတိ။ သော ပန ဝဗုမာနော သီမာသမ္ဘေဒံ ကရောတိ။ တသ္မာ န ကာတဗ္ဗော။ ဟူသော အဋ္ဌကထာ (ဝိ-ဋ္ဌ။ ၃။ ၃၇။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ ၁၇၉)ဖြင့် သိအပ်၏။

ကောပိ ရုက္ခော-သစ်ပင် ၁-ပင်တည်းသည်လည်း။ ဒွိန္ဒု သီမာနံ-ဗဒ္ဒသိမ် ၂-လုံးတို့၏ နိမိတ္တံ- နိမိတ်သည်။ ဟောတိ-ဖြစ် ကောင်း၏။ (သမုတ်တုန်းအခါ သိမ် ၂-လုံးစလုံးပင် အောင်မြင်၏) ကိဉ္ဇာပိ ဟောတိ-အကယ်၍ကား နိမိတ်ဖြစ်ကောင်းပေ၏။ ပန တထာပိ-ထိုသို့သမုတ်ဆဲအခါ အောင်ပါသော်လည်း။ သော-ထိုသစ် ပင်သည်။ ဝဗုမာနော-ကြီးပွားသည်ရှိသော်။ သီမာ-ဗဒ္ဒသိမ် ၂-လုံးထဲသို့ ပင်လုံးတိုးဝင်၍ သိမ် ၂-ပြင် ရောစပ်ခြင်းကို။ ကရောတိ- ပြုတတ်၏။ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်။ ဧသော ရုက္ခော-ကို။ ဒွိန္ဒု သီမာနံ- တို့၏ နိမိတ္တံ-ကို။ န ကာတဗ္ဗော-မပြုအပ်၊ မပြုကောင်း၊ မပြုလေလင့်။

ဤအဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့် သစ်ပင်လုံး(သည်) ဗဒ္ဒသိမ် ၂-လုံး မြေသားနှင့် ထိကာမျှကို သမ္ဘေဒ မဆိုရ။ မြေတွင်း၌ သစ်မြစ်တွေ

ဖွာဆင်း၍ ဗဒ္ဒသိမ် ၂-လုံးတို့၏ နယ်တွင်းသို့ ဝင်သော်လည်း ဘူမိဂတိကဖြစ်၍ သမ္ဘေဒ မဆိုရ။ မြေပေါ်၌ အထင်အရှား သိမ် ၂-ပါးသို့ ပင်လုံးသစ်ဖြစ်တို့ ဝင်သည်ကိုသာ သမ္ဘေဒဖြစ်သည်ဟု ပြု၏။ ဂါမသိမ်၌ ပေါက်ရောက်သော ထိုကဲ့သို့ တိုးပွားတတ်သော သစ်ပင်ကို နိမိတ်လုပ်၍ သိမ် ၁-လုံးကိုကား သမုတ်လော့-ဟုခွင့် ပြုသော ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့ဖြင့် ဂါမနှင့် ဗဒ္ဒ၊ နိဿယ နိဿိတသ ဘာဂသိမ်တို့မှာ သမ္ဘေဒ ဒေါသမရှိသည်၏ အဖြစ်သည် ထင်ရှား လှ၏။ ထို့ကြောင့် ဗဒ္ဒသိမ်အပိုင်းအခြားကို လွန်၍ ဂါမသိမ်တွင်း သို့ ချဉ်းနှင်းလွမ်းဝင်လျက် အုတ်ပုလ္လင် တည်လုပ်ခြင်းကို ကုက္ကုစ္စ ကင်းကင်းကြီး မှတ်ယူ တည်လုပ်ရမည်။

၂၃၅။ မေး ။ ။ သိမ်၌ ကံပြုစဉ် ဓာတ်ကြီးသွယ်ထားလို့ ရပါသလား။
 မြေ ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ် စာမျက်နှာ (၁၃၇)မှာ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဤအကြောင်းရပ်၌ ရှေးကပင် အယူအမျိုးမျိုးရှိခဲ့၍ ယခုအခါ မှာလည်း နည်းတူပင် အယူအမျိုးမျိုး ကွဲပြားလျက်ရှိပါသည်။ ဗဒ္ဒသိမ် တစ်လုံးနှင့် တစ်လုံး ဓာတ်ကြီးဖြင့် ဆက်သည်ကိုပင် သံသယရှိဖွယ် မမြင်။ အပြစ်မရှိနိုင်ဟုယူသော ဆရာတော်များလည်း ရှိပါသည်။ အလွန်အသိခက်သော အရာဖြစ်ရကား တတ်ကျွမ်းနားလည်သော ဆရာတော်ကြီးများကို မေးလျှောက်ထား၍ အဆုံးအဖြတ်ကို ယူသင့်ပါ သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ လက်တွေ့ကျင့်သုံးရာတွင် စိတ်အချရဆုံး ဖြစ်မည့် နည်းမျိုးကိုသာ လိုက်နာသင့်ပါသည်။

ဥပမာ - ဂဏိပုတ္တဝါဒကြိုက် ဆရာတော်တို့အလို အခြားသိမ်
တို့၌ ရဟန်းတို့က ဓာတ်ကြိုးကို မကိုင်လျှင် ကိစ္စမရှိဟု ဆိုစေဦး၊
လက်တွေ့ကျင့်သုံးရာတွင်မူ ထိုရဟန်းတို့ ကိုင်နေမည်၊ မနေမည်ကို
မသိနိုင်သောကြောင့် (ဝါ) ကိုင်မနေပါဟု စိတ်ချရမည်မဟုတ်သော
ကြောင့် ဗဒ္ဒသိမ်တို့၌ ဓာတ်ကြိုးသွယ်ရာတွင် ကံပြုသောအခါ ခေတ္တ
ဖြတ်ထား၍ ရသောနည်းဖြင့်သာ သွယ်သင့်ပါသည်။ များသောအားဖြင့်
များစွာသောသိမ်တို့၌လည်း ထိုနည်းဖြင့် သွယ်ထားသည်ကို မြန်မာ
ပြည်အနှံ့ တွေ့နိုင်ပါသည်။

၂၃၆။ မေး ။ ။ သိမ်ကို သိမ်ပြင်ဘက်ရှိ သစ်ကိုင်းက လာထိနေ
လျှင် ဖြတ်ရပါမည်လား။

ဖြေ ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်
စာမျက်နှာ (၁၃၈)မှာ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ထို့ပြင် ဗဒ္ဒသိမ်၌ ပေါက်နေသောသစ်ပင်၏ အကိုင်းသည်
ဂါမသိမ်၌ ရှိသော သစ်ပင်ကိုဖြစ်စေ၊ အဆောက်အအုံတစ်ခုခုကို
ဖြစ်စေ သွားရောက်ထိနေအံ့။ စပ်ကောင်းသောသိမ်များဖြစ်၍ စပ်ခြင်း
ကြောင့် အပြစ်မရှိနိုင်သော်လည်း ဂါမသိမ်ဘက်ရှိ သစ်ပင်အဆောက်
အအုံတို့နေရာ၌ ရှေးက သိမ်ဟောင်းများ ရှိခဲ့သော်၊ ထိုနေရာတို့၌
ရဟန်းများလည်း ရှိခဲ့သော် ဗဒ္ဒသိမ်၌ ပြုသော ကံ ပျက်မည်ဖြစ်၍
စိတ်ချရအောင် သစ်ကိုင်းတို့ကို ဖြတ်၍ထားသင့်သည် သို့မဟုတ်
ဂါမသိမ်ဘက် သစ်ပင်အဆောက်အအုံရှိရာအရပ်တို့၌ သိမ်နုတ်ထား
သင့်ပါသည်။

ဂါမသိမ်ဘက် သစ်ပင်၏အကိုင်းက ဗဒ္ဒသိမ်ဘက်သို့ လာ၍ ထိနေလျှင်မူ ဗဒ္ဒသိမ်၌ ကံပြုရာဝယ် တစ်စုံတစ်ရာ အထူးဆောင်ရွက် ဖွယ်မလို။ သစ်ကိုင်းဖြတ်တောက်မှု မလုပ်သော်လည်း အပြစ်မရှိ။ အကြောင်းကား - ဂါမသိမ်ဘက်က သစ်ပင်သည် ဂါမသီမဋ္ဌသာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ထိုအကိုင်းဖြစ်ရာဝယ် ဂါမသိမ်၌ ကံပြုလျှင် ကား ဗဒ္ဒသိမ်ဘက်၌ ထိုသစ်ကိုင်းကို ထိကိုင်နေသော ရဟန်းရှိလျှင် ထိုရဟန်းကို သုတ်သင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဂါမသိမ်ဘက်မှ လာ၍ ဗဒ္ဒသိမ်ကို ထိနေသော သစ်ကိုင်း စသည်ကို (ယင်းသစ်ကိုင်း စသည်သည် အခြားဗဒ္ဒသိမ်တစ်ခုနှင့် ထိစပ်မနေလျှင်) မခုတ်ဘဲ ထားလိုက ထားနိုင်သည်။ သံသယအားကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်များ သံသယ ကင်းစေရန် ခုတ်ထားလိုကလည်း ထားနိုင်သည်။ ထိုသို့ခုတ်ထားလျှင် ပြဿနာ မပေါ်နိုင်တော့၍ ရှင်းလင်းပြောရသောဒုက္ခ ငြိမ်းမည်ဖြစ် ပါသည်။

- ၂၃၇။ မေး ။ ။ သိမ်အဆောက်အဦးနှင့် ဘိလပ်မြေ၊ အုတ်ပလ္လင် စသည်တို့ ထိစပ်လွှမ်းမိုးကာ ဆောက်လုပ်ထားလျှင် ကံ ဆောင်ရွက်က ထိုကံ အထမြောက်ပါသလား။
- ဖြေ ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ် စာမျက်နှာ (၁၃၈၊ ၁၃၉)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ယခုအခါ ဗဒ္ဒသိမ်မြေ၌ ကျောင်းဆောက်ကြရာဝယ် လှေကားခုံ စသည်တို့က ဂါမသိမ်ဘက်သို့ လှမ်းကျော်ရောက်ရှိ ထိစပ်နေသော် လည်း ထိုထိစပ်ရာ ဂါမသိမ်အရပ်၌ သိမ်နုတ်ပြီးဖြစ်လျှင် အပြစ်မရှိပါ။ အချို့ကျောင်းတိုက်များ၌ ဗဒ္ဒသိမ်တစ်ခုလုံးကို အတွင်းသွင်း၍ အုတ်

တိုက် စသည် ဆောက်ထားသည်တို့လည်း ပါရှိပါသည်။ ဆိုခဲ့ပြီး အတိုင်း အပြစ်မရှိဟုပင် မှတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် အုတ်သည် မြေနှင့်အလားတူသည်ဖြစ်၍ မြေကြီးပင် ဖြစ်၏။ (နိမိတ်ခန်း ပြန်ကြည့်ပါ။) ထို့ကြောင့် မစပ်ကောင်းသော ဗဒ္ဒသိမ် (၂)လုံးကိုပင် လွှမ်းထပ်ရောစပ်၍ အုတ်သမံသလင်း၊ အုတ် ပလ္လင်၊ အုတ်ရိုးစေတီ စသည် တည်ဆောက်ထားသော်လည်း မြေကြီး၊ မြေကြီးနှင့်အလားတူ ပစ္စည်းများဖြစ်၍ အဇ္ဈောတ္တရဏ၊ သဗ္ဗေဒ ဒေါသ မဖြစ်ကြောင်း၊ စပ်ကောင်းသော ဂါမနှင့် ဗဒ္ဒမူမှာ ဆိုဖွယ်ပင် မရှိ ကြောင်း မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီး မိန့်တော်မူထားပါသည်။
(ဝိသုဒ္ဓါရုံ အဆုံးအဖြတ်၊ စာမျက်နှာ - ၂၅၀)

၂၃၈။ မေး ။ ။ သိမ်၌ သစ်ကိုင်း၊ သစ်ခက်၊ ဓာတ်ကြိုး၊ နွယ်ယုက် ဆက်စပ်ပြန်လျှင် ကံပြုလို့ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာ ဇီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၅၈)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“သီမာသကံရံ ကရောတိ” ဟူသည် ရှေး၌ ဗဒ္ဒသိမ်နှစ်လုံး (ခဏ္ဍာသိမ်နှင့် မဟာသိမ်)ကို ပြရာဝယ် သစ်ပင်၏အကိုင်း မြစ်ပျဉ်းတို့က အခြားသိမ်ပေါ်ရောက်၍ ထောက်မိနေခြင်းအားဖြင့် သိမ်ချင်း ရောယုက် သွားခြင်းမျိုးကဲ့သို့ ဤ၌လည်း “ကြီးကျယ်လာသော သစ်ပင်က သိမ် နှစ်လုံးအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားခြင်းအားဖြင့် သီမာသကံရ (သိမ်ချင်း ရောယုက်မှု) ဖြစ်သည်” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ရောယုက်မှုကြောင့် သိမ်ကား ပျက်၍မသွားပါ။ ကံပြုသောအခါ၌သာ အခြားတစ်သိမ် တွင်းရှိ သံဃာကို သုတ်သင်ရမည်။

ဆက်ဦးအံ့။ သစ်ပင်၏ ပင်လုံး၊ အကိုင်း၊ အခက်တို့ကြောင့်သာ သီမာသင်္ကရ ဖြစ်နိုင်သည် မဟုတ်သေး။ မြေပေါ်၌ အထင်အရှား ပေါ်ထွက်နေသော အမြစ်အားဖြင့်လည်း သီမာသင်္ကရ ဖြစ်နိုင်၏။ သို့သော် အောက်မြေ၌ မြုပ်နေသောအမြစ်များ၏ အတွက်ကား သီမာသင်္ကရ မဖြစ်ပါ။ ကျောက်ဖျာ၊ ကျောက်တောင် စသည်အတွက် “သိမ်ချင်း ရောယှက်သည်” ဟု မဆိုရ။ ထိုကျောက်ဖျာ၊ ကျောက်တောင် စသည်ကား ဘူမိဂတိကသာတည်း။ [အဒိဿမာနာနံ မူလာနံ ပဝေသေပိ ဘူမိဂတိကတ္တာ (မြေကြီးနှင့် သဘောတူသဖြင့်) ဒေါသော နုတ္ထိတိ သိဇ္ဈာံ၊ သစေ ပန မူလာနိ ဒိဿမာနာနေဝ ပဝိသန္တိ၊ သင်္ကရောဝ၊ ပဗ္ဗတပါသာဏာ ပန ဒိဿမာနာပိ ဘူမိဂတိကာဝ၊ - ဝိမတိ။]

မှတ်ချက် ။ ။ ယခုအခါ ဗဒ္ဒသိမ်တစ်ခု၌ ဓာတ်ကြိုးသွယ်ထားလျှင် ထိုကြိုးသည် အခြားဗဒ္ဒသိမ်များ၌လည်း ရောက်နေပါမူ ဝိမ်ချင်း ကူးယှက်ရာ ရောက်၏။ ထိုသို့ ကူးယှက်နေရာ၌ “အပြစ်မရှိ” ဟု ယူဆကြသော ဆရာများလည်း ရှိ၏။ အချို့ဆရာများက “သီမာသင်္ကရ ဖြစ်သည်” ဟု ယူဆ၍ ကံပြုခါနီး၌ ဓာတ်ကြိုးကို ဖြုတ်ကာ အဆက်အသွယ်ဖြတ်ထားကြသည်။ ထိုတွင် “သီမာသင်္ကရ မဖြစ်” ဟု ယူဆသော ဆရာတို့သည် “ထင်ရှားစွာ ဝင်လာသော သစ်မြစ်အားဖြင့် သင်္ကရ ဖြစ်၏” ဟုဆိုသော ဤဝိမတိစကားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရှေး၌ ဥဒကုက္ခေပသိမ်၏ လှေးကြိုးကို မြစ်ကမ်းဘေးဝယ် ဂါမသိမ်နှင့် ရောမည်စိုးသောကြောင့် မချည်ဖို့ရန် တားမြစ်သော အဋ္ဌကထာစကားဖြင့်လည်းကောင်း စဉ်းစားသင့်ကြပါသည်။

ဥပမာအဖြစ် အမေး

၂၃၉။ မေး ။ ။ သိမ်သမုတ်ရာ၌ နိမိတ်ကြားရရာ နိမိတ်ကြားပုံနည်း ဘယ်လောက်ရှိပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ် (၆၉)မှာ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

နိမိတ်ကြားရာ၌ နိမိတ်စောင့်ဖြေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က အသီးသီး ဆိုင်ရာ နိမိတ်အနီးတွင် (အပြင်ဘက်မှ) နေ၍ ဝိနည်းစိုရ်က နိမိတ်ရှိရာ တို့သို့ သွား၍ (အတွင်းမှာနေပြီး) မေး၊ ဖြေ၊ ကြားသောနည်း ရှိ၏။ ဝိနည်းစိုရ်က တစ်နေရာတည်း (သံဃာအလယ်)၌ နေ၍ မေး၊ ဖြေ၊ ကြားသောနည်းလည်း ရှိသည်။ ဝိနည်းစိုရ်ရော၊ နိမိတ်ဖြေသူ ရဟန်းပါ သံဃာ့အလယ်မှာပင် နေ၍ မေး၊ ဖြေ၊ ကြားသောနည်းလည်း ရှိ၏။ ထိုအခါ၌မူ ဖြေသောရဟန်းသည် တစ်ပါးတည်းသော်လည်းကောင်း၊ ထိုထက်လွန်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အပ်သည်ချည်းပင်။ သိမ်သမုတ်သောအခါ၌သာ နိမိတ်တို့၏ အပြင်ဘက်၌ တည်၍ သမုတ်ခြင်းကို တားမြစ်အပ်သဖြင့် နိမိတ်ကြားသောအခါ၌မူ နိမိတ်တို့၏ အပြင်ဘက်၌ တည်၍လည်း ကြားကောင်းကြောင်း ကင်္ခါဒီကာသစ် (၁၃၇)၌ မိန့်သေးသည်။

၂၄၀။ မေး ။ ။ ရေသိမ်မှာ ရေသိမ်ဖြစ်နိုင်ရာနေရာက ဘာပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၀၉)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဥဒကုက္ကေပသိမ်ကား ယခုအခါ “ရေသိမ်”ဟု ခေါ်သော သိမ်တည်း။ ထိုရေသိမ်ကို မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရအိုင်တို့၌ ရနိုင်သည်။

“ရဟန်းတို့... အလုံးစုံသောမြစ်သည် သို့မဟုတ် အလုံးစုံသော ဇာတဿရအိုင်သည် သိမ်မဟုတ်” (မဟာဝါပါဠိတော်-၁၅၀) ဟု ယယ်မြစ်ချက်ရှိသည်။ ထို၌ ဆိုလိုရင်းကား မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရအိုင်တို့၌ ကမ္မဝါစာဖြင့် သမုတ်သော်လည်း ဗဒ္ဒသိမ်ကို မရနိုင် ဟူလို။ ထိုသို့ သိမ်မဟုတ်ဟု ယယ်မြစ်ထားသဖြင့် ရဟန်းများ ကံပြုကောင်းရာ ဌာန လုံးဝမဟုတ်ပြီလောဟူမူ ထိုသို့ကား မဟုတ်။ ယင်း မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရအိုင်တို့၌ ကမ္မဝါစာဖြင့် သိမ်သမုတ်၍မရ။ ကမ္မဝါစာဖြင့် သိမ်သမုတ်ဖွယ်မလို။ ကမ္မဝါစာဖြင့် မသမုတ်ရဘဲ အလိုလိုဖြစ်နေသော သိမ်တို့တည်း ဟူလို။

ယင်းတို့သည် အလိုလိုဖြစ်နေသော သိမ်တို့ဖြစ်လျှင် ယင်းတို့၌ ကံပြုသည့်အခါ မြစ်တစ်ခုလုံး၊ သမုဒ္ဒရာတစ်ခုလုံး၊ ဇာတဿရအိုင်တစ်ခုလုံးကို သုတ်သင်ရမည်လောဟု မေးဖွယ်ရှိပြန်သည်။ ထိုသို့ သုတ်သင်ရမည်ဆိုလျှင် ယင်းတို့၌ ကံပြု၍ပင် ဖြစ်နိုင်တော့မည် မဟုတ်။

ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်က...

“ရဟန်းတို့... မြစ်၌ဖြစ်စေ၊ သမုဒ္ဒရာ၌ဖြစ်စေ၊ ဇာတဿရအိုင်ဖြစ်စေ အားအလယ်အလတ်ရှိသော ယောက်ျား၏ ထက်ဝန်းကျင်မှ ရေတစ်ကျသည်ဟူသော ကံကြီးကံငယ်ရှိရာ တူသောဥပုသ်ရှိရာ (သိမ်)ဖြစ်သည်” ဟု ဟောတော်မူသည်။

မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရအိုင်တို့၌ ကံပြုသောရဟန်းတို့၏ အထက်ဝန်းကျင်၌ ရေတစ်ကျပမာဏရှိသောအရပ်သည် သိမ်ဖြစ်

တော့သည်။ ထိုရေတစ်ကျတွင်းသာ (သို့မဟုတ် ထိုရေတစ်ကျနှင့် နောက်ထပ် ရေတစ်ကျအတွင်းသာ) သုတ်သင်ရတော့သည်။ မြစ် တစ်ခုလုံး စသည်ကို သုတ်သင်ဖွယ်မလို ဟူလို။

၂၄၁။ မေး။ ။ ရေ၊ သဲတို့ကို ပစ်မှ သိမ်ဖြစ်တာပါလား။

ပြေ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၁၁)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ထိုသို့ ရေ၊ သဲကို ပစ်သောအခါ သံဃပရိသတ်အစွန့်မှနေ၍ ထက်ဝန်းကျင် ပစ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဥဒကုက္ကေပသိမ်သည်လည်း သတ္တဗ္ဗန္တရ သိမ်ကဲ့သို့ပင် ပရိသတ်များလျှင် များသလောက် ကျယ်ပွား နိုင်လေသည်။ ဤသို့ ကံပြုသံဃာ၏ အစွန့်မှနေ၍ အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက်၊ ရေ၊ သဲ တစ်ကျစ်အားဖြင့် အရှေ့၊ အနောက်၊ ရေ၊ သဲ နှစ်ကျသာသာနှင့် တောင်၊ မြောက်၊ ရေ၊ သဲ နှစ်ကျ သာသာအတွင်း အရပ်သည် ထိုကံပြုသံဃာအဖို့ သိမ်ဖြစ်တော့သည်။ ထိုအပိုင်းအခြားအတွင်း ဟတ္ထပါသ်ကို စွန့်၍ တည်သော ရဟန်းသည် ကံကို ပျက်စေနိုင်သည်။ ဤကား မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၏ အဆိုတည်း (ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ၏အဆိုကို နောက်၌ ပြပါအံ့။)

ဤ၌ ရေ၊ သဲပစ်ပုံကို ပြဆိုခြင်းမှာ အပိုင်းအခြားကို သိရန်သာ ဖြစ်သည်။ ရေ၊ သဲပစ်မှသာ သိမ်ဖြစ်သည်ကား မဟုတ်ပါ။ ရေ၊ သဲ မပစ်သော်လည်း ကံပြုသံဃာ၏ အစွန့်မှ ထက်ဝန်းကျင် ရေ၊ သဲ တစ်ကျစာအရပ်သည် အလိုလို သိမ်ဖြစ်နေတော့သည်။ ဤရေ၊ သဲ တစ်ကျကိုလည်း မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတသရအိုင်တို့အတွင်း၌သာ ရအပ်သည်။ အကယ်၍ ယင်းတို့ အတွင်း၌ တစ်ဖက်ဖက်၌ဖြစ်စေ၊

နှစ်ဖက်သုံးဖက် စသည်ဖြစ်စေ ရေ၊ သဲ တစ်ကျစာ ရေမရှိအံ့။ ရှိသမျှ
သော ရေသည် မိုးလေးလနေသော ရေလည်း ဖြစ်အံ့။ ရေရှိသမျှသာ
ဥဒကုက္ခေပသိမ် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်။

၂၄၂။ မေ။ ။ သဲသောင်ပြင်မှာ ရေသိမ်ရပါသလား။

ဖြေ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊
စာမျက်နှာ (၂၁၂)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

အကယ်၍ မိုးလေးလ ရေရှိသောနေရာနှင့် ကံပြုစဉ် ရေ
ရှိသောနေရာတို့သည် ပေ (၄၀) သို့မဟုတ် (၂၀)မျှ ကွာအံ့။ ထိုသို့
ဖြစ်လျှင် မိုးလေးလ ရေရှိရာအရပ်တွင်း ကုန်းပေါ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း
ရေ၊ သဲတစ်ကျအတွင်း ဥဒကုက္ခေပသိမ် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်။

မှန်ပေသည်။ မြစ်၌ဖြစ်စေ၊ ဇာတဿရအိုင်၌ဖြစ်စေ မိုး
လေးလ ရေတည်ရာလွှမ်းရာအရပ်သည် ဥဒကုက္ခေပသိမ်ဖြစ်ရာအရပ်
ဖြစ်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် မိုးလေးလအတွင်း ရေမြုပ်နေ၍ ဆောင်း
နွေကျမှ ပေါ်လာသော သဲသောင်ပြင်နှင့် ရေတွင်းတူးရာ ဘူး၊ သခွား
စသည် စိုက်ရာမဟုတ်သော အရပ်၌ ဥဒကုက္ခေပသိမ်ကို ရနိုင်သည်။
ထိုသဲသောင်မျိုး၌ ထက်ဝန်းကျင် ရေ၊ သဲ တစ်ကျစာအရပ်သည်
အလိုလို ရေသိမ်ဖြစ်တော့သည်။

၂၄၃။ မေ။ ။ ခဏ္ဍသိမ်ကျောင်းဆောင်ကြီးကြီး ဆောက်လိုလျှင်
ဘယ်လိုလုပ်ရပါမလဲ။ ခဏ္ဍသိမ်ကို မရဲ့ဘဲ ဂါမသိမ်
ကို နင်းပြီး ဆောက်နိုင်ပါသလား။

ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊
ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၄၀)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

နဂိုက ကျောင်းတိုက်ငယ်သဖြင့် ငယ်ငယ်သမုတ်ထားသော
ကြောင့် ကျဉ်းနေသော အဝိပွဝါသ မဟာသိမ်ကို (ကျောင်းတိုက်ကို
တိုးချဲ့လို၍) မဟာသိမ်ကိုလည်း ကြီးကျယ်အောင် သမုတ်ခြင်းငှာ
မူလမဟာသိမ်ကို နုတ်နိုင်၏။ [ဤစကားကို ထောက်၍ “နဂိုက
ကျဉ်းနေသော ခဏ္ဍာသိမ်ကို (သိမ်ကျောင်း ကြီးကြီးဆောက်လို၍)
သိမ်ကိုလည်း ထပ်၍ကျယ်ကျယ်သမုတ်ဖို့ရန် နုတ်နိုင်၏” ဟု သိသာ၏။
ဝိသုံဂါမအမိန့်ခံ၍ သမုတ်ထားသော်လည်း အစိုးရအဆက်ဆက်က
ပြန်၍မရုပ်သိမ်းလျှင် ဝိသုံဂါမ မပျက်ပါ။ ကျောင်းကြီးကိုကား ခဏ္ဍာသိမ်
ကို မတိုးချဲ့ဘဲလည်း ဂါမခေတ်ကို နင်း၍ ဆောက်ကောင်းကြောင်းကို
ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီး။]

၂၄၄။ မေး။ ။ ရပ်ကွက်တစ်ခုကို သီးခြားဂါမသိမ်လို့ ယူသင့်ပါ
သလား။

ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊
ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၄၃)၌ ဤသို့ရေးထားပါ၏။

“ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ” ဟု ဂါမနှင့် နိဂမကို မှတ်၍ မိန့်တော်မူသော်
လည်း နဂရကိုပါ ဂါမသဒ္ဓါဖြင့် သိမ်းယူပါဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ သိမ်းယူ
အပ်သော နဂရလည်း မြို့ပိုင်တစ်ယောက် သို့မဟုတ် မြို့သူကြီး
တစ်ယောက်၏ ပိုင်းခြားခြင်းသည် လိုရင်းမဟုတ်။ အစိုးရတို့က
“မည်သည့်အရပ်သည် မည်သည့်မြို့” ဟု သတ်မှတ်ထားလျှင် ထို

အရပ်သည် နဂရတစ်ခုပင်။ ထိုနဂရတစ်ခု၌ ရပ်ကွက်အလိုက် သူကြီး အရပ်အုပ်တို့၏ အုပ်ချုပ်ရာတစ်ကွက်ကို “သီးခြားဂါမသိမ်” ဟု မယူသင့်။ နိဂုံး၌လည်း နည်းတူ။

၂၄၅။ မေး။ ။ မြစ်တစ်စင်းလုံး သံဃာတွေနဲ့ ပြည့်နေရင် ရေသိမ် ဖြစ်ပါသလား။

ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၄၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

မြစ်တစ်စင်းလုံး သံဃာတို့ဖြင့် ပြည့်နေရကား ပတ်ဝန်းကျင်၌ မြစ်ရေမရှိသောကြောင့် ဥဒကုက္ခေပ မပြုလုပ်ဘဲ (ရေတစ်ကျ မပြုလုပ်ဘဲ) အလိုလို သိမ်ဖြစ်နေသောကြောင့် “ဥဒကုက္ခေပသီမာကမ္မံ နတ္ထိ” ဟု ဆိုသည်။

၂၄၆။ မေး။ ။ နိမိတ်ကို အနည်းဆုံး ဘယ်လောက်ထိ ထားနိုင်ပါ သလဲ။ ယခုကာလမှာ ဘယ်လောက်ထားကြပါ သလဲ။

ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၄၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

နိမိတ်ထားရာ၌ (၂)ခုတည်း မထားရ။ (၂)ခုတည်းထားလျှင် အလျားလိုက်ဖြစ်၍ ဘေးဘက်၌ သိမ်အပိုင်းအခြားကို မသိနိုင်။ (၃)ခု ထားလျှင် (၃)ထောင့်သိမ် ဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် နိမိတ် (၃)ခုမှစ၍ အထက်၌ အလိုရှိသလောက် နိမိတ်များများ ထားနိုင်သည်။ ယခု ကာလ၌ အရပ်ရှစ်မျက်နှာဝယ် နိမိတ်ရှစ်ခု ထားလေ့ရှိကြ၏။

၂၄၇။ မေး။ ။ ဝိသုဂါမအဓိန္နိရလျှင် သိမ်မသမုတ်ဘဲ ကံပြုနိုင်ပါပြီလား။

ပြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၅၄)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ယံပိ ကေသ္မိယေဝ ဂါမခေတေ့ ကေ ပဒေသံ “အယံ ဝိသုဂါမော ဟောတူ” တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိ၊ သောပိ ဝိသုဂါမသီမာ ဟောတိယေဝ = ဘုရင် သို့မဟုတ် ဘုရင့်ကိုယ်စား အာဏာရှိသူက ဂါမခေတ်တစ်ခုအတွင်းမှာပင် သီးခြားကန့်သတ်၍ “ဤနေရာသည် ဝိသုဂါမ (အခွန်အကောက်လွတ် သီးခြားရွာ)ဖြစ်စေ” ဟု တစ်စုံတစ်ယောက်အား ပေး၏။ ထိုနေရာလည်း ဂါမသိမ်ငယ်တစ်ခု ဖြစ်တော့၏။ ဤသို့ အဋ္ဌကထာကြီးဆိုသောကြောင့် ယခုကာလ၌ အာဏာပိုင်သူထံ “ဝိသုဂါမ” အပိုင်ရအောင် တောင်းခံကြသည်။ ထိုသို့ အပိုင်ရလျှင်ပင် ကံကြီးကံငယ်ပြုနိုင်ပြီ။ သို့သော် နောင်ခါ အစိုးရတစ်မျိုးပြောင်း၍ နောက်အစိုးရက ပြန်သိမ်းလျှင် ပျက်ပြယ် သွားနိုင်ရကား ခိုင်မြဲအောင် ဗဒ္ဒသိမ်သမုတ်ကြပြန်လေသည်။ အချို့ ဆရာတော်များကား ဝိသုဂါမပေးပုံကို အားမရ၍ ဗဒ္ဒသိမ်သမုတ်သော အခါ မူလဂါမခေတ်ရှိ ရဟန်းများကို ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နယ်သိမ်း၍ သမုတ်ကြသည်။

၂၄၈။ မေး။ ။ ရေ၊ သဲတို့ကို ပစ်ချမှ ရေသိမ်ဖြစ်တာပါလား။
ပြေ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၆၁)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဥဒကုက္ကေပသိမ်၌ ရေ (သဲ) ပစ်ချပုံကို ပြထားသော်လည်း ထိုသို့ ရေ (သဲ) ပစ်ချမှ သိမ်ဖြစ်သည်မဟုတ်။ ကံပြုမည်ဟု ရဟန်းများ သွားလျှင်ပင် ရဟန်းများ တည်နေရာ ပတ်ဝန်းကျင် ရေ (သဲ) ကျ လောက်ရာအရပ်သည် အလိုလို သိမ်ဖြစ်တော့၏။

၂၄၉။ မေး။ ။ ရေသိမ်မှာ သိမ်သမုတ်ကံ လုပ်လို့ရပါသလား။
ဖြေ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၉)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“အလုံးစုံသောမြစ်သည် သိမ်မဟုတ်။ အလုံးစုံသော သမုဒ္ဒရာ သည် သိမ်မဟုတ်။ အလုံးစုံသော ဇာတဿရအိုင်သည် သိမ်မဟုတ်” ဟု ဘုရားရှင် ဟောတော်မူချက်ရှိသောကြောင့် မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရအိုင်တို့၌ သိမ်သမုတ်သော်လည်း သိမ်မဖြစ်သည်သာ။ သမုတ်သော်လည်း သမုတ်အပ်သည် မမည်ဟူလို။

ဤမြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရအိုင်တို့၌ သမုတ်အပ်သော သိမ်တို့ကို သိမ်ပျက်ဟု ဆိုခြင်းမှာ ယင်းတို့၌ သိမ်သမုတ်သော်လည်း ဗဒ္ဒသိမ် မဖြစ်သည်ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းတို့၌ လုံးဝ ကံပြု၍မရဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်။ ယင်းတို့ကား ကမ္မဝါစာဖြင့် မသမုတ်ရဘဲ မိမိအလိုလိုပင် (ရေတစ်ကျအတွင်း) သိမ်ဖြစ်နေသော အရပ်တို့တည်း။ ထို့ကြောင့် မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရအိုင်တို့၌ ဥဒကုက္ကေပသိမ် [ရေတစ်ကျသိမ် (ဝါ) ရေသိမ်] အဖြစ်ဖြင့် သိမ် သမုတ်ကံမှ တစ်ပါးသော သံဃာ့ကံအားလုံးကို ပြုကောင်းသည်သာဟု မှတ်အပ်ပေသည်။ ဤ၌ ဇာတဿရအိုင်ဟူသည် မည်သူကမျှ ပြုလုပ် အပ်သည်မဟုတ်ဘဲ အလိုလိုဖြစ်နေ၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ စီးဝင်လာသော ရေဖြင့် ပြည့်နေသော အိုင်တည်း။

၂၅၀။ မေး။ ။ အုတ်ခဲ၊ အင်္ဂတေခဲတို့ကို သိမ်နိမိတ်လုပ်လို့ရပါ
သလား။

ပြေ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊
စာမျက်နှာ (၃၁)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

တစ်ပိုလ်လျှင် (၄)ကျပ်သားခန့်ယူသော ဝါဒသည် သာ၍
သင့်မြတ်ဖွယ်ရှိသည်ဟု ယူသင့်ပါသည်။

များစွာသောဆရာတော်တို့ကား ပိုလ်အရ (၄)ကျပ်သား
ယူသည်ကို နှစ်သက်ကြ၏။ သို့သော် ကျောက်နိမိတ်နုတ်ရာ၌ကား
အများသံဃာ ကင်းရှင်းစေရန်လည်းကောင်း၊ လိုသည်ထက် ပို၍ကြီး
သော်လည်း အပြစ်မရှိနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကြီးမားသော
ကျောက်တုံးများကိုပင် ကျောက်နိမိတ် ပြုလုပ်ကြကုန်သည်။ ကျောက်
နိမိတ်အရာ၌ ကျောက်ခဲ၊ သံတွေခဲများသာ ဆိုခဲ့ပြီးပမာဏရှိလျှင်
နိမိတ်လောက်သည်။ အုတ်ခဲကား ကြီးသော်လည်း မအပ်။ နိမိတ်
မလောက်သော၊ သေးငယ်သောကျောက်ခဲများကို စုပုံထားလျှင်လည်း
နိမိတ်မလောက်ပင်။ မြေမှုန့်ပုံ၊ သဲပုံတို့ကား ဆိုဖွယ်ပင်မရှိ။ နိမိတ်
မလောက်သာဟု မှတ်အပ်၏။

ဤအရာ၌ “အင်္ဂတေခဲသည်လည်း အပ်သည်ဟု ဆရာတို့
ဆိုကြကြောင်း။ သို့သော် အဋ္ဌကထာ၌ အုတ်ခဲကို မအပ်ဟု ဆိုထား
သောကြောင့် ထိုဆရာတို့ ဆင်ခြင်အပ်ကြောင်း “ဝဇီရဗုဒ္ဓိ (၄၅၃)၌
မိန့်သည်။ လူတို့ ပြုလုပ် အပ်သည်ချင်းတူသောကြောင့် အုတ်ကဲ့သို့ပင်
အင်္ဂတေကိုလည်း မအပ်ဟု ဆိုလိုဟန်တူပေသည်။

- ၂၅၁။ မေး။ ။ ဂါမသိမ်ချင်း သစ်ကိုင်း စသည် ရောယှက်လို့ ရပါသလား။
- ဖြေ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း စာမျက်နှာ (၁၂၃)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ရွာနယ်၊ မြို့နယ်၊ နိဂုံးနယ်၊ သိမ်နယ် သီးသီးသာ။

ထိုထိုတိုင်းပြည်အတွင်း၌ သူကြီးတစ်ယောက် ကြီးစိုးရာဖြစ်ကြသော ရွာနယ်အသီးသီး၊ မြို့နယ်အသီးသီး၊ နိဂုံးနယ်အသီးသီး တစ်ခုတစ်ခုစီသော ဂါမသိမ်အသီးသီး ဖြစ်ကြ၏။ အသီးသီးသော ဗဒ္ဒသိမ်စုနှင့် တူ၏။ တစ်ခုသော ရွာနယ်တွင်ရှိသော သံဃာကို အကုန်သိမ်းရုံး နိုင်ခဲ့သည်ရှိသော် ထိုနယ်ရွာအတွင်းမှာ ဘယ်နေရာ၌မဆို ဥပသမ္ပဒေစသော ကံကြီးကံငယ်ကို ပြုရာ၏။ အနီးအစပ်ဖြစ်ကုန်သော တစ်ပါးသော ရွာနယ်တို့နှင့် သစ်ပင်ချုံနွယ် စသည် ကူးယှက်သော်လည်း အဋ္ဌကထာတို့၌ သက်ရောက်မှုကို ပြဆိုချက် မရှိ။

- ၂၅၂။ မေး။ ။ သတ္တဗ္ဗန္တရသိမ်က ဘယ်လိုနေရာမှာ ဖြစ်ပါသလဲ။
- ဖြေ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း စာမျက်နှာ (၁၂၄)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ရွာနယ်လွတ်လေ၊ တောတောင်မြေ၊ ယူလေ သတ္တဗ္ဗန္တရာ။

လူတို့နေရာ ရွာနယ် မြို့နယ် နိဂုံးနယ်တို့မှ အလွတ်ဖြစ်၍ ဤအရပ်ကား မည်သည့်ရွာနယ်ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုခွင့်မရှိသော တောအရပ်၊ တောင်အရပ်များ၌ သတ္တဗ္ဗန္တရသိမ်ကို ရအပ်၏။ ။ အဂါမကောစေတီ ဂါမ၊ နိဂမ၊ နဂရသီမာဟိ အပရိစ္ဆိန္နေ အဋ္ဌဝိပဒေသေ ဟူသော မဟာဝါအဋ္ဌကထာနှင့် အညီတည်း။

၂၅၃။ မေး။ ။ ရေသိမ်နဲ့ သတ္တဗန္ဓရသိမ်တွေမှာ သီမန္တရိုက်အကျယ်
 အဝန်းက ဘယ်လောက် ရှိသင့်ပါသလဲ။
 ပြေ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း၊
 စာမျက်နှာ (၁၂၇)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

အဗဒ္ဒချင်း၊ အဇ္ဈောတ္ထရဏ၊ သမ္ဗန္ဓ၊ သင်္ကရ။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော တောအရပ်၌ သံဃာနှစ်သင်းတို့သည် တစ်
 ဌာနနှင့် တစ်ဌာနာ သတ္တဗန္ဓရ နှစ်ပြန်စာအတွင်း၌ ကံပြုကြကုန်အံ့။
 နှစ်ကျိပ်တစ်ယောက် စည်းဝေးလောက်သည်မှစ၍ ထိုထက်အလွန်
 သိမ်နယ်ချင်း ထပ်မံကြအံ့။ အဇ္ဈောတ္ထရဏ ဖြစ်၏။ နှစ်ကျိပ်တစ်ယောက်
 စည်းဝေးလောက်သည်မှ ယုတ်လျော့၍ ထပ်မံကြအံ့။ သမ္ဗန္ဓ ဖြစ်၏။
 သိမ်နယ်တွင်း၌ ပေါက်ရောက်သော သစ်ပင်၊ ချုံနွယ် ကူးယုက်ထိပါး
 ခဲ့အံ့။ သင်္ကရ ဖြစ်၏။ ကံပြုမှု တစ်ပြိုင်နက်ကျခဲ့လျှင် နှစ်သိမ်လုံး
 ပျက်၏။ ရှေ့နောက်ကျခဲ့လျှင် နောက်သိမ် ပျက်၏။ ဥဒကုက္ကေပသိမ်ချင်း
 လည်း ဤနည်းတူ။ သတ္တဗန္ဓရနှင့် ဥဒကုက္ကေပ ဖြစ်မှုကား တည်ရာ
 ဌာနချင်း တခြားစီဖြစ်၍ အဇ္ဈောတ္ထရဏ သမ္ဗန္ဓ နှစ်ပါးမရ။ သစ်ပင်၊
 ချုံနွယ် စသည် ကူးယုက်မှုအတွက်နှင့် ကံပျက်သက်ရကိုသာ ရထိုက်၏။
 ထို့ကြောင့် သံဃာတစ်သင်းနှင့်တစ်သင်းသည် တောနယ်မှာ ဖြစ်ခဲ့အံ့။
 အတောင်သုံးရာခန့်ထက် မနည်းစေမှု၍ ပြုကြရာ၏။ ရေနယ်မှာ ဖြစ်အံ့။
 အတောင်တစ်ရာထက် မနည်းစေမှု၍ ပြုကြရာ၏။ အဘယ်ကြောင့်
 နည်းဟူမူ သိမ်နယ်နိမိတ်ကို အမှန်အကန်သိခြင်းငှာ ခက်ခဲလှ၏။
 သံဃာပွားတိုင်းလည်း သိမ်ပွားတတ်၏။ ကျယ်၍ကား မလွန်နိုင်။
 ထို့ကြောင့်ပေတည်း။

၂၅၄။ မေး။ ။ မြစ်တစ်စင်းလုံး သံဃာတွေနဲ့ ပြည့်နေရင် ရေသိမ်
ဖြစ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊
ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၄၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

မြစ်တစ်စင်းလုံး သံဃာတို့ဖြင့် ပြည့်နေရကား ပတ်ဝန်းကျင်၌
မြစ်ရေမရှိသောကြောင့် ဥဒကုက္ခေပ မပြုလုပ်ဘဲ (ရေတစ်ကျ မပြု
လုပ်ဘဲ) အလိုလို သိမ်ဖြစ်နေသောကြောင့် “ဥဒကုက္ခေပသီမာကမ္မံ
နတ္ထိ” ဟု ဆိုသည်။

အရှင်သောဘန၏ အမေး

၂၅၅။ မေး။ ။ ဗဒ္ဒသိမ်ချင်းမှာ သစ်ကိုင်း စသည် ရောယှက်ရင်
ဘယ်လိုလုပ်ရပါမလဲ။

ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံသိပ်ကျမ်း၊
စာမျက်နှာ (၁၂၂)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သိမ်ဟောင်းတစ်၊ ရှိ၊ မရှိ၊ အသိခက်လှစွာ။

သိမ်မိုရောထ၊ သက်ရ၊ ကြောင့်ကြစိုက်ဖို့ရာ။

တော၌ဖြစ်စေ၊ ရွာ၌ဖြစ်စေ သာသနာတော် အခွန်ရှည်ကြာ
လှပြီဖြစ်၍ ဤနေရာ၌ကား သိမ်ဟောင်းရှိ၏။ မရှိဟု ပိုင်နိုင်စွာ သိခြင်း
ငှာ ခက်ခဲလှ၏။ ထို့ကြောင့် ရဟန်းခံမှ၊ ဥပုသ်ပဝါရဏာပြုမှ၊ ပရိဝါသ၊
မာနတ်၊ အတ္တန် ကံဆောင်မှုတို့၌ မိမိတို့ ကံဆောင်ရာ သိမ်နှင့်
သိမ်၏အပြင်ပအရပ်တို့၌ တုံး၊ တိုင်၊ ကန့်လန့်ကာ၊ ဖျာရိုင်း၊ သင်ဖြူး၊
မဏ္ဍပ်ကနွား၊ သစ်ကိုင်း၊ သစ်ခက်၊ မြက်နွယ် စသည် ကူးယှက်မည်ကို

သုတ်သင်ခြင်းမှာ အထူး ကြောင့်ကြစိုက်ကြကုန်ရာ၏။ အချို့သူတို့ကား သိမ်ပြင်အရပ်သည် ဗဒ္ဒသိမ် မဟုတ်ဟု အတတ်မသိနိုင် ရှိ၏။ ထို နေရာမှာ သိမ်သမုတ်လိုလျှင် သိမ်နုတ်မှုကို ပြုရမည်ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သုတ်သင်ခြင်းသည်သာ သင့်၏။

၂၅၆။ မေး။ ။ ဝိသုံဂါမသိမ်ဆိုတာ ဘယ်လိုသိမ်ပါလဲ။ ဘာကြောင့် သမုတ်ရပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာ ဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၄၄)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဝိသုံဂါမသိမ် ။ ။ ဂါမခေတ်တစ်ခေတ်တည်းမှ ရပ်ကွက် တစ်ခုကို ပိုင်းခြားကန့်သတ်၍ “ဤအရပ်သည် ဂါမခေတ်မှ သီးခြား ရွာတစ်ခုဖြစ်စေ” ဟု အစိုးရမင်းက (ပေးနိုင်သော အာဏာရှိသော အစိုးရက) တစ်စုံတစ်ယောက်အား ပေးလျှင်လည်း ရပ်ကွက်သီးခြား တစ်ခု ဖြစ်ရကား အခြားဂါမသည် ဂါမသိမ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤရွာကလေး လည်း ဝိသုံဂါမသိမ် ဖြစ်တော့၏။

မှတ်ချက် ။ ။ ဂါမခေတ်တစ်ခု၌ ရှိသမျှရဟန်းများသည် တစ် နေရာ၌စု၍ လိုရာကံကို ပြုနိုင်သကဲ့သို့ ဝိသုံဂါမအမိန့်ရ၍ သီးခြား ဂါမသိမ် ဖြစ်နေသော ထိုရပ်ကွက်ကလေး၏ အတွင်း၌လည်း သိမ် မသမုတ်ဘဲနှင့်ပင် ဥပုသ်ကံ၊ ဥပသမ္ပဒကံ စသော အလိုရှိရာကံများကို ပြုနိုင်၏။ သို့သော် ထိုဝိသုံဂါမသည် ဆိုင်ရာအစိုးရက ပြန်၍ရှင်သိမ်း လျှင် ဂါမတစ်ခုမဟုတ်ဘဲ ပျက်ပြယ်နိုင်သောကြောင့် ထိုဝိသုံဂါမကို ထပ်၍ ဗဒ္ဒသိမ် (ကမ္မဝါစာဖြင့် ဖွဲ့အပ်သောသိမ်) ပြုလုပ်ရသည်။ ထို ဗဒ္ဒသိမ်ကား ဝိသုံဂါမကို ရှုပ်သိမ်းသွားသော်လည်း မပျက်ပြယ်တော့။

၂၅၇။ ယေ။ ။ ယခုအခါ သိမ်နုတ်ကြရာ အဘယ်သို့ နုတ်ကြပါ သလဲ။

ဇဗ္ဗိ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၁၀)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ယခုအခါ၌ကား သမာနသံဝါသကသိမ်ကို ပထမသမုတ်ပြီး နောက် အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ဒုတိယထပ်၍ သမုတ်လေ့ရှိသောကြောင့် ရန်သူရဟန်းတို့က အဝိပ္ပဝါသသိမ် ထပ်၍ သမုတ်ထားကြောင်းကို မသိစရာ မရှိတော့။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ သိမ်အသစ် သမုတ်လို၍ သိမ်နုတ်ကြရာ၌လည်း အပေါ်က ထပ်ထားသော အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ရှေးဦးစွာ နုတ်ပြီးမှ သမာနသံဝါသက သိမ်ကို နုတ်လေ့ရှိကြသည်။

၂၅၈။ ယေ။ ။ ရေသိမ် (၂)ခုအကြား သီမန္တရိက်က ရေတစ်ကျ လောက် မကျယ်ဝန်းရင် အပ်ပါသလား။

ဇဗ္ဗိ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၄၈)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ကံပြုသောသံဃာက နှစ်နေရာဖြစ်နေလျှင် ဥဒကုက္ကေပသိမ် နှစ်ရပ်၏ အကြား၌ ဥဒကုက္ကေပတစ်မျိုးကို သီမန္တရိက် ထားရမည် ဟုဆိုရာ၌ ထိုမျှလောက်ကျယ်မှ သီမာသက်ရ ဖြစ်မည့်အရေး၌ တွေးတောယုံမှားဖွယ် မရှိသောကြောင့် သာမိစိ (ကျင့်ဝတ်)ပြခြင်း အကျိုးငှာ ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့် ထိုမျှလောက် မကျယ်သော် လည်း နှစ်ဖက်သံဃာ၏ ဥဒကုက္ကေပ နှစ်ခု ရောနှောမှု မရှိလျှင် အပ်သည်သာ။ နောက်၌ “ဦးနက် နှင့် ဝဋ္ဋတိ” ဟူသော စကားသည်

သံဃာပရိသတ် တိုးလာလျှင် ဥဒကုက္ကေပသိမ်က အလိုလိုကျယ်သွား
သောကြောင့် “သိမ်ချင်း ရောယှက်လေသလား” ဟု ယုံမှားမှုကို
တားခြင်းငှာသာ ဆိုအပ်သောစကား ဖြစ်၏။ သာရတ္ထ။

- ၂၅၉။ မေး ။ ရွာ၊ နိဂုံး၊ မြို့တို့က ဘယ်လို ထူးကြပါသလဲ။
- ပြေ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကခါဘာသာဋီကာ၊
      ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၅၆)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။
- ၁။ တံတိုင်း မလုံ၊ ဈေးသာ စုံ၊ နိဂုံအမည်ပေး။
- ၂။ တံတိုင်း ရံပြု၊ ဈေးလည်း စု၊ မြို့ဟု ခေါ်ရန်ရေး။
- ၃။ တံတိုင်းဈေးနာ၊ မရှိပါ။ ရွာသာ မည်လေသေး။

- ၂၆၀။ မေး ။ ဗဒ္ဒသိမ်အချင်းချင်း သစ်ပင်၊ ချုံ၊ နွယ် ထိစပ်
      ရောယှက်လို့ ရပါသလား။
- ပြေ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း၊
      စာမျက်နှာ (၁၂၂)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဗဒ္ဒသိမ်ချင်း၊ လွှမ်းစပ်ခြင်း၊ အလျဉ်း မပြုရာ။

အရှောတ္ထရဏကို လွှမ်းဆိုသည်။ သမ္ပဒ္ဒကို စပ်ဆိုသည်။
သိမ်ဟောင်း၌ သိမ်သစ်က လွှမ်းမိုးမှု၊ ထိစပ်မှုတို့ကို ဆိုသည်။

၄၄၉။ သိမ်မှီထိက၊ ကံပျက်ရ၊ သီမ သက်ရာ။

သိမ်မှီဆိုသည်ကား သိမ်တွင်းမှာ ဆောက်သော ဧရပ်၊
တန်ဆောင်း စသည်၊ သိမ်တွင်းမှ ပေါက်သော သစ်ပင်၊ ချုံနွယ်
စသည်၊ သိမ်တွင်းမှာ ရှိသော တုံး၊ တိုင်း၊ သစ်၊ ဝါး စသည်တို့ကို
သိမ်မှီ ဆိုသည်။ ဗဒ္ဒသိမ်တစ်ခုမှ ပေါက်သော သစ်ပင်ချုံနွယ်သည်

တစ်ပါးသော ဗဒ္ဒသိမ်၌ ပေါက်သော သစ်ပင် ချုံနွယ်တို့ကို ထိစပ်
 ရောယှက်၍ တည်အံ့။ သီမာသက်ရ ဖြစ်၏။ ဤသိမ်၌ ကံပြုလိုလျှင်
 ထိုသိမ်တွင်းရှိ သံဃာကိုလည်း ဟတ္ထပါသ်တွင် ပါဝင်စေရ၏။ ထိုသိမ်၌
 ကံပြုလျှင် ဤသိမ်တွင်းရှိ သံဃာကိုလည်း ပါဝင်စေရ၏။ မပါဝင်ခဲ့လျှင်
 ထိုကံပျက်၏။ ထိစပ်ရောယှက်သော အကိုင်းအခက်တို့ကိုသော်လည်း
 ဖြတ်တောက်ရှင်းလင်းပြီးမှ ပြုရ၏။ မြေ၌ နွယ်၍သွားသော မြက်နွယ်
 ကူးယှက်သည်ကိုပင် သုတ်သင်ကြကုန်ရ၏။ သိမ်နုတ်ဆဲအခါ သိမ်
 သမုတ်ဆဲအခါ သိမ်လည်း သိမ်တွင်းနှင့် သိမ်ပြင်မိဝတ္ထု ကူးယှက်ခြင်း
 များကို သုတ်သင်ကြကုန်ရ၏။ သိမ်ပြင်အရပ်သည် ဗဒ္ဒသိမ်ဟောင်း
 ရှိနေသော ဌာနဖြစ်ခဲ့သော် ထိုသိမ်ဟောင်းအတွင်းရှိနေသော သံဃာကို
 မသိမ်းမိလျှင် သိမ်နုတ်ကံပျက်ရ၏။

၂၆၁။ မေး။ ။ ရေသိမ်ဖြစ်နိုင်ရာ ဧရိယာက ဘယ်လောက်ပါလဲ။
 ဖြေ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံသိပ်ကျမ်း၊
 စာမျက်နှာ (၁၂၆)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

**အားကုန်လွဲ၍ ရေ သဲ ကြဲပစ်၊ ကျရာခေတ်၊ သိမ်ဖြစ်
 ရေ သောင်မှာ။**

ရေရှိရာ၌ ရေကိုလည်းကောင်း၊ သဲသောင်ပြင်၌ သဲတို့ကို
 လည်းကောင်း အားကုန်လွဲ၍ ပစ်ကြဲသည်ရှိသော် ထိုရေ၊ ထိုသဲတို့၏
 ကျရာအရပ်အတွင်းဖြစ်သော ရေပြင်၊ သောင်ပြင်အရပ်သည် ဥဒ
 ကုက္ကေပသိမ် ဖြစ်၏။ ရေကြေမှု၊ သဲပစ်မှုတို့မှာ သိမ်ရောက်ရာဌာနကို
 မှန်းထားလိုသော်သာ ကြံခွင့် ပစ်ခွင့် ရှိသည်။ ရေသဲပစ်ကြဲမှ ဥဒ
 ကုက္ကေပသိမ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုရင်းမဟုတ်။ ထိုနေရာ၌ ကံပြုဆဲ

အခါမှာ သံဃာ၏ထက်ဝန်းကျင် အရပ်ရှစ်မျက်နှာတို့၌ ရေတစ်လှမ်း၊ သဲတစ်လှမ်းအတွင်းသည် အလိုလို သိမ်ဖြစ်၏။ ဝဂ္ဂကမ္မကို စောင့်ရှောက်ရသော ကံဆောင်မှုနှင့်စပ်၍ ဖြစ်လေသောကြောင့် ကံပြုဆဲအခါ၌သာ ထိုသိမ်သည် တည်ရှိသည်။ ကံမပြုမီ ရှေးအဖို့၌လည်းကောင်း၊ ကံပြုပြီးသည်မှ နောက်အဖို့၌လည်းကောင်း ထိုနေရာမှာ သိမ်ရှိသည် မဆိုရ။ သတ္တဗ္ဗန္တရသိမ်၌လည်း ဤနည်းတူ။ ငါတို့အလို။ ဤနေရာ၌ ဝါဒအလွန်များ၏။ စဉ်းစား၍ ယူလေ။

ဥပဉ္စန၏ အမေး

- ၂၆၂။ မေး။ ။ သိမ်နိမိတ်ကြားနည်းတွေက ဘယ်လိုပါလဲ။
- ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၉၁)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

[ဤ “တိက္ခတ္ထံ” စကားအရ သုံးကြိမ်နိမိတ်ပြောခြင်းမှာ ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းအကျိုးငှာသာ ဖြစ်၏။ ပထမနည်းအရ တစ်ကြိမ်ဖြင့်လည်း ပြီးနိုင်ပါ၏။]

ဝိနယဓရေန သယံ ဧကသ္မိံ ယေဝ ဌာနေ ဌတ္တာ ဧကဝလံ နိမိတ္တံ ကိတ္တနဝစနေနေဝ သီမမဏ္ဍလံ သမန္တာ နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ ဗန္ဓန္တေနာတိ အတ္ထော၊ တံ တံ နိမိတ္တဋ္ဌာနံ အဂန္နာ ပိတိ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတံ = ဝိနည်းခိုရုံရှိလှသည် သံဃာစည်းဝေးရာအရပ်၌ပင် တည်၍ သက်သက်နိမိတ်ပြောဆိုကြောင်း စကားဖြင့်သာ သိမ်၏နိမိတ် အချင်းချင်း ဆက်စပ်စေလျက် နိမိတ်ကို ပြောပြရမည်။ နိမိတ်ရှိရာ အရပ်သို့ မသွားဘဲလည်း အပ်ပါ၏။ (သွားခြင်းကြောင့်လည်း အပြစ်မရှိပါ။) - ဝိမတိ။

ထိုစကား မှန်၏။ သိမ်သည် သုံးယူနောတိုင်အောင် ကျယ်ပြန့် နိုင်ရကား ဝိနည်းခိုရက နိမိတ်ရှိရာအရပ်သို့ သွားပြီးမှ နိမိတ်ပြောရမည် ဆိုလျှင် ခြေကျင်သွားလိုက တစ်နေ့တည်းဖြင့် ပြီးနိုင်မည်မဟုတ်။ မော်တော်ကားဖြင့် လှည့်ပတ်၍ သွားရပေလိမ့်မည်။ ဆက်ဦးအံ့။ ဝိနည်းခိုရပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုသိမ်နိမိတ်များကို မိမိကိုယ်တိုင် သိနေဖွယ် မလို။ အခြားရဟန်းများက သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်လျှင် ဝိနည်းခိုရက “အဘယ် နိမိတ်နည်း” ဟု မေးသောအခါ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်က “သစ်ပင်ပါဘုရား” စသည်ဖြင့် လျှောက်ဖို့သာ တာဝန်ရှိပေသည်။

- ၂၆၃။ မေး။ ။ ရေစဉ် ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်ဆောက်ပြီး ဥပုသ်ပြုလို့ ရပါသလား။
- ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၄၅)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဤဝါကျများကို ထောက်၍ “ရေသိမ်” ဟုခေါ်သော ဥဒ ကုက္ကေပ သိမ်၌ ကံပြုသောအခါ လှေကို ထိုးဝါးဖြင့် ထောက်ထား၍ ဖြစ်စေ၊ လေးလံလှသော ကျောက်တုံးကို လှေ၌ ဆွဲပြီးလျှင် အောက်၌ ချ၍ (ကျောက်ချ၍) ဖြစ်စေ ကံပြုကြသည်။ အောက်နိုင်ငံကား အဋ္ဌကေပိကို နည်းမှီးကာ မိုး လေးလပတ်လုံး အမြဲတည်သော ရေစဉ် ဥပုသ်ကျောင်းငယ် ဆောက်၍လည်း ဥပုသ်ပြုကြသည်။ မိုးလေးလ ရေမတည်သောနေရာ၌ကား ထိုဥပုသ်ကျောင်း မဆောက်ရ။

- ၂၆၄။ မေး။ ။ သမုတ်ပြီသိမ်ဟာ ဘယ်လိုအကြောင်းကြောင့် ပျက်စီး တတ်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကခါဘာသာဋီကာ၊
ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၄၆)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဤသို့ အဇ္ဈောတ္ထရဏ-သမ္ပဒေပြုရာ၌ ရှေးသိမ်ဟောင်း
မပျက်ပါ။ နောက်အသစ်သာ အထမမြောက်သော ဝိပတ္တိသိမ်ပျက်
ဖြစ်ရပါမည်။ မှန်၏။ ရှေးသိမ်ဟောင်းသည် တစ်မင်္ဂလာ နတ်ပစ်မှသော်
လည်းကောင်း၊ သာသနာ့ကွယ်မှသော်လည်းကောင်း ပျက်ရသည်။

၂၆၅။ မေး။ ။ ဥဒကုက္ကေပသိမ်က ဘယ်လိုနေရာတွေမှာ ရပါသလဲ။
ဖြေ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း၊
စာမျက်နှာ (၁၂၅)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

မြစ် သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရ၊ ရေနယ်ကျ၊ ဥဒကုက္ကေပါ။

မြစ်ကြီး၊ မြစ်ငယ်၊ ပင်လယ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရ ခေါ်သော
အင်းကြီး၊ အင်းငယ်၊ အိုင်ကြီး၊ အိုင်ငယ်၊ ရေနယ်၊ ရေခေတ် ဟူသမျှ
တို့၌ ဥဒကုက္ကေပသိမ်ကို ရအပ်၏။

ဥဒမောသိရီ၏ အမေး

၂၆၆။ မေး။ ။ နိမိတ်မေး၊ နိမိတ်ဖြေပုဂ္ဂိုလ်က ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်တွေ
ဖြစ်ရပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာ
ဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၉၁)၌ ဤသို့
ရေးထားပါ၏။

“ပုရတ္တိမာယ ဒိသာယ ကံ နိမိတ္တံ”ဟု မေးသောအခါ “ပဗ္ဗတော ဘန္တေ”စသည်ဖြင့် လျှောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဦးပဋ္ဌင်းလည်း ဖြစ်နိုင်၊ လူ၊ သာမဏေလည်း ဖြစ်နိုင်သည်-ဟူလို။ “ပုရတ္တိမာယ ဒိသာယ ကံ နိမိတ္တံ” ဟု မေးသောပုဂ္ဂိုလ်၊ “သော ပဗ္ဗတော နိမိတ္တံ”ဟု နိမိတ်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား “ဝိနယဓရေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ ဝိနယဓရေန ကိတ္တေတဗ္ဗံ”ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ဝိနည်းနားလည်သောရဟန်း ဖြစ်ရမည်။

၂၆၈။ မေး။ ။ ဝိသုံဂါမဝယ် သိမ်မသမုတ်ဘဲ ကံပြုနိုင်လျက် ဘာကြောင့် သမုတ်ရပါသလဲ။ ကျဉ်း၍ တိုးချဲ့သမုတ်လျှင် အပြစ်လွတ်ပါသလား။

ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၀၆)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သိမ်သမုတ်ရာ ဂါမခေတ်မှ အခြားဂါမခေတ်ကို သွင်း၍ သိမ်သမုတ်နိုင်ပုံကို ထောက်လျှင် ယခုအခါ ဝိသုံဂါမအမိန့်ရသော သိမ်နေရာသည် ကျဉ်းနေပါမူ ထိုဝိသုံဂါမ၏ ပတ်ဝန်းကျင်သည်လည်း မူလဂါမပင် ဖြစ်ရကား ထိုမူလခေတ်မှ လိုသလောက် အတွင်းသွင်း၍ သမုတ်နိုင်ကြောင်း မှတ်ချက်တစ်မျိုးရသည်။

ဝိသုံဂါမ၌ ကံပြုနိုင်။ ။ ထို့ပြင် ဝိသုံဂါမ အမိန့်ရသောနေရာသည် သီးခြားရွာမြေ ဖြစ်နေရကား ဆိုင်ရာအစိုးရတို့က ဝိသုံဂါမအဖြစ်ကို ပြန်၍မရုပ်သိမ်းသမျှ ဝိသုံဂါမ မပျက်သောကြောင့် ထိုသီးခြားရွာငယ်ဖြစ်သော ဝိသုံဂါမဝယ် သိမ်မသမုတ်ဘဲ အလိုရှိရာ သံဃာကံ

များ ပြုနိုင်၏ဟု မှတ်ပါ။ ထိုဝိသုဂါမ၌ သိမ်သမုတ်ခြင်းကား အစိုးရ တို့က ဝိသုဂါမအဖြစ်ကို ပြန်၍ ရုပ်သိမ်းသော်လည်း သိမ်မပျက်ခြင်း အကျိုးထူး ရှိသည်။

ကျဉ်းလျှင် ထပ်ချဲ့ ။ ။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် “ဝိသုဂါမ အမိန့် ရ၍ သမုတ်ထားအပ်သော သိမ်သည် နောင်သောအခါ ထိုကျောင်း တိုက်၌ သံဃာ တိုးပွားလာသောကြောင့် ကျဉ်းနေလျှင် ထိုသိမ်ကို နုတ်၍ တိုးချဲ့သမုတ်နိုင်၏” ဟုလည်း မှတ်ချက်တစ်မျိုး ရပြန်သည်။ ယခုအခါ သမုတ်အပ်ပြီးသော သိမ်က ကျဉ်းနေ၍ သိမ်ကျောင်းကို သိမ်အပြင်ဘက် အနည်းငယ်ထွက်စေ၍ ဆောက်ခြင်း၌ အပြစ် လွတ်ကင်းကြောင်းကို သိပါ။

၂၆၉။ မေး။ ။ ဂါမသိမ်နှင့် ဗဒ္ဒသိမ်တို့၌ သစ်ပင်ချင်း ရောစပ်သော် အပြစ်ရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၅၂)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ပါဠိအဋ္ဌကထာအရပ်ရပ်တို့ကို စပ်ဟပ်ဆင်ခြင်၍ ဝိမတိ ဝိနောဒနိဇ္ဈိကာရှင် ဆုံးဖြတ်တော်မူချက်ကို နာရွက်ခံယူကြလျက် ရှေး ဗဒ္ဒသိမ်ဟောင်း ရှိကောင်းရှိမလားဟူသော ယုံမှားခြင်းဖြင့် နတ်သိမ်း ပယ်ခွင်း၍ သန့်ရှင်းပြီးသော ဂါမသိမ်ပေါ်၌ သမုတ်အပ်သော ဗဒ္ဒသိမ် သည် ထိုမှီရာ နိဿယဂါမ သိမ်နှင့် သစ်ပင်၊ တန်ဆောင်း၊ သိမ်၊ ကျောင်း စသည်တို့ကြောင့် ရောစပ်သော်လည်း တစ်စုံတစ်ရာမျှ အပြစ် ဒေါသ အာဒိနဝ မရှိဟု မှတ်ကုန်ရာသည်။

၂၇၀။ မေး။ ။ မဟာသိမ်နှင့် ခဏ္ဍာသိမ်က ဘယ်လိုသိမ်တွေပါလဲ။
 ဖြေ ။ ။ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၆၄)၌
 ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဗဒ္ဒသိမ်သည် မဟာသိမ်၊ ခဏ္ဍာသိမ် ဟူသော (၂)ပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုတွင် ကျောင်းတိုက်ကုန်လည်းကောင်း၊ ဂါမနယ် ၁ ခေတ်၊ ၂ ခေတ်၊ ၃ ခေတ်ကုန်လည်းကောင်း ခြုံ၍ အကျယ်ဆုံး ၃ ယူဇနာ ထက် မလွန်မူ၍ သမုတ်အပ်သောသိမ်ကြီးသည် မဟာသိမ်မည်၏။ ထိုမဟာသိမ်အတွင်း၌ အကျဉ်းဆုံး သံဃာ ၂ ကျိပ် ၁ ပါး စည်းဝေး လောက်အောင် အကျယ်မှ အရာ၊ အထောင် စည်းဝေးလောက်အောင် နိမိတ်စိုက်မှတ် ကြွေးကြော်လျက် ကွက်လပ်ချန်ထား၍ မဟာသိမ်မှ ရှေးဦးစွာသော်လည်းကောင်း၊ နောက်မှသော်လည်းကောင်း သမုတ် အပ်သောသိမ်သည် ခဏ္ဍာသိမ် မည်၏။ မဟာသိမ်မှာ အငယ်ပမာဏ၊ ခဏ္ဍာသိမ်မှာ အကြီးပမာဏ မည်မျှဟု ကျမ်းဂန်အဆို မရှိချေ။ မဟာ သိမ်ကို ပိုင်းဖြတ်ကွက်လပ်ချန်ထား၍ သမုတ်သောသိမ်သည် ခဏ္ဍာသိမ် မည်၏။ ကျန်ပြင်ပသိမ်ကြီးသည် မဟာသိမ် မည်၏။ ထိုမဟာသိမ် ကား အလွန်ရှားပါး၏။

၂၇၁။ မေး။ ။ ယခုကာလ ခဏ္ဍာသိမ်က ခဏ္ဍာသိမ်အစစ် ဟုတ်ပါ သလား။
 ဖြေ ။ ။ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၆၄)၌
 ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က ရာဇဂြိုဟ်မြို့အနီး ၁၈ ရပ်
ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့ကို ခြုံ၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာ သမုတ်သော သိမ်
တစ်လုံးသာ နေရာဌာနနှင့်တကွ စာဆိုရှိ၏။ ဆဗ္ဗဂိုတို့ သမုတ်သော
သိမ်ကား နေရာဌာန မပါ။ သုံးယူဇနာထက် လွန်သောကြောင့်လည်း
ဘုရား ပြစ်ပယ်တော်မူ၍ မအောင်။

ယခုကာလ...

- ▶ အင်းဝမြို့အနောက်၊ ဆင်တဲတိုက်လုံးကုန်
- ▶ မန္တလေးမြို့ရှေ့၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ တိုက်လုံးကုန်
- ▶ တွံတေးမြို့စေတီတော်ကြီးအနီး၊ ကျောင်းသစ်တိုက်လုံးကုန်

သမုတ်သော မဟာသိမ် (၃)လုံး တွေ့မြင်ရ၏။ ထိုကဲ့သို့
မဟာသိမ်ကို ပိုင်းဖြတ်၍ သမုတ်အပ်သည် မဟုတ်သောကြောင့် ယခု
ကာလ သမုတ်ကြသော သိမ်ငယ်ကို ခဏ္ဍသိမ်အစစ် မဆိုရ။ ဂါမကို
ပိုင်း၍ ငယ်ငယ်သမုတ်သောကြောင့် ခဏ္ဍသိမ်နှင့်တူ၍ ခဏ္ဍသိမ်ဟု
ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

အစစ်ကား... ဤအလုံးစုံသည် ဗဒ္ဒသိမ်ချည်းတည်း။

၂၇၂။ မေး။ ။ သိမ်နတ်ကမ္မဝါစာ ဖတ်ရာ၌ ပခုံးချင်း၊ လက်ရုံးချင်း၊
သက်န်းစွန်းချင်း ထိလို့ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၆၅)၌
ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဗဒ္ဒသိမ်ဟောင်း မရှိရာ ဂါမ၊ အရညခေတ်မြေသည် သီမာ
သမ္မုတိကံ၏ ဒေါသလွတ်သော ဝတ္ထုမည်၏။ ပဉ္စင်းခံရာ၌ ဒေါသလွတ်
သော ပဉ္စင်းလောင်းသည် ဥပသမ္မုဒါကံ၏ ဝတ္ထုမည်ကောင်းသကဲ့သို့
တည်း။

ထို့ကြောင့် သိမ်သမုတ်မည်ကြံသောအခါ သိမ်နေရာ၌ ဤဘုရားသာသနာ တည်ထွန်းဖူးရာ ရှေးရှေးအခါက သမုတ်ခဲ့ကြသော ဗဒ္ဒသိမ်ဟောင်းများ ရှိချေသော် သမ္ဘေဒ, အဇ္ဈောတ္တရဏာ မဖြစ်အောင် သိမ်ဟောင်းရှိလိမ့်မည် ထင်လောက်ရာအရပ်၌ သိမ်ဟောင်းချင်း နီးနီးကပ်ကပ်ရှိလျှင် သံဃာနှင့် ကမ္မဝါစာ ထိုထိုသိမ်ဟောင်းပေါ်မှာ ကျရောက်ခြင်းအကျိုးငှာ သံဃာများလျှင် များလိုက် (၂)တန်းစဉ် ဟတ္ထပါသံစပ်အောင် ထိုသိမ်ဟောင်းနှင့် ဤသိမ်ဟောင်းလည်း သမ္ဘေဒ မဖြစ်ရအောင် ပခုံးချင်း၊ လက်ရုံးချင်း၊ သင်္ကန်းစွန်းချင်း မထိစေရ။ ထိုင်နေ၊ ရပ်နေ၍ သိမ်နုတ်ကမ္မဝါစာကို ရလျှင် နှုတ်လွတ်၊ မရလျှင် ရေး၍ သံဃာကုန်ဖြစ်စေ၊ တစ်ပါးခြား နှစ်ပါးခြား ဖြစ်စေ သံဃာများများ တစ်ပြိုင်နက် ရွတ်ဖတ်၍ နုတ်အပ်၏။

၂၇၃။ မေး။ ။ သိမ်နုတ်ကမ္မဝါစာ ဖတ်ရာမှာ တစ်နေရာက နုတ်လိုက်လျှင် တစ်သိမ်လုံး တစ်ခါတည်း ကျွတ်ပါသလား။ သိမ်သမုတ်ရာပတ်လည်၌ ဘယ်နှစ်တောင် ကွာ ရောက်အောင် နုတ်ရပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၆၅)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သိမ်ဟောင်းရှိရာ၌ သံဃာနှင့် ကမ္မဝါစာကျလျှင် တစ်သိမ်လုံး တစ်ပြိုင်နက် ကျွတ်၏။ သိမ်ဟောင်းရောက်လာရာအနီးတွင် ဆွမ်းပြင်၊ ကွမ်းပြင် နေရစ်လိုသော ရဟန်းကား ဆန္ဒပေးလိုက်ရသည်။ မဟာသိမ်ကြီး ရှိမူကား ထိုသိမ်ရောက်လောက်ရာအတွင်းရှိ ကျောင်းတိုက်ရဟန်းများကို သိမ်းရုံးမှ၊ ဆန္ဒသော်လည်း ဆောင်မှ သိမ်ကျွတ်နိုင်သည်။

မဟာသိမ်ကား မရှိနိုင်ရာ။ ခဏ္ဍသိမ်ပင် ရှိနိုင်ခဲ့မှု။ ကုက္ကုစ္စ ပျောက်
 အောင်သာ တွေးတောရမ်းဆ၍ နုတ်ကြရသည်။ တစ်နေရာက နုတ်
 လိုက်လျှင်လည်း တစ်သိမ်လုံး တစ်ခါတည်း ကျွတ်တော့သည်။ သို့ပါ
 လျက်ကို နင်းရာ၊ ထိုင်ရာတွင်ရွှေသာ ကျွတ်သကဲ့သို့ ညောင်စောင်းကွက်
 ရေးသား၍ သံဃာနည်းနည်းပါးပါးနှင့် ရက်ရှည်လများ ညောင်စောင်း
 ကွက်တိုင်း စေ့အောင် ထိုင်၍ တစ်ထိုင်ကို ရဟန်း (၃)ပါးသာ ဖတ်၍
 သိမ်နုတ်ပုံကို စီရင်ထားသော ဝိမတိ (၂။ ၁၅၆)၊ ဝိနယာလင်္ကာရ
 ဋီကာ (၁။ ၃၅၆-၇)၊ ဆရာများကား နောက်သားတို့ ပင်ပန်းဆင်းရဲ၊
 ယုံမှားနည်းအောင် အနည်းနည်း ဉာဏ်ရှာတတ်ကြပေသည်။ သိမ်
 ဟောင်းချင်း မကူးမစပ်ရအောင် မဏ္ဍာပ်ကန္ဓား မဆောက်ခင် နုတ်။
 တစ်ပင်တိုင်ထီးဖြူ ရုံသော်လည်း ဆောက်လုပ်၍ နုတ်။ သမုတ်မည့်
 သိမ်နေရာပတ်လည် (၁၀) တောင်ကွာ၊ (၉)တောင်ကွာ ရောက်အောင်
 နုတ်။

၂၇၄။ မေး။ ။ သိမ်နုတ်ကမ္မဝါစာ ဖတ်ရာမှာ သံဃာဘယ်လောက်
 အထိ ဖတ်လို့ရပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၆၆)၌
 ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဤသိမ်နုတ်ကမ္မဝါစာကို သံဃာကုန်ဖတ်လျှင် “သံဃော”
 အရ နာသူကတ္တား ဘယ်မှာနည်းဟူမူ (၄)ပါးသံဃာဥပုသ်ပြုရာ၌
 ဉာဏ်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ် သံဃာကတ္တား၌ ဝင်သကဲ့သို့ မိမိပါ သံဃာကုန်
 နာသူကတ္တားဖြစ်၏။ သူအချို့ကား “န ဟိ သံဃော သံဃဿ ကမ္မံ
 ကရောတိ” (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၉၆။ ကခါ ၁၄၂) ဟူသည်ကို ယောင်လျက်
 (၃)ပါးထက် ပို၍မဖတ်ကောင်း ဟု မှားမှတ်ကြ၏။ ကျမ်းဂန်တို့၌

တစ်ပါးသာ ကမ္မဝါဖတ်သည်ဟု လာ၏။ အထပ်ထပ်ဖတ်မှုကား ကံအောင်ပြီးဖြစ်လျှင် ဒဠိကမ္မ၊ မအောင်သေးလျှင် ကံအောင်၏ဟု အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ ၅၊ ၄။ ၂၄၄ ဝိ၊ သင်္ဂဟ ၃၉၅) ဆိုသကဲ့သို့ အားလုံးပီသလျှင် ဒဠိကမ္မ၊ အချို့ မပီသလျှင် ပီသသူအတွက် ကံမြောက်ခြင်း။ သိမ်နတ်ရာဋ္ဌ ပြီးလွယ်စပ်လွယ်၍ သံဃာများ ချမ်းသာခြင်း စသော အကျိုးကြီးလှသောကြောင့် (၃)ပါးမက (၁၀)ပါး၊ (၉)ပါး အများအားလုံးကိုပင် ကမ္မဝါစာ ဖတ်ရွတ်ခြင်းကို ယုံမှားကင်းကင်းကြီးမှတ်ယူရမည်။

- ၂၇၅။ မေး ။ ။ မဟာဂါမသိမ်၌ သိမ်သမုတ်လိုလျှင် ဘာတွေလုပ်ရပါမလဲ။ သိမ်သက်ရာနယ်ပယ်က ဘယ်ထိပါလဲ။
- ဖြေ ။ ။ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၆၆)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဤသို့လျှင် သိမ်ရာမြေပြင်တလင်းကို သိမ်ဟောင်းကွယ်ကင်းသန့်ရှင်းညီညွတ်အောင် သုတ်သင်ပြင်ဆင်ပြီးလျှင် မဟာဂါမသိမ်၌ သမုတ်လိုသည်ဖြစ်အံ့။ ဂါမနယ်အတွင်းရှိ ရဟန်းတို့ကို မိမိတို့သိမ်ထဲက မထွက်ပါနှင့်ဟု လျှောက်ထား၍ သိမ်မရှိသောရဟန်းများကို ဟတ္ထပါသသို့ ပင့်ခေါ်၊ မလာနိုင်သော် ဆန္ဒဆောင်၍ လမ်းမြှောင်လမ်းမ ရှိသူမျှကို အာဂန္တုရဟန်းများ မဝင်ရအောင် ဂါမနယ်ဝက လူ၊ သာမဏေတို့ကို စောင့်နေစေ၍ ချိန်းချက်ပြီး သမုတ်ချိန်ကျလျှင် ယခု သိမ်သမုတ်တော့မည်ဟု နယ်စောင့်သူ လူ၊ သာမဏေ၊ သိမ်တွင်းနေရဟန်းများ ကြားသိလောက်အောင် အမြောက်သံ၊ မြောက်သံ၊ သေနတ်၊ စည်ကြီး၊ ခေါင်းလောင်းသံ ပေးပြီးလျှင် -

ပုရတ္တိမာယ ဒိသာယ ကံ နိမိတ္တံ ? ဥဒကံ ဘန္တေ ဣဒံ ဥဒကံ နိမိတ္တံ။

(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၀၈။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၈၀)

အာဂုသော၊ ငါရှင် တိဿ၊ ငါရှင် ဒတ္တိ။ တေန ဘဂဝတာ၊ သည်။ အနညာတေသု၊ ကုန်သော။ အဋ္ဌသု နိမိတ္တေသု၊ ပစ်၊ ပါ၊ ဝန၊ ရှက်၊ မဂ္ဂ နှင့်၊ ဝမ်၊ န၊ ဥဒကံ၊ ၈-တန်သော နိမိတ်တို့တွင်။ ပုရတ္တိမာယ ဒိသာယ အရှေ့မျက်နှာအရပ်၌။ နိမိတ္တံ သိမ်၏ အမှတ် အသား အပိုင်းအခြား နယ် နိမိတ်သည်။ ကံ ၊ အဘယ်နည်း ? ဘန္တေ အရှင်ဘုရား။ ဥဒကံ၊ ရေပါ ဘုရား။ ဣဒံ ဥဒကံ၊ ဤရေသည်။ နိမိတ္တံ၊ နိမိတ်တည်း။

“ငါရှင် တိဿ၊ ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သခင် ရှင်တော်ဘုရား သနားခွင့်ပြုတော်မူသော ပဗ္ဗတ၊ ပါသာဏ၊ ဝန၊ ရက္ခ၊ မဂ္ဂ၊ ဝမ္ဘိက၊ နဒီ၊ ဥဒကံ (ဝိ ၃၊ ၁၄၄) ဟူသော တောင်၊ ကျောက်၊ တော၊ သစ်ပင်၊ လမ်း၊ တောင်ပို့၊ မြစ်၊ ရေ၊ နိမိတ် ၈-ပါးတို့တွင် ဤသိမ်၏ အရှေ့မျက်နှာအရပ်၌ သိမ်၏အမှတ်အသား အပိုင်းအခြားနယ်နိမိတ် သည် အဘယ်နည်း။” “ရေပါ ဘုရား” ။ “ဤရေသည် နိမိတ်” အစရှိသည်ဖြင့် ပတ်လည်နိမိတ် ၄-ရပ်၊ ၈-ရပ် တို့ကို ပတ်မိ၊ စပ်မိ၊ ထပ်မိအောင် နိမိတ်ကြွေးကြော် ပြောဆိုအပ်၏။ အလယ်ထိုင်ရာ ကနေ၍ ကြွေးကြော်မှုကား “တေ ဥဒကံ၊ ထိုရေသည်” ဟု ဆို၊ ဤသို့ နိမိတ်ကြွေးကြော်ပြီး၍ -

သီထိလံ နေိတဉ္စ ဒိယရသံ၊ ဂရုကံ လဟုကဉ္စေ နိဂ္ဂဟိတံ၊
သဗ္ဗဒ္ဒဝဝတ္တိယံ ဝိမုတ္တံ၊ ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘောဒေါ။
(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၇၄ ဝိ၊ သင်္ဂဟ၊ ၃၉၇၊ ဒီ၊ ဋ္ဌ ။ ၁ ။ ၁၅၉။)

ဟူသော ဩပစ္ဆန္နသိက ဂါထာလာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိ ၁၀ ပါးတို့နှင့် အညီ ပီပြင်စွာ ဥတ်ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဖတ်၍ သမာနသံဝါသကသီမိကို သမုတ်အပ်၏။

ကမ္မဝါစာပရိယောဘာနေယေဝ နိမိတ္တာနိ ဗဟိ ကတွာ ဟေဋ္ဌာ ပထဝီသဒ္ဓာရကံ ဥဒကံ ပရိယန္တိ ကတွာ သီမာ ဂတာ ဟောတိ။

အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၂၃။ ဝိ၊ သင်္ဂဟ။ ၁၈၇) ရှိတိုင်း သိမ်အောက်တည့်တည့်၌ ဥမင်နဒီ လိုဏ်ခေါင်း မရှိလျှင် သီလာ ပထဝီဆုံးအောင် သိမ်သက်၏။

၂၇၆။ မေး ။ ။ နယ်သိမ်းသိမ်သမုတ်ရာ၌ နယ်သိမ်းဆိုတာ ဘာကို ဆိုလိုတာပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဆရာတော်ဥပသီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်း စာအုပ် (၇၃)၌ ဤသို့ရေးထားပါ၏။

သိမ်သမုတ်ရာတွင် ဝိသုံဂါမ အမိန့်ခံ၍ သိမ်သမုတ်နည်း၊ ဝိသုံဂါမ အမိန့်မခံဘဲ နယ်သိမ်း၌ သမုတ်နည်းဟု (၂)မျိုးရှိ၏။ ထို (၂)မျိုးတို့တွင် နယ်သိမ်းသမုတ်နည်းက ပို၍ ခက်၏။ သို့သော် နယ် သိမ်းရန် မခဲယဉ်းလှခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဝိသုံဂါမ အမိန့်ရရန် ကြာရှည်စွာ မစောင့်လိုခြင်း စသော အကြောင်းတို့ကြောင့် နယ်သိမ်း၍ သမုတ်ခြင်း များ ရှေးကလည်း ရှိခဲ့၍ ယခုလည်း ရှိသည်ပင်ဖြစ်၏။ နယ်သိမ်း သမုတ်နည်းကို နားလည်ရန် ဝိသုံဂါမ အမိန့်ခံ၍ သမုတ်နည်းကိုလည်း

နားလည်သည်ပင် ဖြစ်တော့သည်။ အဋ္ဌကထာ၌လည်း နယ်သိမ်း သမုတ်နည်းကိုပင် အကျယ်ပြဆိုလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း နယ်သိမ်းသိမ်သမုတ်နည်းကိုပင် ရှေးဦးစွာ ရေးပါအံ့။

ဤနေရာ၌ “နယ်သိမ်း” ဟူသော ဝေါဟာရ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ တချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဤဝေါဟာရ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နားမလည်သဖြင့် “နယ်သိမ်းသည်” ဆိုသည်ကို သဘော မကျနိုင်ဘဲ ရှိကြကြောင်း ကြားသိရသည်။ “နယ်သိမ်းတယ်ဆိုတာ အစိုးရကသာ လုပ်နိုင်တဲ့ အလုပ်ဖြစ်တယ်၊ ဘုန်းကြီးတွေက မြေကို သူတို့ပိုင်တာမဟုတ်ဘဲနဲ့ နယ် သိမ်းတယ်ဆိုလို့ ဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါ မလဲ” ဟုပင် ပြောဆိုလျက်ရှိကြောင်း တစ်ဆင့်ကြားသိရသည်။

တချို့ကလည်း အစိုးရထံမှ သိမ်မိန့်ရမှုသာ သိမ်သမုတ်ကောင်း သည်ဟု အထင်ရောက်လျက်ရှိကြသည်။ အမှန်မှာ နယ်သိမ်း၍ဖြစ်နိုင် သော နေရာများတွင် အစိုးရထံမှ အမိန့်မခံဘဲ သိမ်သမုတ်နိုင်သည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ နယ်သိမ်းရန် မဖြစ်နိုင်သော မြို့များ၊ နယ်ကျယ်သော ရွာကြီးများမှာသာ နယ်ကျယ်စွာ မသိမ်းရအောင် ဝိသုဂါမ အမိန့်ခံ ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နယ်သိမ်းဝေါဟာရ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ရန် လွန်စွာ အရေးကြီးပါသည်။

“နယ်သိမ်း” ၏ ဤ၌ ဆိုလိုသည့်အဓိပ္ပာယ်ကား သိမ်သမုတ် မည့် ဂါမခေတ်ကို သုတ်သင်စောင့်ရှောက်ခြင်းကိုပင် ဆိုလိုသည်။ ဤသို့ သုတ်သင် စောင့်ရှောက်ခြင်းမှာ ဝဂ် မဖြစ်စေရန် (ကံပြုသံဃာ အစုမကွဲစေရန်) ဖြစ်သည်။ သိမ်သမုတ်မည့် ဂါမခေတ်အတွင်းရှိ ရဟန်း တို့ကို သိမ်သမုတ်သံဃာ၏ ဟတ္ထပါသ်တို့ ရောက်အောင် ဆောင်ခြင်း၊ သံဃာ့ဟတ္ထပါသ်တို့ မလာရောက်နိုင်သော ရဟန်း (တစ်ပါးဖြစ်စေ၊ အများဖြစ်စေ) ရှိလျှင် ထိုရဟန်းတို့အထံမှ ဆန္ဒဆောင်ယူခြင်း သို့

မဟုတ် ထိုရဟန်းတို့ကို ဂါမခေတ်အတွင်း ရှိနှင့်ပြီး၊ ဝိသုံဂါမသိမ်၊ ဗဒ္ဒသိမ်တို့ အတွင်း၌ ဝင်၍ (သိမ်သမုတ်ခြင်းကိစ္စ အစပြုသည်မှ ပြီးသည့်တိုင်အောင်) နေစေခြင်းတို့ကို “သုတ်သင်သည်” ဟု ခေါ်၍ သိမ်သမုတ်နေစဉ်အတွင်း အခြားဂါမခေတ်မှ ရဟန်းများ သိမ်သမုတ်ရာ ဂါမခေတ်အတွင်းသို့ ဝင်မလာစေရန် လူ့ သာမဏေတို့ကို အစောင့်ချထားခြင်းကို “စောင့်ရှောက်ခြင်း” ဟု ခေါ်သည်။

ဤသို့ သုတ်သင်မှု၊ စောင့်ရှောက်မှုပြုခြင်းကိုပင် “နယ်သိမ်းသည်” ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်ရာ အထက်၌ပြခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်အချို့၏ ဝေဖန်မှုမှာ နားလည် သူတို့အဖို့ ရယ်ဖွယ်မျှသာ ဖြစ်ရတော့သည်။ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သုတ်သင်စောင့်ရှောက်မှု ဟူသော နယ်သိမ်းခြင်းကိစ္စကို ပြု၍ သိမ်သမုတ်ခြင်းကို “နယ်သိမ်းသမုတ်ခြင်း” ဟု ခေါ်ရသည်။

၂၇၇။ မေး။ ။ နယ်သိမ်းသိမ်သမုတ်လိုလျှင် ဘာတွေ ပြုလုပ်ရပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၇၅)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

မိမိတို့နေထိုင်ရာ ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ သိမ်သမုတ်လိုသည်ဆို ကြံစို့။ ထိုသို့ သိမ်သမုတ်လိုက်သောအခါ ရှေးဦးစွာ ကျောင်းတိုက်အတွင်း သိမ်သမုတ်သည့် မြေကွက်ကို သတ်မှတ်ရမည်။ ထိုသို့သတ်မှတ်သောအခါ ကပ်လျက်ရှိသော အခြားကျောင်းတိုက်မှ ရှိပြီးသိမ်နှင့် မထိမစပ်အောင်လည်း ဂရုပြုရမည်။ ထို့နောက် သိမ်သမုတ်မည့် မြေနေရာကို စည်အပြင်ကဲ့သို့ ညီအောင် မြေညှိ၍ သိမ်နှုတ်ခန်း၌ ပြုလတ္တံ့အတိုင်း သံသယရှင်းလောက် အောင် ကျနစွာ

သိမ်နုတ်ခြင်းအမှုကို ပြုရမည်။ ပြီးမှ သိမ်သမုတ်ရန် စီစဉ် ရမည်။ နယ်သိမ်းရမည်ဖြစ်၍ နယ်သိမ်းရလွယ်ကူသည့်အချိန်ကို ရွေးချယ် ရမည်။ သိမ်သမုတ်သည့်အချိန်တွင် ရဟန်းများ အသွားအလာမရှိဖို့ အရေး ကြီးသဖြင့် ခရီးသွားရဟန်းတို့ အသွားအလာမရှိရာ (ဝါ) မရှိဟု စိတ်ချလောက် သည့်အချိန် ဖြစ်စေသင့်၏။ ထိုအချိန်မှာ ညသာဖြစ်ဖွယ်ရှိရကား ည (၉)နာရီ၊ (၁၀)နာရီ သို့မဟုတ် သန်းခေါင်ချိန် သို့မဟုတ် နံနက်စောစောအချိန်တို့ကို သတ်မှတ်သင့် သည်။

နိမိတ်တို့ကိုလည်း အဆင်သင့်ရှိစေရမည်။ ရေနိမိတ်ဖြစ်လျှင် ရေနေစေရန် သုံးလေးရက် ကြိုတင်၍ ရေလောင်းထားရမည်။

သိမ်သမုတ်မည့် ဂါမခေတ်နယ်ခြားတို့သို့လည်း လူ၊ သာမဏေ တို့ကို အစောင့်လွှတ်ရန် စီစဉ်ရမည်။ ထိုအစောင့်တို့သည် အခြားဂါမ ခေတ်မှ မိမိတို့ဂါမခေတ်သို့ ဝင်လာသည့် ရွာတံခါး၊ လူလင်း၊ လှည်းလမ်း၊ ကားလမ်းတို့သို့ သွား၍ မိမိတို့ဂါမခေတ်မှ အပြင်သို့ အတန်ငယ်ထွက်၍ စောင့်ရှောက်ကြရမည်။ မည်သည့်အချိန်တွင် သိမ်သမုတ်စေမည်ဖြစ် ကြောင်း၊ ထိုသို့အခါ စည်၊ ခေါင်းလောင်း၊ ပြောက် စသည် အချက် ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သိမ်သမုတ်ကိစ္စ ပြီးသောအခါ၌လည်း တစ်ဖန် အလားတူ အချက်ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အချက်ပေးသံ (၂)ခု၏ အကြားအချိန်၌ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ တခြားဂါမခေတ်မှ ရဟန်းတို့ကို ဝင်ခွင့်မပေးရန် အကြောင်းများကိုလည်း သေချာစွာ မှာထားရမည်။ အစောင့်သွားသူတို့သည် ညဖြစ်လျှင် အဖျော်ယမကာများ၊ နံနက်ဖြစ် လျှင် ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်များကို ယူဆောင်၍ မိမိတို့ထား၍ထားသော ရဟန်းတို့အား ကပ်လှူရမည်။ ဂါမခေတ်အတွင်း၌ မြစ်ရှိလျှင် ယင်း မြစ်ဆိပ်သို့လည်း အလားတူပင် အစောင့်အရှောက်လွှတ်ရမည်။ သိမ်

သမုတ်နေစဉ်အတွင်း မြစ်ထဲမှလာသော ရဟန်းကို ကုန်းပေါ်သို့ မတက်စေရ။ ကျေနပ်အောင် လျှောက်ထားရမည်။ နယ်သိမ်းသိမ်သမုတ်ရာ၌ အစောင့်အရှောက်လုပ်သူမှာ လွန်စွာ အရေးကြီးပါသည်။ မိမိတို့ တစ်ချက်ပေါ့ဆလိုက်လျှင် သိမ်သမုတ်ကံကြီး ပျက်စီးသွားနိုင်ကြောင်း၊ လေးလေးနက်နက် သဘောပေါက် နားလည်သူ၊ ချောင့်စွာ ပြောဆို တတ်သူတို့ကိုသာ ရွေးချယ်၍ လွှတ်သင့်ပါသည်။ နယ်စောင့်များ အိပ်ပျော်နေ၍ သိမ်သမုတ်နေသည်ကို မသိသဖြင့် အခြားဂါမခေတ်မှ ရဟန်းဝင်မိသောကြောင့် ကံပျက်ခဲ့ရသည်များလည်း ရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျကျနန နားလည်အောင် မှာကြား၍ လွှတ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

သိမ်သမုတ်ချိန်နီးသောအခါ ဂါမခေတ်အတွင်းရှိ ရဟန်းအားလုံးကို သိမ်သမုတ်ရာနေရာသို့ ပင့်ဆောင်ရမည်။ ရဟန်း အကုန်မပင့်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်စေ၊ မကျန်းမာမှု စသည်ကြောင့်ဖြစ်စေ မလာရောက်နိုင်သော ရဟန်းတို့ထံမှ ဆန္ဒသော်လည်း ဆော်ရမည်။ ရှိရင်း ဝိသုံဂါမသိမ်၊ ဗဒ္ဒသိမ်များ အတွင်း၌သော်လည်း နေစေရမည်။ ထိုသို့နေစေသောအခါ သိမ်တွင်းရှိ ရဟန်းတို့ တစ်စုံတစ်ခုကိစ္စရှိသောအခါ အလွယ်တကူ ခိုင်းစေနိုင်ရန် လူ၊ သာမဏေအဖော်လည်း ထားပေးရမည်။ ထိုနေ့တွင် အခြားကျောင်းများ၌ ဖြစ်စေ၊ ရွာထဲ၌ ဖြစ်စေ အာဂန္တုများ ရှိနေပါက သိမ်သမုတ်ရာသို့ ပင့်ခြင်း၊ ဆန္ဒဆောင်ခြင်းရှိပြီး သိမ်အတွင်း ဝင်နေစေခြင်းတို့တွင် တစ်ခုခုကို လုပ်ရမည်။ ဤသို့ ရဟန်းပရိသတ်နှင့် ပတ်သက်သည့် ပြည့်စုံမှုရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပြီးမှသာ သိမ်သမုတ်ကိစ္စကို စတင်ရပါသည်။

သိမ်သမုတ်ချိန်ကျသောအခါ အချက်ပေးပြီးနောက် ဟတ္ထပါသ်စပ်အောင် သံဃာစည်းဝေးပြီးလျှင် ဆရာတော်ကြီးများအား လေးစား

သောအားဖြင့် သိမ်နုတ်ကမ္မဝါကို တစ်ကြိမ်ဖြစ်စေ၊ နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ် ဖြစ်စေ ဖတ်ပေးတော်မူရန် လျှောက်ထားသင့်ပါသည်။

ထို့နောက် နိမိတ်စောင့်ပုဂ္ဂိုလ်များကို နိမိတ်အသီးသီးရှိရာသို့ သွားရောက်စောင့်စေပြီး နိမိတ်ကြားခြင်းကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိမိတ်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရွေးချယ်သောအခါ နေ့နံအလိုက်လည်း ရွေးချယ်ရိုး ပြုကြသည်။ ဥပမာ-တနင်္ဂနွေထောင့်အတွက် တနင်္ဂနွေ သား စသည်။ ဤသို့ မရွေးချယ် သော်လည်း အပြစ်မရှိပါ။

နိမိတ်ခန်း၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အောင်မြင်အောင် နိမိတ်ကြား ပြီးနောက် သမာနသံဝါသက သိမ်သမုတ် ကမ္မဝါစာကို ဖတ်၍ သိမ် သမုတ်ရမည်။ ထိုအခါ နိမိတ်စောင့်ပုဂ္ဂိုလ်များ သံဃာ့ဟတ္ထဝါသံသို့ ရောက်နေရမည်။ အဆိုပါ ကမ္မဝါစာကို တစ်ကြိမ်ဖတ်ရုံဖြင့်လည်း ကိစ္စပြီးပါသည်။ သို့သော် သေချာသည်ထက် သေချာစေရန် အကြိမ် များများ ပုဂ္ဂိုလ်လဲ၍ ဖတ်သင့်ပါသည်။ (၉)ကြိမ်၊ (၁၀)ကြိမ် ဖတ်သည် ကိုလည်း တွေ့ဖူးပါသည်။ သမာနသံဝါသက သိမ်သမုတ် ကမ္မဝါစာ ဖတ်၍အပြီးမှာပင် နိမိတ်တို့ကို အပပြု၍ (ချန်ရန်) မြေကို ဆောင်ထား သော ရေတိုင်အောင် သိမ်ဖြစ်၍ သက်၍သွားတော့သည်။ ထို့နောက် တွင်မှု အဝိပွဝါသသိမ်သမုတ်ကမ္မဝါစာကို ဖတ်ရမည်။ ဤကမ္မဝါစာကို လည်း ပထမကမ္မဝါစာကဲ့သို့ပင် ပုဂ္ဂိုလ်လဲ၍ တစ်ကြိမ်မက ဖတ်သင့် ပါသည်။

အဝိပွါသကမ္မဝါစာကို ဖတ်ပြီးလျှင် သိမ်သမုတ်ခြင်းကိစ္စ ပြီး တော့သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုကမ္မဝါစာဖတ်အပြီးတွင် စည်၊ ခေါင်းလောင်း စသည် အချက်ပေးသံကို ပြုစေရမည်။ သို့မှ နယ်စောင့်ပုဂ္ဂိုလ်များ သိမ်သမုတ်ပြီးကြောင်း သိနိုင်မည်ဖြစ်လေသည်။

ဤကား ယခုအခါ၌ သုံးစွဲရိုးဖြစ်သော နယ်သိမ်းသိမ်သမုတ် နည်းတည်း။

၂၇၈။ မေး ။ ။ တံတားက လမ်းနှင့် မထိစပ်လျှင် တံတားပေါ် ကံပြု
 ကောင်းပါသလား
 ဖြေ ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊
 စာမျက်နှာ (၂၂၀)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

မြစ်၌ တံတားဆောက်ကုန်အံ့။ ထိုသို့ဆောက်သောအခါ မြစ်
 အတွင်း၌သာလျှင် တံတားသည်လည်းကောင်း၊ တံတားတိုင်တို့သည်
 လည်းကောင်း တည်ကုန်အံ့။ ထိုသို့တည်လျှင် တံတားအပေါ်၌ တည်၍
 ကံပြုခြင်းငှာ အပ်၏။ ဤ၌ တံတားသည် ဂါမသိမ်ဖြစ်သော ကမ်းနှင့်
 မစပ်သောကြောင့် ကံပြုကောင်းခြင်း ဖြစ်သည်။

အကယ်၍ တံတားဖြစ်စေ၊ တံတားတိုင်ဖြစ်စေ ကမ်း၌ တည်
 ကုန်အံ့။ တံတား၌တည်၍ ကံပြုခြင်းငှာ မအပ်။ ပြုလိုလျှင် တံတား
 (သို့မဟုတ်) တိုင်တို့၏မှီရာ ဂါမသိမ်ကို သုတ်သင်ပြီးမှ ပြုရမည်။
 တံတားသည်လည်းကောင်း၊ တံတားရော တိုင်ပါလည်းကောင်း ဂါမ
 သိမ်နှင့် စပ်သောကြောင့် ဂါမသိမ်ကို မသုတ်သင်ဘဲ ကံမပြုကောင်း
 ခြင်း ဖြစ်သည်။ တံတား စသည်သည် ကမ်းနှစ်ဖက်လုံးနှင့် ထိနေလျှင်
 ကမ်းနှစ်ဖက်လုံးရှိ ဂါမသိမ်တို့ကို သုတ်သင်ရမည်။

အကယ်၍ တံတားတိုင်သည် မြစ်အတွင်း၌ တည်ကုန်အံ့။
 တံတားသည်ကား ကမ်းနှစ်ဖက်လုံး၏ အထက်ကောင်းကင်၌ တည်၏။
 ထိုသို့ဖြစ်လျှင် တံတားပေါ်၌ တည်၍ ကံပြုခြင်းငှာ အပ်၏။ တံတား
 သည် ကမ်းပေါ်သို့ တိုးဝင်နေသော်လည်း ကမ်းနှင့် မထိသောကြောင့်
 ကံပြုကောင်းခြင်း ဖြစ်လေသည်။

၂၇၉။ မေး ။ ။ ရေသိမ် (၂)ခုအကြား သိမန္တရိက် ဘယ်လောက် ထားရပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၁၃)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဤ၌ “မြစ်”အရ မြစ်နိမိတ်အခန်း၌ ပြခဲ့သော နိမိတ် လောက်သော မြစ်မျိုးတည်း။ ထိုမြစ်သည် မရှည်လွန်းသည်ဖြစ်အံ့။ အမွန် (စ၍ဖြစ်ရာအရပ်) မှစ၍ မြစ်ဝတိုင်အောင် အလုံးစုံသောအရပ် တို့၌ သံဃာသည် ဟတ္ထပါသ်ကို မစွန့်ဘဲ ထိုင်နေသည် ဖြစ်အံ့။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဥဒကုက္ကေပသိမ်ဖြင့် ပြုဖွယ်မရှိ။ မြစ်တစ်ခုလုံးပင် ထိုရဟန်းတို့အဖို့ သိမ်ဖြစ်တော့သည်။ ဤ၌ မြစ်တစ်ခုလုံး ရဟန်းတို့ ပြည့်နေသဖြင့် ရေ၊ သဲတစ်ကျ ပြုစရာ ရေမရှိတော့ရကား ဥဒကုက္ကေပ ဖြင့် ပြုဖွယ်မရှိဟု ဆိုရသည်။

ဤအရာ၌ မဟာသုမထေရ်က ဤသို့ ဆိုသည်။ “တစ် ယူဇနာတိုင်တိုင် စီးမှသာ မြစ်ဟု ဆိုရသည်။ ထိုမြစ်၌လည်း အထက် ရေညာပိုင်း ယူဇနာတစ်ဝက်ကို ပယ်၍ အောက်ရေစုန်ပိုင်း ယူဇနာ တစ်ဝက်၌သာ ကံပြုခြင်းငှာ အပ်သည်”။ ထိုအဆိုကို မဟာပဒမထေရ် ကပင် ပယ်ဖျက်ခဲ့လေပြီ။ ပယ်ဖျက်ပုံကား “ပုဆစ် ဒုဝန်းနှစ်ဖက်နှင့် ချက်ဟူသော အဝန်းသုံးပါးကို ဖုံးလွှမ်း၍ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌ ဖြတ်ကူးသွားသော ဘိက္ခုနီ၏ သင်းပိုင်ကို ရေစွတ်အပ်၏ဟု မြတ်စွာဘုရားက နဒီ၏ အတိုင်းအတာကို ဟောတော်မူခဲ့၏။ တစ် ယူဇနာကိုလည်းကောင်း၊ ယူဇနာတစ်ဝက်ကိုလည်းကောင်း ဟော တော်မူခဲ့။ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိအစွမ်းဖြင့် ရှေး (နိမိတ်ခန်း)၌ ဆိုအပ်

ပြီးသော လက္ခဏာရှိသော မြစ်၏အမွန်းမှစ၍ သံဃကံကို ပြုခြင်းငှာ အပ်သည်။ ဤသို့ ပယ်ဖျက်ခဲ့ပြီ။ ထို့ကြောင့် မဟာပဒမထေရ် မိန့်သည့် အတိုင်း မြစ်နိမိတ်လောက်သော မြစ်မှန်လျှင် တစ်ယူဇနာရှည်သည် ဖြစ်စေ၊ မရှည်သည်ဖြစ်စေ၊ တစ်ယူဇနာထက် အလွန်ရှည်သည်ဖြစ်စေ၊ အမွန်းမှစ၍ ကံပြုကောင်းသည်ဟုသာ မှတ်အပ်၏။

အကယ်၍ မြစ်၌ များစွာသောရဟန်းတို့သည် အသီးသီး ကံပြုကုန်အံ့။ အလုံးစုံသောရဟန်းတို့သည် မိမိတို့၏လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးတို့၏လည်းကောင်း ဥဒကုက္ကေပအပိုင်းအခြား၏အကြား၌ တစ်ခုသော ဥဒကုက္ကေပကို သီမန္တရိုက်အလိုငှာ ထားရမည်။ ထိုဥဒ ကုက္ကေပတစ်ခုစာထက် လွန်လျှင် အပ်သည်ပင်။ လျော့လျှင်ကား မအပ်။

- ၂၈၀။ မေး ။ နိမိတ်ကို သိမ်အတွင်းမှာ နေပြီး ကြားလို့ရပါသလား။
 “သော” နေရာဝယ် အနီးဖြစ်ရင် “ကူဒံ + အယံ” လို့ ပြောင်းဆိုရပါသလား။
- ဖြေ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၄၂)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သိမ်နိမိတ်ကြားရာ၌ ဥပေါသထက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာဝယ် “သော ပဗ္ဗတော နိမိတ္တံ” ဟု အဝေးသော တေသဒ္ဒါဖြင့် လာ၏။ ယခု သီးသန့်ထုတ်ထားသော ကမ္မဝါစာတို့၌လည်း “သော” ဟုပင် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကျမ်းစာအလို သိမ်နေရာအတွင်း၌ နေ၍ နိမိတ်ကြား ရ၏။ ယခုခေတ်၌ကား (၂)ပါး လည်းမက (၃)ပါးလည်း မက၊ နာမည် ကြီးပုဂ္ဂိုလ်တွေ သိမ်နေရာအစွန်အဖျား သွား၍သွား၍ ပတ်ပတ်လည်

နိမိတ်ကြားလေ့ရှိသည်။ ထိုထုံးစံမှာ ဘယ်တုန်းက ဘယ်အကျိုးမြော်၍ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည် မသိ။ ထိုသို့ကြားခြင်းကို အပြစ်ရှိသည် ဟု မဆိုလိုပါ။ သို့ရာတွင် တာဝန်ပိုသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ (၃)ယူဇနာ ကျယ်သော သိမ်သမုတ်ကိစ္စ ဖြစ်ပေါ်မှု ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ ဘယ်လိုသွား၍ နိမိတ်ကြား ကြမည်နည်း။ ထို့ပြင် သိမ်နိမိတ်၏ အနားရောက်နေပါလျှင် “သော” နေရာဝယ် “အယံ = ဣဒံ” စသည်ဖြင့် ပြင်၍ ဆိုသင့်ပါသည်။

၂၈၁။ မေး။ ။ ခဏ္ဍာသိမ်၊ သမာနသံဝါသသိမ်၊ အဝိပ္ပဝါသသိမ်တို့ ဟာ တူပါသလား၊ ကွဲပါသလား။

ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၅၅)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ထိုကမ္မဝါစာအပြီးတွင် အဝိပ္ပဝါသကမ္မဝါစာဖြင့် နောက်ထပ် သမုတ်ပြန်၏။ ထိုကမ္မဝါစာ၏ တန်ခိုးကြောင့် ထိုသိမ်အတွင်းမှာ (၃)ယူဇနာ ကျယ်စေကာမူ) တိစိဝရိက်အဓိဋ္ဌာန် တင်ထားအပ်သော သင်္ကန်းနှင့် ဝေးကွာ၍ နေခွင့်ရ၏။ ထိုဒုတိယအကြိမ် သမုတ်အပ်သော သိမ်ကိုလည်း “အဝိပ္ပဝါသ သိမ်”ဟု ခေါ်၏။ [အဝိပ္ပဝါသ = တိစိဝရိက် အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ထားအပ်သော သင်္ကန်းနှင့် (ထုံးစံအတိုင်းဆိုလျှင် အရုဏ်တက်ချိန်မှာ ဒုတိယ ကထိနသိက္ခာပုဒ်အရ ဝေးကွာ၍မနေရ။ ဤသိမ်အတွင်း၌ကား) ကင်းကွာ၍နေသော်လည်း နေသည်မမည် ကြောင်း၊ နိသဂ္ဂမထိုက်ကြောင်းဖြစ်သော သိမ်။] ဤခဏ္ဍာ၊ သမာန သံဝါသက၊ အဝိပ္ပဝါသသိမ်” ဟူသည် တသီးတခြားမဟုတ်၊ ပြခဲ့သော ဗဒ္ဒသိမ်ပင်ဖြစ်ရကား (ထမနဲနှင့် ယာဂုအလား) နာမည်သာ ကွဲပြား သောကြောင့် “ခဏ္ဍာသိမာ၊ ပေ၊ ပဘောဒေါ”ဟု မိန့်သည်။

၂၈၂။ မေး ။ ။ နိမိတ်တိုင် တစ်ထပ်တည်းထားလျှင် ရပါသလား။
 ဖြေ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊
 စာမျက်နှာ (၉၅)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သီမန္တရိက်ဟူသည်မှာ မစပ်ကောင်းသော သိမ် (၂)ခု ရောစပ်
 မည်စိုး၍ ထားရသောအရပ်သာ ဖြစ်၏။ စပ်ကောင်းသောသိမ်များ
 အတွက် မလိုပေ။ သို့ဖြစ်ရကား ယခုအခါ တွေ့မြင်နေရသော ခဏ္ဍ
 သိမ်အစစ်မဟုတ်သော များစွာသောသိမ်တို့၌ သီမန္တရိက်အလိုငှာ
 ရည်ရွယ်၍ အတွင်းအပြင် နိမိတ်တိုင် နှစ်ထပ်ထားခြင်းမှာ တကယ်
 လိုအပ်၍ ထားခြင်းမဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားလှပါသည်။ ရှေ့အစဉ်
 အလာအရ ထားနေခြင်းဟုသာ မှတ်သင့်ပါသည်။ (မြန်မာပြည်
 အနှံ့အပြား၌ရှိသော သိမ်တို့ကို ကြည့်ရှုလေ့လာပါ။ ရှေးဟောင်းသိမ်တို့
 မှာပင် နိမိတ်တိုင် တစ်ထပ်တည်းလည်း တွေ့ရ၍ (၂)ထပ်လည်း
 တွေ့ရပါလိမ့်မည်။) ဤသို့ရေးသားခြင်းမှာ နိမိတ်နှစ်ထပ်ထားသည်ကို
 မှားသည်ဟု ဆိုသောကြောင့် မဟုတ်ပါ။ “နိမိတ်တိုင် (၂)ထပ် မထား
 လျှင် မဖြစ်၊ နိမိတ်တိုင် တစ်ထပ်တည်းသာရှိလျှင် မလျော်”ဟု အတင်း
 အကြပ်ယူမည်စိုး၍သာ ရေးသားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၂၈၃။ မေး ။ ။ ဝိသုံဂါမသိမ်က ဘယ်နှစ်မျိုးရှိပါသလဲ။ ဝိသုံဂါမကို
 ဘယ်သူပိုင်ပါသလဲ။ ဝိသုံဂါမမှာ လယ်လုပ်လို့ရပါ
 သလား။

ဖြေ ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံဒိပ်ကျမ်း၊
 စာမျက်နှာ (၁၂၃)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဂါမကြီး၌၊ နယ်သီးကွက်မှု၊ မင်းစိုးပြု၊ ဝိသုဂါမသာ။

တစ်ခုသော ရွာနယ်ကြီးအတွင်း၌ တစ်ခုသောမြေကွက် တစ်ကွက်ကို အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ သတ်မှတ်ပိုင်းခြား၍ ဤမြေအရပ် သည် နယ်သီးဖြစ်စေဟု မြေ၊ ရေကို ပိုင်သော မင်းစိုးရာဇာတို့က နယ်သီးပြုလုပ်ခဲ့သည်ရှိသော် ထိုအရပ်အကွက်သည် အသီးသော ဂါမသိမ်တစ်ခု ဖြစ်ပြန်၏။ ဝိသုဂါမသိမ်ဟူ၍ ခေါ်၏။

ယံပိ ကောသ္မိ ယေဝ ဂါမဓေတ္တ ကေ ပဒေသံ “အယံပိ ဝိသုဂါမော ဟောတု”တိ ပရိစ္ဆိန္နိတွာ ရာဇာ ကဿပိ ဒေတိ။ သောပိ ဝိသု ဂါမသိမာ ဟောတိယေဝ။

ဟူသော အဋ္ဌကထာ၌ ယခုကာလကဲ့သို့ သိမ်သမုတ်ရန် အမိန့်ခံသော ဝိသုဂါမကို ပြဆိုရင်းမဟုတ်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်သော သူအား၊ အထူးချီးမြှောက်သောအားဖြင့် နယ်စားပယ်စား ကွက်ခြား၍ ပေးမှုကို ဆိုသတည်း။ ကဿပိ ဒေတိ ဟူ၍ ဆိုပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ပေးအပ်သောအရပ်သည်လည်း ဝိသုဂါမတစ်မျိုး။ ။ ယခုကာလ၌ ဗဒ္ဒသိမ်သမုတ်လောက်ရုံ အနည်းအကျဉ်းမျှဖြစ်သော မြေကွက်ကို သိမ်သမုတ်ရန် အမိန့်ခံရာမျိုး၌မူကား နယ်စားပယ်စားအဖြစ်နှင့် တစ်စုံ တစ်ယောက်သောသူအား မပေးဘဲနှင့်ပင်လျှင် ဤအရပ်သည် နယ်သီး ပယ်သီးဖြစ်စေဟူ၍ ရေ၊ မြေကို ပိုင်သော မင်းစိုးရာဇာတို့က ပြုလုပ်၍ ပေးခဲ့သည်ရှိသော် ဝိသုဂါမ ဖြစ်တော့သည်သာတည်း။ ထိုအရပ် အကွက်သည် ရွာကြီးနယ် မဟုတ်ပြီ။ ရွာကြီးသူကြီးပိုင် မဟုတ်ပြီ။ ဘယ်သူ ပိုင်သနည်းဟူမူ နယ်သီးပြုလုပ်သော မင်းစိုးရာဇာ ပိုင်၏။ ထိုအရပ်ကွက်သည် ဥယျာဉ်လယ်ယာ လုပ်ကိုင်စားသောက်သူ မြေရှင်၏ မြေပင် ဖြစ်၏။ လုပ်ကိုင်စားသောက်ရ၏။ ဝိသုဂါမအဖြစ်နှင့် ကံကြီး ကံပယ်လည်း ဆောင်ရ၏။ ဗဒ္ဒသိမ်သမုတ်လိုလျှင် ဂါမကြီးကို မသိမ်းဘဲ သမုတ်ရ၏။

ဥပုသ်နေ့ရက် အပေး

၂၈၄။ မေး ။ ။ အထက်ထပ်ကိုသာ သိမ်သမုတ်လိုလျှင် မည်သို့ ပြုလုပ်ရပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၀၃)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ပြဿဒ်အပေါ်၌ သိမ်သမုတ်ရာ၌လည်း...

(၁) နံရံကို နိမိတ်မကြားဘဲ နံရံအတွင်း၌ ကျောက်ခဲတို့ကို ထား၍ သမုတ်ရမည်။

(၂) အကယ်၍ အတွင်း၌ (၂၁)ပါး မနေလောက်အံ့။ အဦးဆင်ဝင်၌လည်း နိမိတ်တို့ကို ထား၍ သိမ်သမုတ်ရမည်။

(၃) ဤသို့ သမုတ်ပါလျှင် အထက်ထပ်၌သာ သိမ်ဖြစ်၍ အောက်ထပ်သို့ သိမ်မသက်ပေ။

ဤ၌ (၃)သည် (၁)၊ (၂) နှစ်မျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်သော စကားတည်း။

(၁) အမှတ်သိမ်၌ နံရံလေးဖက်အတွင်းဝယ် ကျောင်းနိမိတ်များကို ထားသောကြောင့် ယင်းကျောက်တို့၏ အတွင်းဘက်ကျသော အောက်ထပ်၌ သက်စရာမရှိဘဲ ဟင်းလင်းဖြစ်နေသောကြောင့် မသက်ခြင်းဖြစ်သည်။

(၂) အမှတ်သိမ်၏ အောက်ထပ်သို့ မသက်ခြင်းကား ဆောင်မနှင့် အဦးဆင်ဝင်ကြားတွင် နံရံရှိ၍ ထိုနံရံသည် အောက်ထပ်နှင့်ဆက်နေသော်လည်း ယင်းနံရံပေါ်တွင် (၂၁)ပါး မနေလောက်သောကြောင့် မသက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ နံရံ၏အထက်ကား သီမဋ္ဌပင် ဖြစ်တော့သည်။ (သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၂၃၂။ ဝိမတိ၊ ၃၊ ၁၀၅။)

ထို့ကြောင့် ယခုခေတ် အုတ်တိုက်ကျောင်းများဝယ် အောက်ထပ်သို့ သိမ်မသက်စောဘဲ အထက်ထပ်ကိုသာ သိမ်ဖြစ်စေလိုလျှင် နံရံလေးဖက်နှင့် (၆)လက်မ၊ (၁)ပေ စသည်ခွာ၍ အထက်ထပ်ကြမ်းပေါ်၌ ကျောက်ခဲများကို ခင်းထားပြီးလျှင် နိမိတ်ကြား၍ သမုတ်ရမည် ဖြစ်လေသည်။

ဤအချက်ကို အထူးဂရုစိုက်၍ လေ့လာသင့်ပါသည်။ ၁၃၁၅ ခုနှစ်လောက်ဆီက နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့သည် လန်ဒန်မြို့၌ တိုက်တစ်လုံး ဝယ်၍ ယင်းတိုက် “(၄)ထပ်၊ (၅)ထပ် ဖြစ်ခဲ့သော အထက်ဆုံးအထပ်ကို သိမ်သမုတ်၍ ကျန်အထပ်များကို ဗုဒ္ဓသာသနာ အဖွဲ့ပိုင်ပစ္စည်းအနေနှင့် ထားလျှင် ဖြစ်နိုင် မဖြစ်နိုင်” ကို ဝန်ဆောင်သံဃာအဖွဲ့အား လျှောက်ထားခဲ့ဖူးသည်။ အထက်၌ပြခဲ့သော (၁)၊ (၂)၊ (၃) အမှတ်ပါ စကားရပ်များကို သဘောကျထားပါမူ အလွယ်တကူပင် “ဖြစ်နိုင်ကြောင်း” အဖြေပေးရန် ဖြစ်ပါတော့သည်။

အကယ်၍ အောက်ထပ်၌ တိုင်အများရှိ၍ ထိုတိုင်တို့ပေါ်တွင် ထုပ်လျှောက်တင်၍ ယင်းထုပ်လျှောက်တို့နှင့်တစ်ဆက်တည်းပြုကာ အပေါ်ထပ်ကို ဆောက်ထားအံ့။ ထိုသို့ဆောက်ရာ၌ အထပ်ထပ်၌ နိမိတ်ကျောက်များ၏ အတွင်းဘက်၌ ကျရောက်အောင် အောက်ထပ် နံရံတို့ကို ဆောက်အပ်သည် ဖြစ်အံ့။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အထက်ထပ်၌ သိမ်သမုတ်ပါက ထိုသိမ်သည် အောက်ထပ်သို့လည်း သက်တော့သည်။

ဤ၌လည်း နံရံလေးဖက်ရှိမှသာ အောက်သို့သက်သည်။ နံရံနှစ်ဖက် သို့မဟုတ် သုံးဖက်စလုံးရှိမှသာ အောက်သို့ မသက်။ နံရံလေးဖက်လုံးရှိရာ၌လည်း အောက်ထပ် (နံရံအတွင်းဝယ်) ၂၁ ပါး

စည်းဝေးလောက်မှ သက်သည်။ သက်သောအခါလည်း အထက်ထပ် သိမ်ပမာဏအတိုင်း မသက်ဘဲ အောက်နံရံအပြင်စွန်းရှိသလောက်သာ သက်သည်။ နံရံအပြင်စွန်း၏ အပြင်ဘက်သို့မူ တစ်စံရည်ဖျားမျှပင် မသက်ဟု မှတ်အပ်၏။ (သာရတ္ထ၊ တ၊ ၂၇၂။ ဝိမတီ၊ ဒု၊ ၁၄၅။)

အောက်ထပ်၌ တိုင်ကြီးတစ်တိုင်တည်းဖြင့် ဆောက်အပ်သော တစ်ပင်တိုင်ပြသဒ်သည်မျိုး၌မူ တိုင်ကြီးပေါ်တွင် ၂၁ ပါး စည်းဝေး လောက်လျှင် အောက်သို့လည်း သိမ်သက်သည်။ မစည်းဝေးလောက် လျှင်မူ အထက်ထပ်သာ သိမ်ဖြစ်သည်။ အောက်သို့မသက်။

၂၈၅။ မေ။ ။ မြစ်အတွင်း သွားနေသောလှေအပေါ် ကံပြုလို့ရပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၁၂)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

မြစ်၌ သိမ်သမုတ်အံ့ဟု လာခဲ့ကြရာ မြစ်သည် ကမ်းနှင့်အမျှ ရေပြည့်လျှံနေသည်ဖြစ်အံ့။ ရေသနပ်ကို ဝတ်၍သော်လည်း မြစ်အတွင်း ၌ပင် ကံကို ပြုအပ်၏။ ရေသနပ်ကို ဝတ်၍သော်လည်း မြစ်တွင်း၌ ကံပြုခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကုန်အံ့။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် လှေ၌သော်လည်း တည်၍ ကံကို ပြုအပ်၏။ သွားနေသောလှေ၌ကား ကံပြုခြင်းငှာ မအပ်။ အဘယ့်ကြောင့်ဟူမူ ရေ၊ သဲတစ်ကျမျှသော အရပ်သည်သာ သိမ်ဖြစ်သည်။ ထိုအရပ်ကို သွားနေသော လှေသည် လျင်စွာသာလျှင် လွန်သွားနိုင်သည်။ ထိုသို့လွန်သွားလျှင် တစ်သိမ်၌ ညက်ကို ဖတ်မိ၍ အခြားတစ်သိမ်၌ ကမ္ဘဝါစာကို ဖတ်မိမည်ဖြစ်၏။ (ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်လည်း ကံပျက်သည်။) ထို့ကြောင့် လှေကို ထိုးဝါးဖြင့် တန့်စေ၍သော်လည်း

ကောင်း၊ ကျောက်ချ၍သော်လည်းကောင်း မြစ်အတွင်း (လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော မြစ်အတွင်း ဟူလို၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ) ပေါက်နေ သော သစ်ပင်၌သော်လည်းကောင်း ချည်၍ ကံပြုအပ်၏။

၂၈၆။ မေး။ ။ ယခုအခါ သီမန္တရိုက်ဟာ အကျိုးများပါသလား။
ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၁၁)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ယခုခေတ်၌ကား ခဏ္ဍသိမ်၊ မဟာသိမ် နှစ်မျိုးလုံးကို သမုတ် ဖို့ရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိသော်လည်း သိမ်၏ပတ်ဝန်းကျင်၌ ပထမနိမိတ် တိုင်ကို စိုက်ပြီးနောက် တစ်တောင့်ထွား၊ နှစ်တောင်လောက် ခြား၍ သီမန္တရိုက် ခေါ် ကျောက်တိုင်ကို ပတ်ဝန်းကျင်၌ စိုက်ကြသေး၏။ ထိုသီမန္တရိုက်ကား မဟာသိမ်သမုတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက် မရှိလျှင် အကျိုး မများလှ။

၂၈၇။ မေး။ ။ ရေနိမိတ်လုပ်ရာမှာ ရေခန်းသွားလျှင် ဘာကိုစိုက် ထားကြပါသလဲ။
ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၅၃)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ချောင်း၊ လယ်သို့ ရေသွင်းသော ရေမြောင်း၊ မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ တို့၌ စီးနေသော ရေသည်လည်းကောင်း၊ ကမ္မဝါစာ ဆုံးသည့်တိုင်အောင် မတည်သောရေသည်လည်းကောင်း၊ အိုး၊ ခွက်၊ လှေတို့၌ ထည့်ထား

အပ်သော ရေသည်လည်းကောင်း နိမိတ်မဖြစ်ထိုက်။ [ရေနိမိတ်ပြုပြီး နောက် ခန်းခြောက်သွားတတ်ရကား ထိုနိမိတ်နေရာ၌ သဲပုံ၊ ကျောက်ပုံ၊ ကျောက်တိုင်၊ အသားတိုင်တစ်ခုခုကို သိမ်၏အမှတ်အသား ပြုထား ရသည်။ ယခုကာလ၌ လှပသော ကျောက်တိုင်များကို စိုက်ထားကြ သည်။

- ၂၈၈။ မေး ။ ။ သိမ်အထက်၌ ကံပြုနေစဉ် သိမ်အောက်မှာ ရဟန်း ရှိက ကံပျက်ပါသလား။ .
- ဖြေ ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၁၂၆)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သိမ်၏အောက်၌ ဥမင်မြစ် ရှိအံ့။ (ဥမင်မြစ်ဟူသည် အောက် မြေကြီးထဲ၌ စီးနေသော မြစ်ကြောင်းတည်း) တန်ခိုးကုဒ္ဒိရှင်ရဟန်းသည် ထိုမြစ်၌ ထိုင်နေအံ့။ ထိုအခါ သိမ်၌ ကံပြုလျှင် ကံပျက်မည်လော့ ဟူမူ၊ အကယ်၍ ဥမင်မြစ်က အရင်ရှိနှင့်ပြီး သိမ်ကို နောက်မှ သမုတ် သည်ဖြစ်အံ့။ ကံမပျက်။ မြစ်သည် ဗဒ္ဒသိမ် မဟုတ်။ ယင်းမှအပဖြစ် သောကြောင့် ဥမင်မြစ်၌ ရဟန်းရှိသော်လည်း ကံမပျက် ဟူလို။

အကယ်၍ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ သိမ်သမုတ်ပြီး နောက်မှ ဥမင်မြစ် ဖြစ်ပေါ်စီးဆင်းလာသည် ဖြစ်အံ့။ ထိုအခါ ဥမင်မြစ်သည် ဗဒ္ဒသိမ်ပင် ဖြစ်၍ ကံပျက်သည်။ သိမ်အောက်တည့်တည့် မြေအပြင်ဝယ် တည်နေ သော ရဟန်းသည်မူကား အထက်သိမ်၌ ပြုနေသောကံကို ပျက်စေနိုင် သည်သာ ဖြစ်လေသည်။

ဥးကုသလ၏ အမေး

၂၈၉။ မေး။ ။ မြစ်ကို တာတမံဆီးရာ ဘယ်နေရာမှာ ကံပြုလို့
 ရပါသလဲ။ ဘယ်နေရာမှာ ကံပြုလို့မရပါသလဲ။
 ဖြေ။ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊
 စာမျက်နှာ (၂၂၅)၌ ဤသို့ရေးထားပါ၏။

မြစ်မှ မြောင်းသွယ်လိုသဖြင့် မြစ်၌ ရေကာတာကို ဆောက်အံ့။
 ယင်းတာကို လွှမ်းမိုးကျော်လွန်၍သော်လည်းကောင်း၊ ထုတ်ချင်းထွင်း
 (ဖြတ်)၍သော်လည်းကောင်း ရေစီးသေးအံ့။ ရေစီးနေသေးရာ အလုံးစုံ
 သောအရပ်၌ ဥဒကုက္ခေပအဖြစ်ဖြင့် ကံပြုခြင်းငှာ အပ်သည်။

အကယ်၍ ရေကာတာဆောက်လုပ်သဖြင့် ရေအလျဉ် (ဝပ်
 သွားအံ့၊ ရေမစီးတော့အံ့။) ရေမစီးရာအရပ်၌ ကံပြုခြင်းငှာ မအပ်။
 တာထိပ်ပေါ်၌လည်း ကံပြုခြင်းငှာ မအပ်။

ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ရေကာတာကို လွှမ်းမိုး၍ ရေသည် စီး
 နေအံ့။ ထိုရေကာတာပေါ်၌ ကံပြုခြင်းငှာ အပ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်
 ဟူမူ ထိုရေကာတာသည် ရေလွှမ်းအပ်သဖြင့် မြစ်ဟု ခေါ်ရသော
 ကြောင့်တည်း။

မြစ်ကို ဖျက်၍ တစ်ဖက်ဆည်ပြုကန်ပြုကုန်အံ့။ ထိုသို့ပြုသော
 အခါ အောက်ဘက်၌ ကန်သင်းအဖွဲ့သည် ဖြစ်အံ့။ ရေသည် အထက်မှ
 စီးလာသော တစ်ဖက်ဆည်ကန်ကို ပြည့်စေ၍ တည်အံ့။ အထက်
 ရေစီးရာအရပ်၌လည်းကောင်း၊ အောက်ဘက် လွှဲအပ်သောရေသည်
 မြစ်သို့ ပြန်ဝင်၍ စီးရာအရပ်မှ စ၍လည်းကောင်း ကံပြုနိုင်သည်။

၂၉၀။ မေး ။ ။ ဇာတဿရအိုင်တစ်ခုလုံးကို တစ်ဖက်ဆည်ကန်ကြီး ဖြစ်အောင် ကံသင်းပြုလုပ်ထားရင် ရေသိမ် ဖြစ်နိုင် ပါသလား။

ဖြေ ။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိမ်သင်တန်းစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၃၂)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဇာတဿရအိုင်ဟူသည် မည်သူတစ်စုံတစ်ယောက်ကမျှ တူး၍ ပြုအပ်သည်မဟုတ်သော အထက်ဝန်းကျင်မှ စီးဝင်လာသော ရေတို့ဖြင့် ပြည့်သော သယံဇာတ (အလိုလိုဖြစ်သော) အိုင်တည်း။ ထိုအိုင်၌ မိုးအမျှရွာသော မိုးလေးလ၌ ရေတည်ရာအရပ်ကို ဇာတဿရအိုင်ဟု ခေါ်ရသည်။ မြစ်ကို ဖြစ်စေ၊ သမုဒ္ဒရာကိုဖြစ်စေ ခွဲ၍ ထွက်လာသော ရေက တိုက်စားသွားသော ထုံးအိုင်မျိုးလည်း ရှိတတ်၏။ ထိုအိုင်မျိုး သည်လည်း မိုးလေးလ ရေရှိနေလျှင် ဇာတဿရပင်တည်း။ ထို ဇာတဿရအိုင်၌ ကံပြုသံဃာ၏ ပတ်ပတ်လည် ရေ၊ သဲတစ်ကျသည် ဇာတဿရဥဒကုက္ကေပ သိမ်မည်၏။ အကယ်၍ ရေသည် နက်နေအံ့။ ငြမ်းဖွဲ၍ ထိုငြမ်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဇာတဿရအိုင်အတွင်း ပေါက် နေသော သစ်ပင်၌ ဖွဲ့အပ်သော ငြမ်း၌သော်လည်းကောင်း ကံပြု ခြင်းငှာ အပ်၏။

ဇာတဿရအိုင်အတွင်း ကျောက်ဖျာ၊ ကျွန်းငယ်တို့ ရှိရာ၌ ကား မြစ်ဥဒကုက္ကေပအခန်း၌ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ကို မှတ်အပ်၏။

မိုးအမျှရွာသော မိုးအခါ၌ မိုးရွာ၍ စဲကာမျှ ဖြစ်လတ်သော် သောက်ခြင်းငှာဖြစ်စေ၊ လက်ခြေတို့ကို ဆေးခြင်းငှာဖြစ်စေ ရေမရှိအံ့။ ခြောက်သွားအံ့။ ယင်းသို့ ခြောက်သွားသောအရပ်သည် ဇာတဿရ မဟုတ်။ ဂါမခေတ်သာ။ ထိုအရပ်မျိုး၌ ဥဒကုက္ကေပအဖြစ်ဖြင့် ကံမပြုရ။

မိုးအမျှရွာသော မိုးအခါ၌ ဇာတဿရဖြစ်သောနေရာသည် မိုးခေါင်သောအခါ၌ဖြစ်စေ၊ ဆောင်းဇွေတို့၌ဖြစ်စေ ခြောက်နေအံ့။ ထိုသို့ဖြစ်နေသော်လည်း ထိုအရပ်၌ သံဃာကံကို ပြုခြင်းငှာ အပ်၏။ အန္တကဋကထာ၌ကား “အလုံးစုံသော ဇာတဿရအိုင်သည် ခြောက်၍ ရေမရှိလျှင် ဂါမသိမ်သို့သာ သက်ဝင်သည်” ဟု ဆိုသည်။ ထိုစကားကို မယူအပ်ပေ။

အကယ်၍ ဇာတဿရအိုင်၌ ရေတွင်းကိုဖြစ်စေ၊ လေးထောင့်ကန် စသည်ကိုဖြစ်စေ တူးကုန်အံ့။ ထိုအရပ်သည် ဇာတဿရအိုင် မဟုတ်တော့။ ဂါမခေတ် ဖြစ်သွားတော့သည်။ ဤ၌ “ထိုအရပ်” အရ ဇာတဿရတစ်ခုလုံးကို မယူဘဲ ရေတွင်း စသည် တည်ရာအရပ်ကိုသာ ယူရသည်။ (ဝိမတိ၊ ဒု၊ ၁၆၈) ဘူ၊ သဒ္ဓား စသည် စိုက်ပျိုးရာ၌လည်း ဤနည်းပင်။

အကယ်၍ ထိုဇာတဿရအိုင်၌ ဖွဲ့၍ ကုန်းမူလည်း ပြုကုန်အံ့။ တစ်ဖက်၌ ကံသင်းဖွဲ့၍ ဇာတဿရတစ်ခုလုံးကိုမူလည်း တစ်ဖက်သည် ကန်ကြီးဖြစ်အောင် ပြုကုန်အံ့။ ထိုသို့ပြုလျှင် အလုံးစုံသောအရပ်သည်လည်း ဇာတဿရမဟုတ်တော့။ ဂါမသိမ်သာ ဖြစ်သွားတော့သည်။

ဆားငန်ချောင်း (ဆားငန်အိုင်)ကိုလည်း ဇာတဿရအိုင် ဟူ၍ပင် မှတ်ရသည်။ “ဆားငန်ချောင်း” ဟူသည် သမုဒ္ဒရာရေ၏ ဖြစ်သော အဟုန်ကြောင့် နိမ့်ရှိုင်းသွားသော မြောင်းငယ်ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် ဖြစ်သောအရပ်တည်း။ (ဝိမတိ၊ ဒု၊ ၁၆၈) ဤဆားငန်ချောင်း၌တည်သော ရေသည် မစီးသည်ဖြစ်၍ ရေနိမိတ်ဖြစ်နိုင်သည်ဟု နိမိတ်ခန်းအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆားငန်ချောင်းဟုပင် ခေါ်ရသော်လည်း ရေကား မစီးဟု မှတ်သင့်၏။ [သီဟိုဠ် အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တ၏

ပါဠိအင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်၌ လောဏီ (ဆားငန်ချောင်း)ကို Lagoon ဟု အင်္ဂလိပ်လို ပြန်သည်။] ထိုဆားငန်ချောင်းမျိုးဝယ် မိုးလေးလ ရေတည်ရာအရပ်၌ ဥဒကုက္ခေပအဖြစ်ဖြင့် ကံပြုကောင်းသည်။

ဥဒကုက္ခေပ၏ အမေး

- ၂၉၁။ မေး။ ။ ပိုက်ဆံ၊ ရွှေ၊ ငွေနဲ့စပ်ပြီး အပ်သောလှူနည်း၊ မအပ်သော လှူနည်းတွေက ဘာတွေပါလဲ။ ရွှေကျောင်းဆောင်ကြီးကို ကိုင်ကောင်းပါသလား။
- ဖြေ။ ။ လယ်ခံဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိနယသံသိပ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၆၁)မှာ ဒီလို ရေးထားပါတယ်။

☉ ပုဂ္ဂိုလ် သံဃာ၊ ဂိုဏ်းအားသာ၊ ခံငှာ မအပ်သီ။

ဤ ရွှေ၊ ငွေ၊ ရတနာ စသည်တို့ကို အရှင်ဘုရားအား လှူပါ၏။ မည်သည့်ရဟန်းအား လှူပါ၏။ မည်သည့်ဂိုဏ်းအား လှူပါ၏။ သံဃာအား လှူပါ၏ဟု ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဂိုဏ်း၊ သံဃာကို သုံးသပ်၍ လှူလျှင် ခံခြင်းငှာ မအပ်။ ငါတို့ မခံအပ်ဘူးဟု မြစ်ပယ်ရမည်။

☉ ဘုရား၊ တရား၊ စေတီအားနှင့် ကျောင်းအားတစ်တန် နဝကံ၊ ပယ်ရန် ခွင့်မရှိ။

အဋ္ဌကထာ၌ စေတီအကျိုးငှာ မခံအပ်ဆိုသည်မှာ စေတီအကျိုးငှာ အရှင်ဘုရားအား လှူပါ၏ဟုဆို၍ လှူသည်ကို ယူ၊ စေတီစသည်ကို သမ္ပဒါနိ ထား၍ “ဗုဒ္ဓဿ ဒေမ၊ ဓမ္မဿ ဒေမ၊ စေတီယဿ ဒေမ၊ နဝကမ္မဿ ဒေမ”ဟု ဘုရား၊ တရား၊ စေတီ၊ ကျောင်း၊

ပြာသာဒ်၊ နဝကမ္မအမှုတို့ကို သုံးသပ်၍ လှူခဲ့လျှင် ပယ်ခွင့်မရှိ။ ပယ်ခြင်းငှာ မအပ်။ ရေစက်ခံသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အပြစ်မရှိ။

ရေစက်ခံမှု၌ အပြစ်မရှိသော်လည်း ထိုကဲ့သို့သော လှူပြီးသော ရွှေ၊ ငွေ စသော နိဿဂ္ဂိဝတ္ထုမျိုး ရတနာဆယ်ပါး၊ စပါးမျိုးတို့ကိုမူကား စီရင်ခြင်း၊ ကိုင်တွယ်သုံးသပ်ခြင်းတို့ကို လွတ်စေ၍ ကပ္ပိယကာရကတို့အား ကပ္ပိယစကားဖြင့် ပြောကြားရ၏။

နဝကမ္မဆိုသည်ကား ဘုရားတည်မှု၊ ဘုရားပြင်ဆင်မှု၊ ဇေဝ်တန်ဆောင်း၊ ကျောင်းကန် ဆောက်လုပ်မှု၊ ပြင်ဆင်မှု၊ ရေတွင်းရေကန် တူးဖော်မှု၊ ပြင်ဆင်မှု၊ ဘုန်းကြီးပျံ့ပြာသာဒ်၊ တလား၊ ရထား၊ လောင်တိုက် လုပ်ဆောင်မှု စသည်တို့တည်း။ ထိုအမှုတို့ကို လုပ်ဆောင်ရန် ရည်စူး၍ ငွေဒဂါးတို့ကို ရှေ့၌ ထားပြီးလျှင် ရေစက်ချတော်မူပါဘုရားဟု ဆိုလျှင် “ကုမာနိ ကဟာပဏာနိ နဝကမ္မဿ ဒေမ” ဟူ၍ ရေစက်ချ၍ ပေးခြင်းငှာ အပ်၏ဟု ယူကြကုန်၏။ ပြုလုပ်ကြကုန်၏။

ရွှေ၊ ငွေ၊ ရတနာ ခြယ်အပ်သော ကျောင်းကြိယာမျိုး ဟူသမျှသည် မအပ်ဟူ၍ မရှိ။ အလှူခံကောင်း၏။ ရွှေ၊ ငွေ၊ ရတနာကို ကိုင်မည်ဟု နှလုံးမပြုမူ၍ တိုင်ကို ကိုင်မည်၊ နံရံကဲလားကို ကိုင်မည်ဟု နှလုံးပြု၍ ကိုင်တွယ်သုံးသပ်ခြင်းငှာ အပ်၏။ ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊ အိုးအင်၊ အုတ်ခွက်၊ မျက်နှာကြက်၊ ကန်လန့်ကာ၊ စာတိုက်၊ ဘီရိစသော ကျောင်းအသုံးအဆောင်မျိုးတို့၌လည်း ထို့အတူမှတ်။

ဥပုသေဓမ္မ၏ အမေး

၂၉၂။ မေး။ ။ အဝိပုဝါသသိမ်ကို အဘယ်အကျိုးငှာ သမုတ်ရပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၁၀)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဤသမာနသံဝါသကဓဏ္ဍသိမ်သည် ကျောင်းတိုက်တစ်ခု အတွင်းဝယ် တည်ရှိသောကြောင့် ထိုသိမ်အတွင်း၌ တိစိဝရိက အဓိဋ္ဌာန် တင်အပ်သော သင်္ကန်း၊ နှစ်တောင့်ထွာ ဝေးကွာ၍ အရုဏ်တက်ချိန်၌ နေကောင်း၏။ သို့ပါလျက် (သင်္ကန်းနှင့် ည၌ ကင်း၍နေနိုင်ခြင်းအကျိုး ရှိသော) အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ထပ်၍သမုတ်ခြင်းသည် အဘယ်အကျိုးရှိပါ သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဒဠိကမ္မတ္ထံ” ဟု မိန့်သည်။ “ခိုင်မြဲ သောအကျိုးရှိသည်” ဟူလို။ ထိုဒဠိကမ္မအကျိုးကို ပြလို၍ “ဝေပဟိ” စသည်ကို မိန့်ပြသည်။ အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ထပ်၍ သမုတ်လိုက်လျှင် အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ထပ်၍ သမုတ်ထားမှန်း မသိသော ရန်သူရဟန်း တို့က သမာနသံဝါသကသိမ်ကို နုတ်ပစ်မည်ဟု ကြံ၍ နတ်ကြံဆော် လည်း အဝိပ္ပဝါသသိမ်က အပေါ်၌ ဖျက်ထားသောကြောင့် ထိုသမာန သံဝါသကသိမ် မပျက်ဘဲ ခိုင်မြဲနိုင်သည် - ဟူလို။

၂၉၃။ မေး။ ။ မြန်မာလို နိမိတ်ကြားရင် ရပါသလား။
ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကခါဘာသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၅၀)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဤရှုကွန်နိမိတ်ကြားရာ၌ “ရက္ခော ဘန္တေ” ဟု သာမညနာမည် ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဗ္ဗရက္ခော စသော ဝိသေသနာမည်ဖြင့်လည်း ကောင်း ဖြေနိုင်ကြားနိုင်၏ဟု ဆို၏။ ပါဠိလိုမတတ်လျှင် မြန်မာဖြင့် လည်း “သပြေပင်ပါ ဘုရား” ဟု ဖြေနိုင်သည်။ ထိုသပြေပင်သည် အရှေ့အရပ်၌ ဤသိမ်၏ “နိမိတ်” ဟု ကြားနိုင်ပါသည်။

ဥပုသ်နေ့လောက၏ အမေး

၂၉၄။ မေး ။ ။ ဂါမခေတ် ဂါမသိမ်က တစ်ရွာတည်းပါလား။ (၂)ရွာ၊
(၃)ရွာ ဖြစ်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊
ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၄၃)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဤဋီကာ၌ “ဤရွာသည် ဤ၌ဤမျှ ကရိသကျယ်၏” ဟု
သတ်မှတ်ထားရာအရပ်ကို “ဂါမသီမာ” ဟု ဆိုသောကြောင့် မင်းတို့
သည် နှစ်ရွာ၊ သုံးရွာ စသည် ပေါင်း၍ “ဤရွာသည် ဤ၌ဤမျှ
ကျယ်သည်” ဟု မသတ်မှတ်ကြ။ တစ်ရွာတည်းကိုသာ သတ်မှတ်
ကြ၏။ ထို့ကြောင့် သူကြီးတစ်ပိုင် နှစ်ရွာ၊ သုံးရွာကို “ဂါမခေတ်တစ်ခု၊
ဂါမသိမ်တစ်ခု” ဟု ယူခြင်းကို စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

၂၉၅။ မေး ။ ။ နယ်သိမ်းပြီး သိမ်သမုတ်ပုံက ဘယ်လိုပါလဲ။
ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကခါဘာသာဋီကာ၊
ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၅၃)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ထို့ကြောင့် ဗဒ္ဒသိမ်အသစ် သမုတ်ရာသို့ မလာနိုင်၊ မလာလို
သော ရဟန်းများကို ဗဒ္ဒသိမ်ရှိလျှင် ထိုသိမ်တွင်းသို့ ဝင်နေစေရာ၏။
ထိုဂါမခေတ်နယ်၌ မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရအိုင်ရှိလျှင် ထိုအတွင်းသို့
ဝင်နေစေရာ၏။ ထိုသို့ဝင်မနေသော ရဟန်းအားလုံးကား သိမ်သမုတ်
ရာသို့ လာ၍ ဟတ္ထပါသ်စပ်အောင် နေစေရသည် (သို့မဟုတ်) သဘော
တူကြောင်း ဆန္ဒရအောင် ဆောင်ယူရသည်။ ဤအစီအစဉ်ပြည့်စုံမှ
ပရိသာသမ္ပတ္တိယုတ္တာ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ နယ်ရှိရဟန်းအားလုံးကို
သိမ်း၍ သမုတ်ခြင်းကို “နယ်သိမ်း၍ သမုတ် ခြင်း” ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဥပညာသာမိ၏ အမေး

၂၉၆။ မေး။ ။ ဝဲထဲက လှေပေါ် ကံပြုနိုင်ပါသလား။
 ဖြေ ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊
 ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၄၉)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

“လှေက သွားနေလျှင် ထိုလှေသည် ထိုဥဒကုက္ခေပအရပ်ကို
 လျှင်စွာပင် လွန်စေနိုင်၏” ဟု ဆိုသောကြောင့် “ထိုဥဒကုက္ခေပအတွင်း
 ၌ ဝဲလှည့်သကဲ့သို့ လှေကို လှည့်လည်စေနိုင်လျှင် သွားနေတုန်းပင်ဖြစ်
 သော်လည်း ကံပြုနိုင်၏” ဟု သိသာ၏။ ဝိမတိ။

၂၉၇။ မေး။ ။ နိမိတ်ကို တစ်မျိုးတည်း မဟုတ်ဘဲ အမျိုးမျိုး
 သတ်မှတ်နိုင်ပါသလား။
 ဖြေ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၊
 ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၄၇)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

နိမိတ်ရှစ်မျိုးတွင် ဘယ်နိမိတ်မဆို အဆင်သင့် ရရာသိမ်နိမိတ်
 ပြုနိုင်သည်။ အရပ်လေးမျက်နှာဖြစ်စေ၊ အရပ်ရှစ်မျက်နှာဖြစ်စေ နိမိတ်
 တို့ကို သတ်မှတ်ရာ၌ သစ်ပင်နိမိတ်တစ်မျိုးတည်း၊ ရေနိမိတ်တစ်မျိုး
 တည်း စသည်ဖြင့် တစ်မျိုးတည်းကို သတ်မှတ်နိုင်၏။ အရှေ့အရပ်၌
 သစ်ပင်၊ တောင်အရပ်၌ တော၊ အနောက်အရပ်၌ တောင်၊ မြောက်
 အရပ်၌ ရေ။ ဤသို့ နိမိတ်အမျိုးမျိုးရော၍လည်း သတ်မှတ်နိုင်သည်။
 ထို့ကြောင့် “ယထာလဒ္ဒါနိ - ရရာနိမိတ်များ” ဟု ဆိုသည်။

[ဆောင်] တောင်၊ ကျောက်၊ တော၊ သစ်၊ လမ်းဖြစ်၊
 တောင်ပို့၊ မြစ်၊ ရေတို့ မှတ်ဖို့ နိမိတ်ရှစ်။

၂၉၈။ မေး။ ။ သတ္တဗ္ဗန္တရက ဘယ်လောက်ကျယ်ပါလဲ၊ သတ္တဗ္ဗန္တရ
 သိမ်နဲ့ ဥဒကုက္ကေပသိမ်တို့ ဘယ်လိုတူပါသလဲ။
 ဖြေ။ ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနယသံခိပ်ကျမ်း၊
 စာမျက်နှာ (၁၂၅)တွင် ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

တောင်နှစ်ဆယ့်ရှစ်၊ အပ္ပန္နိတစ်၊ ခုနစ်ဆ နောဇေး။
 ထုတ်ချင်းခတ်မှု၊ နှစ်ပြန်ယူ၊ တောင်မူ ဒွိ၊ နော၊ တေး။
 သံဃာစွန်းမှ၊ ခုနစ်အန္တရာ၊ ယူပြီသာ၊ သံဃာများတိုင်း
 ပွား။

နှစ်ဆယ့်ရှစ်တောင်သည် အပ္ပန္နရတစ်ခု မည်၏။ အပ္ပန္နရ
 ခုနစ်ခုသည် အတောင် (၁၉၆) ရှိ၏။ တစ်ဖက်အဖို့တည်း။ အရှေ့
 အနောက်ဖြစ်စေ၊ တောင်မြောက်ဖြစ်စေ ထုတ်ချင်းခတ်တိုင်းတာသည်
 ရှိသော် အတောင် (၃၉၂) ဖြစ်၏။ ဤကား သတ္တဗ္ဗန္တရသိမ်တစ်ခု၏
 အကျယ်ပမာဏတည်း။ ဥပုသ်ပဝါရဏာပြုသောအခါ၌လည်းကောင်း၊
 ဥပသမ္ပဒ အစရှိသော ကံကြီးကံငယ် ပြုသောအခါ၌လည်းကောင်း
 ထိုမျှလောက်သော အရပ်အဖို့တည်း။ တစ်ခုသော မဟာသိမ်နှင့်
 အလားတူ၏။ သံဃာများ စည်းဝေးရာ၌ သံဃာပရိသတ်၏ အစွန်းမှ
 ပြင်ဘက်၌ သတ္တဗ္ဗန္တရ သွား၏။ ထို့ကြောင့် သတ္တဗ္ဗန္တရသိမ်မည်သည်
 သံဃာပွားတိုင်း သိမ်နယ် ကျယ်ပွား၏။ နောက် ဥဒကုက္ကေပသိမ်မှာ
 လည်း ဤနည်းတူ။

ဥပုသယုဂ္ဂါယာမ အမေး

၂၉၉။ မေး။ ။ စပ်ကောင်းသောသိမ်နှင့် မစပ်ကောင်းသော သိမ်
တွေက ဘယ်သိမ်တွေပါလဲ။

ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊
ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၃၅၀)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

ဂါမနှင့် ဗဒ္ဒသိမ်သည် နိဿယ နိဿိတ ဖြစ်၍ သဘောတူ
သော (သဘာဂ) သိမ်ဖြစ်သောကြောင့် စပ်ကောင်းသကဲ့သို့ အရည်နှင့်
သတ္တဗ္ဗန္တရ သိမ်၊ နဒီ စသည်နှင့် ဥဒကုက္ကေပသိမ်တို့သည်လည်း
နိဿယ နိဿိတ ဖြစ်သောကြောင့် သဘာဂဖြစ်ရကား စပ်ကောင်း၏။
ဂါမ၊ ဗဒ္ဒတို့နှင့် ဥဒကုက္ကေပ၊ သတ္တဗ္ဗန္တရတို့မှာ ဝိသဘာဂ ဖြစ်သော
ကြောင့် အချင်းချင်း မစပ်ကောင်း။ စပ်လျှင် သီမာသမ္ပေဒ ဖြစ်သော
ကြောင့် သိမ်ပျက်၏။

၃၀၀။ မေး။ ။ အရပ်မျက်နှာ ဘယ်လောက်မှာ နိမိတ်ထားရပါ
သလဲ။ နိမိတ်မကျိုးပြတ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရပါ
သလဲ။

ဖြေ။ ။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးက ကခါဘာသာဋီကာ၊
ပထမအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၄၁)၌ ဤသို့ ရေးထားပါ၏။

သိမ်နိမိတ် (၈)မျိုးတွင် အရပ် (၄)မျက်နှာ၌ တစ်မျိုးမျိုး
ထားရ၏။ ထို့နောက် သံဃာစည်းဝေး၍ ရှေးဦးစွာ ရှေးသိမ်ဟောင်းများ
ရှိခဲ့သော် ယခုသမုတ်မည့် သိမ်အသစ်နှင့် ရောစပ်မှု သမ္ပေဒ၊ လွှမ်းမိုးမှု
အဇ္ဈတ္တရဏ အပြစ်ဖြစ်မည်စိုး၍ သိမ်နုတ် ကမ္မဝါစာဖတ်လျက် သိမ်

နတ်ကြသည်။ ထို့နောက် သိမ်သမုတ်လိုသောအခါ နိမိတ်ကြားရာ၏။
[သိမ်၏အမှတ်အသားကို “နိမိတ္တ” ဟု ခေါ်၏။ နိမိဒတိ သဉ္ဇာနာတိ
ဇေတနာတိ နိမိတ္တံ = လျင်စွာမှတ်နိုင်ကြောင်း၊ အမှတ်အသား။]
မည်သည့်အရပ်၌ မည်သည့်အမှတ်အသား ရှိကြောင်း ပြောပြခြင်းကို
“နိမိတ်ကြား” ဟု ခေါ်ကြသည်။ ထိုနိမိတ်ကြားရာဝယ် သံဃာ့အလယ်
၌ နေ၍ ဝိနည်းစိုရ်တစ်ပါးက (မည်သည့်နိမိတ်ရှိသည် ဟုသိထားသော)
တစ်ပါးပါးကို မေးရာ၏။ [ဤနေရာ၌ “ကျောက်နိမိတ်” ဆိုကြပါစို့။]

- ဝိနည်းစိုရ် မေး ။ ။ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိ နိမိတ္တံ = ဤသိမ်၏
အရှေ့အရပ်က အမှတ်အသားဟာ ဘာလဲ။
- တစ်ပါးက ပြေ ။ ။ ပါသာဏော ဘန္တေ = ကျောက်ပါဘုရား။
- ဝိနည်းစိုရ် နိမိတ်ကြား ။ ဧသော ပါသာဏော နိမိတ္တံ = အဲဒီကျောက်ဟာ
သိမ်၏ အမှတ်အသား ဖြစ်သည်။

ဤသို့ တောင်၊ နောက်၊ မြောက် အစဉ်တိုင်း မေး၊ ပြေ၊
ကြားသွားပြီးလျှင် အရှေ့အရပ်၌ ပထမကြားအပ်ပြီး နိမိတ်ကို ထပ်၍
မေး၊ ပြေ၊ ကြားပြီးမှ တန့်ရပ်လိုက်ရာ၏။ (ဤသို့ပြုအပ်သောသိမ်ကို
“မကျိုးမပြတ် ဆက်စပ်သောနိမိတ်ရှိသော “သိမ်” ဟု ဆိုအပ်၏။)

သာမဏေကျော်
သာမဏေကျော်မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်၊
လှော်ကားဥယျာဉ်အနီး၊
မှော်ဘီမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။
သီတင်းကျွတ်လဆန်း (၁၀)ရက်၊ ၁၃၇၅ ခု
၁၄-၁၀-၂၀၁၃

သူတို့ မေး၍ ပြေပေးရသည်

အလှူရှင်များ

၁။	ဦးခင်တုား + ဒေါ်ရာ သားသမီး မြေးမြစ်တစ်စု။	၇၅၀,၀၀၀/-
၂။	ဦးရဲထွဋ်အောင်၊ ဦးရဲမြင့်အောင် အမှတ် (၉၁၊စီ/၂)၊ သံလွင်လမ်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။	၁၅၀,၀၀၀/-
၃။	Mr Colin Jones + ဒေါ်ခင်စန္ဒာ Austevalia နိုင်ငံ။	၂၇၅,၀၀၀/-
၄။	Mr Brenard Dassaud + ဒေါ်ခင်မာလာမောင် အမှတ် (၉၁၊စီ/၂) သံလွင်လမ်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။	၂၇၅,၀၀၀/-
၅။	ဖခင်ဦးကျော်ခင် + မိခင်ဒေါ်သန်းသန်းဆွေ တို့အားအမျိုးထား၍ (သား) ဦးစိုင်းနန္ဒာကျော်ခင် (မွေးနေ့အလှူ) အမှတ်(၃၃)၊ ဌာနာလမ်း၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။	၅၀,၀၀၀/-

သာဓုခေါ်ပါလေ

- ပညာဆိုတာ၊ လောကမှာ၊ အရာရာကို သိနိုင်ပေ။
- စာအုပ်လှူရာ၊ ပညာပါ၊ လှူရာရောက်ပါပေ။
- ဗုဒ္ဓသာသနာ၊ လောကမှာ၊ ရှည်ကြာတည်ပါစေ။
- ဤသို့ရည်မှန်း၊ ငါ လှူဒါန်း၊ ရွှင်လန်း သာဓုခေါ်ပါလေ။

သာမဏေကျော်စာပေ

ပညာဒါနအလှူရှင်များ

၁။ ဒေါက်တာ မတင်ဝင်း (ပညာရေးတက္ကသိုလ်) သမီး နန့်ချစ်ကြည် ၁၅၁၀၊ အထက်ပန်းဆိုးတန်း၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်အိမ်ရာ၊ ရန်ကုန်။	၅,၀၀၀,၀၀၀
၂။ ကိုမျိုးခိုင်ကို ရည်စူး၍ ကျန်ရစ်သည့် မောင်နမတစ်စု အမှတ် (၃၄)(A)၊ အင်းယားမြိုင်လမ်း၊ ရွှေတောင်ကြား (၁)ရပ်ကွက်၊ ဗဟန်း။	၁,၅၀၀,၀၀၀
၃။ Sukhavati (Korea, Seoul)	၆၈၇,၅၀၀
၄။ ဦးအောင်ကျော်ဆင့် + ဒေါ်နှင်းငွေရည်၊ သမီး သော်တာငွေစင်၊ မြကြာဝှံစာပေ။ ၅၄ အုတ်လမ်း၊ ဗဟန်း၊ ရန်ကုန်မြို့။	၅၀၀,၀၀၀
၅။ ဒေါ်တင်တင်ဝင်း ကောင်းသီဟ၊ မင်းသီဟ၊ မေဦးခိုင် မိသားစု။ အမှတ် (၅) ငွေပြည်သာ၊ သပန်းကျွန်း။	၄၀၀,၀၀၀

၆။	ကိုစိန်ကျော်နှင့် မောင်နှမတစ်စု ဘုရင့်နောင်ပွဲရုံ။	၃၅၀,၀၀၀
၇။	ဦးခင်ဇော် + ဒေါ်စန်းစန်းအေး မိသားစု။	၃၀၀,၀၀၀
၈။	မခင်ညွန့်လွင် (ခ) မဖြူ၊ မန္တလေးမြို့။	၃၀၀,၀၀၀
၉။	အရှင်သံဝရာလင်္ကာရ ဓမ္မပိယဆရာတော်၊ သယံဇာတကျွန်း။	၃၀၀,၀၀၀
၁၀။	သင်တန်းများဆရာမ ဒေါ်ခင်လှတင့်နှင့် ပဲခူးမြို့၊ ဓမ္မဗျူဟာသာသနာမာမကအဖွဲ့၊ သင်တန်းသူ/ သင်တန်းသားများ	၃၀၀,၀၀၀
၁၁။	ဦးလှမြင့် + ဒေါ်တင်တင်အေး။ သား မောင်ဟိန်းစည်၊ သမီး ကေရီ မိသားစု ပြင်ဦးလွင်။	၂၈၀,၀၀၀
၁၂။	ဦးခင်မောင်လွင် + ဒေါ်ခင်သူတ သားသမီး မြေးတစ်စု။	၂၄၀,၀၀၀
၁၃။	ဦးအောင်ကျော်မောင် + မယမင်းလှိုင် သား ကောင်းထက်သူ မိသားစု။	၂၀၀,၀၀၀
၁၄။	ကိုတိုးတိုး(ခ)ကိုသန်းထွဋ် - မခင်ဝင်းရီ၊ သမီး ယွမ်ယွမ်၊ ဝမ်ဝမ်။	၂၀၀,၀၀၀
၁၅။	ကိုရဲ၊ ရွှေမဟာအထွေထွေရောင်းဝယ်ရေး၊ အမှတ် (၈၇)၊ ကုန်ချေးတန်းလမ်း၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။	၂၀၀,၀၀၀
၁၆။	ကိုကျော်ကျော် + မသီတာထွန်း။ သမီး ကြည်ဖြူခင် မိသားစု။ အမှတ်(ယ/၂) အောင်သပြေလမ်း၊ ဘုရင့်နောင်ပွဲရုံ	၂၀၀,၀၀၀
၁၇။	ကိုဝင်းအောင်၊ မဝင်းဝင်းမော်၊ သမီး မထက်သဉ္ဇာနိုင်၊ မခင်လဝန်းစံ။	၂၀၀,၀၀၀

၁၈။	ကိုကြည်လင် မိသားစု၊ ကောင်းဆက်ပွဲရုံ။	၁၅၀,၀၀၀
၁၉။	ကိုမောင်မောင် + မစန်းနု၊ ကောင်းဆက်ပွဲရုံ။	၁၅၀,၀၀၀
၂၀။	ဦးတင်ဖေ + ဒေါ်မြနွယ် (လှော်ကား၊ သံလမ်း) သား ဦးမင်းဝင်းနိုင် (U.S.A)	၁၃၀,၀၀၀
၂၁။	ဦးကက်စိန် + ဒေါ်သန်းသန်းညွန့်၊ သမီး မဝါဝါဝင်းလှိုင်၊ မဇာတစိမ်း၊ မပြုံးအေးခိုင်၊ မခင်ချောနွယ်၊ အမှတ် (၃၁) ၅ လွှာ၊ ၁၁ လမ်း၊ လမ်းမတော်။	၁၂၀,၀၀၀
၂၂။	မသုဘဒ္ဒါ၊ မဝိယော၊ ကိုရိုးယား။	၁၁၅,၅၀၀
၂၃။	အစ်မ ဒေါ်ခင်နှင်းရီ၊ ဦးကျော်လွင် + ဒေါ်ခင်မာကြည် သမီး ဒေါက်တာ စပွယ်ဖြူ	၁၁၀,၀၀၀
၂၄။	အရှင်ခန္တီဇေ၊ ထိဟန်ဆွေ၊ ဆင်တွဲ။ အရိယမဂ္ဂင်ဝိပဿနာရိပ်သာ၊ တောင်ကြီး။	၁၀၀,၀၀၀
၂၅။	ဦးဘအိမ်၊ ဒေါ်သိန်းတင်၊ အဒေါ် ဒေါ်တင်ဌေးတို့ကို ရည်စူး၍ ဒေါက်တာသန်းသန်းဝင်းနှင့် မောင်နှမများ။	၁၀၀,၀၀၀
၂၆။	ဦးတင်ထူး + ဒေါ်နွဲ့နွဲ့ဝင်း၊ သား ထူးအောင်ဝင်း၊ သမီး ခင်စုစုဝင်း (ထူး ရေခဲမုန့်)	၁၀၀,၀၀၀
၂၇။	ကိုမောင်မောင် + မစန်းနု အမှတ် (၁၆၁)၊ ထီးတန်းဈေးလမ်း။	၁၀၀,၀၀၀
၂၈။	အရှင်နန္ဒသီရိ၊ ပဏ္ဍိတာရာမ ရွှေတောင်ကုန်း သာသနာရိပ်သာ၊ မော်လမြိုင်။	၄၀၀,၀၀၀
၂၉။	မကမလညာနီနှင့် မပရမညာနီ၊ ရန်ကုန်။	၁၀၀,၀၀၀
၃၀။	ကိုမျိုးအောင် + မစန်းစန်းဝင်း မိသားစု (၅၃)၊ ကမ်းနားလမ်း၊ ပုသိမ်မြို့။	၁၀၀,၀၀၀

၃၁။	ဦးအောင်ထွန်း + ဒေါ်မြင့်မြင့်အေး သား ကျော်ကျော်ထွန်း၊ ဟန်လင်းအောင်၊ သမီး မသင်အောင်၊ တောင်ကြီးမြို့။	၁၀၀,၀၀၀
၃၂။	ဦးအောင်သန်း + ဒေါ်ဝေ၊ ဒေါ်နုနုဝေ ဒေါ်အေးအေးလွင်၊ ဒေါ်ခင်လေးဝင်း၊ တောင်ကြီးမြို့။	၁၀၀,၀၀၀
၃၃။	ဦးစိမ်း မိသားစု။	၁၀၀,၀၀၀
၃၄။	ဦးကုလားဖြူ မိသားစု။	၁၀၀,၀၀၀
၃၅။	ကိုထင်ကျော် + မအေးအေးခိုင် သား အောင်အောင်ဦး၊ ဟိန်းထက်ဇော်။	၁၀၀,၀၀၀
၃၆။	ကိုဇင်မျိုးနိုင် + မဝင်းမာဦး မိသားစု။	၁၀၀,၀၀၀
၃၇။	ကောင်းဆက်ပွဲရုံ မိသားစု။	၁၀၀,၀၀၀
၃၈။	ဒေါ်နန်းနွယ်၊ သမီး နန်းခင်ခင်ဦး၊ ညီမ နန်းမိုးသီတာ၊ နန်းယဉ်ယဉ်အေး။ ကြပ်ပြင်ဈေး၊ မိုးကုတ်မြို့။	၁၀၀,၀၀၀
၃၉။	ဦးအောင်မြင့်သိန်း (ကားဝပ်ရှော့) ၄၇၂၊ သစ္စာလမ်း၊ တ/ဥက္ကလာ။	၁၀၀,၀၀၀
၄၀။	ဒေါ်ခင်စောတင့် မိသားစု။ H-1၊ သံလွင်လမ်း၊ ရန်ကုန်။	၁၀၀,၀၀၀
၄၁။	ဒေါ်ခင်ဝင်းကို ရည်စူး၍ ဦးမောင်ကြီး သားသမီး မြေးတစ်စု။	၁၀၀,၀၀၀
၄၂။	ဒေါ်ကြည်ညွန့် မိသားစု “ညွန့်” ရောင်းဝယ်ရေး၊ ပဲခူးမြို့။	၁၀၀,၀၀၀
၄၃။	ဒေါ်အုန်းနွဲ့ မိသားစု ဆိပ်ခွန်ကျေးရွာ၊ ရွှေဘိုမြို့။	၁၀၀,၀၀၀

၄၄။	ပြင်သစ်ဆရာလေး မစန္ဒသောဘာ (သိက္ခာရှင် ၇ နှစ်ပြည့်)	Euro ၁၀၀
၄၅။	မသန်းသန်းရီ (ဓမ္မဗျူဟာ) ပဲခူးမြို့။	၅၀,၀၀၀
၄၆။	အရှင်သောပါကာ၊ ဗိုလ်ရုံကျောင်းဆရာတော် ဝက်လက်မြို့နယ်၊ လှတွေရွာ။	၅၀,၀၀၀
၄၇။	ဦးစောမောင်၊ ဦးဖိုလ်တင့်၊ ခင်မမ၊ တင်မိုးခိုင်၊ ဝက်လက်မြို့နယ်၊ လှတွေရွာ။	၅၀,၀၀၀
၄၈။	ဒေါ်ခင်မြင့်ကြည် မိသားစု။	၅၀,၀၀၀
၄၉။	ဦးစိန်ကြည် + ဒေါ်ခင်ရီ မိသားစု ၁၉/င ၊ ပုဏ္ဏားတလမ်း၊ လှိုင်၊ ရန်ကုန်။	၅၀,၀၀၀
၅၀။	ကိုထွန်းထွန်း မိသားစု။	၅၀,၀၀၀
၅၁။	ဦးဇော်လင်းကို ရည်စူး၍ ဇနီး ဒေါ်ရီစီနှင့် သမီး မေကံလင်း၊ မေဉာဏ်လင်း	၅၀,၀၀၀
၅၂။	ဖခင် ဦးစိန်ဝင်း (ခ) ဦးမင်းယုနိုင်ကို ရည်စူး၍ မိခင် ဒေါ်မြင့်မြင့်ဝင်းကို အမှူးထားကာ မခင်ခင်မော်။	၅၀,၀၀၀
၅၃။	ကိုသိန်းဦးကို ရည်စူး၍ အောင်ပန်းဖိနပ်ဆိုင်မိသားစု၊ ပုဇွန်တောင်။	၄၀,၀၀၀
၅၄။	ပုညာရာမ (တောင်သာ) သီလရှင်ကျောင်းတိုက် မိသားစု၊ မော်ဘီ။	၃၀,၀၀၀
၅၅။	မအရိယဉာဏေသီ ပုဏ္ဏားတာရာမ ရွှေတောင်ကုန်းသာသနာ့ရိပ်သာ။	၃၀,၀၀၀
၅၆။	ဒေါ်ကုလိသာ (ဒေါ်စိန်စစ်ဖြူ)	၃၀,၀၀၀
၅၇။	ဦးတင်ဝင်း + ဒေါ်ဝမ်းဝမ်း မိသားစု။	၃၀,၀၀၀
၅၈။	ဦးအောင်သူဆန်း + ဒေါ်ဌေးဌေးရီ မိသားစု။	၃၀,၀၀၀

၅၉။	ဦးတင်အောင် + ဒေါ်ကျင်ပု၊ ဗံပြရွှေဆိုင်း (၅၃)၊ ဝါးတန်းလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။	၃၀,၀၀၀
၆၀။	ဒေါ်ကြူကြူ (ဓမ္မဗျူဟာ၊ ပဲခူးမြို့) ရွှေရတုမွေးနေ့	၃၀,၀၀၀
၆၁။	ဦးနီပွန် + ဒေါ်ခင်လေးရီ သင်္ဂဟဗျက်မှန် မိသားစု၊ ပဲခူးမြို့။	၃၀,၀၀၀
၆၂။	ဝင်းနုနုဝင်း + စုသွယ်သွယ်ဝင်း ဉာဏ်ပေါ်ထွန်း၊ စင်ကာပူ။	၃၀,၀၀၀
၆၃။	ဦးမျိုးသန့် + ဒေါ်ခင်စန္ဒာထွန်း ဦးတင်မျိုးဦး + ဒေါ်မိုးစိုးဝင်းလှိုင် မိသားစု။	၃၀,၀၀၀
၆၄။	ဦးစိုးအောင် + ဒေါ်ခင်စိုး မိသားစု။	၃၀,၀၀၀
၆၅။	မစုစုနိုင်၊ ပဲခူးမြို့။	၂၀,၀၀၀
၆၆။	ဦးဉာဏ်လင်း + ဒေါ်ခင်မျိုးမြင့် တည်တောရွာ၊ ဒီပဲယင်းမြို့နယ်။	၂၀,၀၀၀
၆၇။	ဦးသက်နိုင်ဦး + ဒေါ်သက်သက်နိုင် အမှတ် (၈) မင်းလမ်း၊ ဟင်္သာတတိုင်း ဦင်း/တောင်၊ ပဲခူးမြို့။	၁၅,၀၀၀
၆၈။	သာသနာမိခင်ကြီး ဒေါ်ကျင်ယုံ၊ မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ၊ သယံဇာတကျွန်း။	၁၅,၀၀၀
၆၉။	ဒေါ်ညွန့်ညွန့်၊ သား ကိုထွန်းနိုင် မိသားစု။	၁၀,၀၀၀
၇၀။	ဦးကြင်စန် + ဒေါ်တင်ကြည်၊ အမှတ် ၆၈၊ ၁၁ လမ်း၊ ရန်ကုန်။	၁၀,၀၀၀
၇၁။	မအတုလ၊ မဒဿာဝိနီ၊ မအိန္ဒိကာ ပဏ္ဍိတာရာမ ရွှေတောင်ကုန်းသာသနာ့ရိပ်သာ။	၁၀,၀၀၀
၇၂။	မဝီရဉာနီ ပဏ္ဍိတာရာမ ရွှေတောင်ကုန်းသာသနာ့ရိပ်သာ။	၁၀,၀၀၀

၇၃။	ဒေါ်ခင်မြင့်ကြည် (မတွတ်)	၁၀,၀၀၀
၇၄။	ဦးမောင်လေး၊ အမှတ် (၆၈)၊ ၁၁ လမ်း၊ ရန်ကုန်။	၁၀,၀၀၀
၇၅။	ဒေါ်ခင်မာလွင်၊ ရွှေတောင်ကြားရိပ်သာ၊ ဗဟန်း။	၁၀,၀၀၀
၇၆။	ဦးခင်စား + ဒေါ်ရာ သာသမီး ပြေးမြစ်တစ်ခု။	၁,၀၀၀,၀၀၀

List of books written by
Thamamay Kyaw Sayadaw

ဆရာတော် သာမဏေကျော်၏

ထုတ်ဝေပြီးစာအုပ်များ

- ၁။ ကြီးပွားချမ်းသာမယ် (ဒုတိယအကြိမ်)
- ၂။ ဆွမ်းအလှူ
- ၃။ ကျောင်းအလှူ
- ၄။ ဗုဒ္ဓသမီးထံသို့
- ၅။ ဝါဆိုနှင့် ကထိန် (ဒုတိယအကြိမ်)
- ၆။ ကိုရင်ဝတ်ပြီးရင်
- ၇။ ဗုဒ္ဓ၏ တစ်နေ့တာလုပ်ငန်းစဉ်
- ၈။ တောင်ကိုရီးယားသို့ ဝိပဿနာခရီး
- ၉။ ကိုရင်လေးတို့ ဖတ်ဖို့
- ၁၀။ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ-အရှင်သာရိပုတ္တရာ (ဒုတိယအကြိမ်)
- ✓ ၁၁။ တရား ဘယ်လိုရှုမှတ်ရမလဲ (ဒုတိယအကြိမ်)
တရား ဘယ်လိုရှုမှတ်ရမလဲ (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်)
- ၁၂။ ဗုဒ္ဓသာသနာကွယ်ချိန်
- ၁၃။ ဗုဒ္ဓပေးခဲ့တဲ့ ယဉ်ကျေးမှုအမွေ (ဒုတိယအကြိမ်)
- ၁၄။ အတုယူဖွယ်ရာ စိတ်ထားများ (ဒုတိယအကြိမ်)
- ၁၅။ ပန်းလေးတစ်ပွင့်
- ၁၆။ ကျောင်းသစ်၏ အရက်ဦး
- ၁၇။ ရဟန်းနှင့် စည်းကမ်း
- ✓ ၁၈။ လက်စွဲဝိပဿနာ

- ✓ ၁၉။ အိတ်ဆောင်ပိပဿနာ
- ၂၀။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တို့ သိဖို့ လိုသည် (ဒုတိယအကြိမ်)
- ၂၁။ မြန်မာတွေအတွက် မြန်မာပရိတ်ကြီး (ဒုတိယအကြိမ်)
- ✓ ၂၂။ ဘုရားဂုဏ်တော်နှင့် မဟာစည်ဆရာတော်
- ၂၃။ သောကမီးအတွက် ရေ (ဒုတိယအကြိမ်)
- ၂၄။ လူ့လက်စွဲ
- ၂၅။ ရွှေလား အမှိုက်လား
- ၂၆။ ယောဂီ ... အားလျော့နေသလား
- ၂၇။ ဗုဒ္ဓသော်မှ
- ၂၈။ ဥပုသ်သည်
- ၂၉။ သီစေချင်ပါသည်
- ၃၀။ အလှူဒါန ပြုကြရာဝယ် (ဒုတိယအကြိမ်)
- ၃၁။ ယောဂီ
- ✓ ၃၂။ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏ အဆိုအမိန့်များ
- ၃၃။ နေမဝင်ခင် ရိက္ခာပြင်
- ၃၄။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်၏ ပုံဝတ္ထုဖြင့် ပြောပြသော အဆုံးအမများ
- ✓ ၃၅။ မဟာစည်ဆရာတော်၏ ထူးခြားသော အတွေးအမြင်များ
- ၃၆။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်၏ နံနက်ခင်းဩဝါဒများ
- ၃၇။ လူပီသသူ
- ၃၈။ ဘုရားနဲ့စပ် အထူးမှတ်ဖွယ်
- ၃၉။ သို့သော်
- ၄၀။ တွေးမိတာလေးတွေ
- ၄၁။ ပြောချင်တာလေးတွေ
- ၄၂။ မှတ်သားလိုက်နာဖွယ် ဘုရားစကား ၅၈
- ၄၃။ စကားကို ဘယ်လို ပြောရမယ်

၄၄။ မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် ယနေ့ခေတ် ဝိပဿနာရှုနည်းများ
 မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် ယနေ့ခေတ် ဝိပဿနာရှုနည်းများ
 (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်)

- ၄၅။ ရွှေလက်တွဲ၍
- ၄၆။ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်က စကားမြတ်များ
- ၄၇။ ဩဇာ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၄၈။ မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် သတိပဋ္ဌာန်အတွေ့အကြုံ
 မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် သတိပဋ္ဌာန်အတွေ့အကြုံ
 (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်)

- ၄၉။ မြတ်ဘုရား၏ သြဝါဒရေစင်များ
- ၅၀။ ပိဋကတ်တော်လာ သိမှတ်စရာ
- ၅၁။ ရင်မှာ ပွင့်သော ပန်းကလေးများ
- ၅၂။ မဟာဂန္ဓာရုံကန်တော့ပန်း
- ၅၃။ လောကဓံကို ကျော်ဖြတ်၍
- ၅၄။ သူတော်ကောင်းတို့၏ သတ္တိ
- ၅၅။ စကားပြောသော ကြို့ပင်
- ၅၆။ ဘုရားဥပဒေတော်

၅၇။ မဟာစည်ဆရာတော်၏ ပုံဝတ္ထုဖြင့် ပြောပြသော အဆုံးအမများ

- ၅၈။ ဗုဒ္ဓ၏ ဘောဂဗေဒ
- ၅၉။ ၇ နှစ်အရွယ် ရဟန္တာကိုရင်လေးများ
- ၆၀။ အခက်အတွက် လက်နက်ကောင်း
- ၆၁။ ရဲရင့်ရင့် ရရိုးရို
- ၆၂။ ရှင်ရဟန်းဘဝသို့ သွားလမ်း
- ၆၃။ သိမ်
- ၆၄။ ပိဋကတ်ပင်လယ်ထဲက ဖြစ်ရပ်ဆန်းများ

- ၆၅။ ဗုဒ္ဓနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း
- ၆၆။ မသိလို့ မေးပါရစေ
- ၆၇။ ဘဝထဲက အဘိဓမ္မာ
- ၆၈။ ပိဋကတော်လာ ဘုရားရှိခိုးများ
- ၆၉။ ပန်ရင် မွှေးမယ့် ပန်းအလှလေးများ
- ၇၀။ သတိပဋ္ဌာန်အပေါ် ပြည်ပယောဂီတို့အမြင်
- ၇၁။ ဒါကြောင့်လည်း မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကို ကြည့်ညှိတယ်
- ၇၂။ သပြေကန်ဆရာတော်၏ အဆိုအမိန့်များ
- ၇၃။ သပြေကန်ဆရာတော်၏ အဆိုအမိန့်များ (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်)
- ✓ ၇၄။ အရိယာတို့သဘော
- ၇၅။ အကယ်၍
- ✓ ၇၆။ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တိုက်တွန်းစကားများ
- ၇၇။ ကိုယ်ကိုယ်ကို လေ့လာလေ့လေ
- ၇၈။ ပြောသာ ပြောနေကြပေမယ့်
- ✓ ၇၉။ မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် ဒေါက်တာ ဦးလှဖေ
- ၈၀။ အဖြူလမ်းက မှတ်တမ်းများ
- ✓ ✓ ၈၁။ ဝိပဿနာဟူသည်
- ဝိပဿနာဟူသည် (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်)
- ၈၂။ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် အမေရိကန်
- ၈၃။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်
- ၈၄။ လူငယ်တို့အတွက် ဗုဒ္ဓအကြောင်း
- ၈၅။ နိဗ္ဗာန်ခရီးမှတ်တမ်း
- ၈၆။ အလှူကြီး ၅ လှူ
- ၈၇။ မြန်မာတို့နှုတ်ဖျားက ပါဠိစကားများ
- ၈၈။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ

- ၈၈။ ကောင်းကင်ယံက ကံထူးရှင်များ
- ၈၉။ သန်းခေါင်ယံ ဓမ္မအလင်းများ
- ၉၀။ လူငယ်တို့အတွက် အလင်းတိုင်
- ၉၁။ ဗုဒ္ဓဟောကြား သတိပဋ္ဌာန်တရား
- ၉၂။ လှူမှုဝေ၍
- ၉၃။ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား ဥပါသကာများ
- ၉၄။ ဒေါသ
- ၉၅။ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား ဥပါသိကာမများ
- ၉၆။ သင်္ကန်းအလှူ
- ၉၇။ ဆေးအလှူ
- ၉၈။ ယနေ့မှာ သာမဏေငယ်၊ နောင်ဝယ် ဆရာတော်ကြီး
- ၉၉။ မရောက်ပေမယ့် ရပါစေ
- ၁၀၀။ ရွှေဩဝါဒများ
- ၁၀၁။ ကိုရင်ဘဝ တစ်လတာ အတွေ့အကြုံ
- ၁၀၂။ အမေရိက ဓမ္မဒေသနာ
- ၁၀၃။ ပြည်ပဓမ္မဒူတ ဓမ္မဂုဏ်ရည်ပြခရီး
- ၁၀၄။ ပြည်ပဝန်ဆောင်တို့၏ ဓမ္မဂုဏ်ရည်ပြ အတွေ့အကြုံများ
- ၁၀၅။ ရွှေတောင်ကုန်းဆရာတော် မေး၊ သပြေကန်ဆရာတော် ဖြေ
- ၁၀၆။ ရွှေတောင်ကုန်းဆရာတော်ကြီး၏ တစ်ဘဝတာခရီး
ရွှေတောင်ကုန်းဆရာတော်ကြီး၏ တစ်ဘဝတာခရီး
(အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်)
- ၁၀၇။ ရွှေတောင်ကုန်းဆရာတော်ကြီး၏ အဆိုအမိန့်
ရွှေတောင်ကုန်းဆရာတော်ကြီး၏ အဆိုအမိန့် (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်)
- ၁၀၈။ သောကဖြေဆေး
- ၁၀၉။ လက်လှမ်းမီ သာသနာ

၁၁၀။ ပလ္လိတာရာမ ဓမ္မရောင်ခြည်

၁၁၁။ စင်္ကာပူ မလေးရှား တရားပန်းပွင့်များ

၁၁၂။ ကန်လန်ကာ နောက်ကွယ်က

၁၁၃။ မဟာစည်ဆရာတော် ပြောပြသော သူ့အကြောင်းနှင့် သူတို့အကြောင်း

၁၁၄။ ပြန်ပြောင်းပြောပြ မဟာဂန္ဓာရုံဩဝါဒ

၁၁၅။ ရှင်ဘုရင်

၁၁၆။ လောကဝံကို ရင်ဆိုင်နိုင်ဖို့ စွမ်းအားများ

၁၁၇။ ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိသိက္ခာ

၁၁၈။ ဓမ္မပဒ ပါဠိသိက္ခာ

၁၁၉။ စူဠဝါ ပါဠိသိက္ခာ

၁၂၀။ ပရိဝါ ပါဠိသိက္ခာ

၁၂၁။ The Requisites of Freedom

၁၂၂။ သူတို့ မေး၍ ဖြေပေးရသည်

ဆရာတော် သာမဏေကျော်၏

နောက်ထွက်လာမည့် စာအုပ်များ

- ၁။ ပါရာဇိကထံ ပါဠိသိက္ခာ
- ၂။ ပါစိတ် ပါဠိသိက္ခာ
- ၃။ ပါစိတ်၊ စူဠဝါ၊ ပရိဝါ ဆိုင်ရာ လင်္ကာများ
- ၄။ မဟာဝါ အဖြေလင်္ကာ
- ၅။ ပါရာဇိကထံဆိုင်ရာ အဖြေလင်္ကာ
- ၆။ ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိသိက္ခာအတွက် အဘိဓာန်
- ၇။ စက္ခုပါလတ္ထေရဝတ္ထုအတွက် ပါဠိသိက္ခာ
- ၈။ ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိသိက္ခာ
- ၉။ သောကဝေးရာဆီ
- ၁၀။ လူသိများတဲ့ ဗုဒ္ဓစကားများ
- ၁၁။ ရဟန်း ဥပဇေ
- ၁၂။ ရဟန်းမ ဥပဇေ
- ၁၃။ အိပ်မက်
- ၁၄။ ပရိဝါအတွက် ပါဠိသိက္ခာ

- ၁၅။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာအတွက် ပါဠိသိက္ခာ
- ၁၆။ ဝိနည်းမဟာဝါအတွက် ပါဠိသိက္ခာ
- ၁၇။ စူဠဝါအတွက် ပါဠိသိက္ခာ
- ၁၈။ ပါစိတ်အတွက် ပါဠိသိက္ခာ
- ၁၉။ ပါရာဇိကထိအတွက် ပါဠိသိက္ခာနှင့် နိဿယ
- ၂၀။ ပါဠိတော်တို့အတွက် ပါဠိသိက္ခာ
- ၂၁။ ဓမ္မလက်ဆောင်
- ၂၂။ အဖေနှင့် သားကြီးများ
- ၂၃။ ကျောက်ကုန်းမြေမှာ ပွင့်တဲ့ကြာ
- ၂၄။ အိပ်ဆောင်ဘုရားရယ်တော်
- ၂၅။ အိပ်ဆောင်ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
- ၂၆။ တရားဦး နှစ်ပုဒ်
- ၂၇။ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား ရဟန်းမများ

**သူတို့ မေး၍
ဖြေပေးရသည့်**

ဘာမလောကော့